

XXVI. GODINA.

TEČAJ XXVI.

SUBOTIČKA DANICA

== ILI ==

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

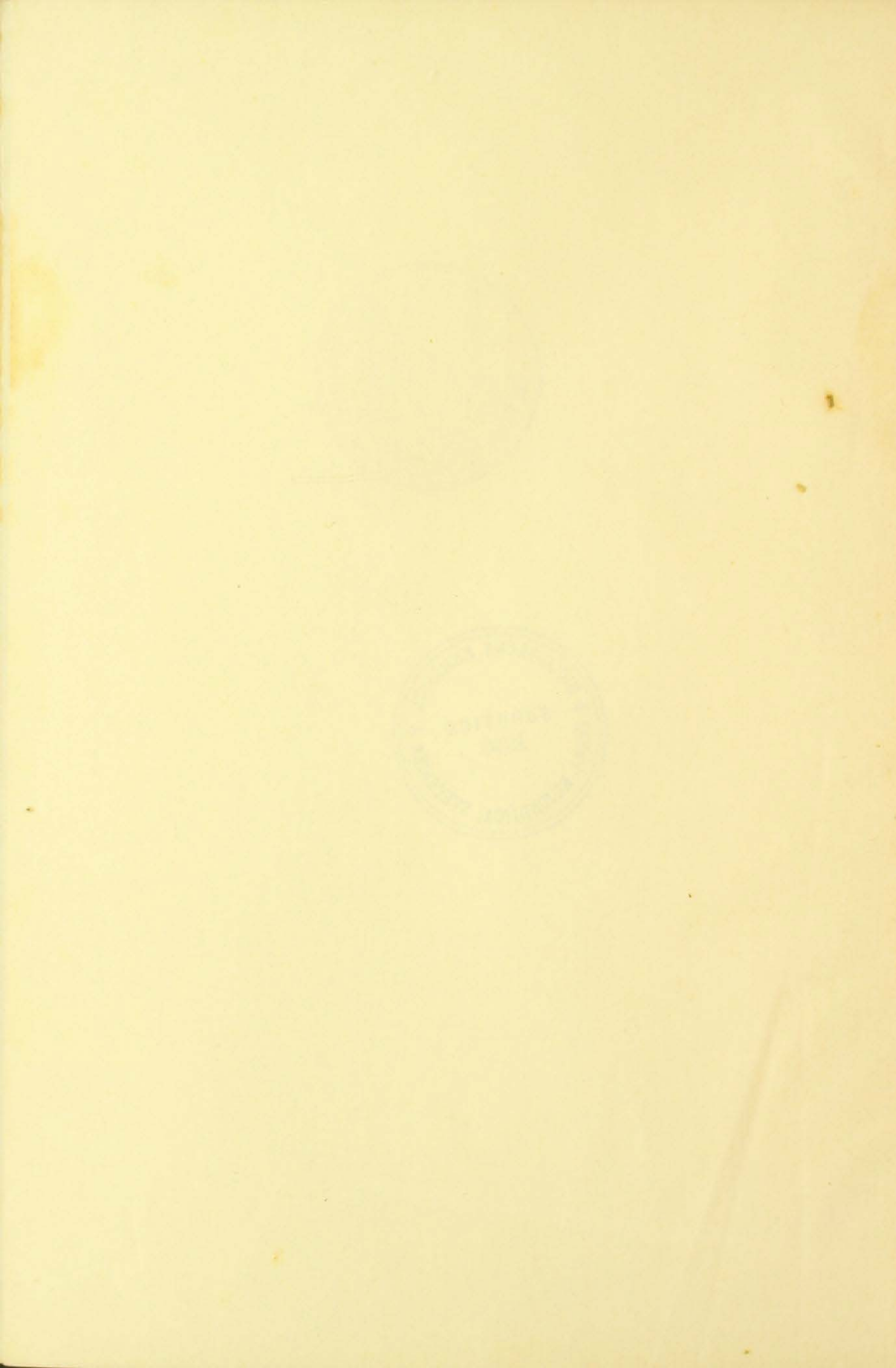
(SA SLIKAMA)

ZA PROSTU GODINU.

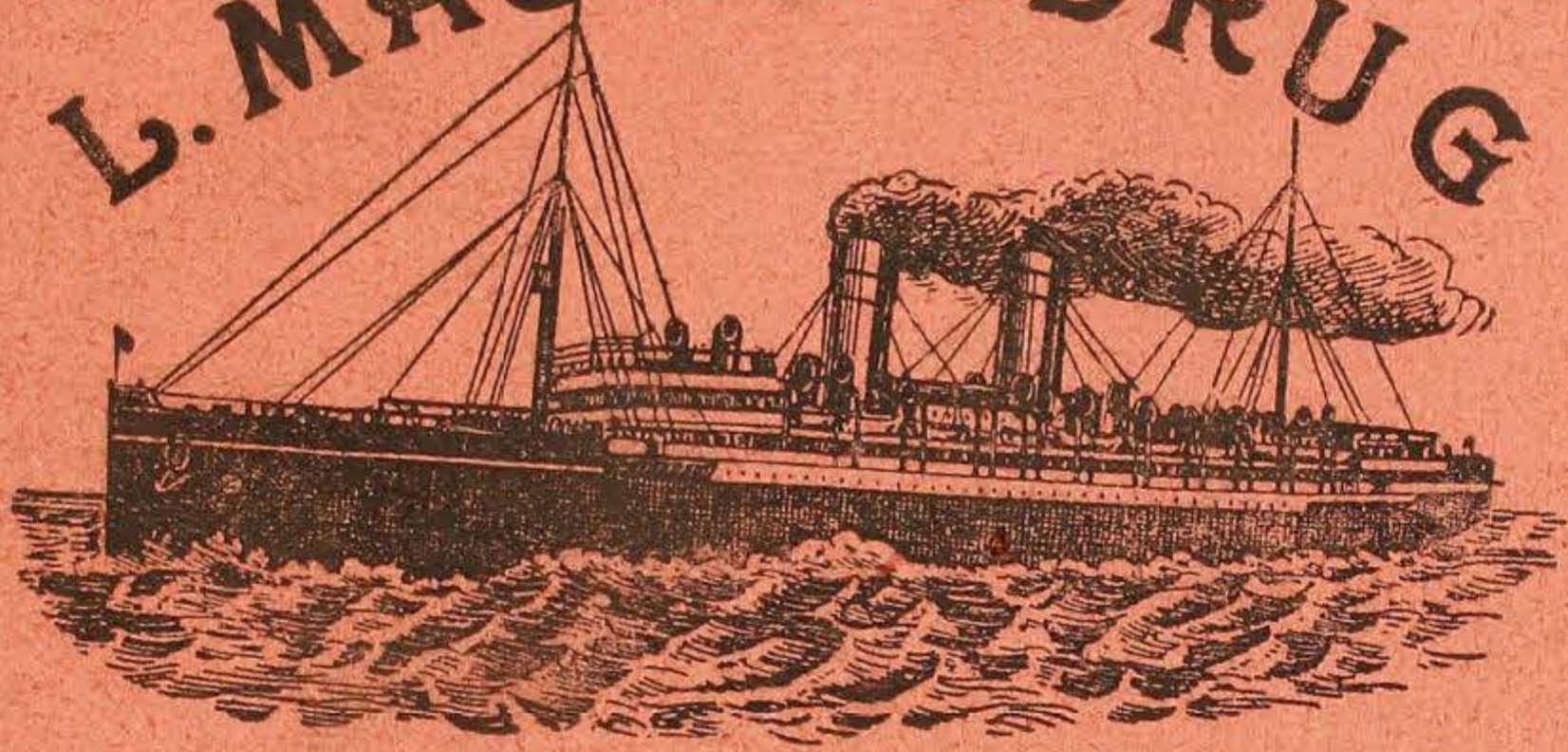
1909.

Cina 50 filera.

Štampano u štampariji Lajoša Santo u Subotici.

L. MAŠEK i DRUG

Starčevićev dom. ZAGREB Trg Franje Josipa 11.

Poslovnica za odpremanje osoba

iz radničkoga i seljačkoga staleža u prekomorske krajeve.

Preuzimanje putnika

I. II. i III. razreda sa najbržim i najsigurnijim parobrodima.

Putovanje iz Havre-a u New-York za 6 do 7 dana sa brzim parobrodima francuskog parobrodarskog društva

„Compagnie Générale Transatlantique“ u Parizu

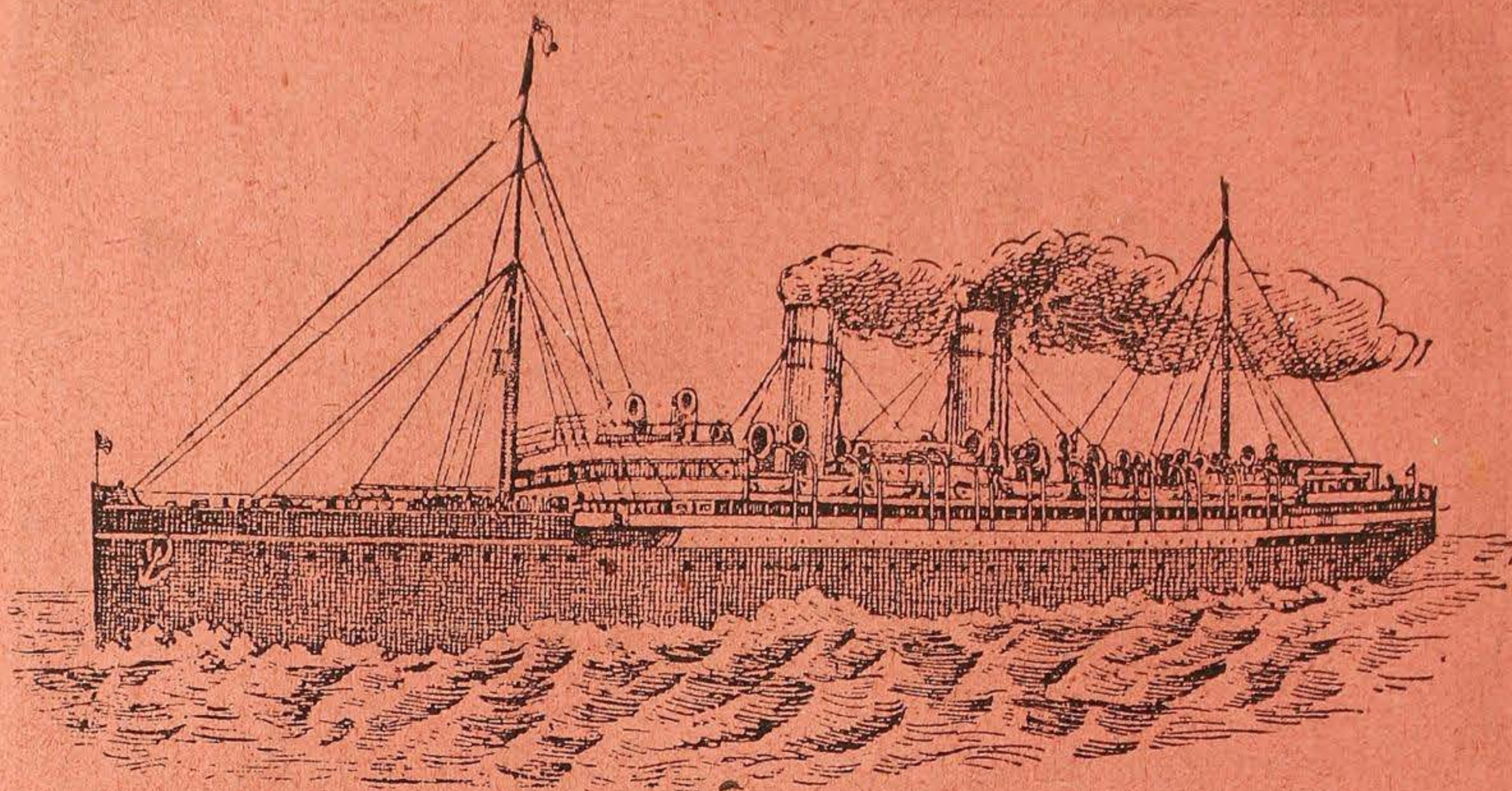
==== i ====

„Holland-Amerika“ Linijom preko Rotterdama,

koji parobrodi preplove more za 8—9 dana.

Odprema putnika iz Zagreba

svakoga ponedjeljka i subote.

Sjevero-njemački Lloyd u Bremenu.

Od vis. kr. zem. vlade uz jamčevinu od 20.000 K povl. otpremna poslovnica

Josip Guštin, Zagreb

Petrinjska ulica br. 85 (u vlastitoj kući)

glavno zastupstvo sjevero-njemačkog Lloyd u Bremenu
za Hrvatsku i Slavoniju (prije F. MISSLER).

Otprema putnika najvećim i najbržim parobrodima Sjevero-Njemačkog Lloyd iz Zagreba u Ameriku, Australiju, Aziju i Afriku (Transval).
Otprema uz najjeftinije cijene i najbolju obskrbu.

Nova uredba na parobrodima. ————— Domaća hrana.

Bremen — New-York. Carski parobrodi sa 4 dimnjaka, 6 dana oceanske vožnje. Kaiser Wilhelm II. Kaiser Wilhelm der Grosse, Kronprinz Wilhelm, Kronprincessin Cäcilie. Otprema iz Zagreba četvrtkom.

Bremen — New-York. Poštanski parobrodi sa 2 dimnjaka, 8—9 dana oceanske vožnje. Grosser Kurfürst, Friedrich der Grosse, Königin Luise, König Albert, Barbarossa, Brebem i. t. d. Otprema iz Zagreba ponedjeljkom.

Bremen — Baltimore. Poštanski parobrod sa 1 dimnjakom, 10—11 dana oceanske vožnje Köln, Rhein, Neckar, Breslau, Chemnitz i. t. d. Otprema iz Zagreba subotom.

Za potanje obavjesti, kao i za prevozne karte iz Zagreba za sva prekomorska mjesta, valja se obratiti na povlaštenog otpremnika

JOSIPA GUŠTINA, Zagreb, Petrinjska ulica br. 85.

Sjevero-njemački Lloyd u Bremenu.

Sjevero-njemački Lloyd u Bremenu.

VOLANIJEVA LUŽINA

za pranje rublja, svagdje se dobiva.

Naručbe prima Eugen Volani, Zagreb.

Naputak za uporabu.

Rublje se na večer, kako to obično biva, namoči. U jutro se propere, sa malo sapuna, protrlja (prerifla) i ožme. Zatim se nastavi lonac ili kotao, te se na svaku litru kipuće vode stavi 2 do 3 deke lužine (t. j. na 10 lit. vode za 20 fil.). Rublje se sada stavi kuhati te pusti 10—12 minuta (ne dulje) čvrsto kipjeti. Po tom se izvadi, u mrzloj vodi ispiri, dok voda čistom ostaje. Poslije tog se provuče kroz plebu i stavi sušiti.

U jednom lugu mogu se tri partije rublja iskuhati. Rublje mora biti uvijek pod kipućim lugom, a posuda poklopcem dobro pokrivena.

PREDNOSTI LUŽINE.

Pranje bez pepela, sode i ine primjese.

Mnogogodišnje sačuvanje rublja, jer ga ne treba tri do četiri puta, već samo jednom riflati. ::: :::

— Prištednja na vremenu, trošku i gorivu. —

Posvemašnja raskužba, jer uništuje bacile zaraznih bolesti, kao kolere, tifusa, spore berenice (Milzbrand) i. t. d.

Čuvajte se patvorina. ➡

Za dobrotu i sjegurni uspjeh jamčim samo onda, ako je omot mojim podpisom providjen.

ZEMLJODILSKA ŠTEDIONICA D. D.

U SUBOTICI.

Donela je u promet svoje male domaće blagajnice, koje su vrlo ukusno izradjene od željeza, izvani niklirane i kao takove služe ne samo za promicanje štednje, nego i za lipi poklon našoj doci, koje moramo već od maloće na štednju priučavati.

Ove škrinjice su vrlo zgodne za štednju i onima, koji su najsiromašniji, jer štedionica ji posudjuje na uporabu posve bezplatno.

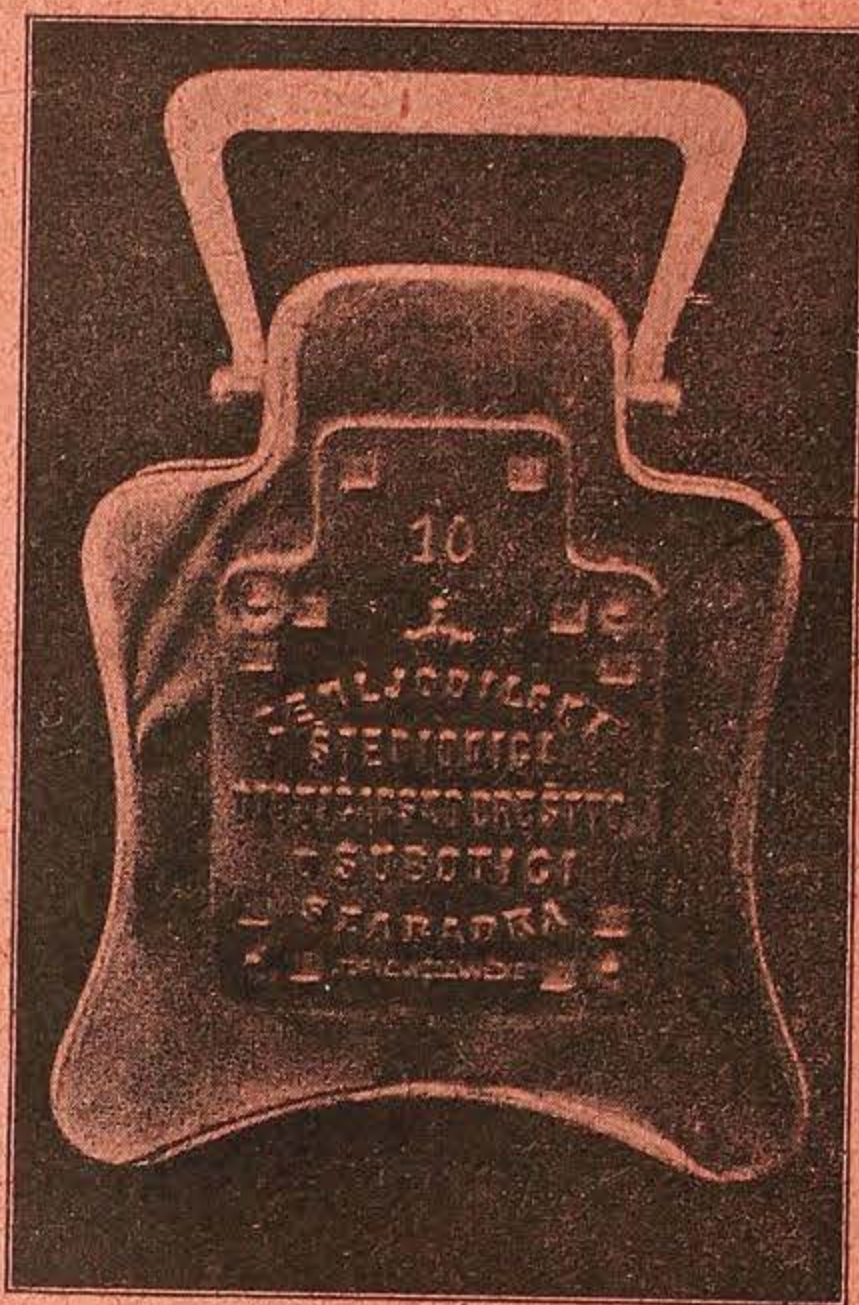
Jedino je dužan dotični ulo-

žak podignuti, dužan je posudjenu blagajnicu u onakom stanju kako ju primio štedionici natrag povratiti.

Nadalje otvara potpisivanje na **V. kolo redovite nedilje štednje**, koje će se početi uplaćivati prve nedilje godine 1909. **Svaki udio je 50 filira nediljno**, a uplaćiva se tekom četiri godine, kada se sva uplaćena svota povraća, zajedno sa 10 kruna kamate po udilu.

Svaki može biliti toliko udila koliko hoće.

Pošto je ovo najbolje sredstvo za štednju svakom toplo preporučujemo, da se približi na ta uplaćivanja.

žiti pet kruna, kao uložak na uložnu knjižicu,

te tako dobije blagajnicu na uporabu, kada se u blagajnici nakupi svotica bilo kruna, dvi ili i manje, donese dotični škrinjicu u štedionicu, gdi se taj novac u njegovoj prisutnosti izvadi i kao uložak na knjižicu uloži. Ako dotični hoće sav svoj ulo-

XXVI. GODINA.

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“
Br.: 26/97. 2P
SUBOTICA
KNJIŽNICA „IVAN KUJUNĐIĆ“

SUBOTIČKA DANICA

○ ○ ○ ○ ○ ILI ○ ○ ○ ○ ○

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

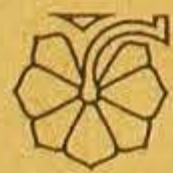
(SA SLIKAMA)

ZA PROSTU GODINU

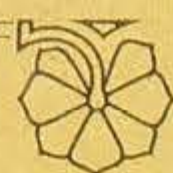

1909.

*Suzijina
Zeljko*

CINA 50 FILIRA.

zkvh.org.rs

Carska i kraljevska kuća.

Franjo Josip I. car austrijski i apoštolski kralj ugarski, kralj česki, dalmatinski, hrvatski i slavonski itd. itd. rodio se 12. kol. 1830. postao vladalac 2. prosinca 1848., oženio se 23. travnja god. 1854. s.

Carijom i kraljicom **Elisabetom** vojvotkinjom bavarskom r. 24. prosinca 1837. Umrla je 10. rujna 1898.

Dica kraljeva:

1. Nadvojvotkinja **Gizela** rođ. 11. srpnja 1856. udata za vojvodu bavarskoga Leopolda.

2. Nadvojvoda **Rudolf** cesarević kraljević rođ. 21. kolovoza 1859. oženio se 10. svibnja 1881. belgijskom kraljevnom Štefanijom. Njima se 2.

rujna 1883. rodi kći, nadv. Elisabeta. Umro je 30. siječnja 1889.

3. Nadvojvodkinja **Marija Valerija** rođena 22. travnja 1868. Vinčana 31. srpnja 1890. g. sa nadvojvodom Franjom Salvatorom.

Braća kraljeva:

1. Nadvojvoda **Karlo Ludovik** rođ. 1833; umro je 1896. 19. maja; Dica: a) Nadv. **Franjo** rođ. 1863; b) Nadv. **Oton** rođ. 1865; c) Nadv. **Ferdinand** rođ. 1868; d) Nadv. **Margarita** rođ. 1880; e) **Marija Anuncijata** rođ. 1876. Naslidništvo kraljevstva pripada muškom potomstvu od ove grane.

2. Nadvojvoda **Ludovik Viktor** rođ. 1842.

Prosta godina 1909.

Zvizdarstvena označenja godine.

I. Godovni račun.

1. Zvizda takozv. vladalica Jupiter.
2. Zlatni broj ili krug misečni 10.
3. Misečno kazalo po Gregor IX.
4. Nediljno slovo C.
5. Godina daće rimske 7.
6. Krug sunčani 14.

II. Početak godišnjih doba.

Proliće se počima 21. ožujka u 7 s. 13 m. prije podne. — **Lito** se počima 22. lipnja u 2 s. 57 m. iz jutra. — **Jesen** se počima 23. rujna u 5 s. 44 m. posli podne. — **Zima** se počima 22. prosinca u 12 s. 20 m. posli podne.

III. Pomrčanje.

God. 1909. bit će dva misečna i dva sunčana pomrčanja. Od ovih samo prvo misečno pomrčanje će se moći viditi kod nas:

1. **Potpuno misečno pomrčanje** počima se 4. lipnja 12 s. 59 m. posli podne, a svršava se 4 s. 31 m. iz jutra. Vidit će se i kod nas.

2. **Potpuno pomrčanje sunca** bit će 17. lipnja.

3. **Potpuno pomrčanje miseca** bit će 27. studena.

4. **Dilomično pomrčanje sunca** bit će 12. prosinca. Poslidnja tri pomrčanja ne mogu se kod nas viditi.

Crkvene naredbe.

IV. Pomične svetkovine:

1. Svetkovine zapovidne:

Uskrs	11	travnja
Spasovo	20	svibnja
Duhovi	30	svibnja
Brašanjevo	10	lipnja
Advent	28	studena

2. Svetkovine, koje se samo u crkvi obdržavaju:

Ime Isusovo	17	sičnja
Čista srida	24	veljače
Trnova kruna Isusa	26	veljače
Sulica i čavli Isusa	5	ožujka
Platno Isusa	12	ožujka
Pet rana Isusovih	26	ožujka
7 žalosti bl. Dvice	1	travnja
Zaštita sv. Josipa	2	svibnja
Srce Isusovo	18	lipnja
Svetk. krvi Isusove	4	srpnja
Angjeli čuvari	5	rujna
Ime Marijino	12	rujna
Sv. krunica	3	listopada
Zaštita Marije	14	studena

V. Postovi.

a) Kvaterni postovi:

U sridu i petak brez mesa a u subota s mesom je slobodno jedared u dan nasititi se.

Prolični: 3., 5., 6. ožujka.

Litni: 2., 4., 5. lipnja.

Jesenji: 15., 17., 18. rujna.

Zimski: 15., 17., 18. prosinca.

b) Posti u oči svetkovina:

Slobodno je tri put jisti i jedared u dan do sitosti.

1. Subota prid Duhove, cio dan brez mesa;

2. Dan prid sv. Petra i Pavla, jedared je dopušteno mesa jesti;

3. U oči Velike Gospojine, cio dan brez mesa;

4. Dan prid Sve Svete jedared u dan je dozvoljeno s mesom se nasititi;

5. Badnjak ili dan prid Božić, cio dan brez mesa.

c) Drugi zapovidni posti:

1. U korizmi svaki dan je dopušćeno tri put jisti priko dana, al osim nedilje samo se jedared najisti. U korizmi nediljom slobodno je više puta mesa jisti i to do sitosti.

2. U korizmi je slobodno svaki dan mesa jisti osim ovih dana:

a) čista srida;

b) srida kvaternog posta;

c) svaki petak;

d) veliki četvrtak, velika srida, velika subota.

3. U adventu: U sridu je slobodno jedared jisti mesa, i jedared priko dana nasititi se; u petak nije slobodno mesa jisti. U druge dane po volji.

4. U svaki petak u godini meso je zabranjeno. Ako osim adventa, kvaternog posta i korizme u petak pada svetkovina, slobodno je u taj dan mesa jesti.

VI. Vrime zabranjeno,

Zabranjena je igranka, svirka i svadba od prve nedilje adventa do posli tri kralja i od čiste sride do posli mladog Uskrsa u ponediljak.

VII. Što znače neki kalendar-ski znaci i pokraćenice.

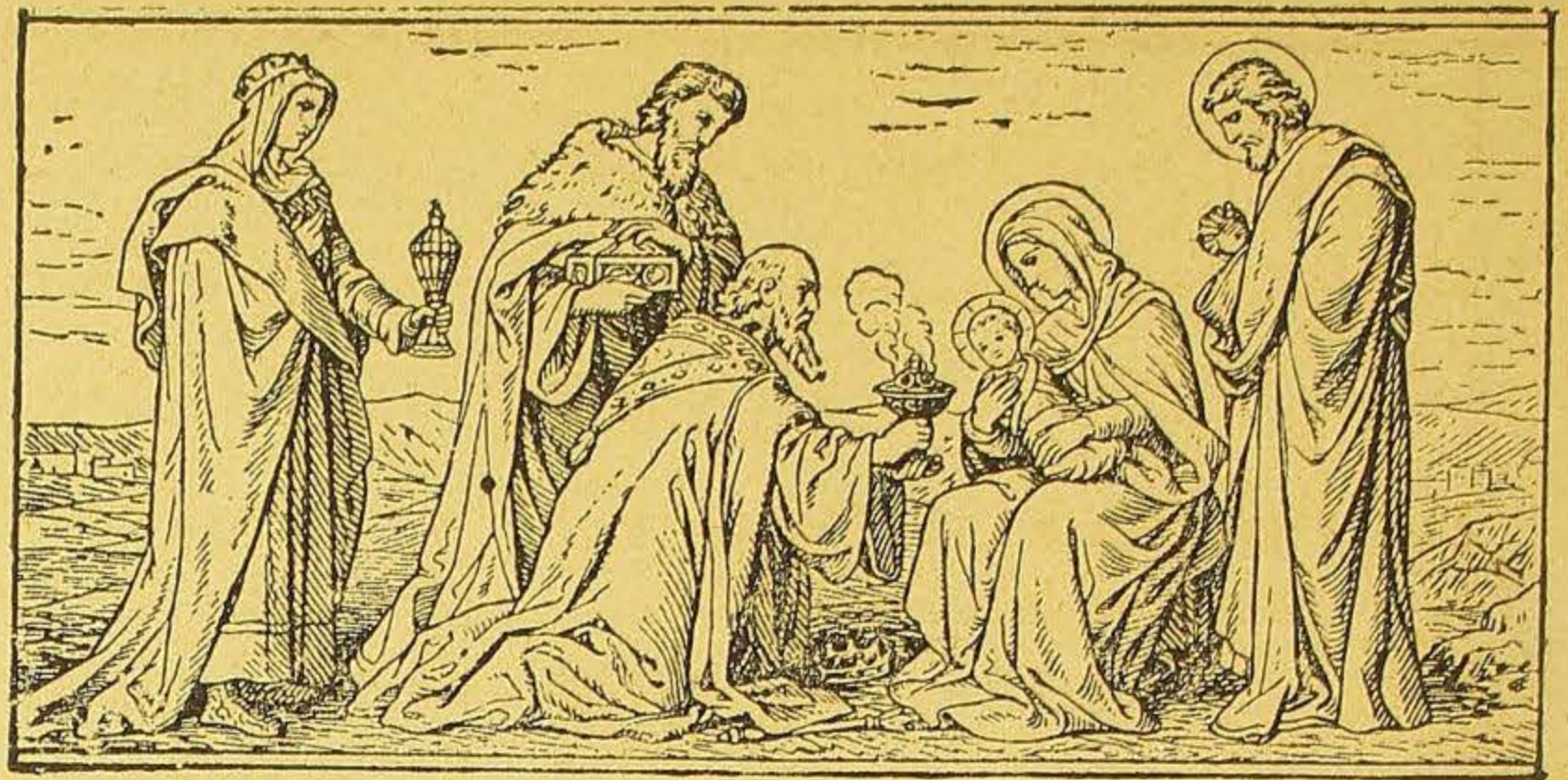
S. = sat; m. = minut; b. = biskup; pp. = rimski papa; m. = mučenik; d. = divica; op. = opat; pust. = pustinjač; ud. = udova; † = post; crveni križ znači post, kad je dopušćeno samo se jedared nasititi, a meso je zabranjeno.

Nedilje i zapovidni blagdani štampani su crvenim slovi, a dani, koji nisu zapovidni blagdani, al koji se u crkvi obdržavaju, štampani su debelim slovima, n. pr., „**Jakov apoštol.**“

Sićanj

broji 31 dan.

Januar

Tri kralja donesoše Isusu zlata, tamjana i mirhe. (6 sić.)

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Petak	1 Nova godina		19 Danilo	7 43	4 25
Subota	2 Makarij		20 Ignacie	7 43	5 26
1 Ned. p. Nov. god. Ev.: Simeon i Ana. Luka 2.					
Nedilja	3 Genoveva		21 Julijana	7 43	4 27
Poned.	4 Tito		22 Anastazia	7 43	4 28
Utorak	5 Dobromir		23 10 muč. na kr.	7 42	4 29
Srida	6 Tri kralja		24 Evgenija	7 42	4 30
Četvrt.	7 Lucijan		25 Božić	7 41	4 31
Petak	8 Radoslav †		26 Zbor Bogorod.	7 40	4 32
Subota	9 Nevinka		27 Stevan pr. m.	7 40	4 34
2 I. ned. p. tri kralja. Ev.: Isus od 12 god. Luka 2.					
Nedilja	10 Vilim		28 20 tis. muč.	7 39	4 35
Poned.	11 Zdravko p.		29 Mladenci	7 38	4 37
Utorak	12 Nesto op.		30 Anisija	7 38	4 39
Srida	13 Cesarija		31 Melanija	7 37	4 41
Četvrt.	14 Hilarijon		1 Seć. Novo leto	7 37	4 42
Petak	15 Pavao p. †		2 Silvestar	7 36	4 43
Subota	16 Marcel		3 Malahija	7 36	4 45
3 II. ned. p. tri kralja. Ev.: Svadba u Kani. Ivan 2.					
Nedilja	17 Ime Isusovo		4 Zbor 70 ap.	7 35	4 46
Poned.	18 Petar u Rimu		5 Teopemto	7 35	4 48
Utorak	19 Karlo		6 Bogojavljenje	7 34	4 49
Srida	20 Fab. i Seb.		7 Zbor Ivana	7 33	4 50
Četvrt.	21 Janja		8 Georgij	7 32	4 51
Petak	22 Vinko †		9 Poljivko	7 32	4 52
Subota	23 Zaruke bl. D.		10 Gregorij	7 31	4 53
4 III. ned. p. tri kralja. Ev.: Gubavac i stotnik. Mark. 8.					
Nedilja	24 Sv. obitelj		11 Teodorij	7 30	4 54
Poned.	25 Obrač. Pavla		12 Tatijana	7 29	4 56
Utorak	26 Polikarp B.		13 Jermilo	7 28	4 58
Srida	27 Ivan zlat.		14 Sava I.	7 27	4 59
Četvrt.	28 Marga		15 Pavao	7 26	5 01
Petak	29 Franjo Sal. †		16 Ver. Petra	7 25	5 02
Subota	30 Martina		17 Antonij V.	7 24	5 03
5 IV. n. p. D. Ev.: Oluja na moru. Matej 8.					
Nedilja	31 Petar nol.		18 Maksim	7 23	5 04

Misečne mine:

☺ Pun misec:
6. u 3 s. 13 m.
u več.

☾ Poslidnji četvrt:
14. u 7 s. 11 m.
u več.

● Mladi misec:
22. u 1 s. 12 m.
prije podne.

☽ Prvi četvrt:
28. u 4 s. 7 m.
posli podne.

Duljina dana 1.
sić. 8 s. 42 m.
dužina noći 15 s.
18 m. U sićnju
naraste dan 1 s.

Stogodišnje gatanje o vrimentu:

Do 6. snig i kiša; do 14. lipo i toplo do 22. uz siverni il istočni vitar vedro i hladno, uz južni il zapadni vitar snig il kiša; do 28. mrzlo, a pri kraju miseca ugodno vrime.

Dani	Misec izlazi	Misec zalazi
3	1 31 v.	3 19 j.
10	8 24 v.	10 10 j.
17	2 56 j.	12 37 v.
24	9 32 j.	6 34 v.
31	12 37 v.	3 35 j.

Dan	Dnevne biliške	Prihod		Izdatak	
		kruna	fil.	kruna	fil.

zkh.org.rs

Marija prikazuje Isusa u crkvi. (2. velj.)

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Poned.	1 Ignacij		19 Makarij	7 23	5 06
Utorak	2 Svitlo Marijino		20 Jevtimij	7 21	5 06
Šrida	3 Blaž b.		21 Maksim	7 20	5 07
Četvrt.	4 Veronika		22 Timotej	7 18	5 09
Petak	5 Agata †		23 Klimente	7 17	5 11
Subota	6 Doroteja		24 Ksenija	7 16	5 13
6 Sedamdesetnica. Ev.: Poslenici u vinogradu Mat. 20.					
Nedilja	7 Vranka		25 Grigorij N.	7 15	5 14
Poned.	8 Ivan Matski		26 Ksenofonij	7 13	5 15
Utorak	9 Apolonia		27 Pr. m. Jovana	7 11	5 16
Šrida	10 Skolastika		28 Jefrem	7 09	5 17
Četvrt.	11 Željko		29 Pr. m. Ignaciji	7 07	5 19
Petak	12 Damjan †		30 3 Jerarha	7 05	5 20
Subota	13 Stipan		31 Kir. i Jovan	7 04	5 22
7 Šezdesetnica. Ev.: O sijaču. Luka 8.					
Nedilja	14 Valentin		1 Velj. Trifon	7 03	5 24
Poned.	15 Fast i Jov.		2 Sretenije	7 02	5 26
Utorak	16 Julijana		3 Triodij	7 00	5 27
Šrida	17 Donát		4 Izidor	6 59	5 28
Četvrt.	18 Simun		5 Agota	6 58	5 30
Petak	19 Konrad †		6 Vukol	6 56	5 31
Subota	20 Eleuterij		7 Partenij	6 54	5 33
8 Pedesetnica. Ev.: Isus izliči slipca. Luka 18.					
Nedilja	21 Poklade		8 Teodor	6 53	5 34
Poned.	22 Stolica Petra		9 Nikefor	6 52	5 36
Utorak	23 Margarita		10 Haralampij	6 50	5 37
Šrida	24 Matia ap. †		11 Blaž m.	6 49	5 37
Četvrt.	25 Drinka, Geza		12 Gjuragj kr.	6 48	5 38
Petak	26 Trnova krun. †		13 Sava II.	6 46	5 40
Subota	27 Leander		14 Simeon	6 44	5 42
9 I. ned. korizme. Ev.: Kušanje Isusovo. Mat. 4.					
Nedilja	28 Čista		15 Aksentij	6 42	5 44

Misečne mine:

☺ Uštap 5. u 9 s. 25 m. izjutra.

☾ Poslidnji četvrt: 14. u 7 s. 11 m. posli podne.

● Mlad misec: 22. u. 1 s. 7 m. izjutra.

☾ Prvi četvrt: 28. u 4 s. 7 m. posli podne.

Duljina dana 1. velj. 9 s. 24 m. Ovoga se miseca podulji dan: 1 s. 23 m.

Stogodišnje gatanje o vrimeu:

Na početku miseca lipo ugodno vrime, posli 5. hladno, snig s kišom; 20. se promine vrime, hladni dani, jakim vitrovima; posli 27. snižna kiša, oluje.

Dani	Misec izlazi	Misec zalazi
7	7 18 v.	8 36 j.
14	1 49 j.	11 5 j.
21	7 57 j.	6 51 v.
28	11 17 j.	2 34 v.

Ožujak

broji 31 dan.

Marc.

Sv. Josip, zaručnik bl. d. Marije. (19. ož.)

Dani	Za katolike		Za grčko-istoč.	Sunce izlazi	Sunce izlazi
Poned.	1 Albin		16 Pamfil	6 40	5 47
Utorak	2 Simplicij		17 Teodor	6 38	5 49
Šrida	3 Kunigunda †		18 Leon papa	6 36	5 50
Četvrt.	4 Kazimir		19 Arhip	6 33	5 52
Petak	5 Eusebij †		20 Leon p.	6 31	5 53
Subota	6 Trnova krun		21 Timotej	6 29	5 55
10 II. ned. koriz. Ev.: Priobraženje Isusovo. Mat. 7.					
Nedilja	7 Pačista		22 Mavrikija	6 27	5 56
Poned.	8 Ivan od Boga		23 Polikarpo	6 26	5 57
Utorak	9 Franciška		24 Obr. glave Jov.	6 24	5 59
Šrida	10 40 mučenika		25 Knssian	6 22	6 00
Četvrt.	11 Zorka		26 Porfirije	6 20	6 01
Petak	12 Platno Isus. †		17 Prokopije	6 17	6 03
Subota	13 Nicefor		28 Vasilje	6 15	6 04
11 III. ned. kor. Ev.: Isus izgoni gjavla. Luka 14.					
Nedilja	14 Bezimena		1 Evdok	6 13	6 05
Poned.	15 Lomgin		2 Teodot	6 11	6 06
Utorak	16 Cirjak		3 Jevtrop	6 10	6 07
Šrida	17 Gertrud		4 Gerazim	6 08	6 08
Četvrt.	18 Ciril Jerus.		5 Konon	6 06	6 09
Petak	19 Josip †		6 42 mučenika	6 04	6 11
Subota	20 Joakim		7 Vasilje	6 02	6 12
12 IV. ned kor. Ev.: Isus nahrani 5000 ljudi. Iv. 6.					
Nedilja	21 Sridoposna		8 Teofilakto	6 00	6 15
Poned.	22 Oktavian		9 40 mučenika	5 59	6 16
Utorak	23 Oton b.		10 Kodrat	5 57	6 17
Šrida	24 Gavriilo		11 Sofrodije	5 55	6 18
Četvrt.	25 Blagovist		12 Teofan	5 53	6 20
Petak	26 Manojlo †		13 Nikefor	5 51	6 21
Subota	27 Ivan D.		14 Venedikto	5 49	6 23
13 V. ned. kor. Ev.: Isusa hoće da kamenuju. Iv. 8.					
Nedilja	28 Gluhna		14 Agapije	5 47	6 25
Poned.	29 Ciril m.		16 Savin	5 46	6 27
Utorak	30 Kvirin		17 Aleksij	5 44	6 28
Šrida	31 Amos		18 Kiril	5 43	6 29

Misečne mine:

☺ Uštap 7. u 3 s. 56 m. prije podne.

☾ Poslidnji četvrt: 15. u 4 s. 42 m. prije podne.

● Mlad misec: 21. u 9 s. 11 m. posli podne.

☾ Prvi četvrt: 28. u 5 s. 49 m. posli podne.

Duljina dana: 1. ožujka: 15 s. 43 m. Dan raste u ožujku 54 m.

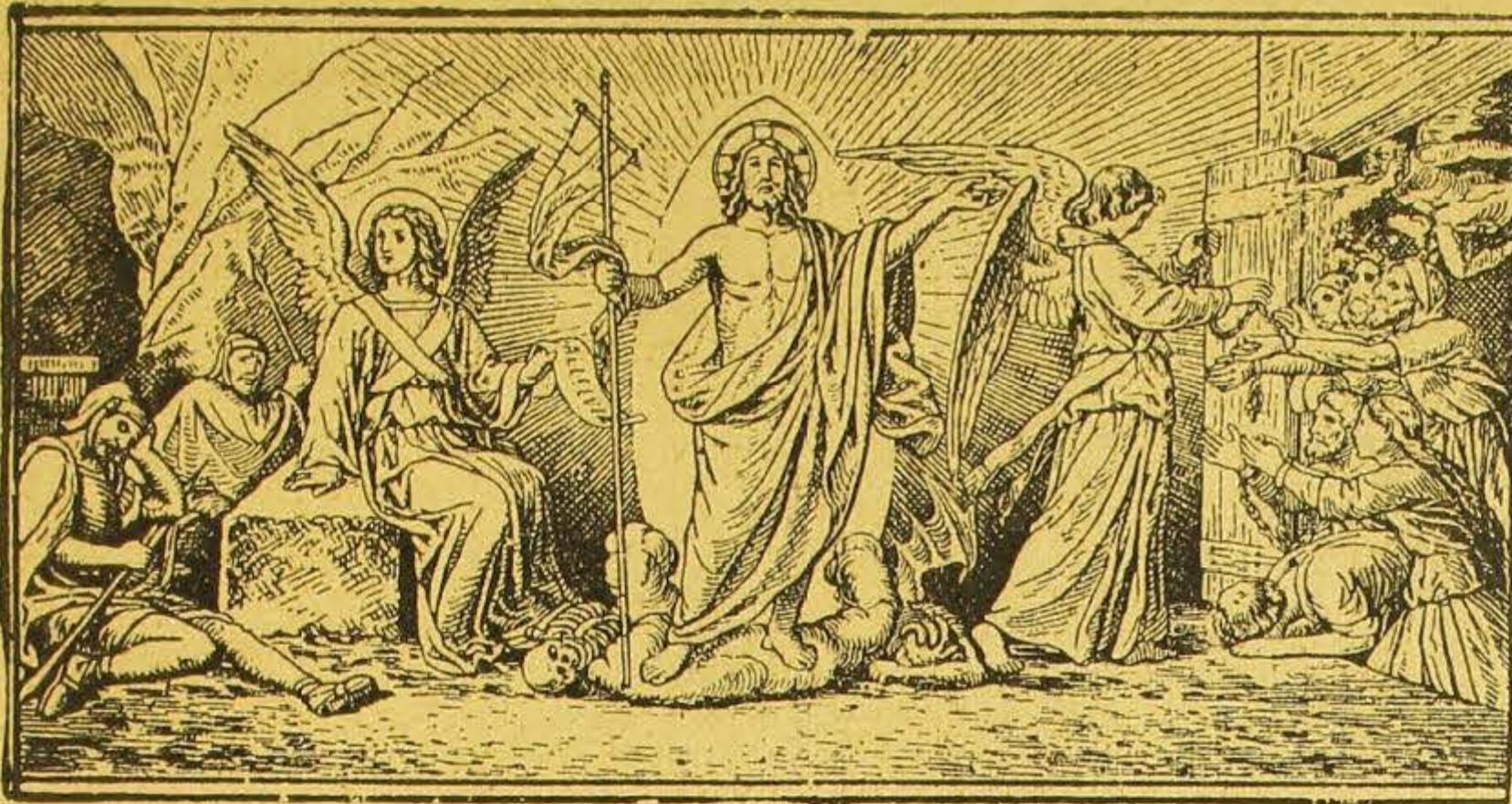
Stogodišnje gatanje o vrmenu:

Do 28. ovoga miseca, kišoviti, olujni dani se mogu iščekivati. Na kraju miseca hladno, vedro vrime, osim ako južni il zapadni vitar duhne.

Dani	Misec izlazi	Misec zalazi
7	6 13 v.	7 2 j.
14	12 47 j.	9 35 j.
21	6 20 j.	5 42 v.
28	9 56 j.	1 29 j.

Dan	Dnevne biliške	Prihod		Izdatak	
		kruna	fil.	kruna	fil.

zkvh.org.rs

Nema ga: tu, on uskrsnu. (11. trav.)

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Četvrt.	1 Hugo		19 Krisanto	5 41	6 20
Petak	2 Paul. Franjo †		20 Jovan	5 39	6 31
Subota	3 Rikardo		21 Jakov vl.	5 37	6 32
14 VI. ned. kor. Ev.: Svečani ulaz u Jerusolim. Mat. 21.					
Nedilja	4 Cvitnica		22 Vasilij	5 35	6 33
Poned.	5 Vincentije F.		23 Nikon	5 33	6 35
Utorak	6 Sixto		24 Artenij	5 32	6 36
Šrida	7 Epifan		25 Blagovest	5 31	6 37
Četvrt.	8 Veliki Četvrt. †		26 Zbor Ark. G.	5 30	6 39
Petak	9 Veliki Petak †		27 Veliki Petak	5 27	6 40
Subota	10 Velika Sub. †		28 Marko	5 25	6 41
15 Uskrs Ev.: Uskrsnuće Isusovo. Marko 16.					
Nedilja	11 Uskrs		29 Voskrs. Kr.	5 23	6 43
Poned.	12 Uskrs. poned		30 Voskrs. pon.	5 20	6 44
Utorak	13 Uskrs. Utorak		31 Voskrs. ut.	5 18	6 46
Šrida	14 Tiburcij		1 Trav. Marija	5 16	6 47
Četvrt.	15 Anastazia		2 Tito	5 14	6 48
Petak	16 Milutin †		3 Nikita	5 12	6 50
Subota	17 Aniceto		4 Josip	5 10	6 52
16 I. n. p. Uskr. Ev.: Isus se ukaže apoštolima. Marko 6.					
Nedilja	18 Mladi Uskrs		5 Teodot	5 08	6 53
Poned.	19 Cvitislav		6 Jevtikije	5 04	6 54
Utorak	20 Sulpic		7 Georgij	5 03	6 56
Šrida	21 Anselmo		8 Irodion	5 01	6 57
Četvrt.	22 Soter i Kajo		9 Evpsihij	4 59	6 58
Petak	23 Adalberto †		10 Terentij	4 57	7 00
Subota	24 Gjurgjevo		11 Antipa	4 55	7 01
17 II. n. p. Uskr. Ev. Isus dobri pastir. Iv 10.					
Nedilja	25 Marko		12 Vasilij	4 53	7 03
Poned.	26 Kleto		13 Ortemon	4 52	7 04
Utorak	27 Peregrin		14 Martin pp.	4 51	7 06
Šrida	28 Živko		15 Aristorh	4 49	7 07
Četvrt.	29 Petar m.		16 Agonija	4 48	7 08
Petak	30 Kata Sien. †		17 Simeon	4 47	7 09

Misečne mine:

☺ Uštap: 5. u 9. s. 28 m. posli podne.

☾ Poslidnji četvrt: 13. u 3 s. 30 m. posli podne.

● Mlad misec: 20. u 5 s. 51 m. prije podne.

☾ Prvi četvrt: 27. u 9 s. 36 m. u veče.

Duljina dana: 1. travnja 12 s. 48 m. Podulji se dan 1 s. 43 m.

Stogodišnje gatanje o vrmenu:

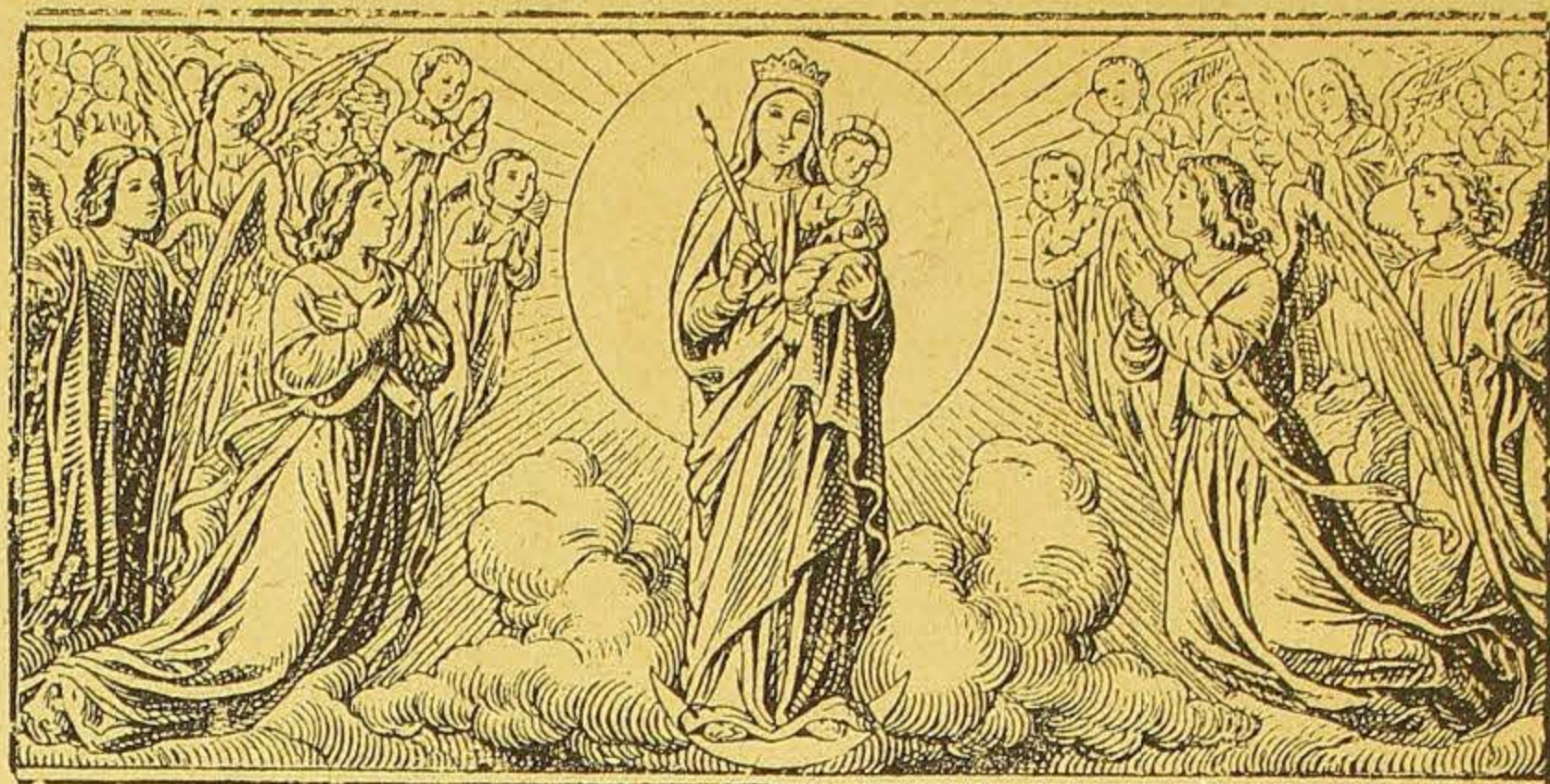
Početak ovoga miseca je studen; od 13. do 20. lip i ugodan; do 27. mnogo kiše; pri kraju prominjivo.

Dani	Misec izlazi	Misec zalazi
4	5 7 v.	5 28 j.
11	12 17 j.	8 14 j.
18	4 45 j.	4 34 v.
25	8 37 j.	12 16 j.
30	1 53 v.	3 15 j.

Svibanj

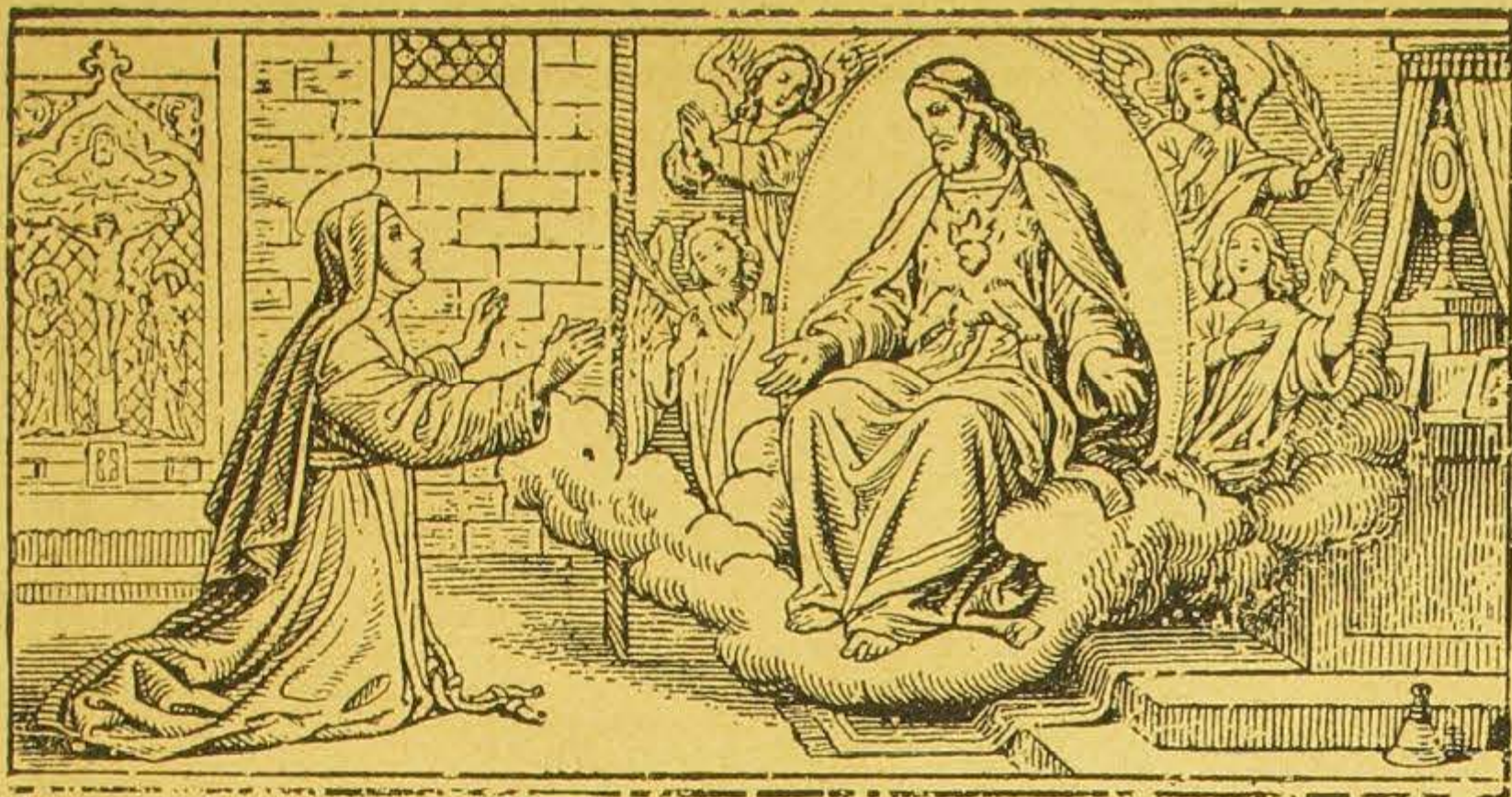
broji 31 dan.

Maj.

Blažena Divica Gospa svibanjska, kraljica angjeoska.

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi																			
Subota	1 Filip i Jakov		18 Jovan uč. Gr.	4 46	7 09	Misečne mine: ☺ Uštap: 5. u 1 s. 8 m. posli podne. ☾ Poslidnji četvrt: 12. u 10 s. 45 m. posli podne. ● Mlad misec: 19. u 2 s. 42 m. posli podne. ☾ Prvi četvrt: 27. u 2 s. 28 m. prije podne.																		
18 III. n. p. Uskr. Ev.: Malo i nećete me viditi. Iv. 16.																								
Nedilja	2 Zaštita Josipa		19 Pafnutij	4 45	7 10	Duljina dana: 1. svibnja 14 s. 22 m. Naraste dan s 1 s. 8 m.																		
Poned.	3 Našašće Kr.		20 Teodor	4 44	7 11																			
Utorak	4 Florijan		21 Januarije	4 43	7 12																			
Šrida	5 Pijo pp.		22 Pren. Teodor	4 42	7 13																			
Četvrt.	6 Ivan		23 Georgije	4 40	7 14																			
Petak	7 Stanko †		24 Sava	4 39	7 15																			
Subota	8 Miholj		25 Ev. Marko	4 37	7 16																			
19 IV. n. p. Uskr. Ev.: Kad dogje Duh Istine. Iv. 16.																								
Nedilja	9 Grgur Naz.		26 Vasilje ap.	4 35	7 18	Stogodišnje gatanje o vrmenu: Početkom ovoga miseca prominljivo: od 5. do 12. mnogo kiše, od 12. do 19 lipo vrime; od 19. do 27 prominljivo; pri kraju ohladno sa mnogo kiše.																		
Poned.	10 Antonia b.		27 Simeon	4 34	7 20																			
Utorak	11 Mamerto b.		28 Jason	4 32	7 21																			
Šrida	12 Pankracije		29 Vasilije	4 30	7 22																			
Četvrt.	13 Servacije		30 Ap. Jakov	4 29	7 24																			
Petak	14 Bonifacije †		1 Svib.	4 28	7 25																			
Subota	15 Sofija		2 Atanasije	4 26	7 26																			
20 Ned. V. n. p. Uskr. Ev.: Ištite i dobit ćete. Iv. 16.																								
Nedilja	16 Ivan	Molitveni dani	3 Timotije	4 24	7 28																			
Poned.	17 Pashal		4 Pelagija	4 23	7 29																			
Utorak	18 Venancij		5 Irina	4 22	7 30																			
Šrida	19 Ivo b.		6 Jovan mnog	4 21	7 32																			
Četvrt.	20 Spasovo		7 Spasovo	4 20	7 33																			
Petak	21 Timotej †		8 E. Jovan	4 19	7 34																			
Subota	22 Helena		9 Pr. m. Nikole	4 18	7 35																			
21 Ned. VI. p. Uskr. Ev.: Kad dogje Utišitelj. Iv. 15.																								
Nedilja	23 Zeljko m.		10 Simon 2.	4 17	7 36																			
Poned.	24 Ivka ud.		11 Kiril i Met.	4 16	7 37																			
Utorak	25 Urban		12 Epifanije	4 15	7 38																			
Šrida	26 Filip Ner.		13 Glikerija	4 14	7 39																			
Četvrt.	27 Magdalena		14 Isidor	4 14	7 39																			
Petak	28 Milano †		15 Pahonije	4 13	7 40																			
Subota	29 Maksim b.		16 Teodor osv.	4 13	7 41																			
22 Ev.: Učitelj Duh sveti. Ivan 14.																								
Nedilja	30 Duhovi		17 Sošes sv. Duha	4 12	7 41	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>Dani</th> <th>Misec izlazi</th> <th>Misec zalazi</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2</td> <td>4 1 v.</td> <td>3 53 j.</td> </tr> <tr> <td>9</td> <td>11 47 v.</td> <td>6 57 j.</td> </tr> <tr> <td>16</td> <td>3 11 j.</td> <td>3 31 v.</td> </tr> <tr> <td>23</td> <td>7 20 j.</td> <td>11 48 v.</td> </tr> <tr> <td>30</td> <td>2 53 v.</td> <td>2 16 j.</td> </tr> </tbody> </table>	Dani	Misec izlazi	Misec zalazi	2	4 1 v.	3 53 j.	9	11 47 v.	6 57 j.	16	3 11 j.	3 31 v.	23	7 20 j.	11 48 v.	30	2 53 v.	2 16 j.
Dani	Misec izlazi	Misec zalazi																						
2	4 1 v.	3 53 j.																						
9	11 47 v.	6 57 j.																						
16	3 11 j.	3 31 v.																						
23	7 20 j.	11 48 v.																						
30	2 53 v.	2 16 j.																						
Poned.	31 Duhov. pon.		18 Duh. poned.	4 12	7 42																			

Marija Margarita i prisveto Srce Isusovo. (10. lip.)

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Utorak	1 Pamfil		19 Patrikije	4 12	7 42
Srida	2 Erasmo		20 Talale	4 12	7 43
Četvrt.	3 Klotilda		21 Car Konst. i Jel.	4 11	7 44
Petak	4 Kvirin †		22 Vasilik	4 11	7 45
Subota	5 Dobroslav		23 Mihailo	4 10	7 46
23 I. n. p. Duh. Ev.: Data mi je svaka vlast. Mat. 28.					
Nedilja	6 Sv. Trojstvo		24 Simeon	4 10	7 47
Poned.	7 Srce Isusovo		25 Obr. gl. Jov.	4 10	7 48
Utorak	8 Milojka		26 Karpo	4 09	7 49
Srida	9 Sričko m.		27 Teraport	4 09	7 50
Četvrt.	10 Brašančevo		28 Nikita	4 09	7 51
Petak	11 Barnaba †		29 Teodosija	4 09	7 51
Subota	12 Ivan Fak.		30 Isakije	4 09	7 52
24 II. n. p. Duh. Ev.: O velikoj večeri. Luka 21.					
Nedilja	13 Antun padov.		31 Herma	4 08	7 52
Poned.	14 Vasilje		1 Lip. Justin	4 08	7 53
Utorak	15 Vid		2 Nikifor	4 08	7 53
Srida	16 Vranje reg.		3 Lukilijan	4 08	7 54
Četvrt.	17 Rajner b.		4 Mitrofan	4 08	7 54
Petak	18 Srce Isusovo †		5 Dorotije	4 08	7 54
Subota	19 Gerv. i Prot.		6 Hilarijon	4 08	7 55
25 III. n. p. D. Ev.: O izgubljenoj ovci. Luka 15.					
Nedilja	20 Silverij		7 Teodot	4 08	7 55
Poned.	21 Alojzije		8 Teodor	4 08	7 55
Utorak	22 Paulin		9 Kiril	4 08	7 55
Srida	23 Alban		10 Timotije	4 09	7 55
Četvrt.	24 Ivan Krstitelj		11 Vartolom	4 09	7 55
Petak	25 Prosper †		12 Onotrije	4 09	7 55
Subota	26 Ivan i Pava		13 Akilina	4 10	7 55
26 IV. n. p. D. Ev.: Obilati ribolov. Luka 5.					
Nedilja	27 Ladislav kr.		14 Jelisije	4 10	7 55
Poned.	28 Lav. pp. †		15 Lazar	4 11	7 55
Utorak	29 Petar i Pava		16 Tihon	4 11	7 55
Srida	30 Spomen Pavla		17 Manilo	4 12	7 56

Misečne mine:

☺ Uštap: 4. u 2 s. 25 m. prije podne.

☾ Poslidnji četvrt: 11. u. 3 s. 43 m. izjutra.

● Mlad misec: 18. u 12 s. 28 m. prije podne.

☾ Prvi četvrt: 25. u. 7. s. 43 m. posli podne.

Duljina dana: 1. lipnja 15 s. 30 m. U lipnju raste dan do 24. 17 m. a od 24. biva kraći 5 m.

Stogodišnje gatanje o vrimentu:

Početak miseca hladan i kišovit; od 18. do 25. ugodno, na svršetku miseca uz siverni vitar lipo, inače kišovito i vitrovito vrime.

Dani	Misec izlazi	Misec zalazi
6	10 36 v.	5 46 j.
13	1 38 j.	2 34 v.
20	6 5 j.	10 22 v.
27	1 42 v.	12 38 j.

Srpanj

broji 30 dan.

Jul.

Bl. Divica Gospa od škapulara. (16. Srp.)

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Četvrt.	1 Bogoslov		18 Leontije	4 12	7 54
Petak	2 Poh. bl. D. M. †		19 Juda ap.	4 13	7 54
Subota	3 Oton, Sever		20 Metodije	4 13	7 53
27 V. n. p. D. Ev.: Ako vam pravda ne bude veća. Mat. 5.					
Nedilja	4 Berta		21 Julijan	4 14	7 53
Poned.	5 Ciril i Metod		22 Evsevije	4 15	7 53
Utorak	6 Izaija		23 Agripina	4 15	7 52
Šrida	7 Lipa		24 Ivanj dan	4 16	7 52
Četvrt.	8 Elisabeta		25 Febronija	4 16	7 51
Petak	9 Brcko m. †		26 David	4 18	7 51
Subota	10 Amalija		27 Sampson	4 18	7 50
28 VI. n. p. D. Ev.: Isus hrani u pustinji. Mark 8.					
Nedilja	11 Pio p. m.		28 Kir. i Jov.	4 19	7 50
Poned.	12 Ivan Gualb		29 Petar i Pavao	4 20	7 49
Utorak	13 Marga d. m.		30 Sabor 12 ap.	4 21	7 48
Šrida	14 Bonaventura		1 Srp. Kuzm. i D.	4 22	7 47
Četvrt.	15 Rastanak ap.		2 Pol. halj. Bog.	4 23	7 46
Petak	16 Škap. Gospa †		3 Jakint	4 24	7 46
Subota	17 Aleksij		4 Andrija	4 25	7 45
29 VII. n. p. D. Ev.: Čuvajte se od lažnih proroka. Mat. 7.					
Nedilja	18 Kamil		5 Atanasije	4 26	7 44
Poned.	19 Vinko Paul.		6 Sisoj Vel.	4 27	7 44
Utorak	20 Ilija		7 Toma	4 28	7 43
Šrida	21 Daniel pr.		8 Prokopije	4 29	7 42
Četvrt.	22 Mandalina		9 Ponkracije	4 30	7 41
Petak	23 Apolinar †		10 45 muč.	4 31	7 39
Subota	24 Kristina		11 Eufemija	4 32	7 38
30 VIII. n. p. D. Ev.: Nepravedni upravitelj. Luka 16.					
Nedilja	25 Jakov ap.		12 Proklo	4 33	7 36
Poned.	26 Ana m. bl. D.		13 Gavriilo	4 34	7 34
Utorak	27 Pantaleon		14 Ap. Akila.	4 35	7 32
Šrida	28 Viktor		15 Kirik	4 36	7 31
Četvrt.	29 Marta		16 Atinogen	4 38	7 30
Petak	30 Dobrila †		17 Mariana	4 39	7 29
Subota	31 Ignacij Loj.		18 Jakint	4 41	7 28

Misečne mine :

☾ Uštap: 3. u 1 s. 17 m. posli podne.

☾ Poslednji četvrt: 10. u 7 s. 58 m. prije podne.

● Mlad misec: 17. u 11 s. 45 m. prije podne.

☾ Prvi četvrt: 25. u 12 s. 45 m. u podne.

Duljina dana 1. srpnja: 15 s. i 41 m. a duljina noći 8 s. i 19 m. — Dan pada u srp. 54 m.

Stogodišnje gatanje o vrimenu :

Do 10. mnoga kiša; od 10. do 17. vlažno, vitrovito vrime; pri kraju česte oluje.

Dani	Misec izlazi	Misec zalazi
4	9 19 v.	4 35 j.
11	12 6 j.	1 40 v.
18	4 56 j.	8 54 v.
25	12 5 v.	11 19 v.
31	7 8 v.	2 17 j.

Kolovoz

broji 31 dan.

August.

Marija je na veliku Gospojinu uznešena i okrunjena u nebu. (15. kol.)

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi																			
31 IX. n. p. D. Ev.: Isus oplakuje Jerusolim. Luka 19.																								
Nedilja	1 Petar uckovih		19 Makrina	4 42	7 28	Misečne mine: ☺ Uštap: 1. u 10 s. 14 m. posli podne. ☾ Posljednji četvrt: 8. u 1 s. 10 m. posli podne. ● Mlad misec: 16. u 12 s. 55 m. prije podne. ☽ Prvi četvrt: 24. u 4 s. 55 m. prije podne. ☺ Uštap: 31. u 6 s. 8 m. prije podne. Duljina dana 1. kol.: 14 s. 46 m. a kraći je dan za mis. d. 1 s. 26 m.																		
Poned.	2 Porciunkula		20 Prorok Ilija	4 43	7 27																			
Utorak	3 Augustin		21 Simeon	4 44	7 26																			
Šrida	4 Dominik		22 Mar. Magdal.	4 45	7 25																			
Četvrt.	5 Snižna Gospa		23 Trofin	4 46	7 24																			
Petak	6 Priobraženje†		24 Christina	4 47	7 22																			
Subota	7 Kajetan		25 Sv. Ana	4 48	7 21																			
32 X. n. p. D. Ev.: Farizej i carinar. Luka 6.																								
Nedilja	8 Vlastica		26 Jermolaj	4 49	7 19	☺ Uštap: 31. u 6 s. 8 m. prije podne. Duljina dana 1. kol.: 14 s. 46 m. a kraći je dan za mis. d. 1 s. 26 m.																		
Poned.	9 Roman		27 Pantelejmon	4 50	7 18																			
Utorak	10 Lovrinac		28 Prohor i N.	4 52	7 17																			
Šrida	11 Susana		29 Kalinik	4 53	7 16																			
Četvrt.	12 Klara		30 M. Angelina	4 55	7 15																			
Petak	13 Hipolit †		31 Jevdokim	4 57	7 13																			
Subota	14 Eusebij †		1 Kol. Makaveji	4 58	7 12																			
33 XI. n. p. Duh. Ev.: Bisomučnik, Mark 7.																								
Nedilja	15 Velika Gospa		2 Ark. Stev.	4 59	7 10	Stogodišnje gatanje o vrimeu: Početak miseca je ugodan; od 8. do 16. mnogo kiše; od 16. do 24. lipo vrime; dočetak miseca kišovit.																		
Poned.	16 Roko		3 Isakije	5 00	7 08																			
Utorak	17 Branislav		4 7 dece u Efesu	5 02	7 07																			
Šrida	18 Agapit m.		5 Evsignij	5 04	7 05																			
Četvrt.	19 Ludovik b.		6 Perobr. Gosp.	5 05	7 03																			
Petak	20 Stipan kralj		7 Dometije	5 07	7 01																			
Subota	21 Jovana		8 Emilijan	5 08	7 00																			
34 XII. n. p. Duh. Ev.: Milosrdni Samaritanac. Luka 10.																								
Nedilja	22 Timotej		9 Matija	5 09	6 58	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>Dani</th> <th>Misec izlazi</th> <th>Misec zalazi</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>7 54 v.</td> <td>3 25 j.</td> </tr> <tr> <td>8</td> <td>10 58 v.</td> <td>12 40 v.</td> </tr> <tr> <td>15</td> <td>3 51 j.</td> <td>7 26 v.</td> </tr> <tr> <td>22</td> <td>11 27 j.</td> <td>9 43 v.</td> </tr> <tr> <td>29</td> <td>6 25 v.</td> <td>2 15 j.</td> </tr> </tbody> </table>	Dani	Misec izlazi	Misec zalazi	1	7 54 v.	3 25 j.	8	10 58 v.	12 40 v.	15	3 51 j.	7 26 v.	22	11 27 j.	9 43 v.	29	6 25 v.	2 15 j.
Dani	Misec izlazi	Misec zalazi																						
1	7 54 v.	3 25 j.																						
8	10 58 v.	12 40 v.																						
15	3 51 j.	7 26 v.																						
22	11 27 j.	9 43 v.																						
29	6 25 v.	2 15 j.																						
Poned.	23 Filip Benicij		10 Davrentije	5 10	6 56																			
Utorak	24 Bartul apošt.		11 Evplo	5 11	6 54																			
Šrida	25 Ludovik kr.		12 Fotije	5 12	6 52																			
Četvrt.	26 Pelagija		13 Maksim	5 13	6 50																			
Petak	27 Josip kal. †		14 Mihej	5 14	6 48																			
Subota	28 Augustin		15 Uspen. Bogor.	5 15	6 46																			
35 XIII. n. p. Duh. Ev.: Deset gubavaca. Luka 17.																								
Nedilja	29 Glav. Ivana		16 Pr. obr. Gosp.	5 17	6 44																			
Poned.	30 Roza d.		17 Miron	5 19	6 42																			
Utorak	31 Rajmundo pr.		18 Flor	5 20	6 40																			

Rujan
broji 30 dan.
Sept.

Angjele, angjele, o čuvaru angjele. (Pisma crk.)

Dani	Za katoliike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Šrida	1 Egidij		19 Andrija	5 21	6 39
Četvrt.	2 Zenon m.		20 Samuilo	5 22	6 38
Petak	3 Milojka †		21 Tadija	5 23	6 36
Subota	4 Rozalia		22 Agatonik	5 24	6 34
36 XIV. n. p. D. Ev.: Ne može se dvama Gosp. služ. M. 7.					
Nedilja	5 Angjeli čuvari		23 Irinej	5 25	6 32
Poned.	6 Zakarija		24 Evtih	5 26	6 28
Utorak	7 Regina		25 Vartolomije	5 28	6 26
Šrida	8 Mala Gosp.		26 Adrijan	5 29	6 24
Četvrt.	9 Gorgonije		27 Pimen	5 30	6 22
Petak	10 Nikola Tol. †		28 Mojsije	5 31	6 20
Subota	11 Emilian b.		29 Usjek Jov.	5 33	6 18
37 XV. n. p. D. Ev.: Mladić Naimski. Luka 7.					
Nedilja	12 Ime Marijino		30 Sob. srp. pros.	5 34	6 17
Poned.	13 Ljuban b.		31 Pol. poj Bog.	5 35	6 15
Utorak	14 Uzviš. križa		1 Ruj. Simeon	5 36	6 13
Šrida	15 Nikomed †		2 Mamant	5 37	6 11
Četvrt.	16 Kornelij m.		3 Joanikije	5 38	6 09
Petak	17 Lamberto m. †		4 Vavila	5 39	6 07
Subota	18 Josip Kupert.		5 Zaharije	5 41	6 05
38 XVI. n. p. D. Ev.: Izbiranje pročelja. Luka 14.					
Nedilja	19 Sedam žalosti		6 Evdoksije	5 42	6 01
Poned.	20 Eustahij		7 Zozont	5 43	5 59
Utorak	21 Matej ap.		8 Rožd. Bog.	5 44	5 57
Šrida	22 Toma vil.		9 Joakin i Ana	5 46	5 56
Četvrt.	23 Tekla		10 Minodora	5 47	5 54
Petak	24 Gerardo †		11 Teodora	5 48	5 53
Subota	25 Kleofa		12 Avtonom	5 49	5 51
39 XVII. n. p. D. Ev.: Najveća zapovid u zakonu. Mat. 22.					
Nedilja	26 Justina		13 Kornilije	5 51	5 49
Poned.	27 Kuzma i D.		14 Krstov dan	5 53	5 47
Utorak	28 Venčeslav		15 Nikita	5 54	5 45
Šrida	29 Miholj		16 Eufimija	5 56	5 43
Četvrt.	30 Jeronim		17 Sofija	5 57	5 42

Misečne mine:

☾ Posljednji četvrt: 6. u 8 s. 44 m. posli podne.

● Mlad misec: 14. u. 4 s. 9 m. posli podne.

☾ Prva četvrt: 22. u 7 s. 31 m. posli podne.

☺ Uštap: 29. u 2 s. 5 m. posli podne.

Duljina dana 1. rujna: 13 s. 18 m.; a kraći je dan za misec dana 1 s. 3 m.

Stogodišnje gatanje o vrmenu:

Prva polovina miseca je prominljiva; od 14. do 22. lipo vrime; pri kraju opet prominljivo.

Dani	Misec izlazi	Misec zalazi
5	9 30 v.	11 52 j.
12	2 48 j.	5 53 v.
19	10 23 j.	8 8 v.
26	4 54 v.	1 4 j.
30	6 35 v.	6 42 j.

Blažena Divica, kraljica od sv. krunice. I. ned.

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Petak	1 Remigije b. †		18 Evmenije	5 59	5 41
Subota	2 Vitomir		19 Trofin	6 00	5 40
40 XVIII. n. p. D. Ev.: Isus unigje u lagju. Mat. 9.					
Nedilja	3 Sv. Krunica		20 Evstatije	6 02	5 39
Poned.	4 Franje Ser.		21 Kodrad	6 03	5 38
Utorak	5 Placid		22 Foka	6 05	5 36
Srida	6 Bruno		23 Zač. Jov. kr.	6 06	5 34
Četvrt.	7 Marko pp.		24 Stevan	6 07	5 31
Petak	8 Brigita †		25 Eufrosinija	6 08	5 28
Subota	9 Dionisij		26 Jovan ev.	6 10	5 26
41 XIX. n. p. D. Ev.: O kraljevskoj svadbi. Mat. 22.					
Nedilja	10 Vranje Borg.		27 Kalstrat	6 11	5 24
Poned.	11 Nikasij		28 Hariton	6 13	5 22
Utorak	12 Maksim		29 Kirijak	6 14	5 20
Srida	13 Koloman		30 Grigorije	6 15	5 18
Četvrt.	14 Kalist		1 List. Pokr. Bog.	6 16	5 16
Petak	15 Terezija op. †		2 Kiprijan	6 17	5 14
Subota	16 Gal op.		3 Dionisije	6 18	5 12
42 XX. n. p. D. Ev.: Bolestan sin kralja. Iv. 4.					
Nedilja	17 Hedviga op.		4 Stevan	6 20	5 10
Poned.	18 Luka ev.		5 Haritina	6 22	5 08
Utorak	19 Petar		6 Toma	6 24	5 06
Srida	20 Vendelin		7 Sergije	6 25	5 04
Četvrt.	21 Ursula		8 Pelagije	6 26	5 02
Petak	22 Kordula †		9 Jakov	6 27	5 01
Subota	23 Ivan kap.		10 Evlampije	6 28	5 00
43 XXI. n. p. D. Ev.: Kralj čini račun. Mat. 18.					
Nedilja	24 Rafael		11 Filip	6 29	4 58
Poned.	25 Krispin n.		12 Prov i Tarah	6 30	4 56
Utorak	26 Dimitrija		13 Karpo	6 31	4 55
Srida	27 Sabina		14 Paraskeva	6 33	4 53
Četvrt.	28 Sim. i Juda ap.		15 Jevtimije	6 34	4 52
Petak	29 Zenobij †		16 Longin	6 35	4 51
Subota	30 Klaudij †		17 Osija	6 36	4 50
44 XXII. n. p. D. Ev.: Farizeji kušaju Isusa. Mat. 22.					
Nedilja	31 Vuk		18 Luka	6 37	4 49

Misečne mine:

☾ Poslidnji četvrt: 6. u 7 s. 44 m. prije podne.

● Mlad misec: 14. u. 9 s. 13 m. prije podne.

☽ Prvi četvrt: 22. u 8 s. 4 m. posli podne.

☺ Uštap 28. u 11 s. 7 m. posli podne.

Duljina dana 1 listopada. 11 s. 40 m. Pokrati se dan do konca miseca 1 s. 30 m.

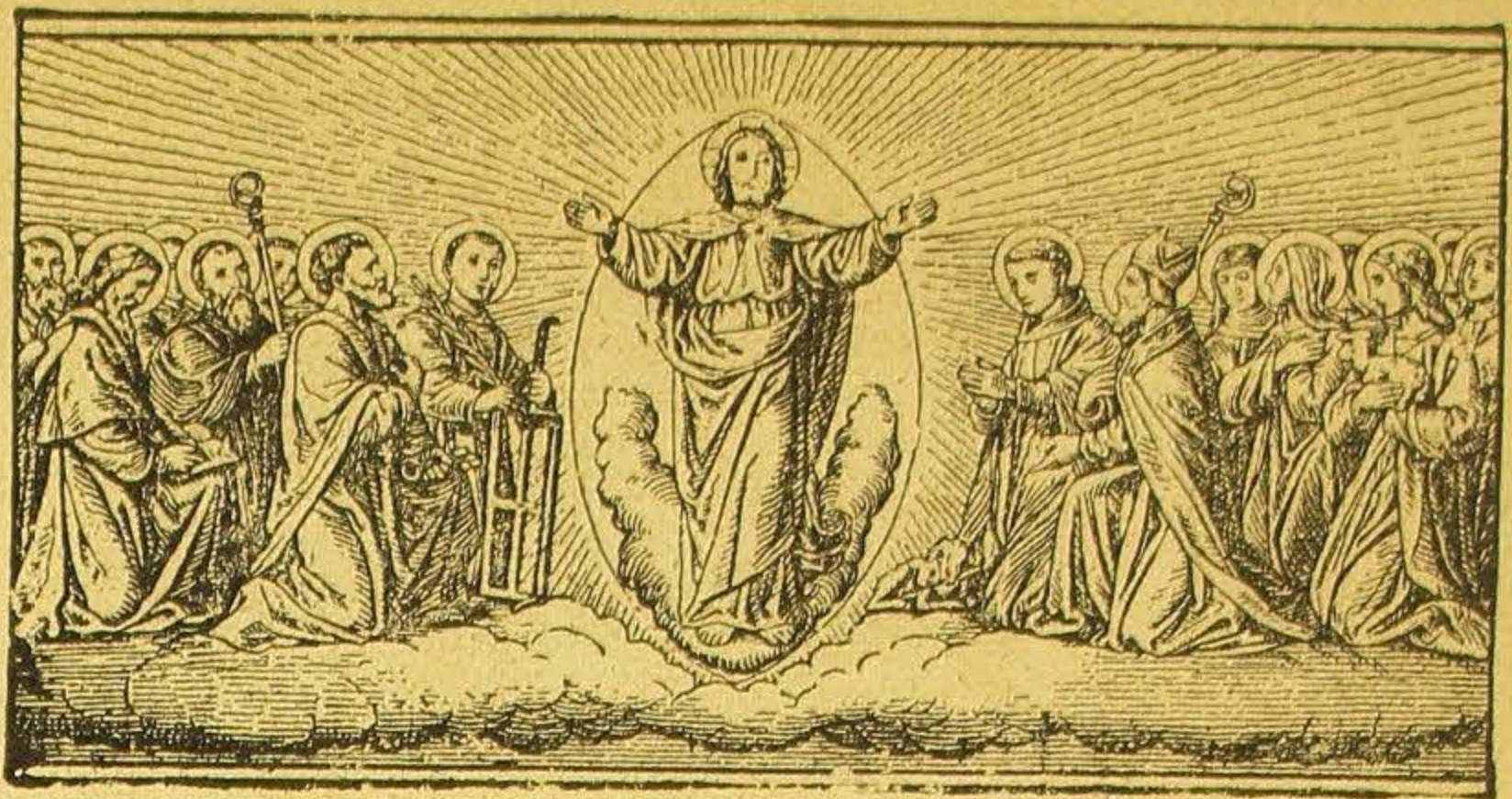
Stogodišnje gatanje

o vrimenu:

Cio misec jako je promintjiv.

Dani	Misec izlazi	Misec zalazi
3	8 0 v.	10 54 j.
10	1 46 j.	4 24 v.
17	4 23 j.	6 37 v.
24	3 23 v.	12 35 j.
31	6 33 v.	9 46 j.

Studení
broji 30 dan.
Novemb.

Isus, kruna i radost sviju svetih. (1. stud.)

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Poned.	1 Svi Sveti		19 Prorok Joil	6 38	4 49
Utorak	2 Mrtvih dan		20 Artenije	6 40	4 47
Šrida	3 Huberto		21 Ilarion	6 42	4 45
Četvrt.	4 Karlo Bor.		22 Averkije	6 44	4 43
Petak	5 Marko †		23 Jakov	6 46	4 42
Subota	6 Leonardo		24 Areta	6 48	4 40

45 XXIII. n. p. D. Ev.: Isus uskrisuje divojku. Mat. 9.

Nedilja	7 Engelberto		25 Markijan	6 49	4 39
Poned.	8 Bogomir		26 Mitrov dan	6 51	4 39
Utorak	9 Božidar		27 Nestor	6 52	4 39
Šrida	10 Andrija av.		28 Terentije	6 54	4 39
Četvrt.	11 Martin b.		29 Avramije	6 56	4 39
Petak	12 Martin p. m. †		30 Milutin	6 57	4 39
Subota	13 Stanko Kostk		31 Stohije	6 58	4 39

46 XXIV. n. p. D. Ev.: Zrno gorušičino. Mat. 23.

Nedilja	14 Zašt. bl. D. M.		1 Stud. Kuzm.	7 01	4 30
Poned.	15 Leopold		2 Akindin	7 02	4 29
Utorak	16 Ivan trog		3 Gjurgjie	7 03	4 28
Šrida	17 Grgur čudotv.		4 Joanikije	7 05	4 27
Četvrt.	18 Roman		5 Galaktije	7 06	4 26
Petak	19 Elisabeta †		6 Pavao	7 07	4 25
Subota	20 Veco val.		7 33 muč.	7 08	4 24

47 XXIV. n. p. D. Ev.: O skončanju svita. Mate 24.

Nedilja	21 Prikaz. Marije		8 Mihail	7 09	4 23
Poned.	22 Cilika d. m.		9 Onisifor	7 11	4 22
Utorak	23 Kliment		10 Erast	7 13	4 21
Šrida	24 Ivan od Križa		11 Mrata	7 15	4 20
Četvrt.	25 Katarina		12 Jovan al.	7 17	4 18
Petak	26 Silvester †		13 Jovan zlat.	7 18	4 17
Subota	27 Virgilij		14 Filip	7 19	4 16

48 I. n. Adv. Ev.: Bit će zlamenja na nebu. Luka 21.

Nedilja	28 Advent		15 Gurije	7 20	4 16
Poned.	29 Saturnin		16 Matija	7 21	4 15
Utorak	30 Andrija ap.		17 Grigorije	7 21	4 14

Misečne mine:

☾ Poslidnji četvrt: 4. u 10 s. 38 m. posli podne.

● Mlad misec: 13. u 3 s. 18 m. prije podne.

☾ Prvi četvrt: 20. u 6 s. 29 m. posli podne.

☺ Uštap: 27. u 9 s. 52 m. prije podne.

Duljina dana 1. stud: 10 s. 10 m. Ovoga se miseca pokrati dan 1 s. 24 m.

Stogodišnje gatanje o vrimenu:

Početak miseca studen i ugodan; od 13. do 20. vetrovi, — kiša i snig svršetak prominljiv.

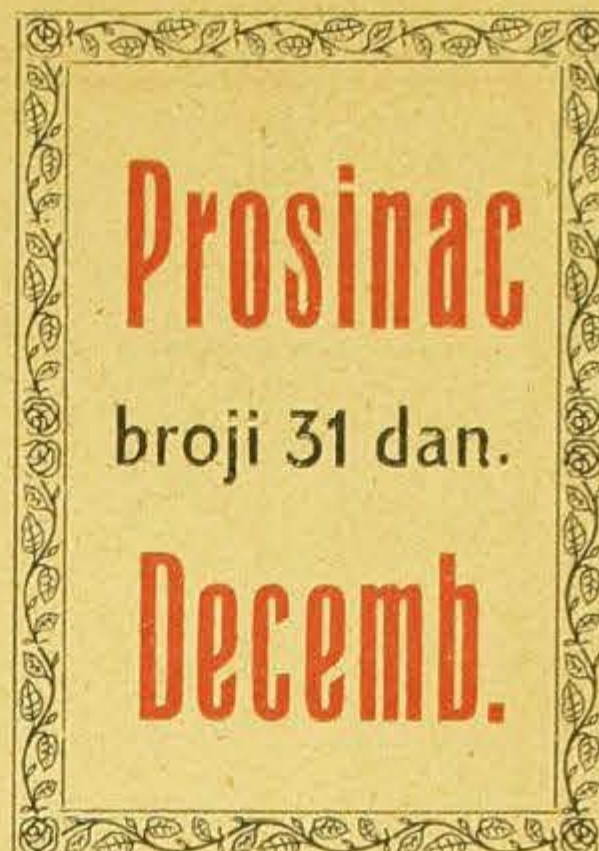
Dani	Misec izlazi	Misec zalazi
1	7 21 v.	11 1 j.
7	12 42 j.	2 51 v.
14	8 22 j.	5 9 v.
21	1 52 v.	12 0 j.
28	5 5 v.	3 35 j.

Dan	Dnevne biliške	Prihod		Izdatak	
		kruna	fil.	kruna	fil.

zkvh.org.rs

Rodi Marija Isusa Spasitelja svita. (Božić.)

Dani	Za katolike		Za grčko istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Šrida	1 Eligij †	⚖	18 Platon	7 22	4 14
Četvrt.	2 Bibiana	⚖	19 Avdija	7 23	4 13
Petak	3 Vranje †	☉	20 Grig. dek.	7 24	4 13
Subota	4 Barbara	☉	21 Vhod Bogor.	7 25	4 12
49	II. n. Adv. Ev.: Poslan bi angjeo. Luka 1.				
Nedilja	5 Sava op.	🐎	22 Filimon	7 26	4 12
Poned.	6 Nikola	🐎	23 Amphiloh	7 27	4 11
Utorak	7 Ambrozije	☾	24 Katarina	7 28	4 11
Šrida	8 Bezgr. Začeće	☾	25 Klimentije	7 29	4 10
Četvrt.	9 Zenica	🐎	26 Alipije	7 30	4 10
Petak	10 Lauret. Gospa †	🐎	27 Jakov	7 31	4 9
Subota	11 Damas pp.	🐎	28 Stevan	7 32	4 9
50	III. n. Adv. Ev.: Čivuti šalju Ivanu. Iv. 1.				
Nedilja	12 Materice	🐎	29 Paramon	7 33	4 10
Poned.	13 Luca m.	🐎	30 Andrija	7 34	4 10
Utorak	14 Spiridion	🐎	1 Pros. Naum	7 35	4 11
Šrida	15 Irenej b. †	🐎	2 Uroš	7 36	4 11
Četvrt.	16 Etelka	🐎	3 Sofonije	7 37	4 12
Petak	17 Lazar b. †	🐎	4 Barbara	7 38	4 12
Subota	18 Oček por.	👤	5 Sava	7 38	4 13
51	IV. n. Adv. Ev.: Ivan u pustinji Iv. 1.				
Nedilja	19 Oci	👤	6 Sv. Nikola	7 39	4 13
Poned.	20 Izak	👤	7 Ambrozije	7 39	4 14
Utorak	21 Toma ap.	👤	8 Patapije	7 40	4 14
Šrida	22 Zeno m.	👤	9 Začeće	7 40	4 15
Četvrt.	23 Viktorija	👤	10 Jovan	7 40	4 16
Petak	24 Badnji dan †	👤	11 Danilo	7 41	4 17
Subota	25 Božić	👤	12 Spiridion	7 41	4 18
52	Ev.: Simeon i Ana. Luka 2.				
Nedilja	26 Stipan I. muč.	👤	13 Evstahije	7 41	4 19
Poned.	27 Ivan ap. i ev.	👤	14 Tirs o muč.	7 42	4 20
Utorak	28 Mladenci	⚖	15 Elevter	7 42	4 21
Šrida	29 Toma	⚖	16 Agej	7 43	4 22
Četvrt.	30 David	☉	17 Danilo pr.	7 43	4 23
Petak	31 Silvester p. †	☉	18 Sevastijan	7 44	4 24

Misečne mine :

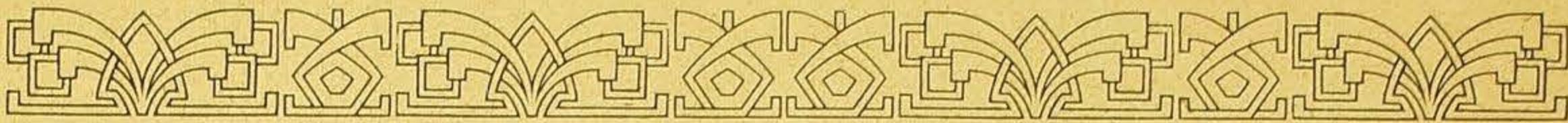
☾ Poslidnji četvrt: 4. u. 5 s. 12 m. posli podne:
 ● Mlad misec. 12. u 8 s. 59 m. posli podne.
 ☽ Prvi četvrt: 20. u. 3. s. 18 m. prije podne.
 ☺ Uštap: 23. u 10 s. 30 m. posli podne.

Duljina dana 1. prosinca: 8 s. 40 m.; do 21. opane 18 m. a zatim raste 5 m.

Stogodišnje gatanje o vrimenu :

Početak miseca minja se vrime; od 4. do 12. ugodni dani; od 12. do 20. prominljivo; od 20. do 25. snig i vijavice; pri kraju lipi hladni dani.

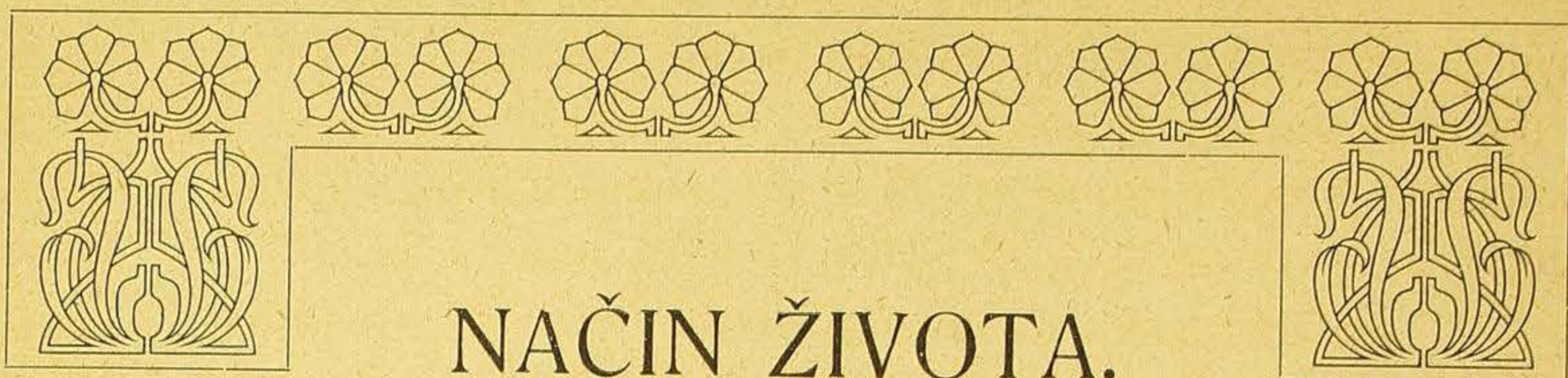
Dani	Misec izlazi	Misec zalazi
5	12 0 j.	1 15 v.
12	7 17 j.	3 43 v.
19	12 10 v.	11 28 v.
26	3 42 v.	7 23 j.
31	9 19 v.	10 58 j.

STOGODIŠNJI GATALAC O GODINI 1909.

Zdravo da ste, dico roda moga,
 Pozdravljam Vas od sveg srca svoga.
 Želim vam sve Božje blagodati,
 Rad bih bio dušu za Vas dati.
 O Vam snujem, ma da j' san il java,
 Brez Vas mi je život gorkost prava;
 Vaša srića na dušu mi melem,
 Vaša žalost srcu mi je pelen.
 Vaša slava najveća mi dika,
 Vaša propast smrt će bit menika.
 Srce mi je onda razdragano,
 Kad govorim s Vama moja hrano;
 Kad slušate kao virna dica,
 Što će reći mila nam Danica.
 — Dvi Danice poznajem što sjaju,
 Koje svitlost oko sebe daju:
 Jedna j' zvizda na nebeskom svodu
 Druga svitli mojem milom rodu.
 Za što svitli ona tamo gore,
 Za što ova Danicom se zove,
 To ti kani protumačit eto,
 Gatanje mi dvadeset i šesto.
 — Danica je prithodnica zvizda,
 Nebeskom je svodu ures, gizda.
 Svima javlja svitlog dana zoru:
 „Ustaj na rad, kraj je već odmoru“.
 Navišća svim, da je hora radu,
 Da u trudbu svaki stavlja nadu,
 Lipše dane sebi onaj stvori,
 Ko se trudi i za život bori.
 Čim se zvizda iza zore javlja,
 Marljiv radnik rado ju pozdravlja.
 Hitro skače, kopa, ore, sadi,
 Neumorno posluje i radi.
 — Tvoja, rode, taka zvizda mila,
 „Danica“ je bunjevačka vila,
 Navišćuje zoru lipše nade,
 Pobugjuje sinove da rade.
 Svaki narod ovog bilog svita,
 Sebi prava i nov život pita

Ko dvoumi u nazad će pasti,
 Ko sad kasni, izgubit će vlasti.
 Ne dvoumi, bori se brez strave,
 Istrajnog se tiče vinac slave.
 U budućnost ne gubi ufanja
 Jer te čeka srića lipših dana.
 — A sada čuj, što gatalci znadu,
 Kada zvizda saturn vodi vladu:
 Što će donet dani od prolića,
 Lito, jesen ili zima sića?
 — U proliće bit će burnih dana,
 Al za sitvu daje nam ufanja.
 Saturn nosi lito puno kiše,
 Tim će biti roda, trave više.
 U jesen pak poradi za vrime,
 Za rana se možeš bojat zime.
 Zima će se za rana početi
 Više blata neg mraza doneti.
 Godina će biti sridnje ruke,
 Naplatit će radnikove muke.
 Ako bude — Bog nas čuvo — rata
 Plodu zemlje bit će veća plaća.
 — Al u ovo nadu ne polaži
 Mi snujemo, Božja volja važi.
 Čini dužnost, pošteno poradi,
 Za vrimena uzori i sadi,
 Škodnoj travi svom snagom odoli
 Za dobar rod Bogu se pomoli:
 Ni mrmljanja nikad ne izusti,
 Cilu brigu Bogu svom pripusti.
 — Na poslitku poslušaj mi savit,
 Iz mnogih će zala te izbavit.
 Nazatku svom mi smo krivi sami,
 Jer nesložne svaki kida, mami.
 Ne znaš, da smo lišće jedne grane,
 Da smo dica svi slavenske nane.
 Poslušaj glas, što te iz sna budi:
 Drž' se sloge, drž' se svojih ljudi!
 Ne poviruj svakoj trčilaži,
 Tugja rič nek prid tobom ne važi
 Ne poviruj tom korteškom loli,
 Koji veli, da te ljubi, voli.
 Boga služi, vrši zapovidi,
 Čuvaj viru, crkvu svoju slidi.
 Slavenskoq se drž' jezika svoga,
 Pa se ne boj nikog osim Boga.
 — A sad, s Bogom dragi pobratime,
 Do vigjenja, — do druge godine.

Od postanka sveta evo sve do danas uvijek se minjao način života. Drugi je bio u početku, drugi i drugi skoro svakog stolecá, a danas je opet drugi. Pa ni život pojedinih naroda u isto vrime nije jednak u potankostima.

Ima pastirskih naroda, kao i pastirskih razdobja kod svih naroda; ima vikova kad se skoro u oružju, na sedlu živilo. A danas se živi iz pluga, računa i knjige. Negda je mladić za tim išo da zna konja jašit i buzdovan bacati. E a danas je onaj vidjen koji umi više žita proizvesti iz njive svoje ili baciti u trgovini na pijacu. Takom Amerika milošće i kolajne daje. Danas ko umi trgovat, knjigu promećat taj će prodrít na površinu.

A što stoji za pojedina čovika stoji i za cile narode. I čitavi narodi važe koliko vride umno, brojno i imetkom. Što je koji narod veći na broju, umu i bogatstvu, to je pripoznatiji. Zato je kako za pojedine tako i za narode važno, kakim načinom da žive da mogu napridovati u sva tri pravca.

O svim ovim pravcima govoriti, ili u ove pravce spadajuće sve načine raspravljati: značilo bi silnu knjigu napisati o narodno gospodarstvenoj politici. Zato bi ja prema okviru naše Danice samo koju reku o zvanju nauke u našem životu. Volio bi naglasiti da je nauka od prike potrebe, ali da nemoramo i nesmijemo bezuvitno tegliti za vele-gospoštinom. Nauka još nije gospoština nego osposobljenje za što vištije raditi.

Triba nauka ne samo zato da znamo knjigu molitvenu čitati ili pismo iz katana kući pisati. Već triba nauka i zato, da znam izračunat i malo zapletenije zadaće, koje nam se pružaju na guvnu u mijolju, u radionicama, u podrumima, na vašaru u trgo-

vini; da lakše mogu poznati novac domaći i strani; da bolje upoznam pokrajine naše zemlje, da doznam gdi se može dobro kupiti ili prodati konj, vo ili drugo kako imanče; gdi li se može lakše nabaviti paša, ogriv, pića ili kaka hrana.

Triba mi nauka da možem lakše razumiti, popravljati zemljoradnju; da znam svatiti čemu je toplina čemu li vlaga, — čemu pisak čemu li ilovača, čemu nizina čemu li visina?

Triba nam nauka da znamo razumiti mire, vage, strojeve. Ta jedna rakidžinca, kovačnica, vršaćica mašina, jedan kazan tim vištije može mašinista upravljati čim je bolje naučio phisiku; čim bolje poznaje nauku o pari, o razmirju snage i rada, o dilatnosti magnetizma i munjevitosti, o silnoj rabivosti vode, pare i tako dalje.

Ja ne znam ni šta nebi učinio, da mogu bar na toliko dovesti naš narod, da u opće ima pojma o računu, o povisti, o prirodoslovju, o lučbi, o phisici i. t. d. da budemo kadri naše slučajeve sortirati, da znamo u jednom i drugom slučaju života kaku knjigu triba tražiti i da tu knjigu znamo rabiti.

Danas hvala kulturnome nastojanju „Matice Hrvacke“ i „Svetojeronimskog društva“ imamo strukovnih knjiga u svakom pravcu života našega. Za svako moguće pitanje tu možemo naći kaži-puta i ubavisti samo ji triba znati čitati i nabaviti.

Zato bi prika potriba bila kod nas osnivati knjižnice osobito za strukovno poučne knjige.

Ali da bi narod htio i rabiti te knjige, potribito bi bilo priko zime držati t. zv. narodne škole za odraslu mladež. u kojima bi se narod učio naše knjige čitati i upoznavo bi realie, u početku valda sa pomoćju malenih Mandićevih realija, koje su i tako posve za naše prilike pisane i sastavljene.

Dok se u tom nemože dvojiti, da nam je bezuvitno od potrebe neka višja obćenita naobrazba, dotle, dakako posve drukčije izgleda ono pitanje, da li smijemo bezuvitno priporučati višje nauke svim onim, koji su umno talentirani, da bi mogli svršavati i višje nauke? Držimo da se na ovo pitanje upravno i općenitim odgovorom nemože odgovoriti.

Višja nauka i diploma je krasna stvar. To je potribito za čovičanstvo, a dika je za narod, koji to može što uspješnije proizvagjat, ali ako promotrimo svakidanji život, moramo primetit da to nije za svakog čovika. Jer je to teška i dugačka muka u kojoj mladić omatori, dosta put sustane a neki baš i umre dok ne dogje do velike gospoštine. A našima baš ako i svršše nauke, može bit da se i odlikuju umom i radom svojim, jer se drže roda svoga nije moguće dostići metu koju su zaslužili.

Ta kod nas se dogodilo, da svećenik višt i učen, a životom primeran, jer je u svom neumornom radu napisao molitvenu knjigu za svoj rod na bunjevačkom jeziku, doživio je neku vrst progonstva. A o tom nam nije vajde ni govoriti da je napridovanje našima bome oteščano ako se ne odreknu rodoljubja.

Našim daklem roditeljima i stoput triba promisliti stvar ako požele dicu svoju davati na visoku nauku. To jim tim ozbiljnije triba promozgat jer visoki nauci mnogo novaca žderu; potroše po cilo malo imanje. Desetak hiljada kruna nije dosta na jednog mladića, da svršši sveučilišne nauke i dužnu vojničku službu. A kad je potrošio dobrih desetak hiljada kruna onda postane gospodarom, kojem je sramota raditi, ono što nije učio, a što je učio za to nema zgode za radnju bez prijateljstva i bez one okretnosti s kojom okretnosti bi mogao živiti i bez velikih nauka.

Što će jedan višt obrtnik, trgovac sa desetak hiljada kruna glavnice naraditi, to danas skoro prokator nemože zaslužiti. A kad je tako u životu onda se mislimo i razmišljajmo, kako ćemo pomoć i dicit našoj i dobru našem. Gospoština je za bogate ljude, a mali ljudi triba da čuvaju bile novce za crne dane.

Pada mi ovde na pamet neki moj prijatelj, kojeg sam nago-varo da nešto više nauke nabavi sinu svome. On mi je reko: Drage volje bi učinio, ali neznam jednog oca od ovih siromašnjih da se pohvalio sa učenim sinom! Ovo je tužna istina. Ali to je otud što nemamo odgoja za se. Naš odgoj otugjiva dicu od nas.

Ovo spada na drugi list. Ovo će se onda prominiti, kad kod nas zavlada duh Nevena i Danice.

DJED I UNUK.

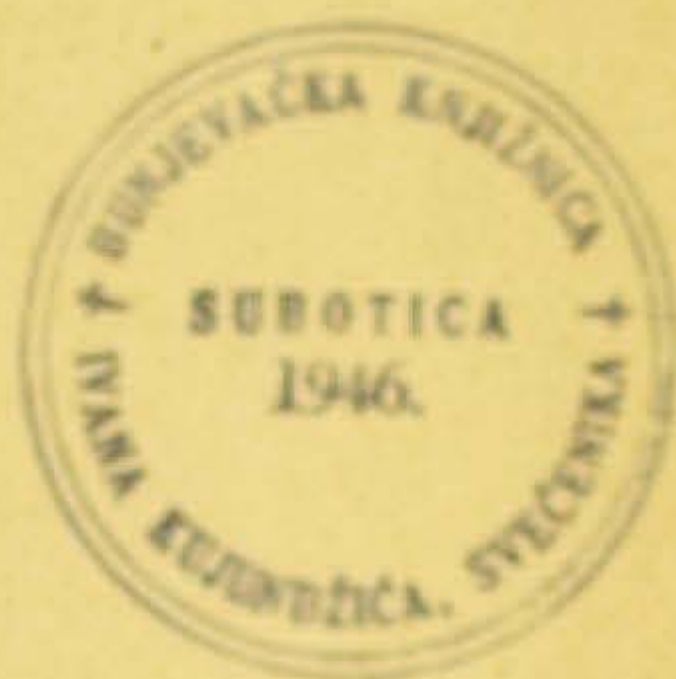
NAPISAO : PETAR PRERADOVIĆ.*

Pramaljeća jednog kruto rano,
 Prije neg bi bieli danak svano,
 K jasnoj strani, gdje sunce izhodi,
 Šetat šetnju mladić starca vodi,
 Mladi unuk sliiepog djeda svoga.
 „Vodi, sinko, vodi djeda tvoga
 I danaske na brežuljak oni,
 Š koga pozdrav našoj Gospi zvoni.
 Je li čuješ, kako zveči svudi
 Po dolini, kako milo budi
 Višnjem Bogu probudjene duše?
 Znam da zviezde veće preminuše,
 Je li, sinko, je l'se vidi koja?
 Učila me tako majka moja,
 Da jutrnje zvono kad se glasi,
 Zvizda svaka svjetlo svoje gasi,
 I tko želi gledat sjajnost neba
 Jutrnjega prije zvona treba
 Poslu svomu rano da prigledne.“
 „Zviezde nema na nebu ni jedne;
 Gdje su zviezde, kad iztočne gore
 Već u vatri novog sunca gòrê;
 Mi smo danas, djedo, zakasnili,
 Tako spori niesmo do sad bili:
 Na brežuljku do sad običajno
 Srelo nas je tekar sunce sjajno,

* Petar Preradović je jedan od prvih pisnika hrvackih. Ovu njegovu pismu donosimo iz onog svečanog izdanja koje je u ime naroda odbor sedmorice u korist obitelji pokojnika pjesnika priredio i sa vikopisom od dra Marković profesora sastavljenim g. 1863. u Zagrebu izdao. *Ur.*

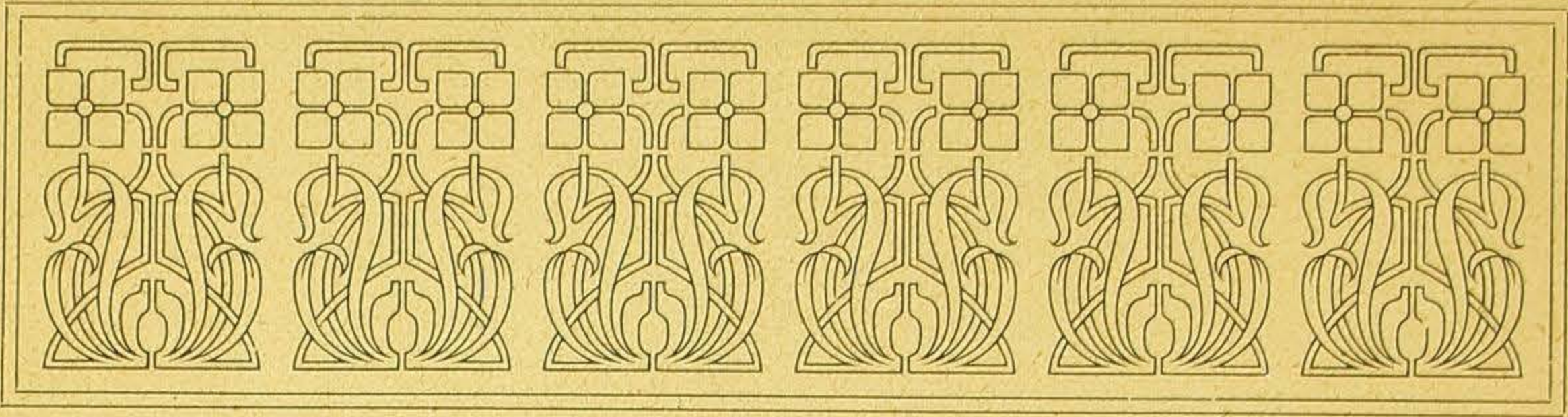
Ali će nas danas prevariti,
 Prestić će nas, vidiš kako hiti!“
 „Polagahno, Milko, polagano!
 Slab sam danas i čudnovat, kano
 Da sam tužan dva put ostario,
 Trudnih nogu, što još niesam bio,
 Sliepe oči još u većoj tmini
 Danas blude, tako mi se čini;
 Neobično, teško ko olovo,
 Sa svim drugo tielo mi je ovo.
 Oj ja vidim, na kraju sam hoda:
 U kolievku novoga poroda,
 Da ga vije u nove povoje,
 U grob zove zemlja diete svoje!“
 Sada sunce na obzoru grane,
 Svietlim okom sve pogleda strane,
 Milosrdno svakom stvoru dieli
 Vidnu sliku, vidan obraz bieli,
 I ostane kao zagledato
 U predrago srebro i u zlato,
 Kad opazi proljetnoga cvieta:
 Starca vlasi siede i razsute,
 Mladog prame ugladjene, žute.
 Uz brežuljak sunašce ih prati
 Pozorljivo kano dobra mati
 Uz mladosti brdašca visoka
 Milu djecu nepušta iz oka.
 Da t'je bilo pogledati tada,
 Kako sliedi djed unuka mlada:
 Radost bi ti srdce osvojila,
 Tuga bi ti oči napojila.
 Ko potočić — kad valove šire
 U jezeru, iz koga izvire,
 Razdražena bura u vis tjera —
 Pjenu sobom nosi iz jezera,

Koja drugač nebi ni do vieka
 Iz jezera našla si iztieka:
 Tako i tu slabi starac hodi,
 Samo jer ga mlada ruka vodi.
 Lievom drži sinka za ručicu,
 Desnom pako pjesni vjerenicu,
 Vjerenicu, gusle javorove,
 Čisto nove gusle javorove.
 Kad dodjoše na brežuljak gori,
 Svom unuku starac progovori:
 „K staroj onoj klupi me dovedi
 A ti, sinko, bliže k meni sjedi.
 Tako sinko, k meni se primakni,
 Bliže, bliže, srdce mi potakni,
 Da ga vrućeg prelijem u tvoje
 Prije mraza — evo smrti moje!
 Kao sunce ono izlazeće
 Novi danak nevidjeni kreće,
 Tako vrieme, što je sad pred tobom,
 Nov ti obraz kreće s ovim dobom.
 Istina je, rast će ko do sada
 List po gorah, cvietak po livadah,
 Radjati će zemlja, ko do sada,
 Bit će žita dost i vina mlada:
 Al će hrana drugačijom silom
 Mozak kriepit, krv goniti žilom.
 Dolazit će, ko do ovog sata,
 Domaćijeh lastavica jata
 I tražit će pod tvojjem krovom
 Stara gnjezda u proljeću novom.
 Ali neće, po nasilju starom,
 Vrabca vidjet u njih gospodarom.
 Što je sada, to će i aliediti;
 Ali sljedatva sva će nova biti,
 Evo stog i tebi gusle nove,

Čisto nove gusle javorove,
 Moje stare za te njesu više,
 Jer iz starih novi duh ne diše.
 Uzmi, sinko, uzmi gusle ove,
 Hodi s njimi, kud te želja zove,
 Kojim godjer putem hoćeš poći,
 Na kraj nećeš svojoj zemlji doći:
 Od sjevera j' široka do juga
 Od iztoka do zapada duga!
 Uzmi, sinko, uzmi gusle ove,
 Pa izvodi na njih pjesme nove,
 Pjesme nove, po srdcu duboke,
 A po mislih do neba visoke;
 Pjevaj samo, kad ti duša pjeva,
 Kad ti sjedi na koljenu dieva,
 Ona sveta boginja istine;
 Nju prizovi, kad ti pjesma sine,
 Nju prizovi, kad ti pukne žica:
 Nek ti bude ljuba i sestrice! —
 Ako vidiš tužna prijatelja,
 Zapjevaj mu pjesmu od veselja,
 Zvonkim glasom u srdce prodiri,
 Bratskom rukom suze mu utiri,
 Kaži tako, da si sav u svemu
 Složan s pjesmom, vjeran dušom njemu!
 Ako nadješ vjernu si ljubovcu,
 Složnu dušu duhu svom udovcu:
 Ti nategni žice ponajbolje,
 Ter poskoči u pjesničko polje,
 Svako krasno, svako cvieće milo,
 Sinko, kupi, siplji joj u krilo;
 A na guslah kada tebi klone
 Trudna ruka, ti dirkaj u spone
 Njoj na grudih, vijuč oko vrata
 Svojom rukom i sva čustva data! —

A kad uzmeš slavit domovinu,
 Dobru majku svakom dobru sinu:
 Ti ustani, svoju kapu skini,
 Digni oči k nebeskoj vedrini,
 Zagledaj se u svjetla nebeska,
 Iz kojijeh vječna ljubav bljeska,
 Iz njih čitaj, iz zlatnih pismena,
 Zlatnu pjesmu zlatnih uspomena!
 Ali ako moćan zlotvor koji
 Tebe svrne, veleć: „Meni poji,
 Proglasi me po širokom svieti
 Dobrotvorom — il ću te sapeti
 U tamnici u gvozdene mreže! —
 A ti, prije nego li te sveže,
 Guslam lupi o zemljicu crnu,
 Da se u prah i trieske razprhnu.
 Reci njemu: „Silni gospodine,
 Nad guslami tvoja sila gine:
 Nerazumie pjesma zapoviedi,
 Slobodna je — svomu glasu sliedi!“ —
 Tako, sinko, nosi gusle ove,
 Tako pjevaj na njih pjesme nove;
 A kad svršiš svoje zvanje odje,
 Kad i tebi skrajni časak dodje,
 Ti donesi gusle natrag meni,
 Položi ih na grob moj studeni,
 Da mi glase, jesi l' izvršio,
 Što sam tebi sada naručio.“ —
 To kad starac reče i izusti,
 Skloni glavu i dušicu pusti.
 Unuk uzme gusle javorove,
 Proizvodi na njih pjesme nove,
 Svuda hodeć, kud ga želja vodi,
 Na kraj zemlji slavskoj nedohodi.
 Od sjevera j'široka do juga,
 Od iztoka do zapada duga!

NEŠTO O UDRUGARSTVU.

Temelj našeg naroda je seljački stalež. Seljački stalež je srce našeg naroda. Ali to srce našega naroda boluje, ono se previja od groznih bolova i traži liječnika, koji bi na ljute rane umio staviti uspješna lijeka. Porezi, globe, nameti i drugo prisiljavaju seljaka, koji nema novaca da proda svoje žito, vino, marvu i t. d., često u bescijenje. Ipak se dogodi, da i u tom slučaju ne može sve namiriti i seljak se baca a naručuje bezdušnih lihvara, koji će mu posisati i ono malo krvi, što mu još kola u žilama.

Žalosna je to činjenica. Narod s dana na dan srlja u svoju propast. Onaj kom na srcu leži dobrobit naroda mora se ozbiljno zabrinuti i za budućnost istoga. Znam, da ima puno i puno vjernih sinova, koji bi voljni bili pomoći narodu svome, a ne znaju kako bi. Otom sam namislio ovdje progovoriti.

Zamislimo se malo u prošlost našeg naroda — u ono sretno doba kad je pod jednim krovom stanovalo 10—15 obitelji — kad je jedno ognjište okružavalo 50—60 osoba sa svojim starješinom na čelu — to je bilo kad su kod nas još zadruga postojale. Više ruku moglo je i više učiniti. Jedan na oranju, drugi na livadi, treći za ovcama četvrti za svinjama i t. d., a svi se u večer našli za jednim stolom, gdje je starješina odredjivao kamo će tko na posao sutradan. Zajedno su radili, al su zajedno i uživali. Tako složni i jednodušni morali su uspijevati.

No umješala se neprijateljska ruka, koja je one krasne zadruga razorila. Crv nesloge i razdora podgrizao je mnoge krasne zadruga, dok se napokon sasma ne raspadoše. Gdje bilo jedno ognjište, nastadoše deset. Velika se zadruga raspala u deset dijelova — od jedne bogate zadruga nastadoše deset ubogara, koji su se morali i danju i noću mučiti, da nekako kraj s krajem uhvate. Enoga kuka — dužan je, vjeresije nema, novaca treba — kuka i čeka svoju propast. Sjeća se lijepih dana, ali što mu koristi stare uspomene buditi — treba nastojati čim brže i što bolje pomoći našem seljaku i spasiti ono, što se još spasiti daje. Vidjeli smo, da su zadruga zato napredovale, što je

u njima bilo čvrsto jedinstvo i zajednica. Povratimo dakle seljaku jedinstvo i zajednicu, te će i opet nastati blagostanje, te će i opet sunce stare sreće obasjati našeg siromašnog seljaka. Ne mislim savjetovati, da se i opet moramo odreći svog imetka — te da bude sve zajedničko. Ne, to bi htjeli socijaliste — a mi nećemo nikom da otmamo njegovo vlasništvo. Ja mislim neka svaki zadrži svoje — a opet neka bude zajednica. To bi bilo otprilike ovako.

Siromah sam za sebe ne može nigdje naći vjeresije, jer ne može dati jamčevine, da će dug odplatiti. Što ne može pojedinac, to može zajednica, jer sjedinjeni lahko će pružiti jamčevinu za dug. U toj zajednici jamče svi za jednoga i jedan za sve i to cijelim svojim imetkom. Novcem, što su ga posudili nabavi zajednica marve, strojeva, sjemena i što članovi trebaju. Prvi ovakovu zadrugu osnovao je načelnik jedne siromašne općine u Njemačkoj Vilim Reif- feisen prije 60 godina. Njegove su udruge krasno napredovale. Danas je ovakovi udruge puna Njemačka, Češka, Koruška, Kranjska, Tirol, Gornja Italija i Francuska. Sav je svijet uvidio, da se tim načinom diže seljački stalež, a time ujedno i osigurava budućnost naroda.

Sav svijet uvidja, a neki naši mudrijaši, kojima je sve prije na srcu nego dobrobit naroda, vele, da to nije za naš narod. Vele, tako jer im je ovako udobnije — jer zadruge treba voditi, a oni se boje posla i žrtava. Igraju ulogu rodoljuba — a sve im je rodoljublje u pustim i slatkim riječima. Ipak je utješno, da su i naši ljudi u doba počeli uvidjati, da je našem seljaku spas u udruživanju, te su i kod nas osnovali lijepi broj svakovrsnih zadruga. Uz Božju pomoć i poštenu rad, zadruge lijepo napreduju. Dao Bog, da im se broj skoro što više poveća.

* * *

Naprijed sam govorio o potrebi udruženja — a sad ću progovoriti o tome kakovih sve ima zadruga — učem se njihovo djelovanje sastoji i o njihovoj blagodati.

Seljački posjedi sve jadnije stoje, tako da seljak sve teže dobiva kredita, a ako se koji u nuždi uteče kojem novčaru, postane žrtvom njegova nezasitna džepa. Zato su novčane seljačke zadruge t. zv. *posudionice* pravi blagoslov za seljaka. One seljaku posudjuju novac na osobni kredit uz vrlo male kamate.

Od drugih zadruga na prvom njestu imamo t. zv. *konsumne zadruge*. One nakupuju svega, što seljak u gospodarstvu treba n pr. strojeva, poljo- djelskog orudja, sjemena i t. d. Te zadruge za svoje članove u velikoj količini mogu dobiti dobrih stvari uz vrlo nisku cijenu. Ove zadruge imaju često i tu svrhu, da prirode svojih članova — kao žito, krumpir, povrće, vino živad i. t. d. — raspačavaju. Obje te zadaće — naime nabavljati članovima razne pot-

rebštine i raspačavati prirode svojih članove vrše kod nas *seljačke zadruge*.

Često je tržište daleko od sela, te je seljaku vrlo teško doći do grada, gdje bi mogao što prodati. Tu su seljaci ovisni o par trgovaca, koji po svojoj volji određuju cijenu prirodimi. Tu dobro dolaze t. zv. *prodavne zadruge*. K ovima spadaju *žitne zadruge*. One prodaju žito svojih članova i gledaju dotjerati koliko moguće višu cijenu. Član takove zadruge ne mora svoje žito prodati bud zašto. Seljak, kom ljeti treba novca, žuri se da omlati žito, da dodje do novčića. Ovako ga u nuždi trgovac izrabi. No gdje ima žitnih zadruga, seljak dovuče žito u zadrugu, koja mu plaća gotovim novcem, koji mu (novac) kašnje raste čim je cijena žitu poskočila. U njemačkoj ima *zadruga za prodaju krumpira* — *zadruga za prodaju hmelja, živadi, jaja, dobrog žitnog sjemena* i t. d.

Uz te zadruge imamo i *industrijalne (tvorničke) zadruge*, čija je svrha seljačke prirode preraditi i onda ih prodavati. Prije spomenute zadruge samo prodaju prirode — no ove ih najprije kod kuće prerade i izradjene šalju na tržište. One se ujedno brinu, da članovi poboljšaju svoje prirode da imaju dobre krave muzare, dobru marvu za rasplod i t. d. Amo spadaju *mljekarske udruge*, kojih i kod nas priličan broj ima. Ove prodaju ako su blizu gradova maslac i mlijeko — inače izradjuju maslo i sir. U vinogradnim krajevima imamo *vinogradarske udruge*, koje se bave prodajom groždja, vina i rakije, te nabavom vinogradarskih potrebština za svoje članove, kao modre galice, sumpora, sprave za štrcanje, kolja i t. d. Uzorno je uređjena udruga brodskih vinogradara. Slične su ovima *voćarske zadruge*, koje prodaju voćarske prirode, ali ih prije ili prerade u mošt ili ih suše ili peku od njih rakiju ili od voća priredjuju konzerve. Amo spadaju i *zadruga za prodaju zelja*, koje se bave prodajom kiselog zelja (kupusa) i *zadruga za prodaju zelenja* i t. d.

Ne smijemo pak zaboraviti *zadruga za prodaju marve*, čija je svrha utovljenu marvu svojih članova prodavati, te nakupovati za članove svoje mršave marve za hranjenje, a i marve za rasplod. Na mnogim mjestima ovakove zadruga opskrbljuju vojničtvo marvom za klanje.

Uz ove zadruga spomenuti mi je još nekoje, koje se obaziru na posebne grane seljačtva. Tako imamo *zadruga za konjogojstvo, bikogojstvo, svinjogojstvo i pčelarske zadruga*, zatim *peradarske zadruga*, te *zadruga za podizanje ovčarstva, kozarstva* i t. d.

Jma zadruga, koje se brinu za olakšanje rada kod seljačtva. Amo spadaju *zadruga sa strojevima*, koje omogućuju i siromašnijim seljacima uporabu strojeva. Takove zadruga nabave si parnih vršaćih strojeva, strojeva za sijanje, žetvu, vršenje i čišćenje žita. Za pojedinca su seljaka ti strojevi preskupi, jer ih rabi samo nekoliko puta godišnje. No zadruzi za uporabu strojeva plaća

svaki član neku malu odštetu, čim se odplaćuje dug, koji se napravio kupovanjem strojeva, pokrivaju se troškovi uzdržavanje i popravka strojeva i skuplja se rezervna zaklada.

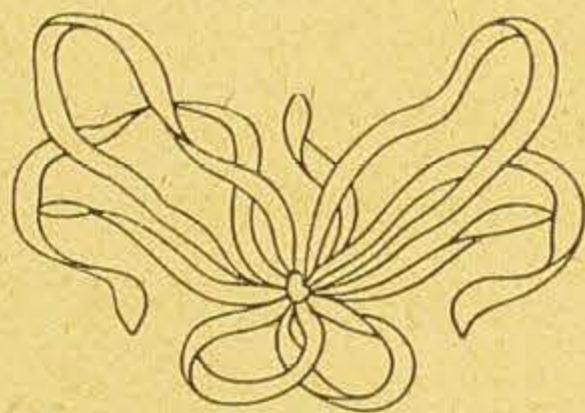
Uz to imamo *zadruga za poboljšanje zemlje*, koje se bave sušenjem i umjerenim natapanjem zemlje, regulacijom voda, dizanjem dobrih pašnjaka i t. d.

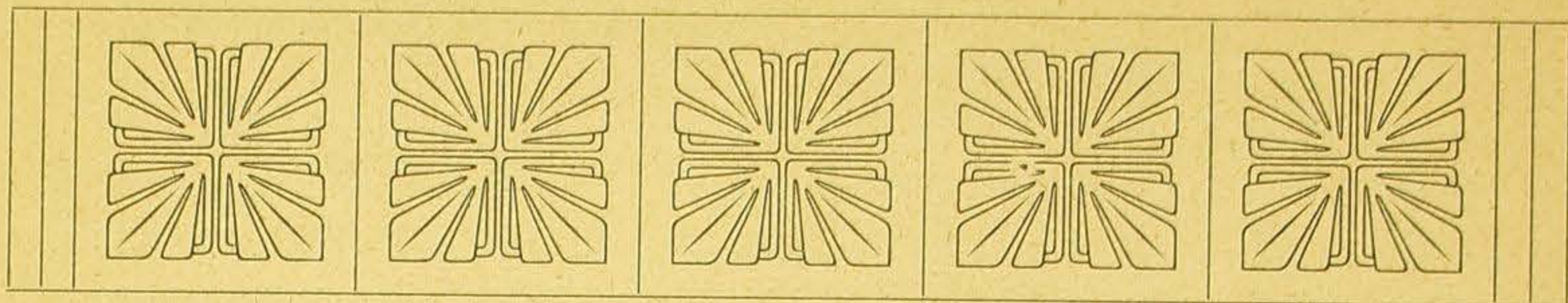
Ako se sada osvrnemo na te raznovrsne zadruga i na njihovo blagotvorno djelovanje, uvidjet ćemo, da će se naš seljak tako najlakše podići i osvijestiti. Radi toga je udrugarstvo već silno napredovalo. U Njemačkoj je bilo g. 1890. 3006 zadruga — g. 1903. 17162 — g. pak 1905. 19000 zadruga, čiji je promet iznašao preko pet milijarda maraka. U Austriji je bilo g. 1905. 10928 zadruga.

I u Hrvatskoj udrugarstvo je već lijepo napredovalo. Življi pokret, da se osnivaju hrv. seljačke zadruga počeo je g. 1900. — G. 1902. bilo je u Hrvatskoj 60 raznih zadruga. G. 1903. skočio im je broj na 148, — g. 1904. na 182, — a g. 1907. na 214. — G. 1904. brojale su naše zadruga 28.443 članova sa čistim prihodom od 1,324.332 krune, te s imetkom od 90,000.000 kruna. G. 1907. bilo je 34.090 članova — imetak im je iznašao vrijednost od 100,000.000 kruna sa čistim prihodom od 1,546.700 kruna.

Zar ne lijep novac, koji je mnogu i mnogu ranicu našega seljaka izliječio. Vrijeme je, da svršim, zato i opet na koncu kličem: Povratimo našem seljaku zajednicu — udruživajmo, ga, te se nadajmo ljepšoj budućnosti našeg naroda;

Vladislav Ante Kulundžić.

SILVESTROVO VEČE.*

(Pričanje.)

Snieg proleće, a saone se škalje da sve lete, poklem je već za Božić napadalo dobrim sniga, pa bi se i mali sedam-godišnji Ivko išao sanjkati, al da mu tkogod vuče saonice kad on u nji sidne.

Eno ji je već dovukao prid kućni prag; a sad skolio mater, skanjičući jednako: — Nanice! ja bi se išao sanjkati.

— Pa hajd! samo idi. Biaše odgovor Kriste Gostićeve, koja je medjutim s jakimi mišicami gnječila i misila lipo tisto, što za kolač, što za prisnac.

— A tko će mi vuć saonice? osmili se pitati malo djače.

— Tko nema slugu, nek se služi sam, gospodaru. Odgovaraše iznova gazdarica.

— Al nemožem am, već ako bi služkinja Beška — — jel te?

— Oho! to bi ti? čekaj se. Tako te je napala želja sanjkati se? No od tog brašna ne bude kolač. Beška ima druga posla; ne jedan, već hiljadu poslova samnom zajedno. Samo da možemo poraditi danas.

— Mali ušuti na to, al malo za tim i opet će ponoviti, da bi se išao sanjkati, pa da mu Beška povuče saonice donikle amo i tamo.

No majki se napokon dosadi skanjikanje, te kao na polak razjarena komadinu tista šopi o misaću dasku da je sve grmilo, a uz to reče: Ni pisnit više o tom, već idi pa se sanjkaj kako znaš. Majkin sinak znao je šta znači ta rič: ni pisnit više — onakim tonom izrečena; pa se borme pokunjio, da ne pisne, da

* Mladi badnjak. Svrh godine.

kakogod majka misto odgovora ne upotribi oklagiju, koju je baš sad u ruke latila da razsukiva snjom tisto.

No zato ipak nije htio iz glave izbaciti sankanje, već dapače mislio se, kako će se domoći do njega kakvim drugim putem.

U to mu ništo padne na pamet, te pobrza na sokak, a tu na svoju sriću brzo se namiri na svoja tri druga, koji ništo stariji biahu od njega. Odmah jim obeća po jednu jabuku, da mu budu kirijaši.

Bržje se obuče u zimski bekeč, posadi se u saonice, pa se umota pokrovcem, te će putovati kao kakvi mali kralj. Kirijaši se uhvate dvojica naprid, a treći sastraga promicati napradak putovanju.

Kamo da idu? Kamo borme! Upravo na salaš. Ta to mu ni ne dade mirovati kod kuće, što bi rad viditi ono veliko crno janje, kojem su radi život ukiniti na slavu *Dide Silvestra*.

Pa zaisto kad su tamo stigli, već se rumenio snig na dvoru od krvi imančeta. Krasno crno janje sa bilom gubicom već ležalo mrtvo na snigu, kao jedna gomila crnog krzna (prema). Ivkov otac baš se onde našao sa svojim kumom kod janjeta, te opazivši čudnu pripregu (foršpont) derladi, povikne.

Ho! ho! dečaci! baš ste dobro došli. Deder Ivko sidji dole, da na tvoje misto metnemo janjca garavoga.

Te tako i Ivko morao biti kirijašem, a mrtvo janje čitavom paradom se vozilo na mistu njegovom. Jer se Daši Gostiću hotilo šetati s kumom za saončicama, da se putem malo više porazgovoriti može. No Ivko je mirno podnosio, dapače se i radovao, što je od gospodara postao konjem, jer se već počeo bio briniti, kako će namaknuti tri jabuke svojim vozićima, ako ga mati tako i dočeka, kako ga je odpravila. No sad će mu valjda i otac stranu hvatati, jer se okoristio sa saončicam zaštedivši konje na salašu.

A bila je i hora da već dojdu, jer je i gazdarica čekala za janjetom, da za vrimena primi na ruke, što se za večeru naminjilo, te je tako i jabuke brez zamire izdala, samo kad su već tu s jagnjetom.

Pridavši dakle janje u kuhinju, domaćin se sa dokolnim čeljadima na glas zvona u crkvu spremio.

Ali Ivko se teško znao odlučiti, hoće li ići u crkvu? ili će ostati kod kuće, gledati i vrebati, šta će se sve i kako spravljati za gostbenu večeru? Njemu ne bjaše šala gledati, kako se kadi netom iz vadjena ružičaste boje jetra, smedjasto rumena žigerica i šiljasto — kruški nalično — srce, u kojem se krv stvara i odkud se po svem tilu razilazi; kao što to učitelj u škuli pripovida. Ali ako je pomislio na pridiku, onda ga vuklo srce u crkvu, da gleda plavetne — dobrotom sivajuće oči i medom tekuće zlatne usne velečasnog gospodina, slušajući one mudre i svete izreke, koje mu teku iz usti kao frižak potočić.

Napokon nadvlada crkva, te je i Ivko prisustvovao svrh-godišnjem Bogoslužju. Kad se vratio iz crkve, mati ga počela pitati:

— No Ivko, jeli bolje što si otišao u crkvu? šta je pridičio Gospodin?

— E, kad bi ja to sve izpripovidit znao! odgovaraše upitano djače. Vrlo mlogo lipote je kazivao. Rekao je, da kad staru godinu u grob položimo, triba da nam na pamet padne, da smo i mi na smrt odsudjeni i da nam vazda pripravnima valja biti. Da je ono blažen čovik, koji ma u koji čas mirnom dušom zna umrti u uvi-renju, da se za života dobro vladao. Pa smislite samo, još je i to rekao gospodin, da mi s Bogom računa imamo.

— Računa? A kako to?

— Tako, da mi primlogo dobra primamo od Gospodina Boga, te smo mu u to ime veoma zaduženi. No svoj dug — dakako — nemožemo novcem izplatiti kao dućandžiji, nego čestitim našim vladanjem; Bogu služeći i bližniku dobro čineći. Reče još Gospodin, da tko svoj račun s Bogom dobro neuredi, taj ne može mirnom svišćom živiti. Stoga bar ovako na razkršću vrimena, na svrhi godine svaki dobre duše čovik, račun pravi u duši, pak ako opazi, da prama Bogu nije izvršivao svoje dužnosti, skruši se u sebi, pak zahvaljujući na mlogobrojnoj milosti, ujedno i moli Boga, da mu dopusti vrimena za poboljšanje.

— Borme, gospodin vrlo ima pravo. A dakle jesi l' ti opratio svoje račune?

— Još nisam. Al valjda ne mislite Nano, da ću ja tako friško umriti? mucaše Ivko kao poplašen.

— Sačuvaj Bože! smišečki klikne mati. — Al kaže stara priča — vele mudro: „Radi, kao da ćeš do vika živiti, a moli se kao da ćeš odmah umriti. Pak jer nemožemo sebi ni jednu uru života obećati, nije nam slobodno ni odgadjeti ono, što prije ili posli mora biti. Svakako je bolje prije nego li posli. Budimo dakle na oprezu s računom a i dilovanjem svojim. To indi, što si čuo sinko iz pridike, da mi dobro zapamtiš kao uspomenu iz stare godine, tako će ti nova biti spasonosnija.

Dok su tako mati i sin razgovor izminjivali počeli se i gosti kupiti, a pržena kaurma, duša domaćina Daše vrijala na ognjištu i svojim ugodnim mirisom vabila (mamila) goste, koji svi odsidoše u „čistoj“ sobi. No ta soba nije se zato zvala čistom, što bi možda u tom domu štogod i nečistoga bilo, nipošto; kod Kriste Gostićeve se sve staklilo od čistoće uvik, a kamo li sad za Novu Godinu, kad se i iz samog praznovirja na mlogo mista čisti, jer niki drže, da kako šta zatekne prvi dan nove godine, tako će ono bivati cile godine. Iz sličnog praznovirja je i isti domaćin već naprid priprazio i metnio u svoj džep dukat, da izbijanje prvog sata u godini, ne zatekne ga brez novca.

Ugodnom toplinom vruće sobe razgrijani, slastnom i kripkom večerom okripljeni, nazdravljaju gobrom kapljicom na domaćina i domaćicu, na gostoljubnu im obitelj, na goste, na Kralja i narodne prvake, i na svakog dobrog čoveka, a osobito na *prave rodoljube*. Posli se razgovoraju u svačem; o prošlih i dojučih godina, o slaboju godini, o vinogradskoj gubi i drugoj nestašici, o nepogodnoj pijaci; od dobrih starih godina i kojekakvih doživljaja svojih; o saboru i izborima i još Bog zna o čemu; što kome na pamet padne.

— A Lucin kalendar jel' gotov? pitaju jedan drugoga. Običaj bo je kod nikih, da od Lucina dana do božićne noći pobiliže vrime svaki dan, pa kako biva u te dane, — u svojem praznovirju drže, da će — tako biti iduća godina; jer po njihovom mni-enju oti dvanaest dana, znače dvanaest misecih u godini.

No ono je danas najveći delija, koji kad štogod pripovida, uvijek mu se možeš smijati, poklem tako veselo prolazi vrime, pa će ji vesele i nova godina zateći. A Ivko opet sve sluša, kano da bi progutati htio svaku rič.

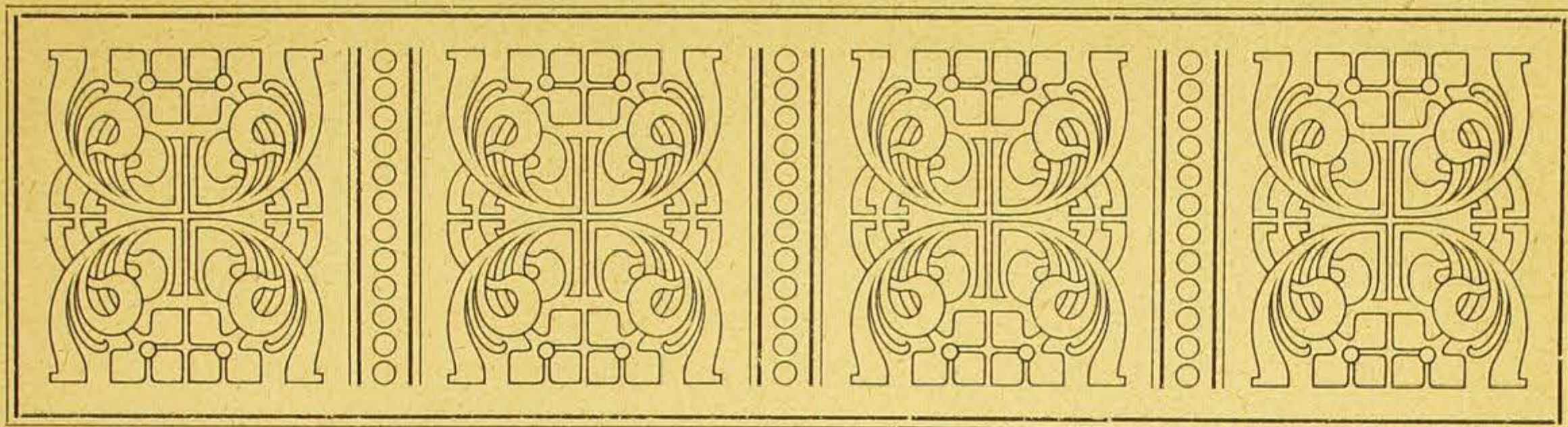
Čuje, kako o novoj godini kod svake kuće (gdi ima) zakolju prasicu, jer ono gubicom izrivava novce; zecu pak da nije dobro taj dan u kuću doći, jer on pobigne s novcem. Čuje, kako pripovidaju o vračkama i o ratovima s turčinom. To su istina malo ozbiljne stvari, ali kum Lazo sve tako znade šalom začiniti, da se i tu moraju smihati.

Ivku se neće u krevet, sve je rad čuti. Ele sad mu se čini, da se lampa na astalu stvorila u tursku glavu, pa kano da ima i svoj patronaš, a iz njega viri gubica, za sutrašnju dan žaklane prasice. A na sokaku svejednako lupkaju, jer taracaju sokak gibanicami (gužvačom), tu s makom, tu sirom, a najviše s jabukami.

No dok on tako snatri, mati mu i zbilja u jednom kutu sobe misi već tisto za gužvaču, da bar sutra dan bude mirna, no pošto bi i ona volila svašta čuti ni ne pazi na svog miljenka; al eto ništo kuca: jedan, dva, tri i. t. d. zbilja dvanaest sati! Stara godina izčezla a Nova nastala! Domaćin viče i nazdravlja: Živila Nova Godina! a i domaćinka još većma hoće da nazdravi, te lupi tistom o misači astal da je sve puklo, te odzdravlja: Živi, zdravi i srićni bili i mi svi u njoj i još do neizbrojeni novih godina. A na tu lupu i veselo kliktanje Ivko se skotrlja i eno ga pod banjkom leži, pa se eno tuži, da ga boli glava, jer su mlogo lupali o nju . . .

— Ao sinko, — žalosna mene — reče mu — ako se na tebi izpuni priča: da što se o novoj godini zbiva, to će se i cile godine zgadjati! Ta baš onda si spao s banjka, kad je dvanaest izbilo i kad je nastala nova godine. Evo dušice moja, uzmi malo prisnaca.

Ivku se čini, da je guzvači bolje u ustima, nego li da s njom taracaju sokak, pak ako uvijek uzslidi prisnac, kadgod padne, da to neće bit hrdjava godina. Tako utišen i smiren, vikne i on: Živila Nova Godina!

U PRVOM SNIJEGU.

Vjetar cvili, sniježak prši,
Sve polako zemlja mrije,
Dok joj trudno njeno lice
Sniježni pokrov ne pokrije.

Golo drvlje podrhtava,
Kroz granje mu vjetar huji
Pa se čini ko da nekom
Osmrtnica pjesma bruji.

Potočića žubor presto,
Žudi vesne pogled mio,
Kad će pričat skakućući
Preko zime što je snio.

* * *

Krasna večar krila spusti,
Sve se smješka mjesec sjajni,
Za njim grne zvijezda jato
Dragajući svijet taj bajni.

Kraj raspela na kraj sela
Povlači se blijeda sjena,
Pod nogama snijeg joj škripi,
Pa se dijeli kao pjena.

Lice joj se milo smiješi,
S usta joj se siplje cvijeće,
Koga takne — taj se hvali;
„Taknula me ruka Sreće!...“

Eno zadje već u selo,
Al nitko je ne opazi,
Hod upravi prvom domu
U kom svjetlo drhtat spazi.

Spazi Sreća, uz svjetiljku,
Mršav starac kako sjedi,
Pred njim hrpa zlatna novca
Kog požudno ovaj gleda.

Uzma starac žutak mali
Preme svjetlu — da ga gleda,
Pa se smije — pa ga ljubi,
S drugima ga u kup reda.

Smiješeci se novac broji,
Al najzad mu ne bi voljko,
Malo mu je, još bi htio,
Pa uzdahne bolno, gorko:

„Ah, da mogu — Srećo gdje si!
Jošte skucat sto žutaka,
Posve sretan ja bi bio,
Bila bi mi i smrt laka!“

Sluša Sreća — razžali se,
Namrgodi svoje čelo,
Pusti škrtca mirno tužit,
Ode dalje motrit selo.

* * *

Sve je tiho — cijelo selo
Slatki Morfej plaštem krije,
Sam pas laje, protivan je
Zašto mu su mjesec smije.

Na sred sela stoji dvorac
Posivjelih već zidina,
Svako selsko dijete znade —
To je dvorac vlastelina.

Ljudi kažu — da je bogat,
Da ga svagdje prati sreća,
Da sam živi sa suprugom,
Nema djece, radost veća...

Prikući se Sreća k dvorcu,
Al vrlo se začudila,
Mislila je — bar je ovdje
Prave sreće gnijezdo svila.

Stane, gleda, stiska usne,
Grudi joj se bijesno dižu,
Jer i ovdje crni glasi
Iz bogatog dvorca stižu:

„Sam sam, dragi Spasitelju,
Nemam djece, tog veselja
Kom ću namrijet silno blago,
Slavu grba, roditelja.

Svi me drže, da sam sretan,
Svega imam — svi me štiju,
Ali što ću — sva bogatstva
Samo moju dušu truju.

Ta što će mi sva bogatstva,
Slava grba, dvorac taki,
Kada nemam onog blaga
Kog siromah ima svaki.

Molio je dugo, tiho
Sileć se da suzu skrije,
Dok napokon glas mu tužan
U teški se uzdah slije...

Sreća motri, grize usne,
Što ni ovdje nema moći,
Sva mu blaga, slavu dala,
Al ne može sad pomoći...

* * *

Rastužena Sreća podje
Lutajući kraju sela,
Gdje stajaše usamljena
Kolibica mala, bijela.

Kraj raspela na kraj sela
Povlači se blijeda sjena,
Opaža se vesela je,
Zadovoljna duša njena.

Zamišljena skoro Sreća
Prodje mimo kolibice,
Al nenadni glas je prenu
Prostodušne molitvice:

„Stvoritelju svega svijeta,
Zaštitniče siromaha,
Ja te štujem, ja te hoću
Štovati do zadnjeg daha.

O, svesilni, dragi Bože,
Svagdanji mi kruh udijeli,
Da uzmognem prehraniti
Ženu, djecu i dom cijeli.

Um mi bistar, ruke zdrave,
Sokoli mi zdravi, čili,
Siromah sam, al sam sretan,
Oh, hvala ti Bože mili!“

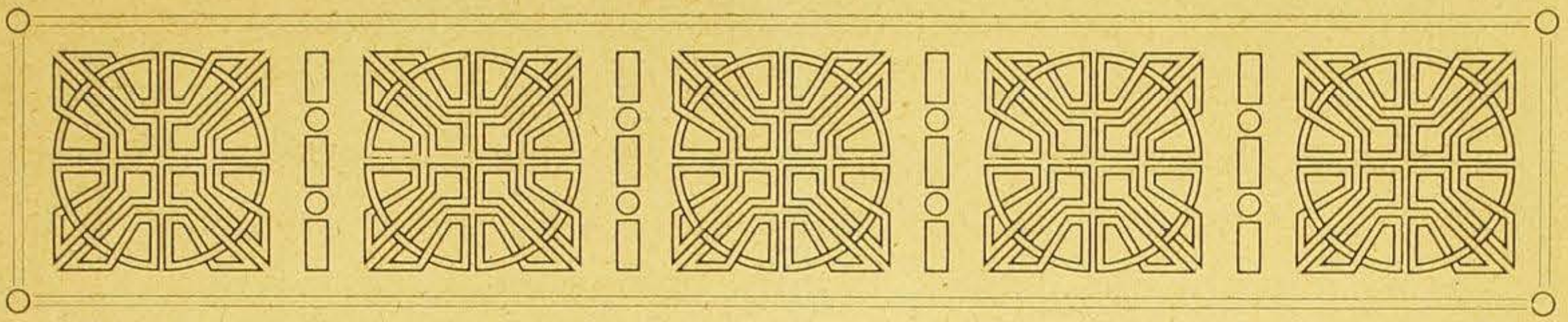
Prekrsti se ovaj sretnik,
Preporučí dušu Bogu,
Svetla nesta, sretnik usnu,
Na tvrdome, slamnom logu...

Sve je tiho, sve je pusto,
Pa da bude čari veće,
Sitni sniježak samo prši,
Zavijava stope Sreće.

Ali ona mirno stoji,
Pa se smiješi ljupko, milo,
Rastapa se, ta nikad joj
Nije tako drago bilo.

Razabrav se najzad Sreća,
Na blagoslov diže ruku,
Blagoslovi zadovoljstvom
Siromaha tešku muku...

Tiha noć je, sniježak prši,
Sve polako zemlja mrije,
A trudno joj njeno lice
Lahki sniježni pokrov skrije.

GRGIĆ STIPAN (KRUNOSLAV).

Apoštolstvo je teško brime, u pustošu prtit naporan je posao, bunjevačko-narodnu knjigu služiti mršava je korica hleba: a ko je se prima požrtvovno dilo čini, mora bit plemenita srca nesebičan čovik. Zato smo mi od početka malo imali takih ljudih, i danas ji tribamo svitlim venjerom tražiti. Ali hvala Bogu ipak se nalaze.

Toga mučna posla apoštolstva za narod obično se ne laćaju mogućnici ni bogataši. Oni od svojih njiva, repova i rogova nemogu se sa narodom starati, za odkupljenje čovičanstva brigu voditi. Isus spasitelj svita kada se sprema na veliko dilo otkupljenja veli: Sin čovičji nema stope zemlje, gdi bi glavu prignuo . . . A sv. Petar da bi dostojnim slidbenikom postao Isusovim reče Mu: Mi pako ostavimo sve svoje imanje, šta će bit s' nas?!

Čini mi se da je ovakovih okova lišena duša našega starešine Krunoslava Grgića samo za tim išla, kako da pomogne rodu svome a po tome i cilome ljudskome pokolenju, kao i miloj nam domovini. On je radnik u pravome smislu. Um i mišice svoje napreže da sebi i svojim svakidanji kruh nabavi, ipak dospiva pridnjačit u bogoljubnim poslovima; daje savita u općinskim pitanjima: velika okolica Baje zna za Grgić Stipana. Pomaže on u književnom poslu našem velikomu Antunoviću, a sudiluje sa književnicima Subatice u vrime Kalora Milodanovića. Nije bilo našega narodnoga života, evo već od petdeset godina, a da nije u njemu imao dila naš vrli rodoljub i starešina Krunoslav. Danica i Neven se stalno kite člancima, pismama i raznim spisima Krunoslava. No al nije on samo sudionik naših književnih radnja; nego

je on razvio i samostalno dilovanje na bogoljubno književnom polju.

Stipan (Krunoslav) Grgić rodio se dne 19. srpnja, 1836 te godine u Vancagi — Bajaszentistvanu. Ono malo osnovne nauke što se davalo po našim malim općinama u ono vrime, on je svesrdno primio; ali se snjom nije zadovoljio, nego kano djače samouče nastavio je naobrazbu svoju sasvim na svoju ruku. Nabavljio je knjiga, čito je, odlazio je meštru, svećenicima, bajskim franjevcima i toliko je umne hrane nabavio svome živome duhu, da je on već kao mladić dorasao samostalnom pisanju i ocinjivanju knjiga. Kao mladić od 20 godina žali što mu narod na toliko magadi u štivu, u knjigi. Te već god. 1856. on štampa u Subatici jedan mali svezčić svojih pismica privagjanih iz magjarskog jezika. Svećenici mu igju u susret, daju mu „imprimatur“ i naputke, jer se uzdaju u njegovu nepokolebivu viru; ugledna stamparia Karla Bittermana tiska njegove molitvice i pismice.

Grgić je ipak ime svoje u povist našu onda ubiližio neizbrivo kad je napisao — više priveo — „Živu Ružicu“ i „Knjigu od 33 kratkih promišljanja“ koje je knjige Krunoslav putem pok. Gjuro Kreči knjigotržca dao narodu na ruke, koji je te knjige kupovo i kupuje na toliko, da su iste knjige spojene 1901. već deseto izdanje doživile i kolaju po svem našem narodu.

„Živa Ružica“ je molitvena knjiga, koja nastoji poslužiti osobito kruničarsko bogoljubno društvo i bratinstva crkvena. Osim društvenih molitava i pisama ima u njoj običnih i za druge crkvene prigode potribitih molitava kao i pisama. — „Razmišljanja“ su 33 bogoljubna razmatranja o prisv. Srcu Isusovu. Broj 33 sića nas na godine Inusa spasitelja koji je 33 godine proveo na zemlji. Knjiga je privod iz magjarskog.

Gjuro Kreči je prikupio obadve ove knjige, i ponovo izdavo. Sad ji na samo prodavo, sad ji uvezo u „*Duhovnu Manu*“ staru i tako ji širio. Te se ime našega čestitoga narodnoga pisca proneo i u najdalnje krajeve našeg naroda.

Lipe je naslade pružao Krunoslav i u Danici. Radnje i pri-

vodi što su označeni sa „Kr.“ „Krunoslav“, to je sve iz njegova umivena pera izašlo. On je bio doskora višti gatalac Danice, koji nije smio iz Danice izostati. Dogodilo se da nam je posljednjih godina naš najrevniji suradnik poštovani starešina Gatalac obolio i Danica bez Gatalca izigje, narod je sa više strana se izjavio da gatalac nesmiye izostajati iz Danice. Dakako mnogi naš dobri čitatelj ne pomišlja na to, da što je dato rodoljubu Krunoslavu nije dato i drugom i trećem, da je to dar božiji.

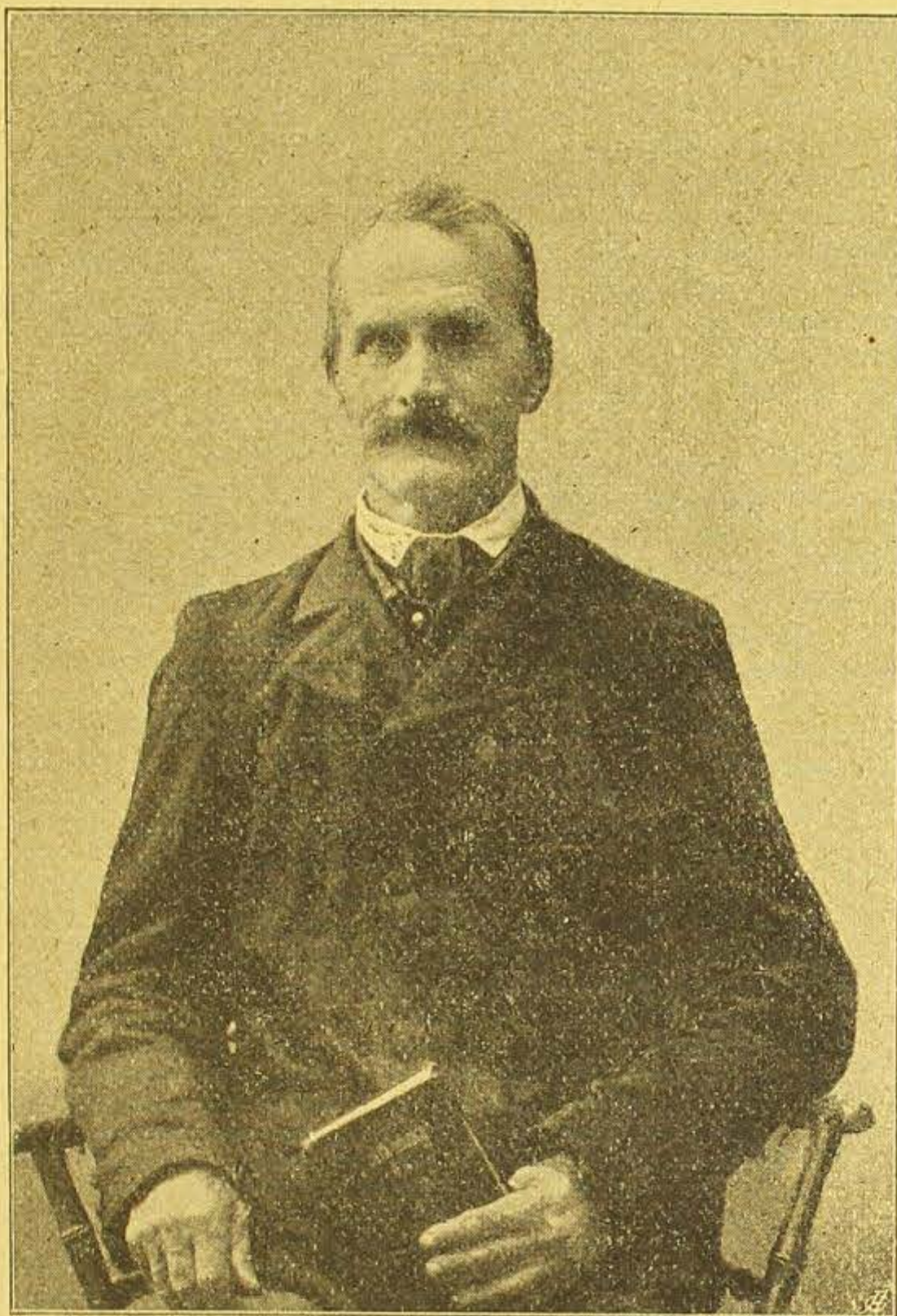
I u „Danici“, a i u „Nevenu“ mnogo put je uživo naš čitalac pouku od Krunoslava osobito one vrsti, koje spadaju u poljodilstvo, napose u vinogradarstvo.

Za mlagjih godina je Krunoslav lipo u logu igrao i

iznevirio okanio se javnog posla; samo je knjigi, svome zemljodilstvu i onoj braći živio, koji su ga u njegovom seoskom zavičaju potražili.

Kano zaključnu ploču je stavio na škrinju rada svoga Krunoslav kada je prija godinu dana priveo i izdao „Knjigu o Malom Isusu.“

Lipo, bogoljubno čitanje je to, naminjeno osobito mladeži i dicit, koje treba da ne manjka u našim kršćanskim kućama, osobito gdi dičice imade.

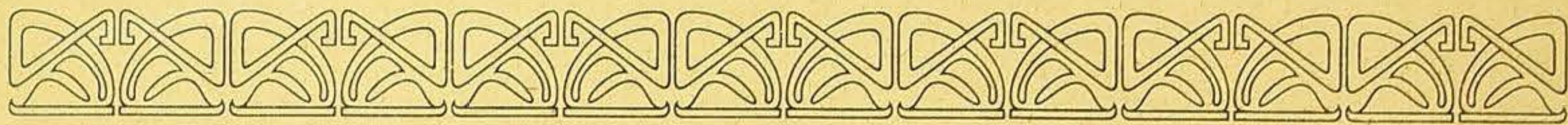
GRGIĆ STIPAN (KRUNOSLAV).

u društvenom životu Szentistvana. Vazda je bio ozbiljan, a kad se je za narod tribalo boriti znao je on izbaciti i zakon zemaljski prid one, koji su kršili prava naroda, ili je tužbe dao nadležnim poglavarstvima ali uvijek trizno i razboriti.

Kada ga je vrimenom sluh

Marljiv čitalac i prevodilac je naš starešina Krunoslav, vazda je bio pun dobrih misli, rado i trizno je govorio, uljudno se dopisivo vazda sa najboljim narodnjacima. Njegova dopisivanja će sigurno činiti jednu lipu knjižicu, koja će vjerojatno biti dosta zanimiva ugledaju li svitla, jer će nam tumačiti dosta pojava našega života.

Za sad samo još toliko: Bog živio našeg milovana Krunoslava, starešinu Grgića Stipana! Na mnogaja!

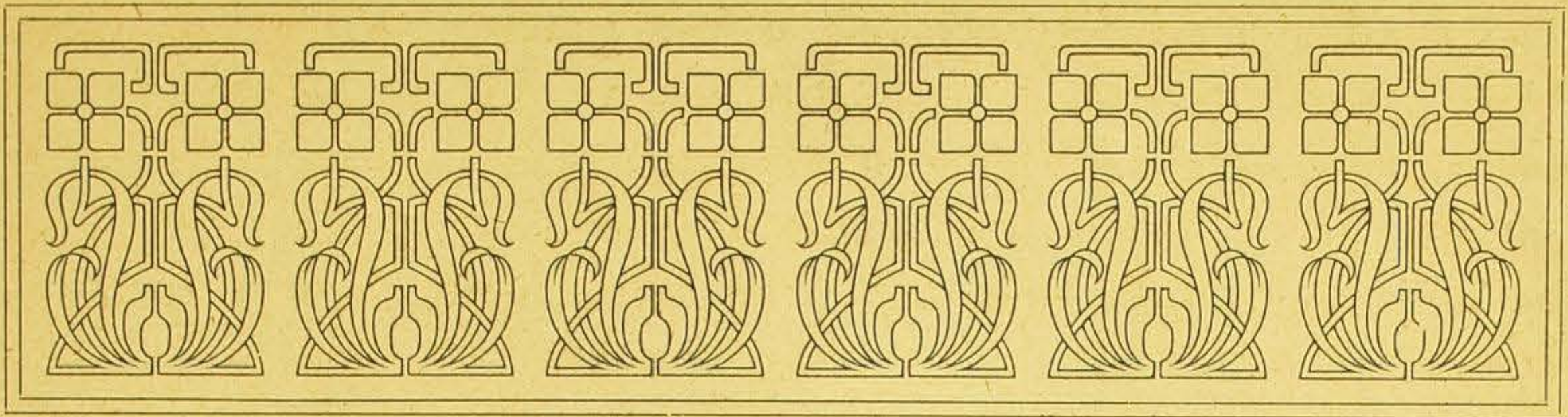
ŠTO JE ŽENA?

SPJEVAO: RUDOLF BARUN MALDINI WILDENHAINSKI, SARAJEVO (BOSNA).

Što je žena? rajsko biće,
 Od vjekova što te prati;
 Što je žena? majski cv'jetak,
 Što ti čas bar koji krati.
 Što je žena? biser sjajni,
 Koj' se r'jedko na dar nudi,
 Što je žena? alem dragi,
 Za kim svako čezne, žudi.

Što je žena? mudra lija,
 Što lukavstvom svuda slovi,
 Što je žena? zlatna kupa,
 Puna žući; puna trovi.
 Što je žena? guja ljuta,
 Što se oko srca svija,
 Što je žena? vampir strašni,
 Što iz žila krv ispija.

Što je žena? lutka mala,
 Sada plače, sad se smije,
 Što je žena? more sinje,
 Časak šuti, čas gle vrije.
 Što je žena? vince rujno,
 Čas te smota, čas te draga,
 Što je žena? ah mante me,
 Pol andjela i pol vraga.

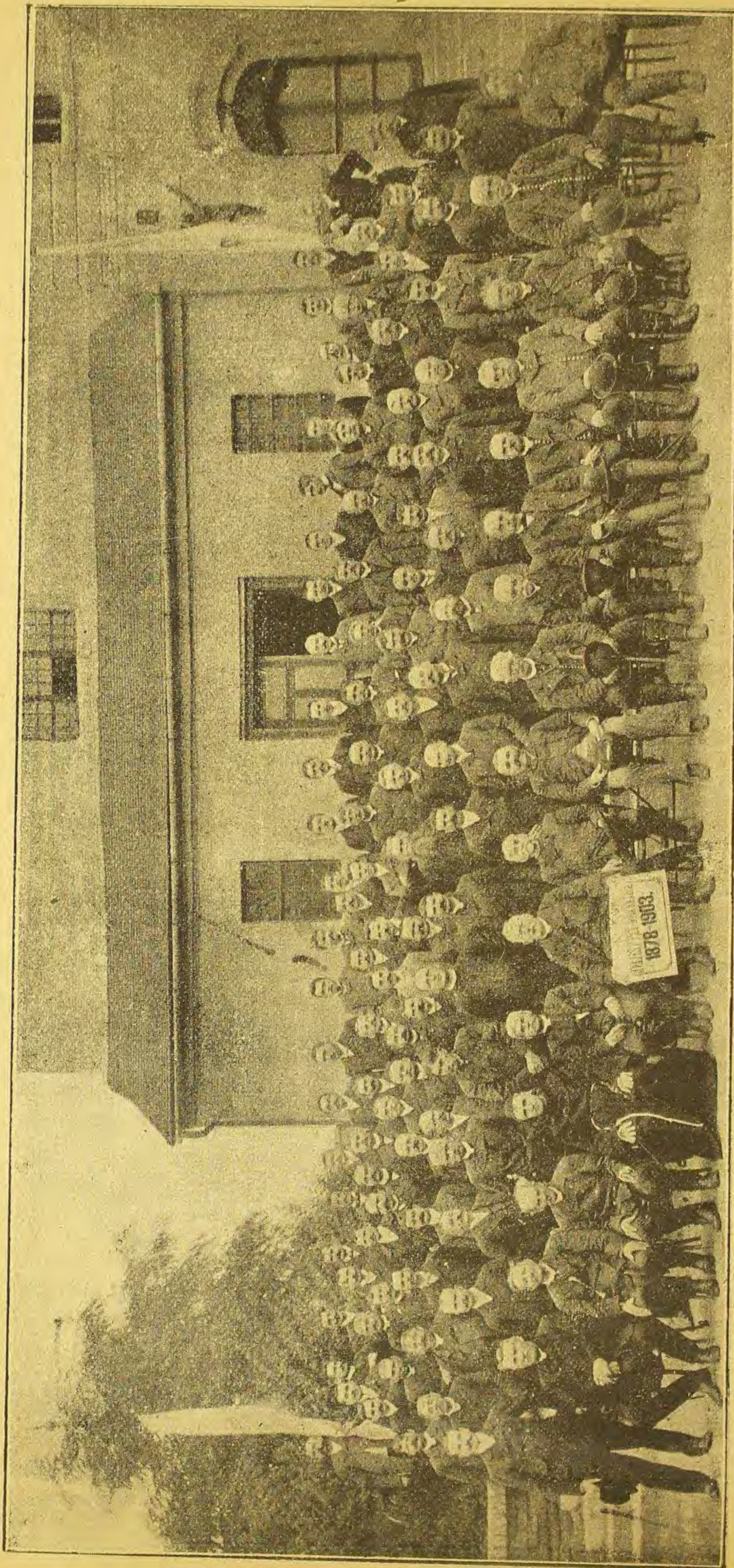
PUČKA KASINA U SUBOTICI.

Ovo je naslov čitaonice, koja je još i sada središte bunjevačkog društvenog života u Subotici. Ova čitaonica je osnovana još prije 30 godina te baš ovom prigodom hoćemo, da prozborimo o njoj koju rič.

U sedamdesetim godinama prošastoga vika započela se je nekakva jaka struja kod ovdašnjih magjara, koja je počela siliti Bunjevce, da se odreknu svoga jezika u školi, u crkvi i u javnom životu. Naravna stvar je, da svaka sila nadje otpora, pa je tako i ovo nastojanje urodilo na protivnu stranu. Bunjevci su se počeli kupiti u gromile i najodlučnije braniti svoja prava. U ovom trenutku sine u glavi vrloga nam rodoljuba Ambrozije Boze Šarčević misao bunjevačke kasine, koju narod sa neočekivanim veseljem primi i za kratko vrime, god. 1878. se podastru i pravila ministarstvu. Ime su dali ovaj čitaonici: „Bunjevačka Kasina“. Ali veliku radost naroda pomuti odluka ministarstva, koja ne potvrdi pravila, jer su nas naši neprijatelji tamo kao opasne za državu prikazali. No probudjena narodna svist se nije dala tako lako ušutkati. Osnivači kasine prominu ime na „Pučka Kasina“ i pod vodstvom Age Mamužića ponovo zatražu odobrenje pravila, što je 2. studena iste godine i učinjeno.

Posli ovoga za kratko vrime otvori se Pučka Kasina uz veliku radost i veselje a 15. prosinca se obdrži već i prva redovna glavna skupština, koja je izabrala prvo starešinstvo i prvi odbor. Ovo starešintvo je bilo slideće: pridsidnik Gjeno Dulić, potpridsidnik Gjuka Vujković L., blagajnik Bodo Kulundžić, biližnik Ivan Rožić, perovodja Josip Manić Jukić, odvitnik Ago Mamužić, knjižničar Marko Skenderović.

Redovni članovi prvog odbora su bili: Ambrozia B. Šarčević,

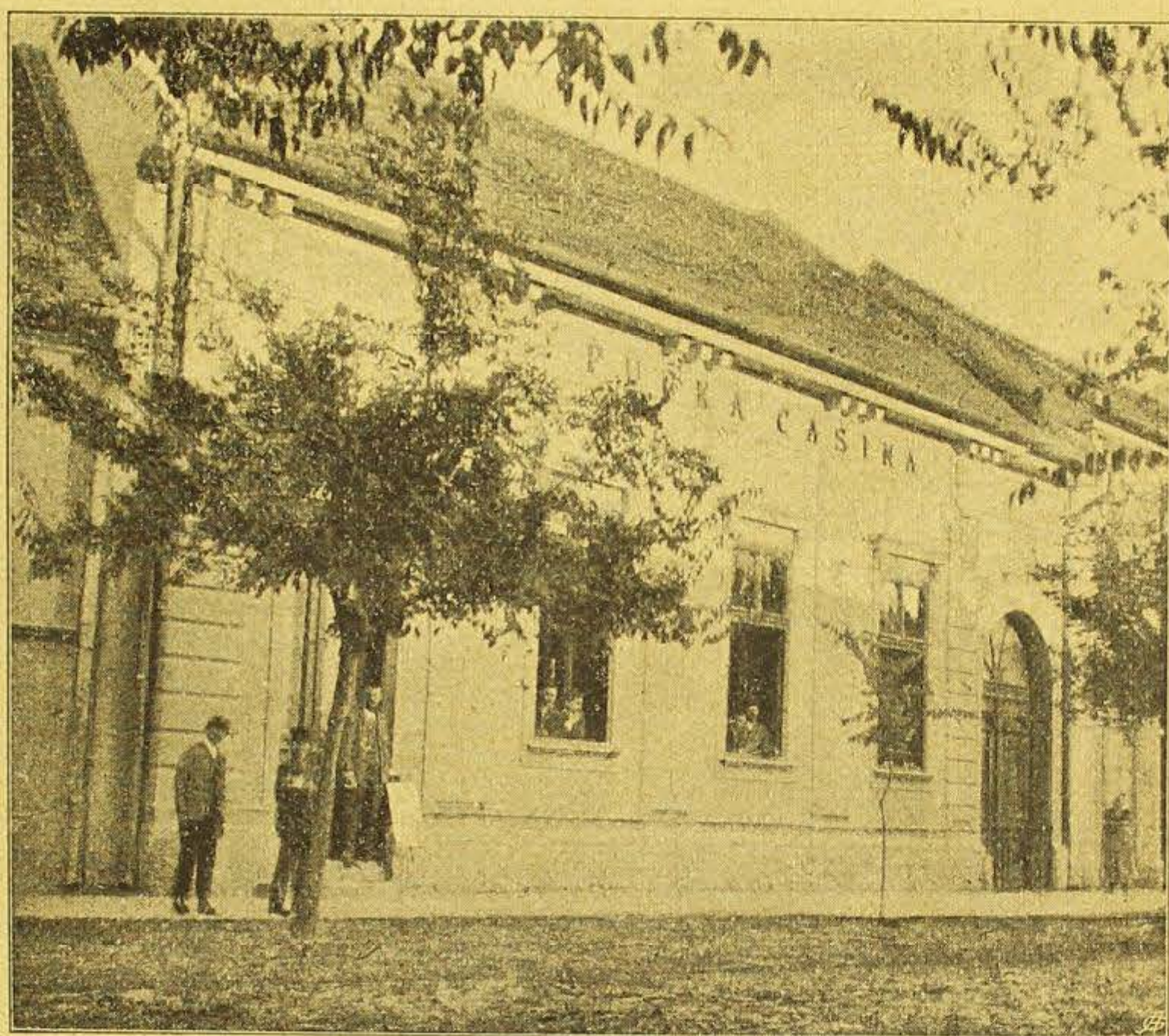
ČLANOVI PUŠKE KASINE PRIGODOM NJEZINE DVADESETPET-GODIŠNJIJE.

Lazo Mamužić, Ive Dulić, Gjuka Bačić Palković, Lojzija Gabrić, Antuško Skenderović Hadnagj, Barna Vidaković, Joso Kulundžić, Vranje Lamić Vujković, Joso Rajčić, Marko Dulić, Martin Matković, Remia Poljaković, Babian Stantić, Antun Budanović.

Počasni članovi istog odbora su bili: Albe Prčić, Ento Šarčević, Jesse Kulundžić, Vince Ježević, Joso Loketić Tumbas, Mijo Skenderović, Pajo Strilić, Graco Peić Tukuljac, Lazo Budinčević, Antun Skenderović, Lazo Kulundžić ml., Albe Skenderović, Marko Čović, Joso Tumbas i Vecko Sudarević.

Ova skupština, da se zahvali ocu bunjevštine Ivanu Antunoviću na njegovom neumornom radu za prosvitu našu, izabere ga za počasnoga pridsidnika.

Jedva što se je otpočeo kasinski život već se je pokazao prvi uspih udruženja, a to je: „Veliko Prelo“. — Ovo je veselje bunjevačkog naroda koje Kasina priredjuje svake godina na Marin dan (2. veljače). Prvo prelo je održano već godine 1879. sa krasnim uspihom. —

PUČKA KASINA SA ULICE.

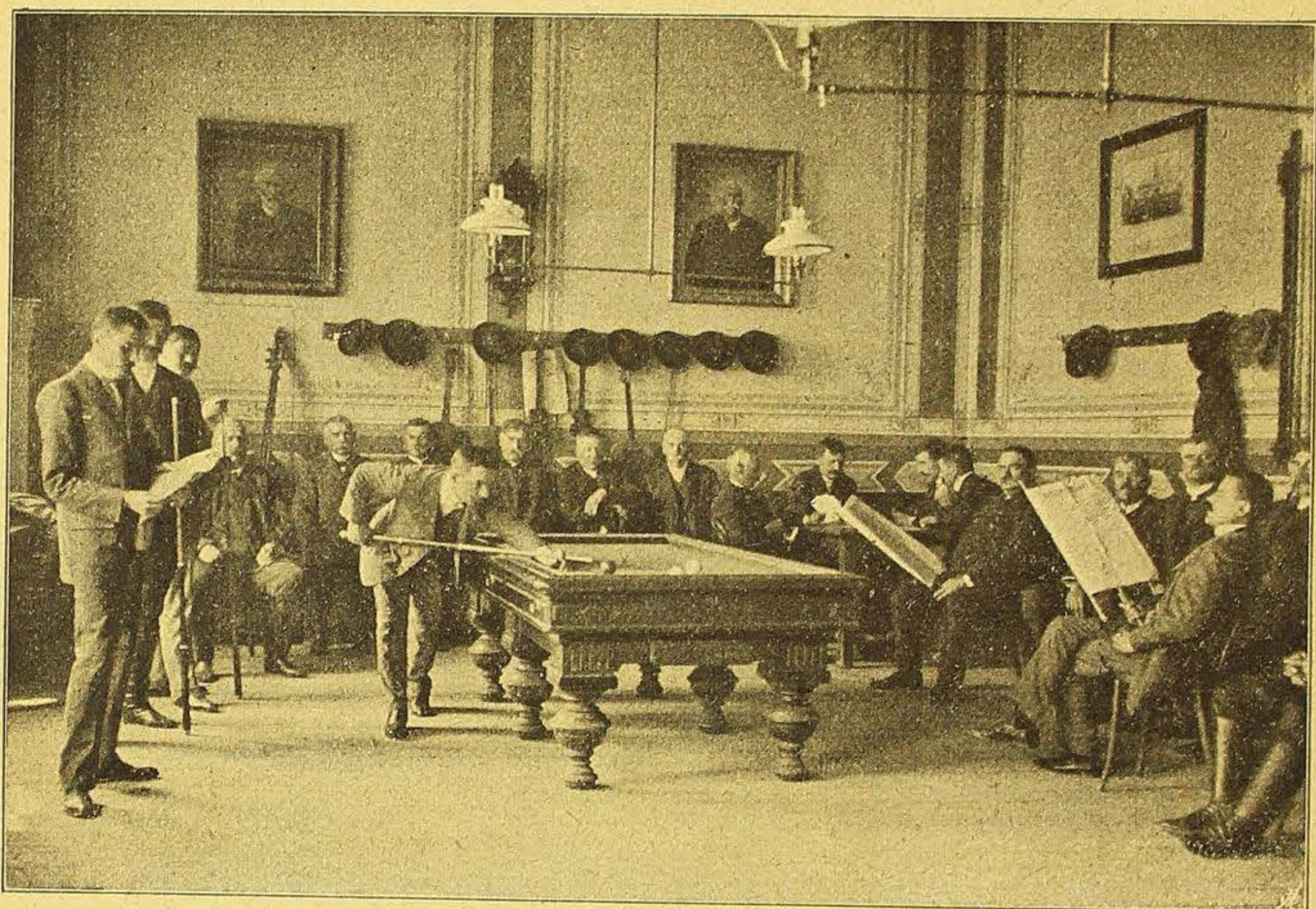
Ovom prigodom je ispivao, onda još gimnazijalni djak, a posli naš uvaženi rodoljub Nikola Kulundžić prvu preljsku pismu: Kolo igra . . . , koja je postala tako popularna, da je svudan pivaju, gdi god Bunjevci žive.

Gjeno Dulić pridsidnik je vištom rukom upravljao kasinske poslove, te je sve krasno i uredno išlo čak do godine 1885. kada je između njega i blagajnika Bode Kulundžić nastao teški spor, zbog čega se on 13. prosinca zahvali na pridsidničkoj časti. Glavna skupština ga doduše ponovo izabere, ali je on izaostao iz Kasine i tako god. 1886. nije imala pridsidnika.

Da se stvari ponovo uredi 2. siječnja 1887. izabere glavna skupština sasvim novo činovništvo sa privremenim pridsidnikom

Markom Dulić. Njegovim nastojanjem nestanu svi neredi i sve razmirice tekom iste godine i on 1. siječnja 1888. na redovnoj skupštini ostavi svoju čast a misto njega ponovo je primi Gjeno Dulić. On je sada upravljao kasinom do 22. prosinca iste godine kada je na velikoj skupštini molio otpust zbog bolesti. Da mu se Kasina barem donikle oduži za njegove velike zasluge u zapisniku iste skupštine su mu se zahvalili.

Na njegovo misto su izabrali Kalora Gjukić. On je stupio na pridsidničku stolicu u dosta teška vrimena. Onda je i Ago i Lazo Mamužić — pošto su se medjusobno zavadili — htio na svoju

PUČKA KASINA IZNUTRA.

stranu pridobiti Kasinu. Višta ruka Kalora Gjukića i pomoć mlađih, učenih članova razdor je ugušila.

Posli njega je zauzeo misto pridsidnika Ivan Stantić. O njemu ne možemo ništa vanrednog reći. Kao čovik koji nije stvoren na isto misto, morao se je zahvaliti pod pritiskom općega mnijenja. Sada izaberu dne 18. prosinca 1898. za pridsidnika Albu Prčić. On je moćnom rukom i na opće zadovoljstvo upravljao sve do dana smrti, koja je nastupila 4. siječnja 1905. Za njegovo dobo je umro vrli rodoljub Ambrozija Boza Šarčević, koga je Kasina oplakala i za uspomenu mu je dala novomaljanu sliku izvisiti u svojim prostorijama.

Pod njegovim pridsidništvom je slavila Kasina i svoju dvadesetpet-godišnjicu godine 1903. Početak je bio slave svečano Veliko Prelo sa krasnim spomengovorom biližnika kasinskog Dr. Bene Sudarević i sjajno uspelim koncertom. Dne 20. kolovoza na dan sv. Stipana prije podne je držana svečana sidnica odbora a posli podne su se svi članovi zajednički slikali. U večer je pak bila obdržana svečana društvena večera. Završila se je dvadesetpet-godišnjica 24. listopada sa zahvalnom misom.

Za njegovo dobo je Kasina sagradila sebi vlastiti dom, te se 1. studena 1904. priselila u njega i uredila se sasvim moderno.

PUČKA KASINA IZ DVORIŠTA.

U dokaz svoje velike ljubavi prema Kasini ostavio joj je u oporuci divan srebrni amanet pehar, izrizan sa lipim spomen-ričima, a Kasina je iz zahvalnosti, dala povećanu njegovu sliku izvisiti u svojim prostorijama.

Misto njega je izabrat za pridsidnika poštovani starešina Vecko Sudarević, koji zajedno sa, po svima nama jako obljubljenim podpridsidnikom Markom Dulić na opće zadovoljstvo upravlja Kasinu.

Od kako je on na pridsidničkom mistu imala je Kasina jedan žalosan događaj. A to je: smrt našeg nezaboravljenom preljskog pisnika Nikole Kulundžić koji je 22. siječnja 1907. preminuo.

Ovo vam je kratka slika tridesetgodišnje povisti Pučke Kasine. Sada je njezino starešinstvo slideće: Vecko Sudarević pridsid-

nik, Marko Dulić potpridsidnik, Dr. Stipan Matiević biližnik, Dr. Beno Sudarević odvitnik, Antun Pletikosić blagajnik, Pere Skenderović knjižničar, Mate Dulić počasni biližnik. — Odbornici su: Grgo Baić, Mijo Beniš, Lojzija Gabrić, Vince Gabrić, Kalor Gjukić, Pajo Kulundžić, Ilija Kulundžić, Alba Mamužić, Lazo Mamužić, Mate Matiević, Mijo Mandić, Joško Malagurski, Akapit Miljački, Staniša Neorčić, Ive Prčić, Veco Prčić, Joso Pandžić, Albe Poljaković, Joso Romić, Šime Romić, Mate Šarčević, Ivan Skenderović, Šime Stantić, Antun Stantić, Vranje Sudarević Dr., Joso Tumbas Loketić, Vranje Tumbas, Dujo Vidaković, Barna Vidaković, Mate Vojnić Zelić. — Zaminici odbornika su: Losko Antunović, Grgo Budanović, Joso Mamužić, Stipan Miljački, Dašo Šimić.

Pučka Kasina je u Subotici najstarija, najživahnija i najbolje posićena čitaonica, koja je sada snabdivena sa svim misnim i stranim listovima i bogatom knjižnicom. Ima krasne i prostrne prostorije, obaško za čitaonicu, obašku za razne zabave, igre (bilijar, domino, šak itd.) i dogovoranja. U dvorištu ima divno uređjenu kugljanu.

Kasina priredjiva još i sada Veliko Prelo i osim toga više puta priko godine manjih zabava sa igrankom i društvenih večera te raznih sastanaka, a sve je ovo uvik jako posićeno i odviše veselo.

Svi učeni Bunjevci su članovi ove Kasine. Suradnici Nevena i Danice potekli su svi do jednog iz Kasine. Bunjevačko tamburaško društvo drži svoje vižbe u Kasini. U opće skoro svaki važniji momenat našeg političkog života odigrava se u Kasini. Ona je predstavnicu subotičkih Bunjevaca, te je kao takvu smatraju svudan.

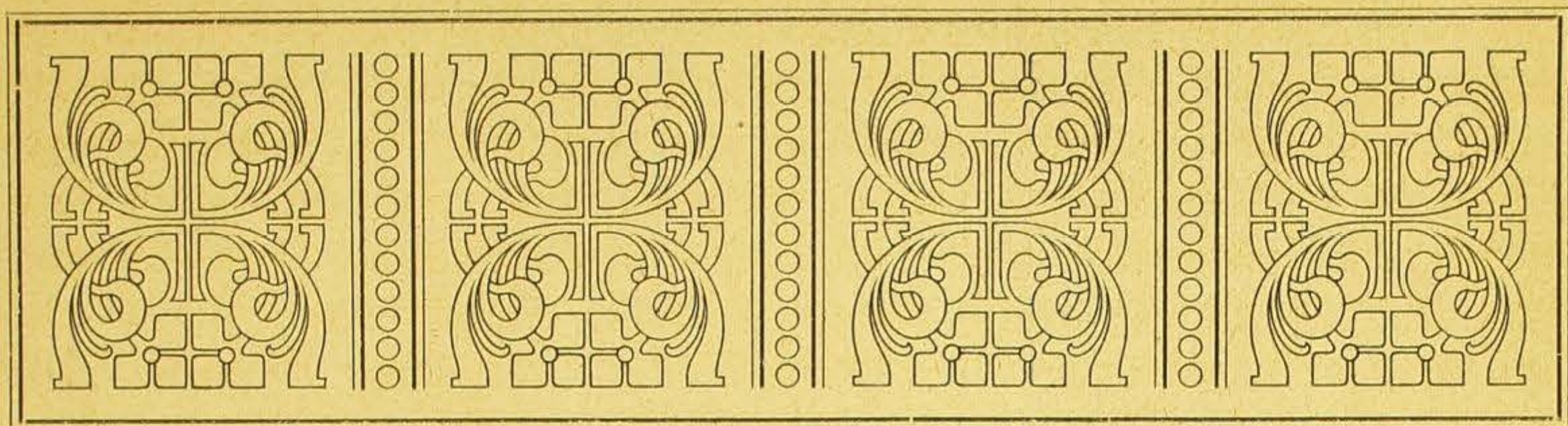
Našem članku smo dodali 4 slike. Na prvoj vidimo prigodom dvadesetpetgodišnjice slikane članove Kasine. Druga pokaziva njezin dom sa ulice.

Na trećoj vidimo unutrašnji život jedne nedilje prije podne. Članovi omladine se zabavljaju sa rasnim igrama, dok starešine čitaju ili u razgovoru provadjaju vrime. Tude se vidi s liva izvišena slika Ambrozije Boze Šarčevića, a s desna Albe Prčića. Četvrtra je slika dvorište Kasine. Jedan dio članova je zaposlen kod kugljane, kojoj se s liva vidi početak, dočim se ostali zabavljaju na razne načine. Na stolu prid starešinom Ivom Prčić se vidi amanet pehar Albe Prčića.

Za svršetak ćemo joj poželit, da joj se trideset-godišnjica više puta pomnoži, da uzgomne još dugo i dugo svidočiti istinitost redaka prve preljske pisme koja veli:

„Nek se gori, a i doli znade,
Da Bunjevac dušu ne izdade.“

Josin.

BOJNA VARKA*).

Dogadjaj nam se počimlje godine 1693-e pridpodnevom jednog lipog jesenskog dana. Taj dan vidimo jednog starog plemića u staroj — uvetanoj vojničkoj haljini odlaziti priko hodnika i pridsoblja versailleske kraljske palate; kojom je vrvila mložina dvorjanika i glavnih činovnika. Išao je u podzemne prostorije ogromne kraljske palate. Taj stari borac — koji je u korist i slavu svoga vladara jednoć, pod barjacima velikog Conde-a, — i još glasovitijeg Turenne-a boj bijo, — u mlogih je bojeva veliko junačtvo pokazao, te dobivši ranu, ukočene ostao ruke; — biaše *marquis de Monij*; Iza kako je u kraljevoj službi svoj život tolikoput na kocku stavljao, zdravlje, a uz to i omalanu imovinu svoju izgubio, postaviše ga izvan službe; te je sa virnim svojim starim slugom Jeanom dosta oskudno živio, — pošto mu je malena mirovina (penzija) slabo pokrivala potriboće; a pribivao je u prijaznom Franchard selcu, što leži uz Fontainebleau (Fontoneblo). Već od više godina je moljakao da mu se malena mirovina povisi, te je stoga moljbenicu za moljbenicom podastirao kralju i njegovom glavnom kontroloru (protustavniku) Lepelletieru, koji u financialnoj upravi Colbertov naslidnik biaše. Ali u taman. Ljudevit XIV-i i njegov financialni ministar nije imao za njega nigda novaca. I druge vrsti mu moljbenice, koje je neutrudivom iztrajnošću pridavao, ostadoše brez uspiha. Marquis**) de Monij biaše strastveni lovac; te u prkos vrimešnoj svojoj dobi, ukočenoj ruki i slabosti, vavlio je vazda za lovačkimi zabavami. Kraj njegovog franchardskog skromnog pribivališta se prostirala najlipša šuma francuzke zemlje, fontaineblauski veliki lug, koji je često odjekivao veselom krikom kraljski lovaca, a u svojoj gustini je krio najizabraniju divjadjinu (lovinu). Kako li je željno slušao stari marquis glasove lovački rogova, mukli lavež lovački kerova i viku gonitelja (hajkača), kad je kojom zgodom kraljeva lovenja imao prilike sva ta čuti! U taki slučajji

*) Bojna varka ili taktika. (Hadi csel). Privedeno s magjarskog.

**) Marquis ili markez je u Francezkoj plemenitaški stališ, a slidi iza princeva.

bi mu mašta scinenja prid oči donila sve radosti onog dana — od rana jutarna polazka do zadnjeg *hallalija*; a to mu je niki sladki bol zadavalo. Ah, ova blažena uživanja na javi, za njega ne postoje! On ne biaše dvoranim, indi se ni nadat nije mogao, da bude ikad pozvan u dvorski lov. Ta on je ubog, — vrlo ubog bio; vojne su mu zasluge zaboravili, pa već ima trideset lita tomu, od kako je kao zakopan. U tri godine danas je već *trideset i treći put* bio u versailjskom kaštelu, pa je iz četvrte il pete ruke tu ubitačnu odluku dobio: da mu je moljbenica i trideset treći put odbijena.

Uz ovake okolnosti, lako nam je pomisliti — te i dopustiti, da je starac jako ozlovoljan bio, kada je u podzemne prostorije goleme palate polazio, gdi je u kuhinjskom odilu barem jednog dobrod prijatelja imao: Cavois-a, kuhinjskog poslužitelja — što je kraljske trpeze prostirao, a za vrimena vojevanja proti Montecuculi-a kao podčasnik služio u kompaniji kapetana Monij-a, te se je prema negdašnjemu vojničkom svojem starešini i sad odanošću vladao, Cavois, taj uvijek veseo i dobroćudni vojnik, koji je iza svog vojničkog otpusta nenadanom srićom bio pridiljen u službu kraljske kuhine, iz dubljine srca je želio, da mu bivši kapetan pod stare dane udoban život imade, pa bi bio i pripravan da mu do tog kakogod pomogne. No, žalibože, — njegov je upliv malen bio, poklem su kraljski dvorjanici, — ti jaki posridnici kraljske milosti — prizirno pogledavali na služinčad kraljske kuhine; te tako se Cavois morao zadostiti tim, ako je starog marquisa, kad je u Versailj došao, tišiti znao — i šta svaki tišitelj ne čini — uz tišenje i drugošta namaknio, kao što ćemo to odma i viditi.

Kadno je indi marquis iz gornjih krugova snišao u dolnje prostorije dvorske kraljeve kuhine, tu pod visokimi svodovi (kubami) pogled mu se ništo razvedrio, jer mu je vrlo ugodan miris udario u nos, pa ga zdravo i nadražio.

„Hiljadu mu! — oglasi se znalično — tu danas dobro miriši! Nek me živog oprže o tronožki, ako to nije miris pečenog fasana“ (*fáczány*).

„Pogodili ste gospodine marquise, — odgovori jedan tust (zbijeni), veselih obraza mužak, u biloj kuhinskoj opravi, na poslugu spremno izskočivši iz jednog ugla (budžaka). Pečeni fasani će s burgundskim umokom doći danas na kraljev stol (trpezu). Veoma se radujem gospodine marquise, da vas opet vidim ovdé u Versaillesu. Jesu li vam se odnošaji okrenili već na povoljnije?“

„Hrdjavo stojimo, moj Cavoisu, mrmljaše uzdišuć starac Monij. Hiljadu mu milijuna! uvidjam stari moj kaplaru, da mi ne pomaže ništa, što toliko amo dolazim i ovud se provlačim.“

„Ta ako čoviku donikle i hrgjavo idu poslovi, ne triba mu gubit hrbrosti, — utišljivo progovori trpezar. Sramota bi bila za sav narod, ako jedan

plemički vitez, uz tolike zasluge nebi mogao imati za stare svoje dane mirna i udobna života. Dopustite gospodine markise, da vas u svoju sobicu odvedem. Kroz četvrt sata biti ću vam na uslugu. Izvolite molim, naprid; ta znate već puta!“

Markis je — daborme — znao put, kojim je već eto tridesetdvakrat prošao, a znao je i drugo — što će se zbiti. Komotno se smistio u sobi trpezara, koji je prvo bocu vina i jednu čašu metnio prid njega i ostavio ga. Stari vojnik za tim izpije koju čašu plemenita vinca iz kraljeva podruma, da pokuša: nebi l' postao veselijim.

Iza četvrt sata dojde Cavois i zbilja i počme astal prostirati. A zatim višeput izidje i unidje, a svakiput štogod dobra donese sa sobom. Napokon radošću sivajućim pogledom donese u ruku omašnu zdilu, u kojoj je — kadeći se — plivao pečeni fasan u burgundskom umoku.

Markis iznenadjen tim radostnim prizorom začudjeno klikne:

„Cavoise! ti si baš upravo taki odličan gostoljubac u Versailju, kao što si bio jednoć — bivši kaplarom u Monijevoj satniji (kompaniji). Tako mi velikog Conde-a! danas ću blagovati kao da sam okrunjeni glavar!“

„A to pak dozvolom glavnog kuhača, — odgovori — škubeći se i kao slavodobitnim obrazom — trpezar. Stalo me je — doduše — dosta truda, dok sam izškripao pečenog fasana, dok mi ga napokon ustupio. Napominjao sam mu: da Njegovo Veličanstvo ima dosta fasana, pak može svaki dan jisti ih, a tomu protivno moj stari junački kapetan, koji je u tolikih krvavih bitkama boj bijo, a nije zato nagrade primio, nemože imati dila u takom užitku, jer živi u nezasluženom siromaštvu. To je starog kuhinskog tvrđicu ništo ganilo, pa mi je poklonio toga fasana. A sad gospodine markise izvolite dobrim tekom, bilo vam na zdravlje! A posli ako vam je volja, razgovarat ćemo se malo o vašim odnošajima.“

Vridnog starinu markisa nije tribilo nuditi. Odma se prihvatio obedovanja, pa mu je osobito fasan u slast išao. A tome se nije ni čuditi, jer pečeni fasan burgundskim umokom je zaista fini jedžek. Kad se zasitio, popio je još čašu i drugu vina, a zatim se u srdačni razgovor upustio sa prijaznim domaćinom i nekdašnjim svojim plači-drugom; a taj razgovor po njega je u poslidicama veoma zamašan bio.

„Zaista je i sramota i grihota — reče Cavois zakrećući glavom, za njegovo veličanstvo takog vitežkog časnika, kao gosp. markis, sasvim zanemaruje. Ja ovde na dvoru imam dosta prilike viditi, kako punom šakom prosiplju zlato nevriddnim ljudma, koji svojoj domovini nisu ništa koristili, već dapače svojim smutljivim življenjem našoj lipoj Francuzkoj na štetu i sramotu bili; a tako rade još svejednako.“

„Pravo imaš, Cavoisu! klikne vatreno markis. Pravu vridnost ne cine u

manje nigdi, nego u Versaillesu. Ipak ne odričem se još nade. Tako mi velikog Turennea! nove ću obkope (šamce) otvoriti proti financialnom ministru! Zadnjom prilikom sam tri arka zapisao, a do skora ću šest araka zapisati! Hiljadu mu! moje će moljbenice kao Damoklesov mač nepristance visiti nad tim tranjavim financministrom — i isto tako tranjavim, lovačkim nadmeštrom!

„Al ako vam ni to sve ne pomogne gospodine markise?“

„Onda ću barem toliko utihe i zadovoljštine imati, da ću toj gospodi što većma svedjer dosadjivati. A to će me i na čas smrti tišiti, da sam učinio sve što sam mogao, Pa baš zato neću pristati do zadnjeg daha nji napastovati.“

„Tako mislim, da bi najudesnije bilo, moljbenicu baš samom Veličanstvu lično uručiti.“

„Ta baš to nemožem da postignem! Nek sam ma šta, ako nije lakše jedan grad pridobiti, nego u kraljevsku dvoranu na prislušanje pristupiti! Nije mi moguće pritrpiti bedeme dvorjanika, koji veličanstvo okružuju!“

„Zaista je čudno da vi ne dobivate saslušanja, a često se brez svake zaprike take osobe puštaju prid veličanstvo, koje se ni stališom ni zaslugama nemogu miriti s vama.“

„O, to se lako daje razjasniti! Mene već poznadu iz šestdeset i šest mojih molbenica, kao neutrudiva molitelja, pa me možda zato ne puštaju, jer znadu za kakve sam stvari sposoban.“

„Vi se ipak gospodine markise morate maniti toga puta, kojim ste dosad pokušavali, pa kušati sriću drugim putem. Ako ne možete u Versaillesu do kralja doći, treba pokušat na drugom mistu susriti se s njime, na primer, prilikom naj skorijeg lovenja u Fontaneblovskoj šumi, koji će se dojučeršnjeg ponediljka držati.“

„Hiljadu mu . . . to nije tako lako moj Cavoise! Onomu, koji ne pripada k' dvoru kraljskom, ili k pozvanim, teško je, dapače kašto i pogibeljno umišat se u kraljevu lovačku družbu. Imam jednog znanca, koji se je jednoć usmilio to učiniti, pa je odma dobio dozvolu, da nikoliko ćedana (nedilja) iznutri razmatra nove vincenneske kassamate.“ (tvrdjavne zatvore).

„Ta valjda s jednim starim vojničkim časnikom ipak nebi tako šta uradili.“

„Možebit, da mi se nebi ipak kaka zla dogodilo, Al šta bi tim dostigo? U najboljem slučaju kralj — brez da bi se razsrdio — poslušao bi mi tužbu i prošnju, a zatim sve milostivo iznova zaboravio, a ujedno i zapovidio, da me u njegovu blizinu više ne puste.“

„Dakle pravim i naravnim putem nemož?“

„Nemož nikako!“

„Pokušajte indi bojnou varkom! Osnujmo koju! U sto jada! to bi ipak ništo čudno bilo, ako dva matora vojnika, koji su poč' Turenne-om i Conde-om proti Montekukuliu vojevali i koji su u svima ratnima mušterijama višti,

nebi znali take taktike izmisliti, kojom bi versailjski dvor financialnog ministra i lovačkog nadmeštra u mriže zaokružili.“

„U sto hiljada! — klikne markis — nebi bilo zgorjeg tako šta izmisliti! Ali bi trebalo da to bude štogod originalno (izvorno, sasvim novo) što bi ne samo kraljski dvor, već i cilu Francuzku u začudjenje dovelo. Deder utonimo samo u dobljinu izmišljanja.“

Dva stara vojnika naslonili glave na lakte i počeli smišljati. Sva nadmudrenja i privare, kojih su se iz svojeg ratovanja sićali, dozvali na pamet i protresli. — Ali za svoj udes ništa nisu prikrojiti znali. Morali se uviriti, da je medju dvorjaničkom himbom i bojnom varkom velika razlika. Pošto su se tako niko vrime mislili, podigoše glave, a Monij — ustavši da odlazi reče.

„Nemojme se dulje mučiti takima mislima; nit ću ti već dalje krasti vrime da ti kakve nepogode neprouzročim — dragi Cavoise. Ja ću već naći kakve osnove. Konj, što sam ga u Fontoneblu najmio, matori je kasac, pa svojeg jahača zna dobro protresti. A to je dobro — osobito onda, ako čoviku u glavi teške misli vriju. Iskrica, koju si mi moj Cavoise u pamet bacio, razvit će se vatrometom, — vidit ćeš.“

S otim se markis oprosti s kraljskim stoloprostiračem. Ostavi kuhinjske prostorije, a na skoro i kaštel Versailjski, ode po konja, — koji je u gradu u jednoj skromnoj gostioni smišten bio, te uzjašiv ga, krene na put.

Tek što je Palaiseau-n promašio kretanje konjsko pokrene jako i njegove mislih. Jedna misao sine mu u glavi, — misao smiona, izvorna i čudnovata.

„To će uspišno biti! promrmlja u sebi dokle je dalje jašio. Tako mi velikog Conde-a, bilo ma šta sa mnom, tu ću osnovu izvesti.“

Stigavši u Fontaineblo, pridade konja vlasniku, a zatim ode piške u selo Franchard, kamo je iza jednosata jaka pišakanja stigao. Čim je u siromašnom svom stanu odsio bio, uzove svog slugu Jeana.

Starom Jeanu je kod gospodara Monij-a za prijašnjih vrimena tako dobro bilo, da ga nije htio ni mogao ostaviti ni u vrime nastavše oskudice. Rado je nosio staru, iztrošenu svoju liberiju, nit se je ikad tužio sbog stalnog manjkanja u kućanstvu. — Misto tog je pače nastojao, u mnogovrstnom svom službovanju: kao komornjik, kuhač, podrumar, baščar i vratar sa dohodkom markisovim tako mudro gazdovati, da snjim uvik dobro izadje. U prkos visokoj dobi svojoj i sidoj kosi, biaše snažan, razuman i prijazan muž, rodjeni bretagneac (bretanjac), gazdi svom neuzkolebivo viran i privržen.

„Jeane! — reče markis slugi, kad mu je konjaničke čizme svukao — napokon blizo hodamo, da do sriće dodjemo.“

„Vi ste dakle Visokorodjeni gospodine ovaj put s uspihom hodili u Versaillesu?“

„Nipošto, Jeane. Ali sto mu milijuna! U Versailju mi se jedna misao po-

rodila, pa sam putem jednu osnovu (glan) skuhao, koja može vrlo dobro izpasti, ako u izvadjanju iste, ti svoju dužnost virno i točno ovršiš. Jer ćeš ti isto toliko morat činiti u njoj kao i ja; dapače glavnu ulogu ti ćeš imati.“

„Visokorodni gospodine, poznato vam je, da sam spreman za vas i u vatru skočiti, ako mi zapovidite. Ako uspih ovisi o mojem revnovanju i dilovanju, oh, onda je taj osiguran! Pa ma bilo to skopčano i pogibeljom; ni to me neće suzbiti.“

„Tako je, Jeane, ti si viran i dobar sluga! Ti me brezplačno služiš u nadi, da će za me i lipu našu Francuzku domovinu još bolja vrimena nastati. Tvoja nada mora se izpuniti, Jeane. Ako sve dobro izpadne, tako neće proći dva ćedna (dvi nedilje dana) a ti ćeš se već u novoj, novcatoj odori kočiti. Čuj me dakle! Moramo imati na tavanu od davnijih vrimena, nikih lovačkih slavodobitnih obilježjah. Medju inima mora biti jedna vučja (kurjačka) koža, što ju imam iz lova u Ardenneskima.“

„Vučja koža — veliki gospodine još je u životu; vrlo je lipa, velika.“

„Tu ćemo sad moći dobro upotribiti. Nadalje moramo imati lipe jelinske rogove od 18 krakova . . .“

„I jelinov rog je u životu, veliki gospodaru. Krasan komad je i to!“

„Tim je bolje! što su lipše i čitavije te stvari, tim ćemo većeg utiska napraviti s njima. Te stvari bit će nam od potrebe, pa ćeš mi ji skiniti stavana. Dojdućeg ponediljka biti će u Fontaneblu veliki dvorski lov, a donde sve što pripada k našoj osnovi, valja nam pripraviti i proučiti, A sad ću ti izpripovidit Jeane, o čemu se radi.“

Kad je markis izpripovidio svoj plan, Jean biaše zapanjen od začudjenja, pa je sažalno gledao na svog gospodara, kao da se bojao: nije li mu gospodar poštrvio (šenuo) pamećom. Al stari markis biaše miran i ravnoćudan, trizno pogleda — kao obično, te je tako razumno besidio o svakoj dojakošnjoj taktiki, kao da i sad o kretanju junačkoga Furennea razgovaraju; te tako se Jean na brzo umiri i počme sam sobom razgovarati: „Markis je taka ljudina, koji ne samo osnove znade praviti, nego zna ji i izvesti. Ja ću sve učiniti, što on bude htio. Do bisa! zašto da mu se protivim!?“

* * *

Iza spomenutih poslova slidećeg ponediljka se držao, već pomenuti lov u Fontaineblanskoj šumi. Ljudevit XIV i je svakog ćedna držao taki lov, gdi u marlijskoj, gdi u sto germainskoj, gdi pak u fontoneblovskoj šumi naizmince redom; a ponajviše je tirao lov na kralja šumskoga — na jelena. Dvorjanici, koji ovlašćeni bihu učestvovati u potiri lovačkoj, dodjoše u plavetnih, zlatom i srebrom izvezenih i crvenim postavljenih zobunovi (zagrci), pa su sa pigneurima, (haljinari) i ostalim kraljskim poslužnicima, veoma šaro-

liku i brojnu četu sačinjavali. Ni dvorske gospoje (dame) nisu bile izključene iz lovačkog društva, one su na lahki karuca i nosiljka slidili družbu lovačku koja ji je uljudno pričekala, kad bi glavnog jelena zaklati hteli i zadnji *hallali* (veseli usklik) oglasili.

Tog dana biaše vreme krasno, zrak frišak, ladan i čist, — da ga udiha-vati pravo uživanje biaše, — u krasnoj šumi, koju je već i jesen počimala šarati pomalo sa svojim žutilom. Počela šuma odjekivati veselim krikom lovaca. Glas lovačka roga pomišao se tulenjem ranjenog jelina, muklim lajanjem pasa (kerova) i povladjivanjem potirača. Zdravo kretanje na prostom zraku, lovačka razdraženost i srićan tok lova, kralja je i lovačku mu družbu veoma veselilo i na dobru volju uzbudilo. Cavois, prostiratelj kraljski stolova, sa svojom kuhinjskom družinom, na jednom ubavnom šumskom počivalištu biaše zabavljen spravljanjem jutarnog ručka kraljeva. Kad je oprediljeni sat i čas ručka prispio, kralj je sa svojom konjaničkom pratnjom na određeno mesto dojašio, a tada se glasom roga svima znak dao, da se žure svi tamo. A to su rado svi i činili, jer tiranje zviradi svima je napravilo dobra teka za ručanje.

Kraljski ručak indi je taku čast postigao, da su ga svi sa najboljim tekom potrošili, a uz njeg se puno i veselili — natičući se: tko će veću kakvu lovačku dositku slagati i izpripoviditi. U šali i smihu skoro je već malne prošlo vreme, naminjeno počinku, kada se tri zakasnita dvorjanika javiše i ridka plina (lova) sobom doniše; čemu se izprva svi začudjeno kao zapanjiše, a na brzo zatim u grohotan smih udariše. To biaše na pol čovik a na pol zvir. Stari Jean, sluga Monij markisa; ali ne u svojoj uvetanoj liberiji, o nipošto! Vridni star, bretnjac biaše ušiven u vučju kožu, a na časnoj sidnoj glavi imadjaše vitke jelinske rogove od osamnaest krakova.

Pomenuta tri dvorjanika su taj svoj lov prid kralja doveli, prid kim je Jean odmah na kolina pao.

„Gdi ste našav Vojvodo tu šumsku utvaru?“ upita kralj Ljudevit lovca.

„Svitla kruno! — odgovori upitani — kod Francharda jedan čovik je trčao za njim s bičem. Mi smo ga na konjma pritekli i to ridko zviire uvatili i amo dognali.“

„Čoviče, tko si — upita kralj — kako si se uvukao u tu kožu?“

Jean se na to ništo malo izpravio, ruku po vojnički na salutiranje prama rogovom digao, zatim hladnokrvno i odrišitim glasom progovorio:

„Dopuštenjem Vašeg Veličanstva — ja sam stari vojnik, koji sam prolio krvi svoje u bojevi proti cesareve i Montekukolijeve vojske. Već mlogo godina služim kod gospodina Monij markisa, koji u selu Franchardu iz slabe svoje, potribam njegovim nikako neodgovarajuće, mirovine kubureći živi. Gospodar mi je uzalud molio i prosio, da mu se mirovina povisi, a tako nije mogao ni od g. Glavnog Nadšumara izposlovati, da mu u kraljskim šumama slobodno

bude loviti; a on gine za lovem i lovačkim zabavami. A da ipak to uživanje sebi naknadi: pade mu na um ovo priposto sridstvo. Ja ću se obući za jelina ili za vuka, ili baš i za obadva, a on me zatim proganjati u Fontaineblauskoj šumi — naravno uvijek piške. To njemu starom prouzroči radost, a obadvojici nam pak zdravo kretanje (šetnju).

Dvor kraljevski se na to još u grohotniji smih dao, kad je tog čudnog lovačkog užitka razjasnenje čuo.

„Moj gazda to ozbiljno uzima — progovori Jean dalje — srdito se obazriv na one što se smijaše. Mislím da će se do skora javiti on ovde, da me izbavi i da Vašem Veličanstvu, potvrdi sve što sam rekao. On je jednoć najvećeg junačtva časnik bio, pod Coode-om i Turenue-om, pa bi ga za cilo veoma bolilo gledati, kako mu nedužno ubožtvo izsmihavaju.“

„Ti si pravi uzor virnih sluga reče Ljudevit vladalačkom dobrotom. — Šta je u stvari? produlji kralj — okrenuvši se k glavnom financialnom kontroloru Lepelletieru. Nije ste li mi drugdaš spominjao toga Monij markisa?“

„Svitla Kruno! markis već tri godine nas uznemiruje silnima moljbenicama proseći da mu se mirovina podigne.“

„A vi vojvodo (prince), reče kralj okrenuvši se k glavnom nadšumaru (nadlovcu, nadjageru), i vi ste mi po sto put spominjao ime Monij markisa?“

„Prijasni kralju, markis Monij-je od tri godine zasuo nam pisarnu sa svojim moljbenicama . . . ?“

„Za prošle tri godine — umiša se u razgovor vukčovik — trideset i tri put je prosió povisenje nedostatne mirovine, a toliko put i za dozvolu lovenja u kraljevoj šumi. Ali na ovo šesdeset i šest moljbenica je türkheimski i schulback-ski vitežki junak šesdeset i šest puta odbijen bio.“

U taj čas se iz zasinjka šumskog okrajka izmoli jedan čovik s bičem u ruci. To bijaše stari markis, koji je sasvim komotno koracao k mistu svojeg slavlja (dobitka), gdi se je prid veličanstvom duboko poklonio.

„Ah, ah! škubeći se dovikne Ljudevit-, vi ste za cilo marquis Monij, te ste došao da iskupite svog jelinkurjom ili vukjelinom obučená slugu od nas.“

„Najponiznije molim za tu milost, — odgovori stari plemić. — Uslobodjujem se u milostivi obzir priporučiti Vašem Veličanstvu, da tu nema nikakog prikršaja, ni karanja dostojnog čina; te tako ni uzroka, da mi se sluga uzapti, koji je već za cilo i razjasnio zašto je tako obučen.“

„Jeste nam kazao. Moram priznati marquise, da je vaš izum začudjenja vridan.“

„Stari vojnik — Svítla Kruno! znade sebi pomoći. Pošto negomoh užítke meni dragog lovenja na drugi način sebi namakniti, pokušao sam ovako.“

„Ali nezvanima je zabranjeno loviti u šumi Njegova Veličanstva“, prijeti glavni nadlovac.

„Veoma dobro znadem ja to — odgovori markis mirno. — Svim stanovnikom ove okoline, medju koje i ja spadam, nije zabranjeno šumom hoditi, a način mojeg lovenja nemože bit protuzakonit, jer se snjim u divjadjini nikake štete ne pravi. Vaše Veličanstvo bit će za cilo milostivo, zapoviditi, da jednom starom časniku, koji je kod Türkheima i Schulzbacha u kraljevoj službi krv svoju prolivao; jednom invalidu Turennea i Condea ovakove nedužne sitne užitke ne krate. A sad Jeane, latimo se iznova naše zabave. Ajde ti stari virni slugo počmimo izprva!“

Jelenčovik skoči, a markis mu počme pucati bičem iza ledji.

„Stani! vikne kralj — na pol šaljivo a na pol zlovoljno, dok su dvorjanici — gledajući tu igru — iznova u grohotan smih udarili. — Stani! Takovo mučenje ne možem gledati ni dopuštati.“

Lako je zaista Vašem Veličanstvu razgovarati i ovoj gospodi se smihati — reče marquis okrenuvši se kralju. Vaše Veličanstvo i slavna gospoda ne znadu ociniti, koliki je to bol za strastvena lovca, neimati nikake prilike za lov, te baš mora gledati gdi mu prid nosem lov love, a njemu ni mrvica dila ne ustupaju. Ja sam se već pridao toj sudbini, pa bi samo tu milost molio, da mi u buduće slobodno bude ma i na ovaj način — kao što vidite — lov loviti.“

Stari plemić je ušutio, a okol njega mukla tišina nastala.

„Sićam se vaših činah i zaslugah kapetane Monij — reče kralj otegnuto. Markise, prama vama su nepravedni bili. U metežu mloga posla, što se obaviti imalo, moglo se je dogoditi da vam moljbenice ne biahu uvažene, no ja hoću da popravim u čemu sam i sam kriv. Koliko dobivate mirovine?“

„Šest stotina livresa, svitla Kruno!“

„To je na svaki način vrlo malo. Danas vam dižem mirovinu na tri hiljade.“

Starac se pokloni i od radosti sivajućim očima poljubi ruku kraljevu.

„A da lovačkoj želji odsele neuzmorate tako kao sad udovoljavati — produlji Ljudevit — dozvoljujem vam podpunu slobodu, loviti u fontaineblauskoj šumi. Odsele vam je prosfo u njoj loviti, a što lova ulovite, nek je vaše.“

Markis Monij nije mogao naći dosta izkićenih riči, da svoju zahvalnost — kao što bi htio bio — valjano izrazi. Jean, koji je ništo dalje za ledji mu stajao, skine s glave jelinove rogove, visoko ji baci u zrak i oduševljeno klikne: „Dugo živio kralj! G. Bog uzdržao Njegovo Veličanstvo!“

„A sad borme — reče kralj — tu je i vrime da se latimo opet lova. Svog virnog pratioca — marquise, pošaljite kući, a vi budite sudionik današnjeg mog lova. Konja il karuce dajem vam na raspolaganje. Naprid! Gospodo! — Želim, markise — da vas kadkad vidim u Versailju!“

Punomilostnim smieškom se na to odkrene kralj i sidne u svoja lovačka karuca.

Starom ubogom markisu se dakle najedared izpunile žarke želje. Pače i više se zgodilo: postao je dvoranin; kraljeva zadnja rič ga tim učinila. Svog vrnog slugu je poslao kući, koji je punozadovoljan odlazio, — uviren, da je sad već i za njega srićnije doba nastalo.

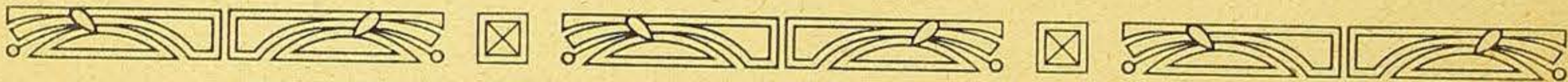
Glavni nadlovac i reditelj kraljska lova žurio se jedne karuce ustupiti marquisu, koji je odma i sio u njih. Kad je već sidio u njima, tamo se stvori smišećkim obrazom Cavo, sterač kraljske trpeze, turivši u pobočnu tašku hintova bocu fina vina šapćući: sto mu hiljada, to ste dobro opravili! To je majstorski čin bio! Sad uvidite, da jedna dobro izmišljena i višto izvedena taktika više može učiniti, nego šestdeset i šest molbenica.“

„Tako je, tako, moj Cavoisu — reče marquis — tiho se smihući. Hiljadu mu milijuna! Vištinom ne samo komarca, nego i francuzkog kralja mož uhvatiti. Tako mi velikog Conde-a! vrlo se blaženim (srićnim) ćutim. Neću ni tebe stari moj kaplaru, zaboraviti. Ta ti si prvi bacio, iskricu u moj duh, koja je toli plodnu misao plamenom razpalila!“

Konji se krenili a hintov odjurio za lovačkom družbom. Lovački rog se javljao, a stari marquis radostan plivao u tom blažentvu, slušajući toli mile glasove, i podvikujući kadšto i sam u lovačku kriku.

Srićan i zadovoljan je još više godina živio marquis; jer je veliku starost doživio. A što smo tu izpripovidili, to nije bajka. Jer se više zgodopisaca spominju toga čina i dositnosti Monij-eve, a svi veličaju kralja XIV.-og Ljudevita i hvale mu darežljivost. A on ipak samo je to učinio bio. Mnogo je znameniti ovaj čin kao znak onog vrimenta, ako promislimo, da jedan vridan stari vojnički časnik morao se takom sridstvu (načinu) uteći, da uzmože doći do onoga, što mu se po pravdi ticalo i dolikovalo.

K.

OJ TA ZAŠTO!...

Spjevao: Rudolf barun Maldini Wildenhainski, Sarajevo (Bosna).

*Oj ta zašto na tom svjetu
Ogavnijeh ima ljudi,
Što no truju, razaraju,
Poštene i svjesne grudi.*

*Oj ta zašto na tom svjetu
Nedonošćad takva žije
S nepravde da pošten čovjek
U svom radu suze lije.*

*Oj ta zašto smrt ih veće
Ne rastavi s ovim svjetom,
Ili munja s vedra neba
Ne uništi prvim letom.*

ŽIVOT I SMRT.

Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski, — Sarajevo.

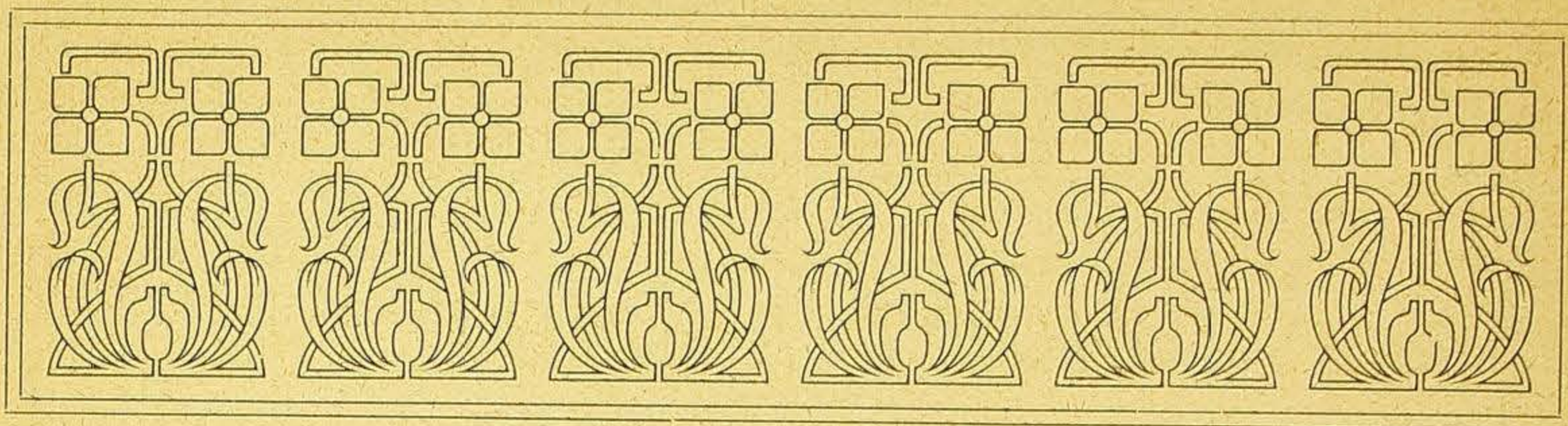
*Nad jezercem bistrim voden cvijet leta
Sve od grane grani, od cvjeta do cvjeta,
Veseleć se zori, nebu plovetnome
I sunašcu jarkom i životu svome.*

*U jezercu tiho pastrvica pliva
Motreć voden cvijet gdje nebo uživa,
Pa se brzo kradom na leptira svali
Dok ga jošte nisu progutali vali.*

*U to ribar neki s udičicom bane
Pastrvicu muhom primamljivat stane,
Ne znajući luda što je kleta mama
Trza, vuče dok se ne nabode sama.*

*S njom u torbu ribar svojoj kući hiti
Veseleć se lovu i pozvanoj sviti,
Al ga crnoj zemlji kap gle netom svali
I sutra ga jedna plačuć zakopali.*

*Što je život ovaj u toj surnoj doli
Ništa do li smjesa veselja i boli,
I dok jedan dahne, drugi već je sjena
Život ovaj samo vječna je tek sjena.*

DANAŠNJE PRILIKE O ŽENIDBI.

Znamo svaki šta je ženidba u čovičjem životu: glavan korak po naredbi božijoj. Zato je Isus i odabrao ženidbu medju oružja spasenja. Te mi držimo, da je sveta činjenica sakrament ženidbe, koji nam je Otac nebeski, još u rajju zemaljskom osnovao, kada je još prve ljude, kao parove stvorijo, pa od onda proteže se to, priko kolina, na kolino hiljadama i hiljadama godina, koje će isto tako navik i ostati, sve do skončanja svita.

Ali u današnje vrime nalazimo dosta i takovih parova, koji su milost Boga izgubili, i žive prosto brez vire i naredbe Isukrstove; ti kao i Muhomedanci čitav pazar prave od ženidbe sakramenta. Celishodno moramo pažnju skrenuti, i na nebogoljubimce, koji su se primili ženidbe kao sakramenta, i koji su obećali Bogu ugodno živiti, po naredbi Boga; još i tu se priokretosića; a šta je uzrok tom priokretu? Uzrok je tom težnja za blagom; miraz i bogatstvo, upravlja sa ženidbom a to dolazi od roditelja mladenačkih, jer danas je medju narodom uzeto za lozinku, samo blaga, bogastva! U ovoj svetoj ustanovi, ne gleda se na srdca mlada, ni na ljubav dičiju. Tako glede ženidbe ustrojila se pohlepa medju prijateljima, za novcem. Reciino ako se danas kani kakav mladić da se ženi, tu se odma traži prijateljstvo iz dobre kuće, a medju dicama im ni pojma nema o tom, u opće mladenačka srdca osobito ljubav tražu, jer u ljubavi je mir, i blagosov Božji, a na suprot tomu nam nije ništa zamirit, jer to majka priroda svakom pod jednako dili pravo. Te po naravi biva, da što se ne voli to se ne ljubi, a što se ne ljubi to se razstaje; ružno je to kada roditelji biraju dici svojoj, ženidbena para. — Dragi čitatelji i cinjene čitateljice naše Danice imao bi vam ovde jedan dogadjaj da saopštım, koji se pred nekoliko go-

dina u obližnjem mom mistu odigrao. Nema tomu od prilike ni punih 10 godina, zaviri se momak i divojka ali iz prave ljubavi. Makar da je divojka bila malo siromašnijega roda, a momak je bio iz ništo uglednije kuće, oni su se iskreno ljubili, to medju njima nije nikakvu ulogu igralo, što nisu u dobru jedno drugim ravni, nego im je, glavna dužnost bila, kao mladićima, u pravoj i čistoj ljubavi živiti, i čekati vrime za ženidbu. S vremenom približilo se tomu iza neki šest miseci. Sad će roditelji svom sinu — a još prva će mati: čuj samo sinko ništo mi se ta i ta divojka javlja; neznam nebi li se ti oženio šnjome? Viš sinko divojka je i lipa a i bogata je dosta, šta misliš posle otčeve smrti šta će ta nasliditi dobra otčeva? A ovamo tvoj otac upao u dug, pa gledaj da se oprostimo tog silnog tereta ubitačnog.

Ako srićno sačuvamo naše, to će sve tebe pripadat, te ovamo dogje i njezino, ti si čovik na glasu. Mogao bi bez brige živit. Momak učuta a kroz srdce kao munja prostrilja ga nika jera, i nestrpljenje, jer njemu sirotom nije bilo do tog, da zadobije ičije blago, nego samo blago srdca svojega, jer znate po onoj staroj pismi kako se kaže: nije blago ni srebro ni zlato, već je blago što je srdcu drago. Tako je bilo i ovom mladiću. Od onog dana sve su žešće navaljivali na njeg, da ju mora uzet, to mu je bila svakidašnja leckija od matere, a on siromak, svakim danom bio je nesnosniji jer i pomisao na tu divojku cipala mu srdce u grudi mladenačkom; zarana ga je mati napadala, a posle i otac, tetka i sva rodbina dalnja, te onako mlad, nesvistan nemož da ji se otrgne, nikako da se oprostite ništetne navale i silna prikovavanja, pomišljao bi on, a srdce mu mladenačko počelo venut i sav neveseo postajao je.

Svakim danom odilazio je on k svojoj bogom danoj ljubeznoj, a na onu ni pomišljao nije, jer je u naprid znao šta ga u budućnosti šnjom čeka, dok naposlitku, dovršise mladiću i osam-najsta godina, a sada je istom tribalo rišit dosta zamršenu stvar, sada je za njeg postalo najozbiljnije vrime. Roditelji hoće da ga žene sa onom skojom on neće; a on mladjan voli prije pod zemlju nego se snjom sastati, tako je tom proteklo još niko vrime u raznovrstnim mislima, dok siroma nepodlegne svojoj sudbini, odlazio je on i kod te divojke, ali je srdcem uvik kod one bio, ladnokrvno ju je posmatrao, i sve je tražio načina, kako da je se oprostite, ali su svi njegovi napori kušanja bili uzaman, ode i do sv. Oltara snjom, vinčao se i zakleo se Bogu stvoritelju, na virnost

i ljubav svoje žene. Ali je ta zakletva više odnosila se na nevirnost; vinčanje se dovršilo, bilo pa prošlo.

U selu se da bome svašto uzme u pretres, pa tako isto i ova ženidba, niki su odobravali mladiću, a niki sijali mu još veću mržnju u srdce, plamen mržnje obuvati cilo srdce mladićevo, još od ženidbena dana, momak kao iz groba izkopan, sav tronut u nikoj tuzi, svako je opazio po njem, da od dana vinčanja njegovog sve je gorji postajao, a po licu si mu mogao čitati, šta ga boli što ga tišti.

Prije, da kažemo, bio je veseljak fućkao, pivao, a sad ništ da čuješ od njeg, ni tračak veselja, ni časak radosti. Izumrlo je sve ono što ga je prije dražilo, razveselilo, samo jedna je na svitu koja bi mu prijašnji njegov život povratila, i tugu u radost pritvorila. A kad su mu odvitnici (fiškali) tastu, za občinsku blagajnu, prodali stanje, od onda sve gorji je postajao. Od kako se oženio od prva dana podao se piću, mijani, te kad dodje kući imaju snjim posla i susedi, udara koga dobije ne prodje ni pola godine tomu, odseli mu žena otcu, a on je tirao dok nije dotirao kola do briga.

Jednog dana dodje naturan kući, ugrabi mater i izudara na mrtvo vazda govoreći: ti si svem tom kriva a otac ni druga rodbina, ni prid oči mu nesmiju, nego su mu se krili sputa. Ne proteče ni godina i po dana, da je tako tirao po svom, dok jednom puče glas po selu, da je isti mladić ubio sebe iz samokresa, iz razloga da se kurtališe ovog prokletog svog života.

Evo dokle je dotiralo ništetno i prolazno blago! do ubijstva, a nikog opet odagna u daleki sviet u Ameriku, gdi da se utiši i smrt svoju nadje. Vidte, g. čitatelji naše nam Danice koliki je to nemoralan u nebo vapijući grieh. Prirodno neka se uzimlje ono što se voli i što je jedno za drugo stvoreno, neka ne rišavaju roditelji u takvoj važnoj i svetoj sakramentalnoj ustanovi, jer gdi je svadja, razdor tamo nema Boga a ni blagosova božja, više vridi mir i ljubavan život, neg sve carevo blago. Ja sam vidio dosta otmeni ljudi, koji u izobilju, svačeg dosta uživaju a nuz to uvijek se svadjaju, a vidio sam i siromaška, gdi nuz koricu suva kruva živi u zadovoljstvu svakom. Zato i kažu pametni ljudi, da ljubav nije šala nego je bolest prava; koja često prouzrokuje, jednoj još mladjanom obitelji propast; danas mnogim mladjanim srcima, ruši sriću ta pohlepa za bogastvom, a mnogi su sa strane ljubavne, pod zemljicom crnom, koje je silovanje ženidbeno pod zemljicu skrilo.

Vatroslav.

Gdi si naša!...

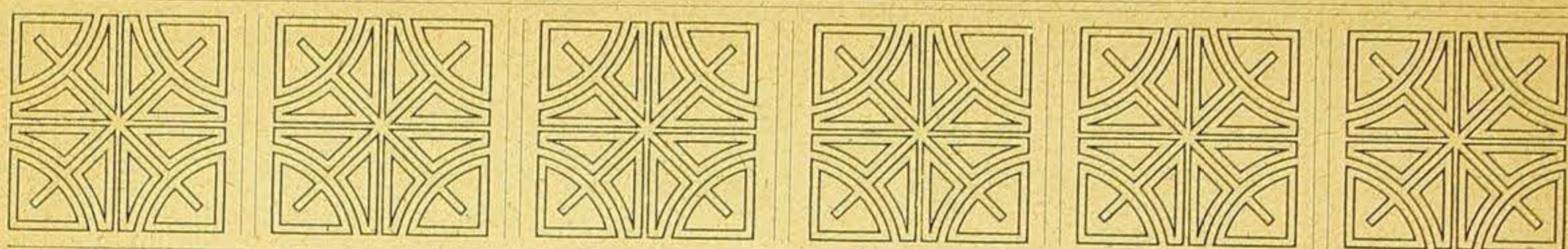
Gdi si naša oj premila slavo
 Ja te nigda još nisam poznavo.
 Svaki narod spominje se toga
 Nekadašnjeg poriekla svoga.
 Te ga slavi, u zvizdice kuje
 Ko amanet svoj voli, poštuje.
 Gdi su naše stare slave dani
 Gdi li Otcu naši pokopani?
 Još ni danas izvisno ne znamo
 Gdi je leglo nam šokačko pravo!
 U kopreni, u tavnome mraku
 Postojbinu neznamo nikaku.
 Nema nami naše Bune rike
 Ko Bunjevcu što mu srce kripe.
 Kad se siti onih prošlih dana
 Od kuda mu j' bunjevačka grana.
 No je za nas jedna srića lipa
 Koj' nas prati od vika do vika
 Što nas braća Bunjevci poznaju
 Ko rodjenu braću nazivaju.

Vatroslav.

Al za pivaj!...

Al za pivaj Šokče brate mili
 Falu podaj posestrimi vili,
 Što ti rodi takovi sinova
 Što no ć' reći pravi sokolova,
 Koji roda tvog zatajat neće
 Nego Šokce s Bunjevcima spleće.
 I piva im pisme jednostavne
 Kako s' prošle proživili dane.
 Zlo i dobro medju se diliše
 Vik odani jedan drugom biše.
 Sićajuć se viek na svoju vilu.
 Viru braneć svoju domovinu
 Koja im je ravna zemlja Bačka
 Gdi no žive braća nam junačka.

Vatroslav.

KAKO SE IMADU DICA UČITI NA POSLUŠNOST.

Ako bi upitao roditelje, koja je prva i najpotribitija kripost dičija, mnogi bi bez dvojbe odgovorili, da je to: pobožnost. Ipak nije tako!

Da pako niko ne tare dugo svoju glavu, evo odma reći ću, da je ipak najpotribitija kripost dičija: poslušnost. Poslušnost je svakoj drugoj kriposti, i pobožnosti koren i temelj. Jer tko je pobožan virnik? Onaj, koji Boga dragoga, svoga Stvoritelja najvećeg Gospodara neba i zemlje upoznaje i pripoznaje i spozna samoga sebe, spoznaje i uvidja da u svemu, u tilu, u duši, i u svim ostalim stvorovima od Boga zavisi, te zato svoje misli i dila i cio svoj život po Bogu i po njegovim svetim zapovidima ravna i upravlja, ukoliko onaj, koji se sasvim pridade, podade Bogu i njegovima zapovidima se pokorava. Podati se, pridati se, pokoravati se komu, brez poslušnosti, nemože; a čovik se onda pridade i podade sasvim Bogu, kada volju njegovu vrši, obdržaje, i njegovim zapovidima se poslušno pokorava.

Čedo malo u naručaju svoje majke još nepoznaje Boga, ali poznaje namistnike božje, svoje roditelje. I sada već, u maloj maloći mora se početi nauk na poslušnost; i dite od svoje male maloće mora svojim roditeljima poslušno biti. Tko neće da griši proti zdravom razumu uzgoja, tko neće da griši proti svojeg vlastitoga diteta mora svoje dite još u maloći na poslušnost učiti i od njega zahtivati da mu u svačem poslušno bude. Dite, koje već u prvom svom dobu nije na učilo roditeljima poslušno biti, dok odraste, il se neće, il' će se samo teško pokoravati i volji božjoj. Najveća pogriška kod uzgoja dice je to, da roditelji ne uče svoju dicu na poslušnost. Istina, da od hiljadu roditelja nebi se valda niko našo, tko bi thio, da mu dite neposlušno bude, al mlogi, vrlo mnogi u tom griše, što dicu svoju na poslušnost ne uče.

U prvom razredu osnovnih škula se dogodilo. Pitam jedno dite: gdi ti je knjiga? A dite ni usta neotvara. Mislio sam da me nije dobro razumilo, te ga opet upitam: gdi ti je knjiga.

Ništa ne odgovara; nesvoljno gleda pridase, zašto njega diraju sa pitanjima. Medjutim opomenu me druga dica da mu je knjiga na pendžeri, a vidim i sam da je na prozoru. Al tu se već nije radilo otom gdi je knjiga, već otom što dite neće da odgovara, neće da sluša. Nije dobro, krivo je po-

stupanje učitelja ili roditelja, kada zato kaštiguje dite što ne zna odgovarati; tom prigodom treba najpre razjasniti, raztumačiti stvar djetetu, a ne kaštigovati. U mom slučaju je drugo; dite jednostavno neće da odgovara, premda bi znalo. Zato sam mu reko: jer nećeš da odgovaraš, izadji iz klupe pa ćeš klečiti. A on se smista ni ne miče. Raztumačim mu: sinko u škuli moraš poslušan biti, izadji klečiti. On opet ne sluša, već okrenio plakati. Onda ću ga poprititi: sinko moj, ako nećeš poslušan biti, biti ćeš bijen. Al nito ne pomaže.

Neposlušan mislio je da ću zbog njegovog plača odustati od moje zapovidi. — Gdi je prut?! Sad već i zbog primera moram mu nepokornost utrti. Ponovo ga opomenem da će s prutom dobiti ako ne bude poslušan bio. Plače al ne pokorava se. Na to dobije dvi packe na dlan. Dere se al opet neće da sluša. Sinko moj, reknem mu, tu moraš poslušan biti, plač ti ništ'ne koristi; ako nećeš klekniti, opet ćeš s'prutom dobiti.

Kad je vidilo tvrdoglavo dite, da to nije šala, i da mu plač ništa ne koristi, pokorio se i napokon kleknio. Nepokornost bila satrvana. Naposlitku reknem mu: Vidiš sinko moj, da si oma na prvu rič poslušan bio, nebi bio bijen. Odsele, kadgod nebudeš poslušan, uvik ćeš dobit s prutom. No al od onda nije tribo više prut.

Zašto sam to tako potanko opisao? Zato jer je taj primer vrlo poučan za roditelje. U ovom slučaju nije bilo toliko krivo dite, koliko su krivi roditelji mu, koji ga kroz šest godina kod kuće nisu učili i naučili na poslušnost. Kad čovik upita roditelje kako s' dicom? Mnogi i mnogi odgovaraju: oj gospodine, koliko brige imamo s dicama, nepokorni su, neposlušni itd. I ja virujem da je tako. Al ako se iko tužiti može zbog neposlušnosti dice, to roditelji s pravom činiti nemogu. Jer onaj križ, koji roditelji zbog nepokornosti, neposlušnosti dice podnositi moraju, sami su sebi diljali. Na onoj zemlji u koju nisi pšenicu sijao, nemož pšenicu ni žeti. Od djeteta, koga nisi na poslušnost naučio, nemoj ni čekati poslušnost. Mlogi roditelji razmaze svoju dicu, svašta njim po volji činu u svačem nji slušaju, i skoro da njim dica zapovidaaju, a kad dica odrastu, nemogu s njima vladati, onda se tuže i jauču, al je već prikasno.

Dobru, poslušnu dicu hoćeš? Gledaj da ji poslušnim uzgojiš i odraniš i to maraš već u prvoj dobi, još u maloj maloći početi. Dite svoje moraš već od prve godine naučiti na poslušnost.

Ali — reći će kogod — onda još ništa ne zna, malo je, nerazumno. Istina je, al nije ni potribno da razumi, zašto mora ocu i materi poslušan biti. Pa kako to treba činiti, kako treba maleno nerazumno ditešce učiti na poslušnost?

Evo ovako. Maleno ditešce za svačim što vidi pruža svoje ručice; vidi

štogod sjajno, svitlo, na primer nož, makaze, ili drugu za njega valda opasnu stvar, oće da uzme u ruke. Sad mater ako mu dade željenu stvar i svašta mu učini po volji njegovoj, pa ma samo i na nikoliko časaka, malo po malo naučit će se dite, da svašta što vidi, što oće, da to mora i biti, te će on zapovidat materi, postat će razmažen samoglasan, neposlušan. Razumna mater, koja nesluša samo na srce, nego i na pamet i misli na budućnost, neće učiniti taku želju diteta, da dite opazi i vidi, da nije on gospodar, već otac i mater, i da volju svoju mora podložiti volji oca i matere, te već sada poslušan biti.

„Al, — reći će kogod — ako mu neučinim po volji, plakat će i nemožem slušati da plače“. Ako si takog mekanog srca, podaj dite drugom, tko je pametniji od tebe.

I ako plače, neka plače! Plač će mu samo koristit, ojačit će mu prsa i pluća; a kad mu dosadi, okanit će se.

Ako dite u naručaju matere plače pa se baca, što mu nije štogod po volji učinila i duše gajde kao do ga deru, onda je najjednostavniji lik: posadi ga lipo na zemlju i ostavi ga samog. Kad sustane drečiti se, i vidi da niko ni negleda na njega nemari za njega, ućutiti će. Isto tako treba raditi kad dite okrene plakati, baci se na zemlju pa se dere i valja, treba ga tako ostavit, netriba ni gledat na njega; ako se to nikoliko puti dogodi i on vidi da niko negleda na njega, da mu dreka, bacanje i valjanje ništa ne koristi, neće više to ni činiti. Roditelji moraju stalni, neumorni biti u nauki poslušnosti, ako oće, da dobru, valjanu, čestitu dicu imadu. I ako dica nauču ocu i materi poslušni biti, lako će ji biti navesti posle da budu poslušni i Ocu nebeskomu, njegovu svetu volju čine i po njegovima zapovidima žive.

Ako su dica neposlušna, tvrdoglavna, nepokorna, tu su roditelji krivi, to je jasan dokaz, da roditelji neuče dicu svoju na poslušnost. Žalostno je i strmoglavno stanje, gdi dica zapovidaju, gdi su roditelji poslušna služinčad dice svoje; od Boga, i od naravi je odredjena da roditelji zapovidaju, a dica da slušaju, samo što mlogi roditelji neznadu zapovidat.

Nikad nemoj štogod neuredno, nerazumno, ili nemoguće zahtivati od diteta!

Od dvi od tri godine diteta boli štogod pa plače. Plač uzbuni mater i učini ju srditom, pa mu više, ćuti, što mi se dereš? Jeli pametan taki divan i taka zapovid? Nije li bolje i pametnije, ako ga lipo upita: šta je sinko, što te boli, da vidim, proći će itd.; tako ljubezno postupanje oma će olakšati i bol ditetu pa će se umiriti. Ako imade uzrok dite zašto plače, onda mu treba pomoći ako možeš, a ne koješta prigovarati. U opće od male dice nemoj tako štogod zahtivati, što od većih, od odrasli već možeš i moraš. Malom ditetu krv brže kola, netriba želit od nijeg da uvijek ćuti i mirno sidi; nek hodi, nek

se sigra, zabavlja, kad sustane sidit će i sam mirno, još i zaspat će na zemlji, pa ma i u brazdi.

Ne držim ni to za dobro, kad pobožna majka od diteta, koji je od pet od šest godina želi, da i on sa odraslina zajedno deset minuti il vrtalj sata kleči i moli kod jutarnje i večernje molitve. Malo dite ne može još to; jedno teško mu je dugo klečiti, a drugo nezna i ne može dugo sabrano pobožno moliti. I odraslina je teško dulje pobožno, brez raztrešenosti moliti, kamo li takom malenom. Za male je dobro i dosta kad se i nekoliko časaka mole.

Ako si tako štogod zapovidila što dite može učiniti, nastoj i gledaj da to i uradi. Nije dobro kad mater uvik samo zapovida i dite kao na drotu trza; triba njemu i slobode dati da kad — tad može i to činiti što sam oće. Uvik samo ono zapovidaj što je potribno, al onda nek to i uradi; ako dite zaboravi, triba ga opomeniti, što sam ti rekla, jesil svršio, deder brzo itd. Ako mater samo zapovida a na to ni nepazi jeli i učinjeno, ona će sama naučit dite na neposlušnost; jer opazit će to odma dite, da netriba to tako ozbiljno uzeti a ni učiniti šta mater kaže, po kao što se kaže neće ni hajati na matarinu zapovid, te će ona postat uzrokom njegove neposlušnosti. Ako dite popritiš, i obećaš mu kaku kaštigu, to i obdrži. Nemoj nikad tako štogod govoriti, što ni tako nećeš učiniti, naprimer: ubit ću te, smrvit ću te itd.; opazi to oma dite, da taki divan netriba primiti niušto, te stakim ričima nećeš ga naučiti na poslušnost. Nemože se dosta osudjivati onaj rdjavi i grišni običaj matera, kad u nestrpljivosti, u srditosti svoju vlastitu od Boga danu dicu kletvom obasipaju; bola te stegla, crko bogda, grom te ubio, itd. A kako bi ti bilo pri srcu, pri duši, da se to i dogodi, što tako grišno kleteš? Dragi Bog ne uslišava take grišne kletve uvik al kadgod i dopušti pa se tako dogodi, kako matere prokletu svoju dicu. Sačuvaj Bože, — reći ćeš, — da se to dogodi, zato matere nemojte nikad kleti svoju dicu!

Dobri i mudri roditolji znati će svojim dicama olakšati poslušnost. I kako će to činiti? Sa ljubeznim postupanjem i dobrim primerom. U čovičjoj naravi je, da se drage volje pokoravamo i slušamo onog, koga ljubimo; a vrlo teško je pokoravati se onom, koga ljubiti nemožemo. Roditelji dotle neka ljube svoju dicu, al tu ljubav nek vodi i upravlja trizan razum i pamet, koja se brine za tilesno i duševno dobro diteta. Ljubav roditelja uzrodit će i uzbudit će ljubav u srcu dice prema ocu i majke pa će svojim dobrima roditeljima lako i svesrdno u svačem poslušni biti.

Ako siroto dite uvik samo grde, psuju, tuku, kako možeš želiti i čekati onda od diteta poslušnost; tko tako postupa sa svojom dicom, dica ga neće ljubiti, štovati ni poštivati, a neće mu ni poslušni biti. A to je glavno; najpotribitije kod uzgoja da dica svoje roditelje ljube, štiju, poštivaju, i njima u svačemu poslušni budu kao što Bog zapovida u četvrtoj zapovidi.

Oni roditelji koji nisu poslušni Bogu dragom, koji dan na dan vridjaju psuju Oca Nebeskoga, nikad se ne mole, u crkvu ne idju, kako mogu zahtivati onda, ča njim dica u strahu božjem živu, i da nji poštivaju, i poslušni njim budu, kad njim taki zao primer daju?!

I na to moraju paziti roditelji, da se prid dicom svojom: nikada ne priče, ne svadjaju, jer te vrlo zlo diluje na dicu, kvari i uništava roditeljski ugled i čast; ako imadu roditelji štogod medju sobom svršivati, neka to čine na samu, u četir oka, a nikad prid dicom.

Nadalje potribno je, da roditelji budu u najvećem sporazumlju kod uzgoja; nije slobodno da otac kvari ono, što mater u srce sadi, ili da mater uništava ono, na što otac svituje. Ako se otac i mater prid dicom dotiravaju, svadjaju, ako mater prid dicom grdi, ruži otca; ili ako otac sam nagovara dicu, da ne slušaju mater, onda j' tu kraj svakom uzgoju, onda možeš poslušnosti: „laku noć“ reći. Ocu nije slobodno trpiti, da mu se dite tuži na mater, a ni materi nije slobodno milovati grliti, svoje zlato ako ga je otac malo natukao. Mudra mater će djetetu reći, ako se uztuži: što si zaslužio, to si dobio; tko ne sluša na dobru rič, zavridio je, da bude bijen; a razuman otac će svom djetetu, koji se tuži, reći: dobio si? vrlo je dobro radila mater, što te natukla; ako još jedanput nećeš biti poslušan, i od mene ćeš dobiti. Zdravo je neudesan prizor, kad se otac zasiti nepokornosti, neposlušnosti djeteta, uzme prut, pa ga dobro izmlati, a mater sa svojim tilom brani lane svoje; borme je zaslužila da i ona dobije. Ako je valda stroga bila kaštiga to će na samu reći otcu, a nikad neće prid djetetom.

Sad ću ti pako jedan lik priporučiti, koji upotribljavati moraš ako očeš, da ti uzgoj dice uspišan bude.

U svakom djetetu imade velik dio jogunitosti, tvrdokornosti, neposlušnosti. A kako ćeš to izbiti, satrti? Evo lika!

Dite ti lupne nogom, pa ti u oči kaže: neću; drugiput baci sigračku, ili se baci na zemlja, pa se valja i dere; što mu se nije štogod po volji dogodilo; ili se kadgod učini gluvim, neće da čuje što mu se kaže il zapovida; eto vidiš to je jogunitost, nepokornost, neposlušnost. A kako ćeš ga iz tog izličiti? Ako se od spomenuti stvari koje dogodilo, čekaj malo, dok te pridje srce. Zovi dite prida se, prut meti nuza se, i sasvim ozbiljno i svečano reci mu: Sinko moj slušaj vamo. Dobro dite je poslušno na prvu rič, jesil razumio, na prvu rič; ako nisi poslušan, kad ti se štogod kaže, to mene jako boli, a ni dragi Bog te ne voli. Zato, ako još jedanput budeš neposlušan, vidiš ovaj prut, šnjim ćeš dobiti; sad možeš otići. Al gledaj da to što ozbiljnije i svečanije učiniš.

Nemoj mislit da je sad već svršeno. To je samo početak; nije dosta zakon doneti, već ga treba i izvršiti.

Kod prvog slučaja, kad ti dite bude neposlušno, nepokorno, zovi ga prida se; ako si ljutit i srdit, pričekaj malo dok te srdžba pridje. I onda zovi ga prida se; reci mu: sinko moj, reci samo šta sam ti nikidan reko, na koju rič da si poslušan? Sad neznaš. Kad nećeš da znaš, kazat ću ti: dobro dite je odma na prvu rič poslušno. I što sam ti i obećo, ako neposlušan budeš? Jel' da sam reko, da ćeš dobit s prutom?! Evo i dobit ćeš. Pa onda brez milosti, — al brez srdžbe, — izmiri mu nikoliko s prutom na mekanu stranu, na kojoj obično sidi. I tako tuči da i boli, jer će te inače ismijati. Ne fali ništa, ako i koja masnica ostane, proći će masnica, a sa masnicom i nepokornost i jogunitost.

Na to možeš pripravan biti, da će plakati, kao da ga deru; no ni to ne fali ništa; i lik je kadgod gorak, al ipak koristi. Na poslitku reci mu: sinko moj, ma kako te i volim, al uvijek ćeš s prutom dobiti, kadgod neposlušan budeš.

Kad to obavljaš, pazi da ne budeš srdit; jer ako se srdiš, mislit će dite, da ga zato tučeš, što se srdiš; a kad ozbiljno i brez srca i srdžbe to učiniš, uvidit će, da je zato dobio što je nepokoran, neposlušan bio.

Ako tako postupao budeš i taj lik upotribljavaš, za kratko vrime izličit ćeš dite od jogunitosti i nepokornosti.

Evo saopćio sam nikoliko dobri savita, koje roditelji obdržavati moraju kod uzgoja dice počevši već od male maloće, ako hoće da dobru poslušnu dicu imadu; tko onako bude odhranjivo svoju dicu, taj se neće tužiti da ne može vladat s dicom, tomu dica neće ožalostit život, nego će imat radost u svojoj dici, jer će mu bit dici dobra, poslušna, poštena, ljudima mila a Bogu draga.

Jašić.

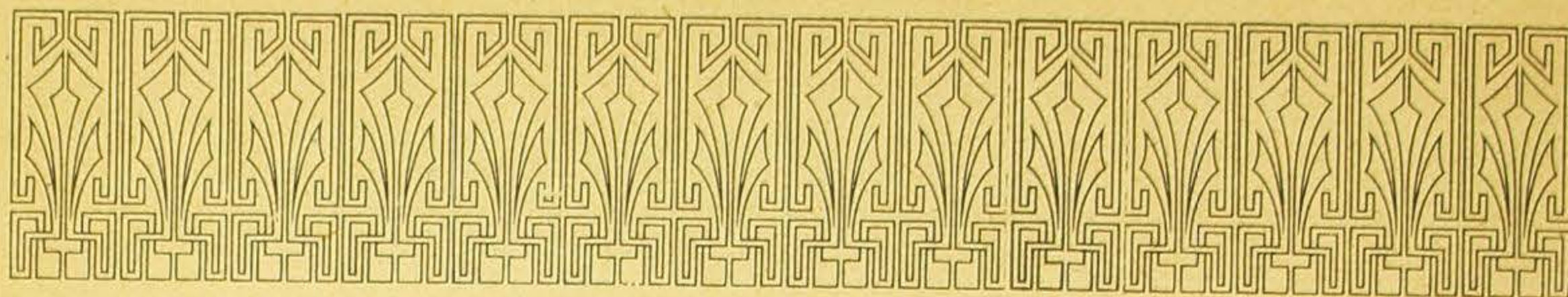
Lahku noć!

Sunce zadje, mrak proteže
Po obzoru svoju moć;
Sanak spušta svoje mreže
I sve hvata — lahku noć!

Opet jedan danak prodje,
Kao što će i svi proć,
Dozvati ga nitko odje
Oć nemože — lahku noć!

Dan za danom tako gine
Pa tako će jednom doć
I posljednji da nam mine,
I smrt reče: lahku noć!

Petar Preradović.

ZIMA.

Jaka zima sve je iztrošila
I nemilo ljude oštetila
Sve to pati silna sirotinja
Jer je mori glad i golotinja.

Iza sela tužna kolibica
U njoj majka i njezina dica
Udova je sa šestero mali
Jel njim babu nemila smrt svali.

A ona tu priko cile zime
Dvori dicu žalosno joj ime
Hrabri male, biće vrime bolje
Na proliće nestaće nevolje.

Tako majka zlopati i kuka
Svaki dan je stiže gorka muka
Kruva malo, ogriva nestalo
A pomoći ni otkog nimalo.

U spahije svašta dosta ima
Ali ništa ne daje ovima
Već se jako gospodi i holi
A ne sluša što siroma moli.

Moli njega tužna udovica
Udili mi pomrit će mi dica
Al badava kad on to nehaje
Silno blago... al nikom nedaje.

Majka svojoj dici govorila
Ne plačite moja dico mila
Već molimo vičnjeg stvoritelja
Isukrsta našeg spasitelja.

Danas ćemo još kruva imati
A na sutra Bog će se starati
Spahiju nam badava moliti
Ili prid njim gorke suze liti.

Istom što njim majka govorila
Al evo ti jedna prosjakinja
Hvaljen Isus, imal koga živa
Pustite me s kostiće me zima.

Odgovara tužna udovica
Al štaš ovde stara kukavica
Ta puna je ova kolibica
Jedva su mi postajala dica.

Ali opet za Boga te molim
Ta smiluj se sirotim i golim
Samo noć ću ovdje prinoćiti
A s jutra ću za rana otići.

A ti hajde vajdaš moći stati
Al kreveta ne mogu ti dati
Dobro će mi i na zemlji biti
Samo pod krov kad ćeš me primiti.

Plače stara i tuži se zdravo
Kako j' živit sirotim hrgjavo
A drukčije tuži udovica
Ona plače i njena sva dica.

Veli njozi: kod tebe je blago
Ti si sama ostarila bako
Ali vidiš ovoga čopora
Od gladi se šnjime umrit mora.

Grijati se odavno pristalo
A kruva nam evo sad nestalo
Majka veli evo torbe moje
Što je u njoj nek je dice tvoje.

Zahrani se ti sa siročadi
Bog njim ne da umriti od gladi
Nigda ovdi nisam još zaišla
Evo sada ovdan sam naišla.

I da nebi ove kolibice
Teško meni stare kukavice
Smrzla bi se od nemile zime
Žalosno mi moje tužno ime.

Valjda te je sam Bog poslo vamo
Jel mi u njeg samo se uzdamo
Dobrotvora nemasno nikoga
Osim njega jednog jedinoga.

Tako stara tu prinoći noći
Kad u jutru valja na put poći
Daklem s Bogom vi dico ostajte
Gospodina Boga pripoznajte.

Al badava dobra nesrićnoga
Kad Bog ne da blagoslova svoga
Silno dobro dica potrošili.
I po svitu nevoljno hodili.

I ja ću se njemu pomoliti
Što je mene htio uputiti
Pa sam sebe od zime spasila
A vas male s kruvom nahranila.

Opet ću se natrag povratiti
I gjem vami kruva naprositi
Od gladi se netriba bojati
A i zime skoro će nestati.

Tako stara dicu nahranila
Od smrti ji ona oprostila
A proliće zimu nadvladalo
Pa ugodno vrime je nastalo.

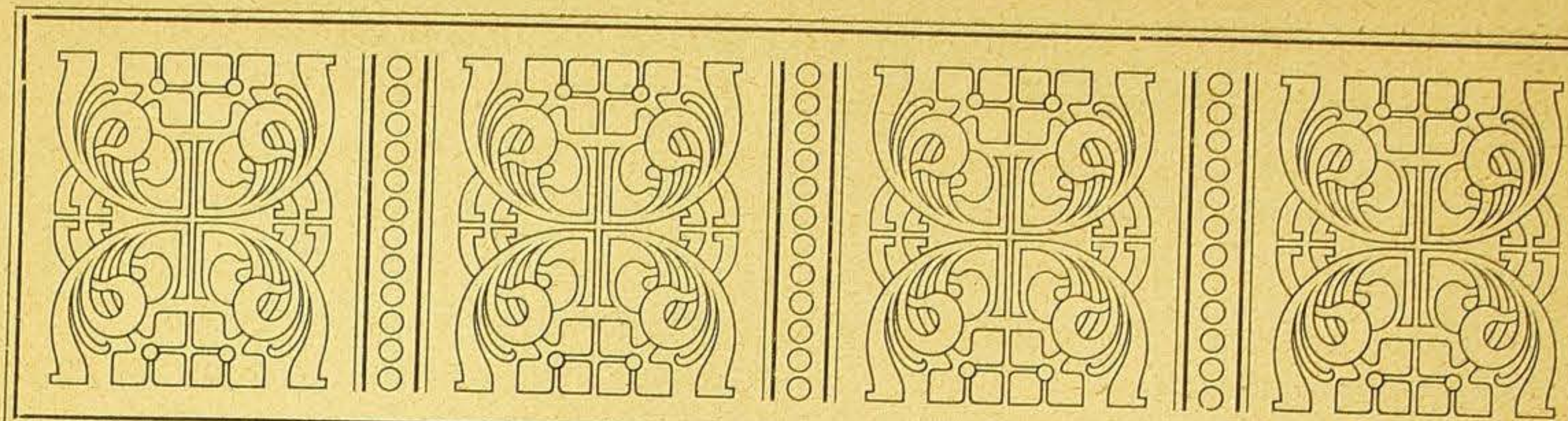
Sunce ogri tužne siročadi
Gospodin Bog i dade ga rad nji
Jel da ne bi siročadi bilo
Ne bi sunce na zemlju sinilo.

Tako ji je majka odranila
Gorko svojom dicom zlopatila
Dok ji nije na krilo pustila
Prosjakinju nij' zaboravila.

Šest sinova srićno odgojiše
Majki jaka radost u njim' biše
A dica su majki zahvalili
Do smrti je lipo njegovali.

A spahija nesrićan je bio
Te hrgjavu dicu odgojio
Prija nego što j' živit pristao
Lipo dobro njima je pridao.

Staniša.

PETAR PANDŽIĆ S. J.

29. LIP. 1853. — 1. STUD. 1905.

Ovde prikazana slika predočuje nam vridnog redovnika slavne družbe isusovačke, muža velikog znanja i izvanredne revnosti za slavu božju, muža rodoljuba, čestita bunjevca kojemu je pod onim isusovačkom habetom plemenito srce kucalo za dobrobit svoje braće, za znanstveni napridak svojih suplemenika. Mili naš pokojnik rodio se u gornjoj Bačkoj u selu Čavolj od pobožnih i triznih roditelja: Martina i Ane Pestalić 1853. lipnja 29. Otac Martin i sam prema svojim okolnostima sve i sva je učinio, da mu se darovati sin *Petar* što bolje izобрази, dao je svojeg ljubimca Petra u glasovitu kalačku gimnaziju, gdi su već onda časni oci Isusovci nauke predavali. Ovde je naš Petar već ra slobode i prosvite. Rimski Papa u sporazumu s našom vladom pozove Isusovce u Bosnu, gdi jim se poverio odgoj mladeži u Travniku i Serajevu. Onde se gimnazijalci a ovde bogoslovi od-

PETAR PANDŽIĆ S. J.

prve godine pokazao da je prvak među prvima; sršivši četiri gymnazialna razreda sa odlikom, stupi u Isusovce. Ja mislim, da je on prvi Bunjevac, koji je milošću božjom izabran za diložanje na slavu božju u isusovački red. Čudnovati su putevi božji!

Godine 1878. junčke čete cara i kralja Franje Josipa I. okupiraju Bosnu i Hercegovinu te tako narodu bosansko-hercegovačkom puče zo-

pozove Isusovce u Bosnu, gdi jim se poverio odgoj mladeži u Travniku i Serajevu. Onde se gimnazijalci a ovde bogoslovi od-

ranjivaju, da budu svojem sve do skora potištenom narodu nosiocem znanosti, pobožnosti, duševnog i tilesnog napridka.

Redovničko poglavarstvo Isusovaca pošalje mladog, oduševljenog našeg Petra Pandžića u Travnik, gdi je prvo profesorom a posli ravnateljem travničke gymnazije. Procvat ovoga sad glasovitoga zavoda tisno je skopčan s imenom našeg suplemenika Petra Pandžića — Bunjevca. Ime je njegovo čuveno i štovano izvan granica Bosne-Hercegovine. Napornim svojim radom od 17 godina steka si ugled na daleko i široko po slavenskom Jugu. Predsude o isusovačkom redu Pandžić je raskidao svojim razboritim ponašanjem i svojim rodoljubivim radom. Od godine 1904. evo ga opet u sredini ljubljenih Bunjevaca kao misionara i govornika pridikatura, kakvih je malo rodila nana! Sa drugom-isusovcem Matijom Kulundžić cilu nedilju dana držao je sveto poslanje u Subotici u crkvi sv. Terezije. Vatrema rič njegova zasicala je do dna srca slušaocah i silne je na pokoru ganula. Ovom prigodom izpovidilo se do 10.000 duša, a 400 nevinčana para uzakonili su svoje grišno stanje po sv. sakramentu ženitbe.

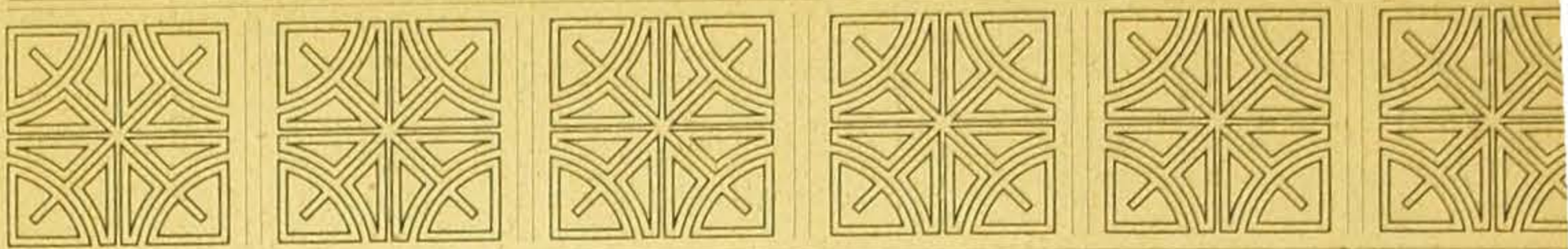
Lipa li ti pojava naš Petar Pandžić na pridikaonici, kad svojim gromovitim glasom prosbori bogoljubnom narodu, a govori magjaru kao rođen magjar, nimcu kao rođen nimac a Bunjevcu-šokcu, da ti je milina slušati! Gdi je misije držao po Bačkoj, Baranji, Slavoniji i Hrvackoj narod ga i gladan i žedan sluša pa se nemož nauživati lipa i mudra govora.

Makar da ga je krila redovnička haljina, javljao se se po često u našem „Nevenu“ kao i u zagrebačkim novinama, braneći svoje Bunjevce, jer ga bunjevačko njegovo srce nije nigda izdalo. Naše jade i on je živo osjećao; pa kada se je zakuvala ona popara u Sonti, naš je Pandžić potražio svojim načinom lika i pomoći u najviše crkovne vlasti za svoje Bunjevce i za njihovo pradjedovsko pravo u crkvi. Za tu se njegovu odlučnost u našem narodu nije znalo, a mi evo spominjemo tu rodoljubnu njegovu ljubav sada, da mu uspomena med Bunjevcima ostane harna i trajna.

Naporni rad sruši toga našeg kremenjaka — Isusovca u jednom trenutku u Satmaru, gdi je 1. stud. 1905. kao predstojnik Isusovačkog samostana boravio.

Bog se smilovao blagoj duši Petra Pandžića, a vična mu uspomena kod puka bunjevačko-šokačkog.

J. K.

NAŠ DRUŠTVENI ŽIVOT GOD. 1908.

Ovo je bila jubilara godina naših književnih mezimčadi Nevena Danice. Danica je već miseca studena ugledala svitlo u vanredno sjajnom odilu. Krasilo je mnogo, po nju značajnih slika iz života narodnog. Neven je pak u sičnju misecu prominio svoj stari maler sa većim i lipšim novim oblikom, kojeg je i nadalje uzdržao. U svojim člancima se je sićao višeputa prošlosti njegove i posestrime mu Danice. Ali i pisnici naši nisu zaboravili opivati slavu njihovu. Dapače ona od baruna Rudolfa Maldinije Wildenhainskog koja je krasila čelo prvog svečanog broja Nevena, bijaše po Josipu Mlinku uglazbena, te se sada ori širom Subotice „Neven-koračnica“.

Daj Bože, da se doživi i sa većim sjajom obdrži njihova pedesetogodišnjica.

Pučka Kasina je imala na prošaste Oce društvenu večeru, koja je lip bila posićena, te su starešine uz tamburanje omladine sve do jutra se veselili.

28. prosinac prošle godine je bio veseo i žalostan nam dan.

Dok je Mijo Mandić bunjevački književnik i prvi urednik Nevena ovo dana skromno ali veselo slavio svoju pedesetogodišnjicu, dotle je istog dana čelik rodoljub O. Silvesij Lipošinović član reda sv. Franje izdahnuo svoju blagu dušu.

Prvome kličemo: živio nam još mnogo lita u zdravlju i veselju a nam korist naroda bunjevačkog; drugom pak tužnim srcem velimo: daruj njemu Bože pokoj vićnji!

Ova godina je jubilara i za Pučku Kasinu. Sada je doživila 30 godina od postanka svoga, kao što smo to u posebnom članku doneli.

P. K. je počela ovogodišnji život sa velikom skupštinom, koja je obdržana dne 1. sićnja. Ova skupština je odobrila tako sjajan proraćun, da su s tom svu članovi divili.

Dne 2. veljače je obdržala Pučka Kasina trideseto Veliko Prelo sa običnim, krasnim uspihom.

Dne 9. veljače imala je naša Zemljodilska štedionica svoju redovitu glavnu skupštinu kojoj su podastrti računi o vanredno dobrom uspihu g. 1907. Isti dan je imala štedionica i dioničarsku večeru.

Pučka Kasina ja imala o pokladama jednu preljsku večeru i jednu pokladsku zabavu. Na ovoj zabavi je odigrala naša omladinska tamburaška družina prviput u javnosti koračnicu „Neven.“

Dne 22. ožujka je objavio g. Ivan Jesenović paroch crkve Gjurgja svojim virnicima nadbiskupsku naredbu kojom određuje, da se u buduće nediljom i svetcom na prvoj misi i večernju ne piva iz „Slave Božje“ nego iz „Duhovne Mane“. Ova naredba je imala preinačiti 6 godišnji red bez ikakvog uzroka, a na molbu 70 nepijatelja „Slave Božje“, medju kojima je bilo i madjara njih se pak ista stvar baš ništa netiče i virnika koji ne potpadaju crkvi sv. Gjurgja.

Ova naredba načini silno ogorčenje, te se sada skupiše privrženici „Slave Božje“ i napraviše moljbenicu radi staroga reda sa 531 potpisom. Ova moljbenica je podastrta nadbiskupu, ali uslišana nije bila. Teško je izreći, jer je nevirojatno, da oni duhovni pastiri, koji bi imali sliditi Isusove stope i bez obzira na svitovne mržnje svakome jednakom mirom diliti pravdu i milost božiju, mogu počinuti taku nepravdu. Na žalost tako se je desilo. Protivnici Lajče Budanović i njegove „Slave Božje“ premda su u neznatnoj manjini privladaše. Ali napokon nije ni čudo, ta L. B. je uvik virno i bez straha zagovarao naša prava.

Ali pristaše „Slave Božje“ sada nisu ostavili stvar tako, nego su pod utiskom općeg nezadovoljstva izaslali svoje prvake osobno g. arcibiskupu na tužbu. Članovi ovog izaslanstva su bili: Mate Vojnić, Pajo Vujković Cv., Martin Zelić, Marko Vukov, Mate Matiević, Pava Sudarević i Grgo Čović. Njih je arcibiskup svoljno primio i obećao im je, da će stvar na opće zadovoljstvo riješiti. Ovo se je dogodilo još 8. kolovoza ali do sada obećane rješitbe još nema. Ne znamo koga žulji na toliko, da se ni za 2¹/₂ miseca nije mogla doneti?

Miseca svibnja bila nam je u gostima srpska pozorišna družina, te smo mnogo uživali u njihovoj umitničkoj igri.

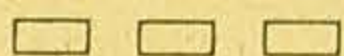
Zabava bunjevačke omladine je obdržana 27. lipnja u Dudovoj šumi sa sjajnim uspihom.

Dne 12. srpnja osnovano je Pokopno društvo Svetog Križa pod predsjedništvom Ivana Crnković. Posli toga su pravila podastarta ministarstvu radnog odobrenja.

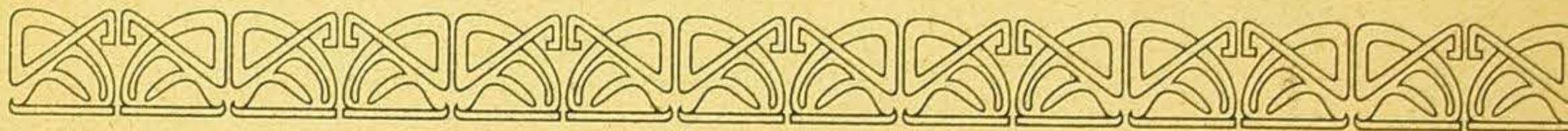

U oči sv. Stipana, 19. kolovoza imala je Pučka Kasina običajnu društvenu večeru uz veliko saučešće članova.

Evo male slike društvenoga nam života, koja je nepobitan dokaz budjenja narodne svisti.

Josin.

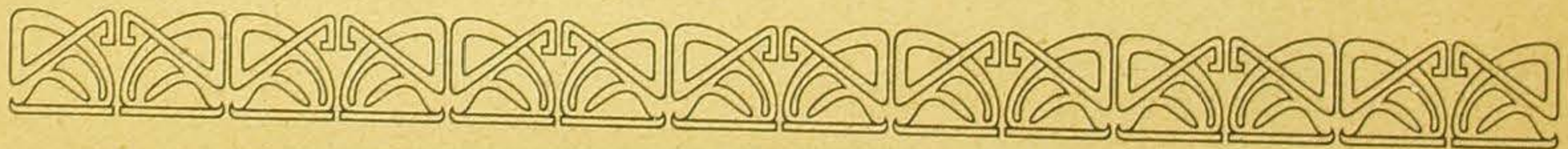
Gdje ste? . . .

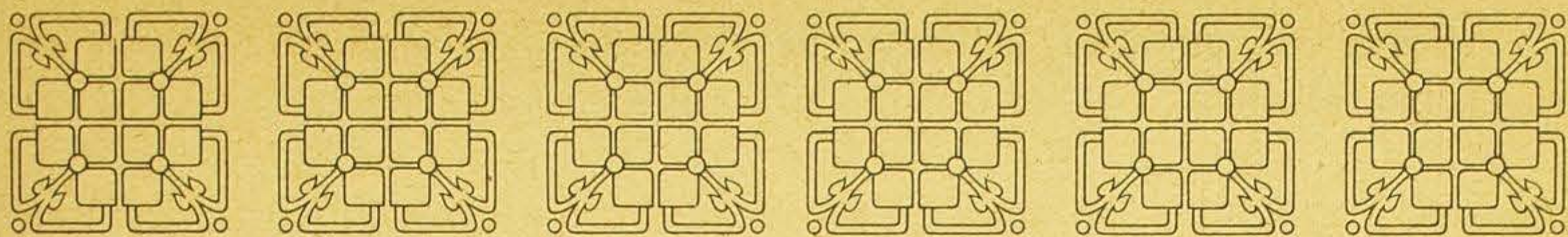
Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski, Sarajevo — Bosna.

*Gdje ste moje ružice
Crvene i b'jele,
Gdje ste moje družice
Marne i vesele;
Gdje ste moji lugovi
Ubavi i sjajni,
Gdje ste moji drugovi
Mileni i bajni.*

*Svenule vam ružice
Crvene i b'jele,
Udale se družice
Marne i vesele;
Opustjeli lugovi
Ubavi i sjajni,
Gdje ste moji drugovi
Mileni i bajni.*

*Širom sv'jeta odoste
Brati ruže b'jele,
I tražiti družice
Marne i vesele;
Al ih nač' ne mogoste
U svijetu tome,
Jer najljepše družice
U domu su mome.*

BOSNA I HERCEGOVINA

PRIJE OKUPACIJE I DANAS.

Prvoo osnivanje bosanske države, banovine ili kraljevine biva uz nesigurne i nejasne okolnosti tako u desetom stoliću. Dok se Bosna nije osnažila, priznavala je ona vrhovnu oblast sad srpsku (za kneza Česlava, car Lazara), sad hrvatsku (za kralja Krešimira, bana Pavla Šubića), sad ugarsku (za Bele II. za kralja Matije i Karla Roberta).

Bolji i sigurniji dani nastadoše za Bosnu onda, kada je postala nezavisnom i kada su Bosnom domaći plemići, knezovi, bani i kraljevi upravljali.

Prvi i slavni ban Bosne bijaše ban *Borić* u XII. stoliću; a ugledna i pripoznata je bila Bosna i pod Kulin banom. Slavu i moć Bosne povećaju slavni vladari Kotromanovići. Prvi bosanski kralj bijaše **Tvrtko Kotroman**. Veliku slavu i moć Bosne sviđoči: da je Elizabeta, krćer Stipana Kotromanovića, kralja bosanskoga udata bila za Velikoga Ljudevita, kralja ugarskoga. Ali bosanski državni život ipak nebijaše sasvim miran. Domaće pristolne borbe mlogo su škodile Bosnoj; a slabila je Bosna i zbog krive vire bogomilske ili patarenske, koja se uvukla čak i u plemićke i vladarske domove. Samo iztrajnoj borbi naših dičnih častnih Otacah Franjevaca podje za rukom izkoreniti iz Bosne patarenstvo.

Poslidnji a nesrićni kralj Bosne bijaše, Stipan **Tomašević**. Naime car Muhamed god. 1463. krene velikom vojskom proti Bosnoj; kralj Tomašević nije mogo odoliti premoćnoj sili turskoj, te tako sva Bosna i pristolni grad Jajce pade u ruke turske. Kralj Tomašević branio je gradove Jajce i Ključ junački, ali, videći da mu je borba uzaludna, pridade se Turkom, a car Muhamed, usuprot zadatoj, rići, dade mu odsići sa ramenu glavu. Ovom prigodom povedoše turci sa sobom u Carigrad 30,000 mladića, koji postadoše janjičarima i 100,000 starjih zarobljenika. Od ovoga vremena postede Bosna turskim pašalukom.

Sada nastadoše crni dani za Bosnu ponosnu. Narodu biše oduzeta sloboda i imetak. Prokleti turčin nije štedio ni poštenja, ni glave kršćanina. Što je tursko oko vidilo i zavolilo, to je bilo njegovo; a ko je turčina smio okom ili ričom uvriditi, taj je glavom platio. Pisano je, da su turci žive ljude na komade sikli, u zemlju zakapali, na kolac navlačili, živom čoviku ruke i noge sikli. Jedini utišitelj i zagovornik tužne raje bijaše častni otac fratara, koji je često znao milost izprositi na smrt osudjenoj raji. Nije čudo indi, ako su mlogi bosanski plemići, a i proste familije, da svoj život i imanje spase, poturčili se. Ovo je u to većoj miri išlo što je turski car velike darove i zvanije dilio poturicama. Tako poturica **Mehmed Sokolović** postade pašom i velikim veziirom, koji se je god. 1566. kod Sigeta grada proti banu Nikoli Zrinjskom borio.

Nu, tokom vrimenta poče i Turska slabiti; polumisec potavnjivao, a tursko obilježje izčezavalo na sve strane; prevlast paša i spahija od dana do dana nestajala s jedne strane, a s druge strane kršćanstvo se budilo i duhom vrimenta ojačavalo. U kasnie doba niti je raja redovno plaćala harače, petinu i desetinu begovima i pašama, niti su ovi redovno slali godišnji danak u Carigrad. Zaman su poručivali i pritili se iz Carigrada, nu bosanske paše i begovi ni pustom ričju neodazvahu se na carevu zapovid. Na to dolaze osobno oružani carevi izaslanici, do 100 konjanika, pod Sarajevo da se poprite neposlušnim pašama i agama: ali ovi zatvore kapije od Sarajeva i nestupiše ni u razgovor sa carskim izaslanicima. Iza kratkoga obsidanja krenu carski izaslanici praznih rukuh natrag u Carigrad. Ovake jalove pritnje opetovale se nikoliko puta, dok napokon sasvim i izostanu. I tako je Bosna samo imenom bila Turska.

Ali ni pašama i begovima nije baš išlo glatko ubiranje petine i desetine. Ne jedanput valjalo je silom otimati harač od raje. Drugom prigodom dodju oružani begovi sa svojim slugama u dvorišta i šljivike podaničke i uz pucnjavu pušaku i pištolja ubiraju svoju petinu i desetinu. Pa koliko od takodjer oružane raje mogu oteti, to je njihovo.

Napokon ruski car Aleksandro nemogovši dalje gledati nesnosno stanje bosanske i ostale raje, navisti g. 1877. rat Turskoj; a pod svoj barjak pozove i Rumunje, Srbe i Bugare. Ove sjedinjene vojske u silnim bitkama kod Plevne i na drugim mistima junački potuku Turke i zarobe samog turskog glavnog vojskovodju i junaka Ozman pašu. U zimu po ledu i snigu pridju balkansku planinu i za kratko vreme osvanu u San-Štefanu pod Carigradom. Europejske velevlasti, bojeći se za Carigrad, sastanu se u Berlinu

i odluče: de Rumunjsa, Srbija i Bugarska postanu nezavisne države; a Austro-Ugarsku opunomoće, da uredi i umiri Bosnu.

God. 1878. srpnja miseca krenu austro-ugarske čete u Bosnu. Glavni vojskovođa bijaše general Filipović. On je prišao u Bosnu kod Broda i vodio glavno krilo prema Sarajevu; grof Szapari bijaše na čelu sridnjeg krila, a general Jovanović sa juga udari na Turke. Kršćani (Srbi i Hrvati) bijahu od pomoći našoj vojski; nu tim žešće boriše se Turci. Nu iza kratkih, ali puno žestokih okršaja, podlegne Bosna austro-ugarskom oružju. Već 18. kolovoza, kao na rodjen dan kraljev, dade Filipović zapaliti Sarajevo, a dosta umoreni vojnici navale sa četiri strane na goreće Sarajevo i jurišom zauzmu grad. Na osvanući imendan kraljev, javi Filipović da je Bosna osvojena. Ovim činom nestade turskoga gospodstva u Bosni; a uređivanje i upravljanje Bosne priuzme austro-ugarska vojska. Ova vojnička uprava trajala je 30. godina. Ne može se reći da je bosanski narod odviše bio zadovoljan sa vojničkom upravom, ali pripoznati se mora, da medjusobnoga kolježa nebijaše i da se za ovo 30 god. mlogi putevi, drumovi udesiše za promet i mloge željeznice sagradiše se. Mlogo trudi i troška ugledala je vlada za domaći narodni obrt, trgovinu i školstvo.

Proglašenje ustava u turskim zemljama stvorilo je nove okolnosti na Balkanu. Nu, nitko pametan nemože virovati Turskoj slobodi i prosviti.

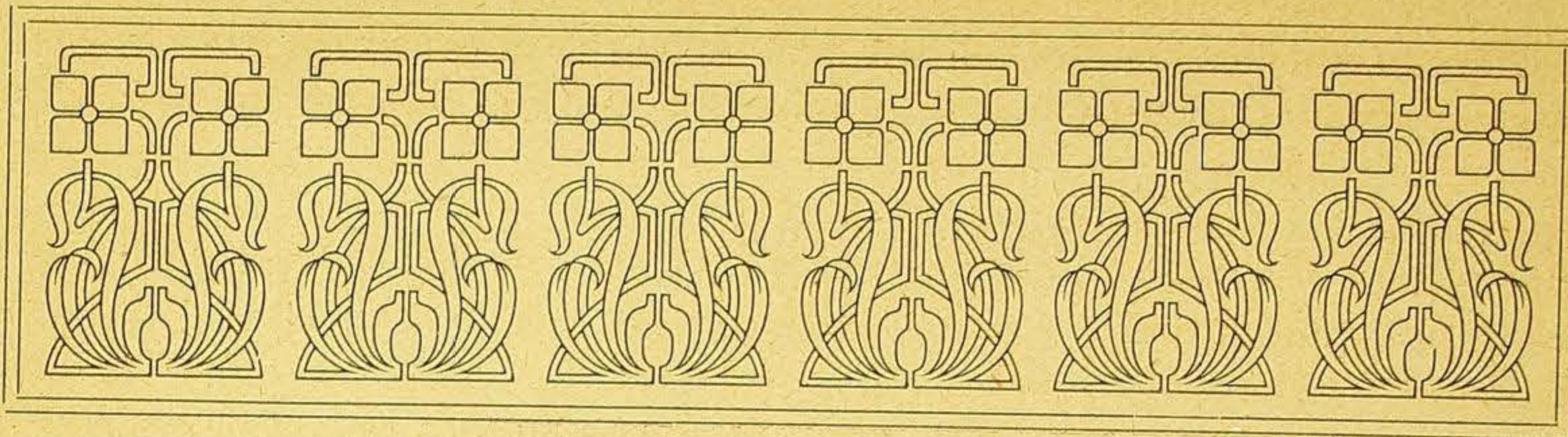
Naš kralj, turskim komešanjem ponukovan i prisiljen oktobr. 5. poruči europskim vladarima, a proglasom javi i narodima Bosne, da će Bosnu i Hercegovinu, na temelju staroga, povistničkoga prava, stalno pripojiti Austro-Ugarskoj monarkiji.

Ovim velikim i znamenitim događajem uzburkalo se cilo balkansko pitanje.

Turska se živo protivi ovom činu; Srbija i Crna Gora također se pozivaju na svoja stara prava, te na svoju mnogu istovirnu i suplemenu braću, pa Bosnu i Hercegovinu svojom zemljom smatraju; a evropejske velevlasti mišaju karte i dogovoraju se: kako će potkraćivati rukave Turčinu.

Katolici Bosne i Hercegovine prime radostno čin pripojenja i malo zatim na čelu dr. Mandića sarajevskog podnačelnika dodje jedna deputacija u Budim i pokloni se i zahvali se našem, kralju, što je izvršio davnašnju želju Bosanaca. Kralj primi izaslanstvo milostivo i obeća, slobodu i ravnopravnost svim stanovnicima Bosne i Hercegovine bez razlike vire i narodnosti.

M. Mandić.

KRONIKA.

Novčana kriza. Lanske jeseni je u Americi nastala velika zatega novca, koja je za kratko vreme postala najžesćom krizom. Mnogo velikih novčanih zavoda je za nekoliko dani propalo, dočim manje banke i trgovci su dnevno u velikom broju zatvorali svoje radnje. Amerika je imala više milijardi dolara štete. Ali su talci ove krize prišli i u staru Europu, te su i tudan zatražili svoje žrtve. Amerikanske banke su se sa svom snagom nalegli na Englesku, te su nastojali pridobiti što više zlata njenog. Engleska se odapirala, te je naglo dizala kamatnjak, tako da ga je povisila čak na 7⁰/₀. Ovaj primer su slidile i ostale državne banke u Europi, a u najvećoj neprilici je bila Nimačka. Naravno, da smo i mi krizu jako osićali. Zvanični kamatnjak je bio kod nas 6⁰/₀, a trgovina je na sve strane jako oslabila, dapače je mnogo radnja i obustavilo posao. Posli nove godine je kriza počela jenjat jer je amerikanska vlada sve svoje sile napela, da joj stane na put. Kada se je u Americi stanje popravilo i Europa je odahnula, no zato novčana zatega traje još i sada.

*

U selu Černovi 27. oktobra 1907. godine se desilo, da su žandari ubili desetak slovaka, a ranili do 90. Uzrok je tom slideći: Slovaci su sagradili jednu crkvu koju su hteli blagosivati spomenutog dana. Puk je molio oblast, da odredi na drugo vreme blagosivanje, jerbo njihov bivši plebanoš, koji je odsudjen na 2 godine zatvora zbog bunenja, još nije došao na svoju plebaniju. Oblast njim nije dopustila i odredi blagosivanje. Puk isti dan je htio da obustavi povorku koja je išla na blagosivanje, ali žandari jih, koji su na obranu gospode išli na spomenut način razvijaju.

*

Umorstvo portugalskog kralja i pristolonaslidnika se desilo dne 1. veljače. Navališe krvnici na kraljeva kola, opališe 5—6 pušaka, više hitaca pogodi kralja a više kraljevića. Obojica ostadoše mrtvi na mistu. Kraljica i

mladji sin kraljev, koji su na isti koli sidili ostadoše neozlidjeni. Kraljeva garda i redari u gunguli navale na ubojice od koji su nekoji ostali mrtvi nekoje uhvatiše.

*

Dne 12. aprila o. g. kada je grof Andrija Potocky kao upravitelj Galicije primao u audenciju stranke unidje jedan mladić prid grofa sa nekom moljbenicom u ruci i za čas opali iz revolvera tri hitca na njega. Grof je teško ranjen par časaka još ostao na nogu, no dok su pobočni činovnici i sluge prišli u pomoć teško ranjenomu, pozvali ličnika i porodicu, ali mu nemogoše pomoći; za par sati izdade dušu. Dirljiv prizor je bio, kako se teško ranjeni ali još pri čistoj svisti oprašto od svoje porodice i činovnika Umorstvo je počinio iz političkih razloga Miroslav Sicinski slušaoc filozofija

*

Miseca svibnja se je dogodio na zagrebačkom sveučilištu besprimeran događaj na cilome svitu. A to je: da su slušaoci svi do jednog ostavili zagrebačko sveučilište.

Na ovo je dalo povoda, da je Pavao Rauch ban dva redovita sveučilišna profesora gg. Dr. Šurmina i Dr. Manojlovića poslao u mirovinu pošto su obojica aktivno sudilovali u političkoj borbi protiv njega i njegove vlade. Ovo nasilno penzioniranje izazvalo je širom Hrvatske veliko ogorčenje, dočim sveučilištarci odlučiše da će uslid ovakvog nasilja proti sveučilišne autonomije svi otići koji u Beč, koji u Gradac koji pak u Prag i tako je zagrebačko sveučilište ostalo pusto.

*

Polovicom kolovoza puče vist — ko iz vedra neba grom — da je sultan, dao Turskoj ustav. A to znači da će Turska dobiti po uzoru kulturnih država stvoreni parlament, u kojem će zboriti odabranici naroda te će tako narod vladat sam sobom (kako se to obično veli). U istom manifestu izrekao je sultan ravnopravnost i jednakost kršćana s muhamedancima, da učini jednom kraj onim krvavim ratovanju, koji je dugi niz stolića vladao medju kršćanima i slidbenicima Muhamedove vire. Šta je prisililo sultana, da pusti na ovaki način uzde iz svojih šaka? Ima jedna politička stranka u Turskoj pod vodstvom t. zv. mlado-turaka, koji su svoje škole većinom izvan svoje domovine medju naobraženim svitom svršili — koja uvidivši zaostalost i patnje svoga naroda, stade se opirati samovolji sultanovoj te zahtivaše narodnu slobodu tako odlučnim glasom, da je sultan bio prisiljen učiniti ovaj korak, zbog kojeg se čudom čudi — ali samo šuti — čitava Europa.

*

Dne 10. rujna imao je osamdesetgodišnjicu najglasovitiji ruski pisac grof Lav Tolstoj Nikolajević, koji je najviše svitske slave stekao u cijeloj

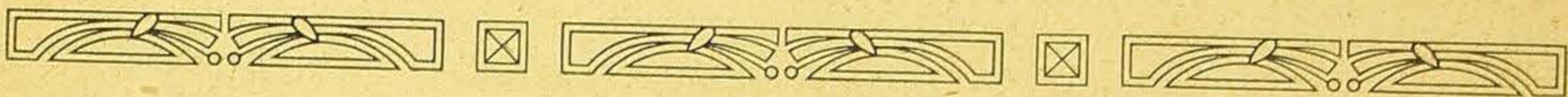
Rusiji. On nije bio samo pisac nego i reformator. Njegova načela drmaju temeljima ciloga sadašnjega društvenog reda. Naravna stvar je, da je imao i mnogo krivih nazora ali to zato ne umanjuje njegovu svitsku slavu.

*

Početkom miseca listopada se je uznemirio Balkan. Dne 5. istog miseca je Bosna i Hercegovina priključena zemljama spojenim pod vladajućom kućom Habšburgovaca, te je time car i kralj Franjo Josip Prvi proširio svoju suverenu vlast i na okupirane okrajine. Za nekoliko dani posli toga se je Bugarska otcipila od Turske i proglasila se samostalnom kraljevinom.

Turci su proti svega toga živo protestirali, ali ozbiljnije korake poduzeti nisu smili.

Veliko nezadovoljstvo je radi aneksije Bosne i Hercegovine u Srbiji. Oni su od vajkada ašpirirali na istu zemlju i sada su im računi od jedared pobrkani. Narod se je počeo buniti i otvoreno tražiti rat proti Austro-Ugarske ali vlada i kralj to nisu smili poduzeti.

Srčba.

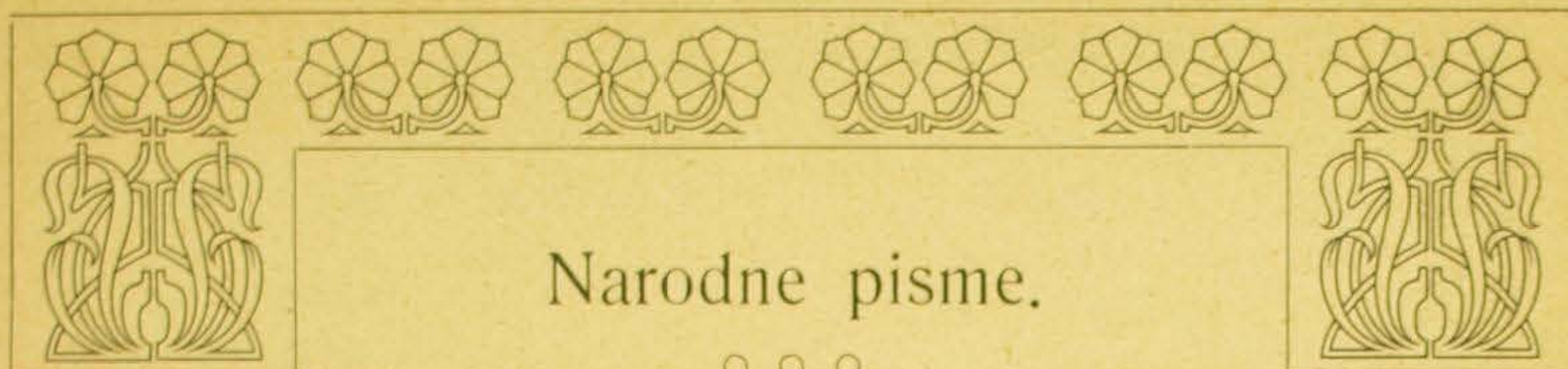
Spjevao: Grgo Petković. — Budak (Kotari: Dalmacija).

Od svih mana što ih čovjek ima,
 Srčba jeste od svih zanajgora;
 U njoj čovjek svako zlo počima,
 S kojim sebi pakao otvora . . .

U njoj čovjek kukavi poludi,
 Te ko pašće biesno se kuni;
 Ko đavao on izgleda hudi,
 Te lud načo u njoj sve učini . . .

Eja brate, budeš ljutit biti,
 Napako li na zemlji ćeš prsći:
 Cielu viek ćeš u nevolji viti . . .

A kad budeš s ovog svieta poći,
 Tad paklene muke ćeš dobiti,
 Iz njih nikad nećeš izać moći . . .

Narodne pisme.

Mila mati, gle, sunce zalazi
Tvoja ćerka u kolo polazi
Nemoj majko starat se za mene
Ne smi moje srce da uvene.

Kad se pridnoć mrka tama vaća
Svaka ptica svom se gnjizdu vraća
A ja mlada u kolo polazim
Ali ne znam kad natrag dolazim.

Kolo igram u kolu se smijem
Cilu radost u kolu divujem
A majka mi kod kuće se stara
Gdi se njena ćerka zadržala.

Gdi li zboriš, gdi s'društvom govoriš
Gdi li Bože sad vrime provodiš?
Gdi si moja golubice mila
Majkino si srce ustravila.

Svu noć majka nema svoga mira
Jel neznade gdi joj ćerka biva
A kad vrime polak noći progje
Evo ćerke, pivajući dogje.

Justika.

Na nebu nam jedna svizda sjaje
Te nam krasne uspomene daje.
Već odavna — prije dvista lita —
Kad Bunjevac razvi ovdi krila
Odhraniše majke naše mile
Dilber momčad, sve junake silne,
Koji pašu sablje zveketice
Siku turke junačke desnice.

Na ramenu puška napunjena
Spašena je naša domovina,
Od turaka, od ljutih lavova
Oteta je zemlja naših pradidova.
To je zemlja Bačvanska nam ravna
To j'na nebu zvizda naša sjajna.

Justika.

Divni gradu *Subotice* mila,
A što si se tako rastužila?
Što ti moglo tako dodijati
Ded, prozbori žalosna ti mati?

Ne brini se naša golubice
Dok je živih bunjevački dice
Sokolovi dižu se na krila
Polićaju gori kao vila.

Naokolo silno tvoje polje
Kojeg nema u svem svitu bolje
Bogataši od glave do pete
A odgajaš bunjevačko dete.

Koji ćedu ponos tebi biti
Neće dati tebe pogaziti
Već, te branit kao amaneta
Da ostaneš našem rodu sveta.

Staniša.

zkmn.org.rs

Ovce čuva Dujo čobanine,
Pasu ovce široke ledine
Ima dujo hiljadu ovaca
Dvi hiljade debeli škopaca.

Pasu ovce po cilom hataru
A dočuje paša gospodaru.
Muči paša kao pravi muja
Ded što prija da je ovdí Duja!

Evo Duje! Šta je gospodaru?
Tvoje ovce pasu po hataru
Teraj ovce jel će gore biti
Pa ćeš pašu sa glavom platiti.

Al govori Dujo čobanine
Kani me se mili gospodine
Moje stado nije sto komada
Tu je mala još i tvoja vlada.

Da ti imaš toliko ovaca
A još uzto toliko škopaca
Ne bi pašo ni riči mi reko
Od radosti što si vako steko.

○ ○ ○

Staniša.

Kad opazim curicu
Rumenu ko ružicu
Moje srce zadrće
Kao list u proliće.
Divojčice ružico
Moja mila ljubico
Moja mila milena
Jesil meni sudjena.

Oj, divojko divojko
Ti rumena jabuko
Ti si mene zanela
I srce mi odnela.
Kad pogledaš na mene
Moje srce utrne
I uzdanem: Bože moj
Dopušti da budem tvoj.

○ ○ ○

Justika.

Pjeva mara a guščiće čuva
Travu gazi ni ruva ne pazi
Biri gušče! al si slabog uma
Nemoj ići pasti preko drumá.

Jel te može goso opaziti
Pa te gušče moje uvatiti
A neću te moći izbaviti
Već i mene mladu zarobiti.

U njega je, gjavolasto dete
Pa me miri od glave do pete
Biri gušče! vrati se salašu
Nemoj ići na komšinsku pašu.

○ ○ ○

Staniša.

U proliće zeleni se trava
Kud pogledam svudan pase marva
Na sve strane zelene se grane
Mijo miris razliva poljane.
Još kad vidim milu curu moju
Kako vrši zadaću sad svoju

Iztirala guščiće na travu
A takogjer i ja moju marvu.
U proliće zelenise grana
Za objedom meni veli nana
Vidiš sinko zeleni se grana
Oće tebe da oženi nana.

○ ○ ○

Justika.

Aoj *Bajo*, za Boga
Šta j' stvog glasa slaboga
Vancaga ti tri koraka
Opet s'puna mraka.

○

Novisadu žalosni
Što si fako bolesni
Što ne piješ Dunaj-vode
Mili srpski rode.

○

Karlovački patrijar
Pobedio ceo raj
Al ga srpstvo najpre zglasa
Blago tvoga spasa.

○

Oj! *Bačvani* siroti
Kadgod biste bogati
A sada ste gavaliri
S koro ko filliri.

○

Aoj, *Pešto* sirota
Tebe prati golota
U tebi se ljeljek više
Misto da te diče.

○

Oj, *Pečuhe Pečuhe*
Što se od tebe čuje
Da bosanke kurgjup nose
Gazu travu bose.

○

Oj *Somboru* gradu ponositi
Samo tako nadaljese kiti
Ta to tebi, dolikuje zdravo
Samo što ti miloj nani žavo.

○

Lemešani blago vašoj nani
Kad vas takve sokole od rani
Kicoši ste da vam nema para
Al se novost kod kas slabò stvara.

○ ○ ○

Bajmačani alaj ste na glasu
Volovi vam po dolovi pasu
Bućkalice hrgja uništila
A oj braćo teško vašeg dila.

○

Oj, *Kaćmaru* zeleni
Šta ti cveće uveni
A uz cveće naša grana
Žalosna ti nana.

○

U *Čonaplji* ćuprija
Kao da je turija
Ima na njoj šest dasaka
Vidu se iz mraka.

○

Iz *Kaćmara* govore
Da se pije, do zore
Piju vina po tri dana
Žalosna njim nana.

○

Aoj, *Garo* štaj' stebe
Šta mi tako ozebe
Ozebla si u niz pete
Kao kakvo dete.

○

Iz *Budima* stiže glas,
Da nam Koššuth dono spas
Porcije će biti više
Tako Tisa piše.

○

Kraj *Dušnoka* teče Voš
A moj diko al si loš
Kad te nana ne oženi
Navik teško meni.

○

Subatice mila gobulice
Jesul žive tvoje devojčice
Čujem da ji za udadbu ima
Ne dotiče momaka njim svima.

ZKML.org.rs

Da si diko ti pameti moje
 Nebi niko znao za nas dvoje
 Al si diko, ti slaboga uma
 Pa nas proda, naša mila kuma.

○
 Naša kuma rašetalog uma
 A drži se navik, glavnog drumu
 Da kog vidi al ga se ne stidi
 Za kućom se ni malo ne jidi.

○
 Stara diko na starinu dogji
 Kani zvati žalosna ti mati
 Da sam bila pametna i zrila
 Otale se nebi ni krenila.

○
 A kada sam pomrsila brojke
 Neću ići više med divojke
 Već ću kukat kao kukavica
 Suze ronit kao udovica.

○
 Caruj care, kupi cilo blago
 Al ne nosi u katane drago
 Bez blaga ću ja vesela biti
 A bez dragog gorke suze liti.

○
 Kiša pada, tavana noć,
 Rekoj' dika, da će doć
 A sad ne smi dok ne svane
 I kiša ne stane.

○
 Moj se dika falio
 Da me se okanio
 Opet zato svako veče
 Pasi na njegov dreče.

○
 X Moj se dika razboli
 Reče da me ne voli
 Ta ne boluj diko moja
 Ne ću biti tvoja.

X Moja nane ne kupuj mi svilu
 Već mi kupi lipu suknju bilu
 A novce mi u banku unosi
 Jer me dika drukčije ne prosi.

○
 Zeleni se livada
 Rodit će se vojvoda,
 A di mu je vojvodina
 Žalosna mu strina.

○
 Al je lipo salašarom biti
 Milo ti je i zimi i liti
 Salašaru, alaj si na glasu
 Kad ti ovce po poljani pasu.

○
 Sinoć meni brzojava stiže
 Da moj dika od mene odbiže
 Biži diko ja te vijat neću
 Dočekat ću drugačiju sriću.

○
 Moj se dika obuko u modu
 Uvuko se u državnu bodu
 Haljina mu crvenim galirom
 Lako ćemo stakim gavaliorom.

○
 Žen se diko što prija
 Netriba mi rakija
 Već nek dogje tvoja mati
 Ja ću ruku dati.

○
 Reci meni moja curo mala,
 Kako si mi priksinoć zaspala
 Pitaj, Stipu on će ti kazati
 Pa ćeš i to junače doznati.

○
 X Sinoć dika na prozoru viče
 Ajd na noge moje milo milče
 A ja njemu odgovori 'vako
 Mani diko kasno je svakako.

Kiša pada i pomalo krupa
 A moj dika na prozoru lupa
 Mani diko dosta je već tvoga
 Nećeš ljubit više lica moga.

○

Komšinice što si tako oh'la
 Valjda za to što te ljubi lola
 Čekaj malo al će kasno biti
 Pa ćeš dila suzama obliti.

○

Igjem sinoć kući iz poljane
 Pa naigjem kraj stare mijane
 A kroz pozor mene dika više
 Kasno je već moje milo milče.

○

Oj! Bunjevci alaj ste u ladu
 Kad vam tako gazde propadadu
 Gazde mlade ne vole da rade
 A kumašu nosidu njim mlade.

○

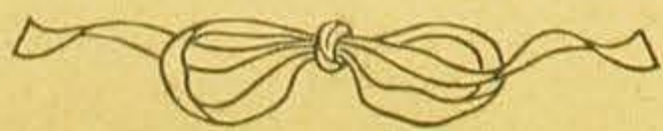
Diko moja kani se mijane
 Već se lati salaške poljane
 A ja ću se okaniti svile
 Pa ću nosit čiste suknje bile.

○

Šaren doboš dobuje da se dika obuje
 I oblači u katane aoj tužna nane!

○ ○ ○

Vozila se po kršu galijska,
 Konja jaše po moru delijska,
 Sava teče preko Velebita,
 A Korana preko Kotorova.
 Vino piju dva mrtva junaka,
 Služila ih brez glave djevojka.
 Pečena im kokoš nese jaja
 K njim dolijeću orli bez kreljuti,
 Lovak love dva hrta odrta,
 Čoban pase na Kosovu ovce,
 Na njemu je puška talijanska.
 Opazio zeca na Vrbniku;
 Napne pušku čoban od ovaca
 Da će ubit na Vrbniku zeca.
 Ne ubije na Vrbniku zeca,
 Nego cara usred Carigrada;
 U zlo ga je mjesto pogodio,
 Pod koljena u srce junačko.
 Mrtav care zdravo kući dodje,
 Čudne laži, da ih Bog ubije!

San ga je spasio!

Istinita pripovijetka od Ivana Schulz-a, Nagy-Komlos

Pritiskivanje zabranjeno

„Pa ne viruješ, da može jedan san život čovičiji spasiti?“

Ovo pitanje je dao meni moj drug Kalor, kada sam lani na Božić u gostima bio kod njega i kada sam ja nevirno klimo s' glavom reče on:

„No pazi! Prija godinu dana bio sam kod Jose — ta poznaš ga! crkveni pivač! — pa on mi je pripovijetkao da kako je spasio njegov život san. Cila obitelj mu je bolestna bila, on je patio u nazebi, sipljivosti, imo je kočnje, grčeva, bolile su ga ruke, noge i glava, vijar ga je udario, a uvijek se tužio na influenciju. Babu mu gnjavili grčevi, kočnja, bljuvala je žuč, dolazila joj često muka, nije imala redovnu stolicu. kiselo joj se podrigivalo. stomak joj je gorio, nikiput je bižo joj trbu. Dicama je grlo bolilo, imali su aspu i šarlatan

jako su kašljali, zamuknuti su bili, prsa ih bolila i uvijek su bili, u vatri. Kantor (pivač) je već na toliko se razbolio, da se već i ispovidio i kada je uveče zaspo, niko nije mislio, da će mu osvanuti. U jutro ipak usto i reče svojoj supruzi: „Mare, ja sam noćas sanjo, da sam kupio jedan kalendar na vašaru i da sam ozdravio.“

Žena mu virovala u san i kupi kalendar i kada ga raztvori, najpre vidi pripovijetku jednog starca, u kojoj je bilo osvidočeno, da kako liči svakake vrsti bole Feller-ov

Elsa-fluid. Mara je već mlogo vrsti fluida pokušala, ali još nijedan nije pomagao, jel su svi dosad kupljeni fluidi krivotvoreni bili i sad je razumila da pravog Feller-ovog fluida samo u Stubici (kućni broj 84., županija Zagreb) kod E. V. Feller patikara može dobiti.

Odma je naredila brzojavno 12 boca Feller-ovog Elsa-fluida za 5 kruna. Manje neće poslat. Drugi dan je već stigla naručba, ali bolesnik nije htio da ga pije, nego reče ženi; „Popi ga ti, meni nepomaže više, ništa, podajte mi da mirno umrem.“

Ali kad mu se žena pozivala na dicu, da pomisli šta će bit š nji onda je primio. Na dan su mu više puta dali po 20 kapi na šećer napakano, proti bola iznutra, i cilo tilo su mu namazali sa Elsa-fluidom i odma se bolje osiĉao. Odma naredi još 48 boca Elza-fluida za 16 kruna na svoju i na diĉiju stranu, a baba naredi 6 škatulja Felleor-ovi Elsa-pirula za 4 krune. Kroz tri nedilje su i on, i dica, još i baba mu sasvim ozdravili.

„Vidiš“ svrši svoj govor moj drug Kalor, u lako je spasio jedan san

život jednoj cijeloj obitelji. Kad su dočuli u selu glas, kako osobito liči Feller-ov Elsa-fluid i Feller-ove Elsa-pirule svaki bolesnik je naredio na svoju uporabu taj lik i svaki se osvidočio o istini, da je pravi Fellerov Elsa-fluid kod E. V. Feller patikara u Stubici br. 84. (županije zagrebačka) i da osobito izliči svake vrste bole od žila, zubije bolesti, bole u mišnicama, u krstima, prostriljivanja, slabost, upalu, teško disanje zujenje u ušima, nesvist.

Jedan čovik u selu od starosti skoro da je izgubio vid, a kad je opro oči nekoliko puta sa Fellerovim Elsa-fluidom odma je tako vidio, kao kad je bio mlad.

Još i najsiromašniji ljudi su naredili od tog lika, jel je vrlo jeftin 12 mali ili 6 veliki boca 5 kruna, 24 male ili 12 veliki boca za 8 kruna 60 filira, 36 mali 18 veliki 12 kruna 40 filira i 60 mali 30 veliki za 20 kruna može dobit. Za najkraće vrime se izliči svaki bolesnik u selu. Feller-ov Elsa-fluid izličio svake vrste rane, žlizde, otecivo, pokrpe, žutinu, bolesti u ustima.

Jako sam se poradovo, kada mi moj drug ovo izpripovidao, jel i ja sam već nekoliko godina patio u slabosti, a noćom sam se vrlo znojio, nisam mogo isti, trbu mi se naduo, malokvran sam bio, i vrlo me mučila nesvist, jel ner-vozan i uzrujan sam bio, tako da nisam mogo spavati.

Feller-ov Elsa-fluid i Feller-ove Elsa-pirule sam upotripljavo, od koji se 6 škatulja za 4 krune, 12 škatulja za 7 kruna 60 fillra se mož dobit bez poštarine i možem reći svakom na dušu da Feller-ov Elsa-fluid i Feller-ove Elsa-pirule su najbolji kušni likovi od svake vrste bola, još i proti taki bola, koje nisu ovde naglašene. Ko je bolestan neka pokuša i neka naredi kod E. Feller V. patikara u Stubici kućni broj 84. (zagrebačka županija). Triba paziti na patvornik. Svaki će zahvalit se na ovoj priporuki.“

P. n. _____

Subotica, miseca listopada 1908.

Čast mi je javiti Vam, da sam u **Deák-ulici, u Fimplinoj kući otvorio**

trgovinu rivarske robe,

koja će se **1. maja 1909. priselit u kuću Bogdana Dimitrijević (na misto sadašnjega Ripp Bernata).**

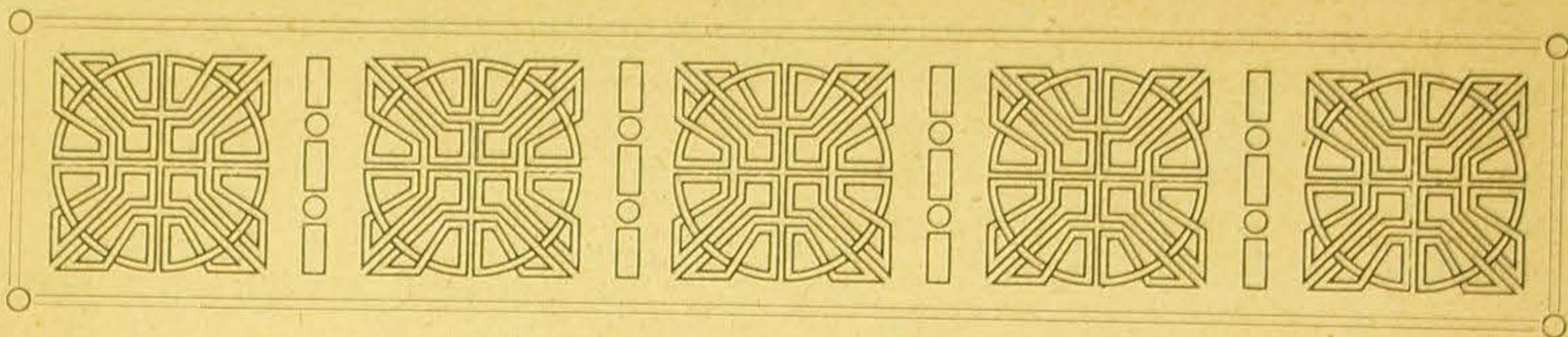
Kada Vam ovo štovanja pun saopćujem, ujedno se usudjujem izvestiti Vas, da sam dućan svoj brižno i strukovnjački uredio te i najnovijoj modi i najdaljnjim zahtivima mogu udovoljiti. I pokle mi je, po moji trgovački savezima, uspilo robu veoma jeftino nabaviti, zato sam u takim zgodnim prilikama te mogu velecinjeno općinstvo bezuvitno pouzdanim, dobrim i jeftinim jespapom poslužiti.

Cinjene kupovače moje u naprid utvrđjavam, da će točnu i poštnu podvorbu dobiti. U to ime moleći da me što češće positate, ostajem

sa odličnim štovanjem

Mijo Perčić,

pp. Stipan Perčić, pp. Marko Vuković.

Čika Mukija mudruje:

Ljubav je med a brak jed.

*
Ko izvršuje kao lija službu, taj
prti na se, kao kurjak tužbu.

*
Bolje se s boljima ružiti nego s
gorim družiti.

*
Gospodskome smihu i vedru ne-
bu ne valja vjerovati, jer se za čas
promine!

*
Gdi je svagje, tu nema radnje.

*
Tko svašta za zlo prima, neka
ne ide megju ljude.

*
Tiha voda duboka je.

*
Što tko radi pored njega pada.

Kad čovjek želi štogod brzo proglasiti, neka
samo kojoj ženskoj kao tajnu poviri.

*
Zli ljudi mrze na dobre i poštene.

*
Zloba škodi najviše samomu koji je nosi u srcu.

*
Brbljava žena često je bijena.

*
Lako je kupiti kapu al nije mozak.

*
Dobra žena praznu kuću čini da
je puna.

*
Ako misliš kćerku dobit, klanjaj
se majci.

*
Slatka rič gvozdena vrata otvara.

*
Daj mi sreću, pak me stavi i u
vreću.

*
Dobro mi je kao raku na ugljenu.

*
Dok se jedan ne otegne, ne mo-
že drugi da se protegne.

*
Dok smo, nek smo; kad umremo
nek se spominjemo!

*

Dok srce ne zaboli, ne može oko
zaplakati.

*

Dok čovjek s čovjekom vreću
brašna ne izide, nemože ga spoznati.

*

Gdje je strah, ondje je i stid.

*

Žedan konj vode neprobira.

*

Djeca se čude svačemu, a pa-
metni ljudi ničemu.

*

Ženu, pušku i konja može čovjek
pokazati, ali u naruč nedavati.

*

Zaludu je lipa brada, kad je sla-
ba glava.

*

Bog dili sriću, a nemarnost ne-
sriću.

*

S' jednim Bogom na sto dušmana.

*

Sila neće da za pravdu znade.

*

Ispovidjen grijh je na polak op-
rošten.

*

Pritirana pravda, velika nepravda.

*

Bolje je dati, nego se klati.

*

Čuvaj bile pare za crne dane.

*

Ako pravda ne pogine, krivda
neće nikada.

*

Od noža rana zaraste, a od jezi-
ka nikada.

*

Pamet nije u godinama nego a
glavi.

*

Kaži mi s' kim si, da znam tko si.

*

Dani lete kao ptica, a godine kao
roda.

*

Čuvaj snagu za starost, a litinu
za zimu.

*

Bolje je danas jaje, nego sutra
kokoš.

*

Nema para bez krvavih dlana.

*

Sit gladnom ne viruje.

*

Žedan i mutnu vodu pije.

*

Gladan trbuh gotova bolest.

*

Ne zna gost, što je post.

*

Lipe riči kupusa ne maste.

*

Novac i vrag ne može mirovati.

*

Radiši nikad vrimena ne pritiče.

*

Složna braća i u petak mesa jedu.

*

Lako je iza bedema boj biti.

*

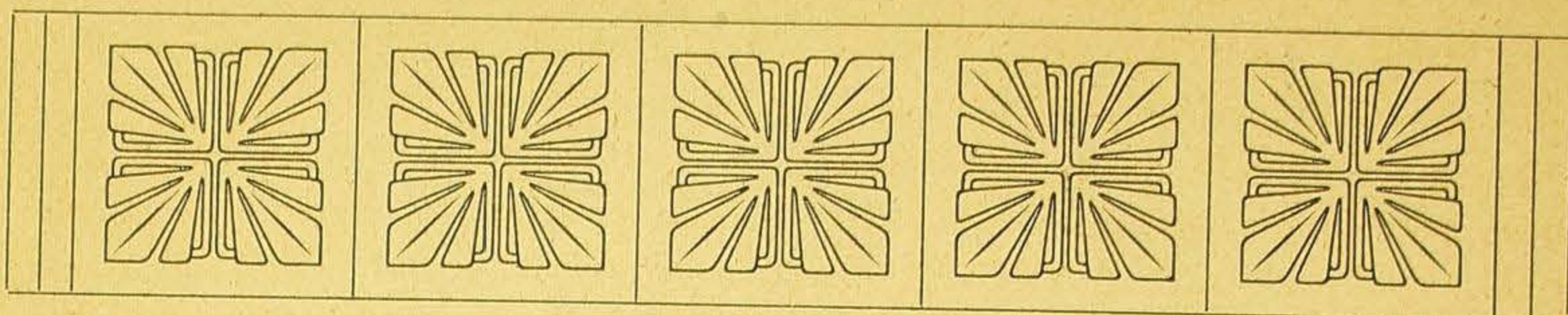
Makar te zli ljudi vabili; makar
ti govorili, da ćeš naći blago na
putu, da će tvoju kuću napuniti ime-
tkom, odvрати od njihovih putova
svoj korak, jer te oni navraćaju u
nesreću.

*

Nemoj toliko gledati, šta je tebi
korisno, nego šta je drugome.

*

Kruh zločina prikazuje se čovjeku
lak i sladak, no poslije se napunjavu
njegova usta pijeskom, a kost mu
staje u grlu.

Bilješke.

Vrlo važna knjižica za svakoga jest POŠTA I BRZOJAV što ju je u Zagrebu štampalo uredništvo „Hrvatskog Naroda.“ Valjda nema na svitu čovika, koji nebi s poštom imao posla. Nju treba danas svatko: i siromak i bogataš, i seljak i kaputaš. U ovoj knjižici je točno razloženo, što svakomu valja znati i čega se mora držati, kada štogod šalje putem pošte. Kazuje se tu, što se sve može poštom slati, kad pošta mora biti za stranke otvorena, koliko smije biti list težak, o reklamaciji, receptisu, ekspresu, glasniku, o odgovornosti pošte, o pošiljanju novaca, o pošiljanju paketa itd. itd. Isto je tako opisano, što obični čovik mora znati o brzojavu. Na kraju su dodani najvažniji obrasci (uzorci), kao: poštanska doznačnica (kako se šalju novci), tovarni list (kako se šalju omoti), listovno-poštanski tarif itd. — Ovu knjižicu može rabiti i svaki naš čovik, jer su propisi o pošti i brzojavu jednaki i u Hrvatskoj i u Ugarskoj. Knjižica ima u svem 136 strana, a dobije se za ciglih 55 filira. Tko pošlje novac za barem 5 komada, dobije, ako to hoće, jedan komad badava. Pojedinci mogu poslati i marke po 5 i 10 filira. Šalje se samo uz gotovo. Adresa za narudžbu jest: Uprava „**Hrvatskog Naroda**“, Zagreb.

Ko je patio od rheume cipnje, kočnje i drugi razni bolesti od nazebe, pa je kušao razne druge likove svaki se pokajo.

Jer samo Kriegnerov Reparatör liči ove bole brzo i sigurno. Dobiva

se u Budimpešti Baros-u 2. br. 1. mala boca 1 kruna, velika boca 2 krune; poštom 5 mali bočica 5 kruna; 3 velike boce 6 kruna. Dok se čovik nikoliko puta namaže bolovi od-
uminu.

Ko hoće sa uspjehom oglašivati neka se obrati na oglašivajuću pisarnu „Általános Tudositó“ (Leopold Gyula) Budimpešta, VII. Erzsébet-körut 41., priko koje se mogu uvrstit ogłasi u sve tu — i inozemne listove i kalendare.

Dobar savit je sada skup, ovako uzdahne mnogo otaca i matera, kada se oni ili njihovi ljubimci razbolu a nema u blizini ličnika ili je možda tamošnji na drugom mistu zaposlen a kućni likovi ne pomažu. A ipak uvik ima sigurne pomoći pri ruci skoro u svakoj boli, kao: nesvistica, napadno kašljanje, promuklost, trbobolja, suzenje, grlobolja. vanjske ozlide itd. Ali što je ta sigurna pomoć ili barem sigurno ispomaganje dok ličnik ne stigne? Ona pak na selu mnogo puta dugo traje. Jedino u tom je ta sigurna pomoć da uvik imamo pri ruci od najboljeg, ne kvarećeg se, iskušanog kućnog lika: balzama likarnika Thierry-a i centifolijske masti te ih odma po njima priključenom naputku rabimo. Svaki će reći, da su ovo pravi pomoćnici ako imamo kakvu nevolju i samo ću ove likove kupovati, misto da izbacim svoj novac na koje-kakve sa velikom reklamom prisilno nudjene stvari. Ovo je najbolji savit za malo novca mnogo nevolja mogu obaći. Naručiti se može izravno na slideću adresu: Apotkeker A. Thierrys Schutzengel Apotheke In Pregrada bei Rohitsch.

Svaki čitaoc kalendara virojatno pazi na sačuvanje zdravlja, snage i sposobnosti za rad, jer bez ovih nema blaženstva u životu. I sotim je svaki već na čisto, da bez dobrog kućnog lika niko ne može biti. Mnogo ih je koji kada isprobaju nekoliko patvorina više ne smidu nikakvih kućnih likova kupovat. Opominjemo daklem svakoga, da je aromatični, ojačavajući, okripljujući, razladjivajući, kožu čuvajući desinficirajući i bol ublažujući „Brázay Menthol-žesta“ lik samo onda istiniti ako je iz tvornice **Brázay Kálmán Budapest, Józsefkörut 37. sz.** Ovduk poštom pouzećem 6 četvrt boca 2 krune 40 filira, 4 pol boce 4 K i 2 velike boce za 4 krune šilju ma kuda. Naručite Brázay Menthel-žesta ovde i onda možete biti sigurni, da ćete dobrog dobit.

Kako se misle likari o fellerovom Elsa fluidu svidoči slideći list: „P. n. g. E. V. Feller Stubica br. 84. Zagrebačka županija, zahvaljujem vam za poslati Elsa fluid, koji lik izvrstno diluje kod rheume, cipnje itd. i molim da mi pošaljete još jednu pošiljku novac slidi poštom Dr. Dávid M. Sienia-Galicia Slični pisama na stotine. Čuvajmo se od razni patvorina ko npr. Univerzalni fluid, Lujza fluid, Sidro-fluid itd. Jedino pravi se dobiva kod E. V. Feller likarnik Stubica 84. br. Zagrebačka županija.

Griši ko ne vodi brige za svoje zdravlje. Proti kašlja prsobolje, promuklosti i svi drugi bola uslid nazebe izvrstno diluje fellerov zagorski sirup 2 boce za 5 kruna. Fellerov melem i životna esencia kao s rukom odnese svaku bolu, kao i fellerove švedske kapljice diluju proti žutine, povraćanja itd. 3 boce 5 kr. franko! dobiva se kod E. V. Feller Stubica br. 84.

Ljuto se vara, ko sa patvorinama hoće postići uspjeha. Patvorine ništa nevrde. Samo Fellerov Elsa fluid je pravi najbolji i najstariji lik.

Uspjeh Kállai Lajos-ovi motora nedostiživ; tvornica Budapest Gjár-utca 28. Benzin motori, Benzinlokomobili i vršaći strojevi na izložbama u god. 1902., 1903., 1904. 1905. i 1907. svagdi sa srebrnom kolajnom i počastnom poveljom nagragjeni.

Ovi strojevi su taki, da sami sebe preporučuju kupcima, koji sa potpunim zadovoljstvom rabe. U uporabi ima danas već više stotina taki strojeva.

Ovo su najbolji, najjednostavniji strojevi ove vrsti.

Cinike šalje franko i badava Kállai Lajos tvorničar motora Budapest VI. Gjár-utca 28.

Ugodna zaposlenost, veliki dohodak! Lozinka najnovijeg vika je, da ugodno i koristonosno spojimo zajedno. Tako je ugodna i unosna zabava sadenje i gojenje loze i vinograda. No nije svakoja vrst loze prikladna za svakoje misto. Ima loze koja u sjeni neuspjeva. Zato valja za tako misto birati vrst, koja i u sjeni dobro napriduje i ploda donese 200—300 grazdova po jedan čokot. — Preporučamo svakomu, koji se za to interesira, da pripošalje svoj adres veleposjedniku Gabrielu Nagy-u u Nagykágya-i z. p. Kóly (Ugarska), pošto on šalje svoj bogato ilustrovani katalog svakomu badava. Dapače i oni, koji ne će vinograda saditi, mogu zahtievati takovu knjigu od Gabriela Nagy-a, jer joj je sadržaj koristan i zanimljiv.

Bola se odmah mora ličiti, jer ako se zanemari, postaje opasnom. — Kašalj, prsobolja, beztečnost promuklost, noćni znoj, slabost, mlitavost i za život opasna bolest, žigarice mogu imati svoje predznakove i razloge; stoga ako ih opaziš ne žali 3 krune te naruči pravi sirup lipovog meda „Örkénj“ vrsti, koji umiri kašalj, obustavi pljuvanje krvi, noćni znoj, popravlja apetit, otira bezsanicu i zapreči dalnji razvoj nevolje. Ako naručiš malu bocu za 3, veliku za 5 ili 3 velike bez poštarine za 15 krana, adresiraj pismo ili poštansku naputnicu na „Likarnu — Apoštol, Budimpešta, József-körut 64., Központ 78 br.“ Na istom mistu se imaju naručiti probavne Cascaradin tablete. (1 kr. 20 f.)

Oglasivačima neophodno nužno. Ko hoće, da nešto oglasi ili novinama, ili u kalendaru, neka se obrati na Eduard Braun Beč oglasivajuću tvrdku, koja prima svakovrsne oglase od svakog, tko hoće ovdje u našoj državi ili u cijeloj Austro-Ugarskoj, da u ma koje novine ili kalendar uvrsti. Ista tvrdka izdaje imenik svijuh novina i kalendara, koje izlazu u našoj monarchiji.

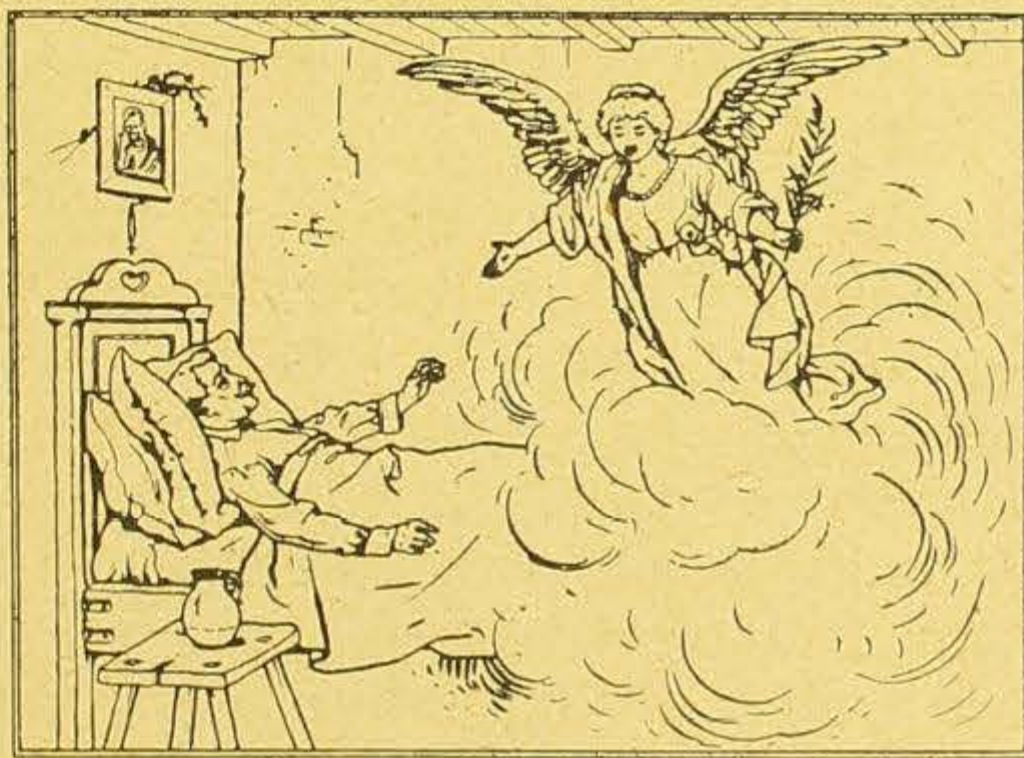
Izgubio je sriću ko je izgubio zdravlje svoje. Ko je tlesno bolestan taj ne uživa ni umno; ne mili se tom svit, priroda ni umitnost. Pametan način života čuva dakako zdravlje od svakoga zla. Ali ko je taj, ko bi mogo ciloga života izbići svaku nepriliku? Pa ako to nemožemo izbići, možemo se starati da bolest što prija odklonimo, da nebi postala kroničnom. Kao što se iz malih neznatnih stvari poradjaju i najveće bolesti kao prsobolja, katar i druge tako se svima može i doskočiti samo ako se trevi na pravi lik. Ali koji je taj pravi lik? Za cilo onaj što se zove: Carski prsni-Caramel koji je najsigurnija pomoć proti bolestima mnogima osobito: nazeba, prsni katar, sušica itd.

Najbolje harmonike na svitu mogu se dobiti kod Josipa Hlavačka, Leunech, Česka u čijoj tvornici se dogotavljaju glasovite česke harmonike.

Za našu dicitu su najbolje i najpraktičnije nadržade igračke Richterove gradjevne kutije. Ove igračke su trajne, zanimive, koju dica vrlo rado imaju i skojima se najradije zabavljaju. Ko je rad dicitu tako lipu miloštu kupiti neka prigleda cinik od J. Ad. Richtera i druga dvorski dobavljača u Beču (Wien) Operngasse 16. — Samo ovake igračke kupujte dicitu.

Okoreni pijanac.

Čika Mirko se teško razboli, tako, da je sasvim nemoćan ležao na krevetu, kada mu se u smrtnim mukama pojavi andjeo nebeski. On se sad razveseli i vikne: „Dodaj mi samo ovaj bokalić, da se još jedanput napijem.“

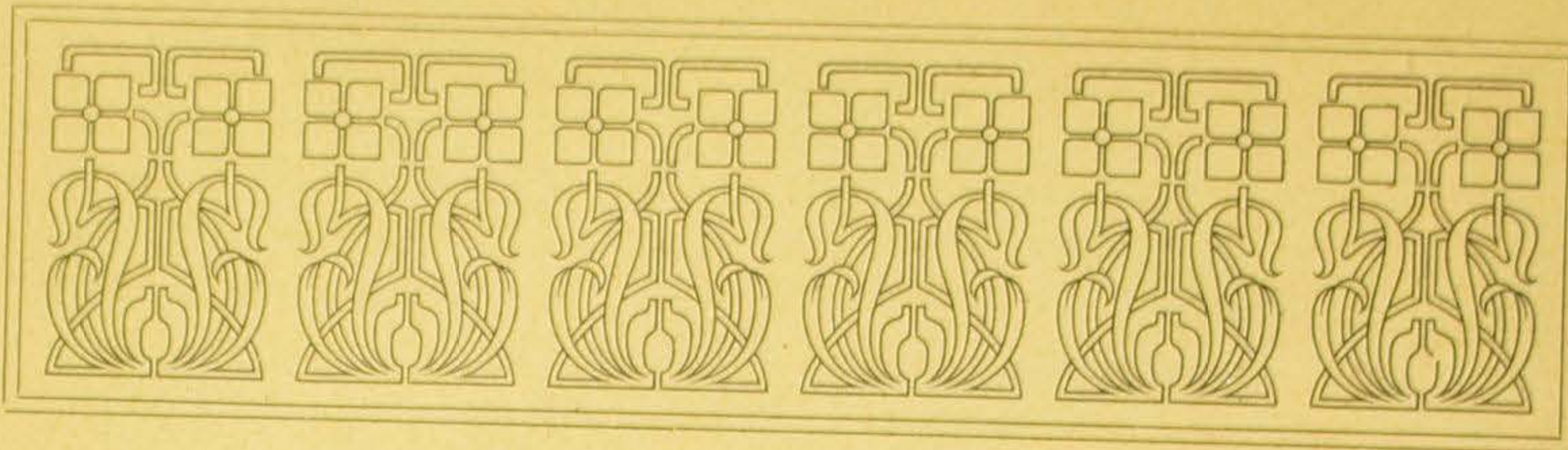
Ljubazan muž.

Samika: Kome nosiš Moricka ta dinje.

Moricka: Našim jih ženi mojoj. Rekla mi je, da bi za jednu dinju dala polak života, pa joj oma nosim dvi.

Šta je lipa žena?

Jedan francuski pisac odgovorio je na to pitanje ovako: Lipa je žena očima raj za čovjeka, pakao za njegovu dušu, a očistilište za njegovu novčarku.

ŠALE.

Kartač i pijanica.

Opet sam izgubio 100 forinti. Nek oslipi, ko me još jedanput vidi kartat se.

Koketna gospojica.

Koketna gosp.: Znete li Vi gosp. profesore koliko ja mozem imat godina!?

Pofesor: Vi znate gospojice da sam ja profesor chemie, a ne starinar!

Majstor: Hej, ti još nisi gotov sa čišćenjem čizama?!

Šegrt: Ja sam već kod druge.

Majstor: Pa gdi je onda prva?

Šegrt: Onda ću je očistit, dok druga bude gotova.

— Šta bi Vi rekli gospojice da ja Vas zagrlim?

— Porumenila bih.

Šegrti.

— Ti si tako glupav, da ja mislim nikad nećeš vidit razlike izmegju mene i magarca!

— Gospojice, moja je ljubav prema Vama isto taka, kao ovaj prsten — t. j. nema kraja!

— I moja je ljubav prema Vama, gospodine isto taka, — kao taj prsten — t. j. nema početka!

Jedan servijanac prodavo štapova i držeć jedan štap u ruci više:

— Ko ima novaca, dobit će batina!

Barun ugje u gostionu i konobaru Janku javi, da friško donese čorbe njegovom sustanutom keru (hrtu).

Janko (više u kujnu): jednu kerećiju čorbu gosp. barunu, al takim!

Na pošti: Pismo je teško, morate još jednu biljegu prilipit!

Paor: Pa onda će biti još teže!

Zima.

Prvi šegrt: Tebi je isto tako zima kao meni??

Drugi: Glupavo pitanje; naravno da je isto tako!

Prvi: Glupav odgovor. Odkud ti znaš kako je meni zima?!

Darežljivost.

— Šta ste dobili dara na novu godinu?

— Reko nam je poglavar, da su ove godine zlo išli poslovi, te nam nemože ništa dati, ali ćemo iduće godine dvaput toliko dobit.

I polovica dosta.

Muž (koji je pijan kući došao): Čujme stara, danas mi se tako magli pred očima, da te dvostruko vidim, — ako mi dakle samo polovicu onog kažeš, što si nakanila, viruj mi bit će mi dosta!

Nisu se razumjeli.

Gospodin: Čujes, Miško, ne znam što je to, ali meni svaki dan nestaje cigare! Kako da to sebi protumačim? Ja sve mislim...

Sluga: Ja sam vas, gospodine, pitao još kad sam nastupao službu, smijem li pušiti? Vi ste mi rekli: Da... ali samo izvan kuće!

Gospodin: Ta, za Boga, valjda ne moje cigare?

Sluga: Da čije? Valjda neću tražiti od vas dopuštenja, da smijem pušiti na polju svoje cigare?

Miraz!

A.: Gospodine našao sam Vam jednu gospodjicu, koja govori pet jezika, a ima miraza 50,000 for.

B.: Nadjite Vi meni jednu nimu gospodjicu sa 100,000 for.

A.: Nemoj tako zdravo zivat, utrčati će kakvi fiakker u usta.

B.: Nije nemoguće, jedan konj već stoji pridamnom.

A.: Šta čujem ti si se oženio, ta prija si zdravo mrzio ženske.

B.: Al još sad kako jih mrzim.

— Šta, ti opet iz mijane idješ?

— Za Boga, nemožem uvik u njoj sedit.

Dobar muž.

Žena: Joj, joj Joso vidićeš da ću umrieti. Žalim te sirotog imat ćeš veliki troškova.

Muž: Nemoj se zato starati draga ženo, ti znaš da sve rado za tebe plaćam.

Nevirojatna napitnica.

Kad jedan ličnik u društvu podigne čašu i izjavi, „Moja Gospodo, ja pijem na Vaše zdravlje!“

Dobro sridstvo.

Ličnik: Molim Vas, pokažite mi jezik! (piše recept) Tako, hvala!

Bolesnica: Ali, molim Vas, gospodine doktore, Vi niste ni pogledali moj jezik?

Ličnik: Nisam a nije ni od potrebe, ja sam samo htio, da šutite dok na pišem recept.

Pravi lovac.

Prvi lovac: A što Vi tako drhćete. Što je strah u Vas ušao?

Drugi lovac: Zar ne vidite onog ludog gončinu, kako tjera zeca upravo na mene!

U lovu.

A.: Je li patka, koju si onomadne ustrijelio, bila divlja?

B.: Patka ne, ali seljak, čija je bila.

Dobar izbor.

Šta bi ti Pero izabrao: lipu ženu ili bogatstva? Pero: uzeo bih bogatsvo, jer bi se na bogatsvo našlo i lipih žena.

Tajna.

— Zaista nerazumim, kako se naša tajna pročula?

— Ja neznam! kome god sam kazo, svako mi je obećao, da neće nikom izpripovidati.

Zaboravnost.

— Doneo sam ta dva zeca, što ih je milostivi gospodin danas ubio.

— Ta idjite! Moj muž u influenci, pa se danas nije mako iz sobe.

— Pa šta nam onda nije to javio!

Kako da ne.

Gosp.: No vi taki potpuno zdrav, pa opet prosite!

Prosjak: Valda, da za vaše 2 pare iskopam obadva oka.

Tri putnika jedan englez, francuz, i amerikanac u vlaku, inadu se, da u čijoj domovini su hitriji brzivozovi.

Englez reče: Kod nas tako brzo i de, da ptice ne letu brže.

Francuz: To nije ništ'. Kod nas tako leti brzi voz, da nuz put posadjena drva izgledaju, ko da je drveni zid.

Amerikanac: Sve to nije ništ'. Molim Vas niki dan putujem u New-York, kada sam se penjo u vlak, vlakovolja me turi u nutra, jel se vlak krenuo; jase razljutim i okrenem se, da ga čušim i dok mi ruka nije dohvatila lice njegovo, dotleg smo stigli na najbližu stanicu i tamo baš jednog željezničkog činovnika udarim.

Dobar savjet.

Naci: Nemoj se dati! Nemoj da budneš pod papučom, valda si čuo, da je „Žena onda dobra ako se često bije.“

Kobi: Da! ali moja bi bila dobra da se ubije.

Otac: Kada si bio poslidnji put mihani?

Sin: Oče, ja još nisam bijo *poslija* put u mihani!

Ženski jezik.

Baba Klara: Koju je pohodio gospodin plebanoš, već 2 sata mu čita govori bez oduška, kada njezin spava jući muž najedanput počme bunca. Sad će ona zapitat gospodina: „Zašto da moj muž uvik govori u snu?“

Gospodin: Zato, što je to jedino vreme, kada pokraj Vas može doći do riči.

Veseli se dolasku punice.

Glišo: Ti si prijane danas tako veselo, kao da ti je pala sikira u med.

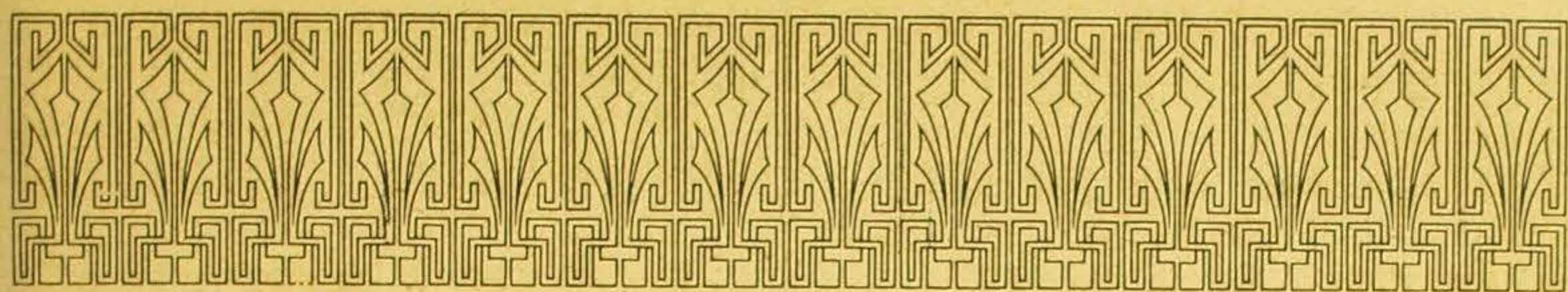
Grgo: Veselim se, punica mi dolazi.

Glišo: Nu i to mi je prvi put u životu, što čujem, da se tko dolasku punice veseli.

Grga: Ona barem zna kuhati!

O, ta djeca!

Tek četiri godišnji Edo pitao majku „Mama, što su to andjeli?“ Mati: „Andjeli su nebeska bića, koja imad krila.“ Edo: „Pa, kako to, da naš tat sve veli našoj sobarici: „angjele moj kad ona nema krila?“ Mati: „A, tako. No, viditi ćeš, kako će još danas izletiti iz kuće, ako i nema krila.“

NAJNOVIJE VISTI.

ZEMLJODILSKA ŠTEDIONICA

naš jedini novčani zavod, na zadovoljstvo roda našega, tako se je već dosad osnažio i svoju radnju proširio da je više zavoda, za nužno našlo prostranije mesto tražiti. I tako se Zemljodilska štedionica dne 1. maja god. 1909. iz svoga prvoga miloga zavičaja iz kuće g. dra Sudarević priselja u kuću g. Paje Kulundžića (Berčenyijeva ulica, I. krug 73. broj) u istom sokaku priko puta nešto livo t. j. bliže somborskom putu. Što se i ovim putem daje na znanje našem općinstvu.

Novo pokopno društvo

pod imenom

„Svetog Križa“

se osniva u Subotici. Sastavljena pravila su podastrta visokoj vladi koja jih je sotim vratila da se u nekim točkama prominu i ponovo podastru radi odobrenja. Najvažnija promina, će biti u pravilama da će se za člana moći primit samo onaj koji nije član u drugom sličnom društvu. Nada je da će se ovo novo pok. društvo još početkom godine 1909. ostvariti.

Likarna Josipa Schneider Rešica

Glavni trg 856. br. (Južna Ugarska.)

Više nek jedan milijun divojaka i žena jedino Schneider-ovoj masti mogu zahvaliti, što su pige, žuto-crvene zakope, brazde, izgorena i izpucana koža, bubuljice, mitesseri, lišaj, crven nos i svake vrsti gada sa lica, rukju, sa vrata i sa tila nestali.

Tko samo i jedanput pokuša Schneider-ove masti i sapuna upotribit, osvidočiti će se, za 3 dana o njezinom čudnovatom i krasnom utisku. Mnogo hvalopisa imam. Utisak čudnovat!

Sasvim neškodljivo!

Pod zaštitom zakona!

Jedino pouzdano krasilo.

Lipotu, mamljivajući čar, pozajmi.

Sasvim neškodljivo i pošto nije mastno, lice nije sjajno, kao od druge masti.

Prepis izvorni dopisa:

Jedna budimpeštanska sobarica piše: Štovani gosp. patikaru! Molim, pošaljite opet 3 tuceta masti i sapuna; jer ovde više koristi imam iz ovog nek iz službe, jel moja gospojica grofica od mene za skup novac kupi i svojim drugaricama podili; jučer je bila i kći milostivnog zarad 3 éase.

Jedna od 17 godina curka piše iz Subotice: Ukrala sam od moje sestre malo Schneider-ove masti, 3 put sam namazala lice. Bože moj! Utisak čudnovat i čudesa stvara. Molim da mi pošaljete 3 éase i 2 komada sapuna.

Jedna mlada iz Baje piše: Schneider-sku mast i sapun sa sviju strana su mi priporučavali, koju sam i naredila i zahvalna sam zbog tog. Žute pige i bubuljice su mi sasvim nestale tako, da mi je lice i ruke kao alabaštrom. Ponovo je naredila 2 tuceta.

Jednog zemljoposidnika supruga saopćuje: Od kako ja i moja kći upotribljavamo Schneidersku mast, od tog doba tako ja, kao moja kći sa najvećom zahvalom smo dužni Vama. Molim, pošaljite odma još 12 ćasa, da i drugima poznatima dadem.

Jednog temišvarskog nadporučnika supruga piše: Štovani g. patikaru! Od jedne zagrebačke stanovnice, moje druge sam dočula za Vašu čudnovatu mast; poslala mi je jednu ćasu i moram da priznam, da tako ja, kao moja druga smo jako zadovoljni sa Vašom mastom. Molim pošaljite pol tuceta kretom pošte na moj naslov. Vašu mast ću svakom sa svisćom priporučit.

Jedna segedinska cura piše: Jako sam gadna bila, a sad sam taka lipa, da nebi se pozarila ni skim. Od zlobe nemožem, da reknem nijednoj mojoj drugi, da samo Vašoj masti možem zahvalit moje lipo i čisto i bilo lice. Molim pošaljite opet 3 velike ćase i 3 sapuna.

Jedna iz Senteša piše: Dugo sam dvoumila, dokle nisam se smislila, da Vašu mast, koju mi jedna moja drugarica (jednog generala kći) priporučila, naredim. Utisak čudnovat! Molim pošaljite odmah još 6 ćasa, da i ostale moje druge najavim o ovim čudnovatim lika.

U Subotici jednog bogatog zemljoposjednika supruga od 29 godina, jedino Schneiderskoj masti može zahvaliti, što su joj pige nestale i rapavo joj lice sasvim gladko.

Cina je	1 mala ćasa	1 kruna.	—	1 velika ćasa	2 kruna.
	6 „	5 „	—	6 „	10 „
Schneiderove masti:	12 „	10 „	—	12 „	20 „
	Jedan komad sapuna 1 kruna.				

Putem pošte samo priko 3 krune vridnosni naručbe šaljem.

Schneider-ova mast jedino se dobiva putem pošte kod

Josipa Schneider patikara
u Rešici, glavni trg 856. br. Južna Ugarska.

Dopisivanje na francuzkom, engleskom, nimačkom, magjarskom, rumunskom, srpskom, hrvatskom, českom, poljskom, talijanskom, rutenskom, ruskom i japanskom jeziku.

Veliki štednjak (šporelj) dajem u zajam za 5 kruna.	Broj telefona: 266.	100 komadi pletenih stolica najmljuijem za 10 kruna.	
	Josipa Špringera naslidnik IMRA ŠTEINITZ U SUBOTICI.		
	Na svatove, prela, balove i izborne skupštine daje u zajam na te cilji pripravljene male i velike šatre sa ponjavama što ne prokisavaju, slučajno daskama postavljene, ogragjene sa dobrim vratima, zatvorene da se i zimi mogu grijati; daje fino posudje: tanjire, zdile, čaše, boce; noževe, vilice, ubruse, salvete, lonce kotlove za kuvanje; stolove, stolice, klupe, sve u najvećoj miri.		
	Za čistoću, tačnu i čestitu poslugu odgovara. ➡ Prvo subotičko poduzeće za podvorbu šatrama i sudima. ➡ JOSIPA ŠPRINGERA naslidnik IMRA ŠTEINITZ, III. krug kod crkve sv. Roke.		
	Broj telefona: 266.		

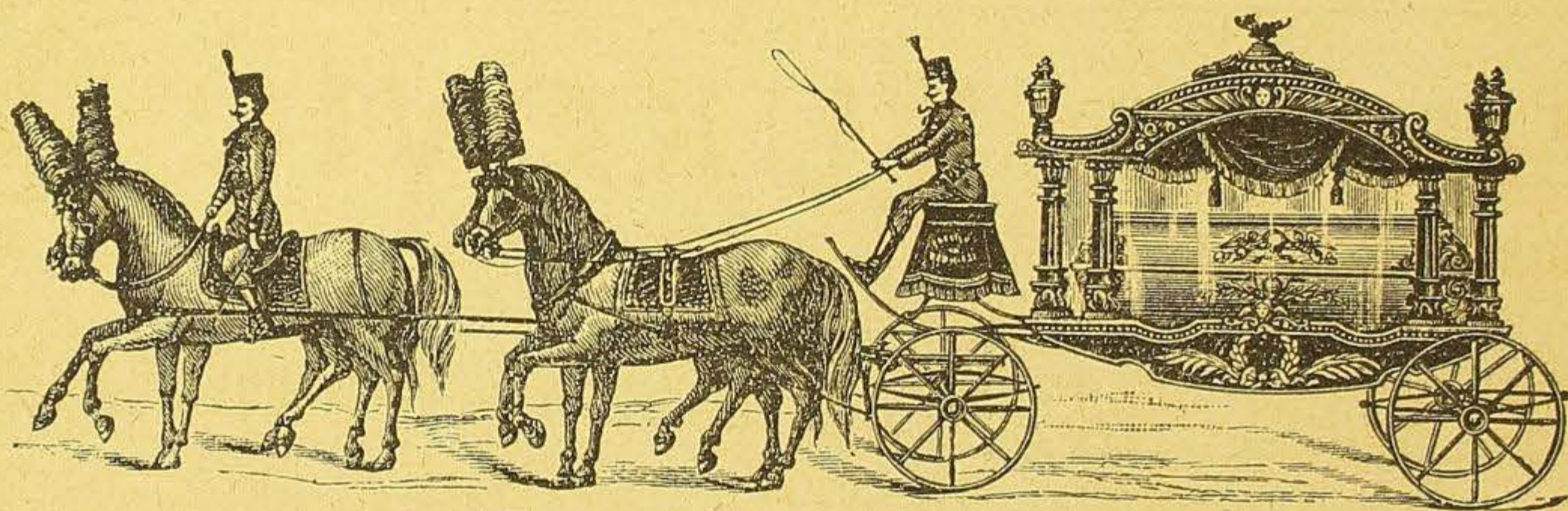
SVAKI MORA ZNATI,

da se najlipša, najbolja i najjeftinija muška, čovčija i

- ☐ dičija odila, ogrtači ☐
- ☐ i zimski kaputi, kao ☐
- ☐ i lipi jesenski i ☐
- ☐ zimski ogrtači ☐
- ☐ te krzene boe do- ☐
- ☐ bivaju u velikom ☐

= trgovalištu =

Šamu Földeš
Subotica, Glavni trg, nuz Braću Löwy

IVAN MESS U SUBOTICI

DEAKOVA-ULICA, VALIJINA KUĆA.

Priporučuje svoju trgovinu za pokopne opreme, koja već 18 godina postoji, ima opremu kako za najskromnije, tako i za ➡ najsjajnije pogrebe, sve po zahtivima današnjeg vrimena. ➡

KNJIŽARA
KRÉCSI A. NÁNDOR
u Subotici, nuz dućan Kunetz-a, priko puta od Kapelice.

Priporučava svoju kjižaru, gdi se stalno mogu dobijati slideće knjige:

Živa ružica,

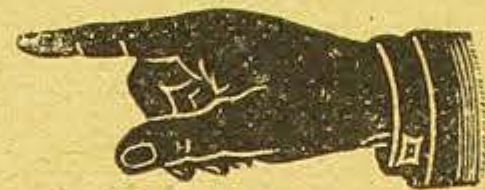
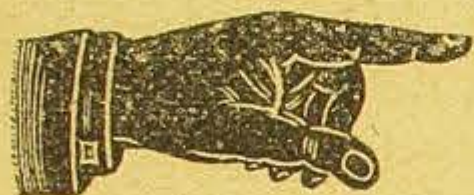
Duhovna manna,

Vrata nebeska,

Vinac Bogoljubnosti

Pomoli se,

Put u nebo.

Osim toga svake druge vrsti molitvenih knjiga od najjednostavnije do najukusnije izradbe moge se dobiti.

Tako romana, pripovidke, pismarice i. t. d.

U mojoj knjigovežari primam popravljjanje svake vrsti molitvenika i to se za

kratko vrime i najtočnije dogotovlja.

TRGOVINA

GRGE VUKOVIĆ

norinberških, uresnih, sitnih i pomodnih roba za muške i ženske

Deákova ulica. U SUBOTICI (SZABADKA). Vermesova palata.

KOD „ZLATNE ZVIZDE.“

Na stovarištu držim u velikom izboru vinčani vinaca, koprena, umitnog cvića, pantlika, čipaka, vezeni radnja, uresa za odilo, oprema za dičicu, muških i ženskih pomodnih roba, rubenina (košulja), krojačkih potreboća, sunco i kišobrana, muških i ženskih dičijih rukavica, čorapa, kožnih torbaka, palica (štapova), kao i sve ostale sitničarske robe, te krema za lice od zlatnog cvića. ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

**Pozajmljivam za
časti nužne šatre i posudje.**

Matija Horvath

likarnica kod ANGJELA ČUVARA

Subatica, Somborska-u. 31. **=====** Priko puta od Sarvaša-

Telephon 4-64. **==** Osnovana 1885. **==** Telephon 4-64

Viola creme, nije masno, nego tako višto dogotovljeno, da koža sve upije, te je tako upotribljavanje zdravo ugodno i dilovanje je neobično brzo. Otstrani za najkraće vrijeme puge, pokrpe, crvenilo i svakovrsne nečistoće. Najsigurnije sredstvo proti miltesser-afinu — bajnu boju daje koži posli kratkog upotribljavanja. U večer i u jutro ko jedan gram se na ruki rastare, pa se s' otim lice namaže. Jedna časa stoji 1 kruna. Ovim cremu mnogo poraže od iste stvari dogotovljen **Bačvanski Maria sapun**. Cina 50 fil.

Viola puder najbolji prašak za lice, dobro se lipi i sasvim neškodljiv, ima rumenog, bilog i žutog. 1 kutija 1 kruna.

Viola rakija za kosu. Predusretne padanje kose i ojačava kožu na glavi. Cina 1 kruna.

Kina pomada za kosu. Porašćiva i ojačava. Cina 1 flaša 1 kruna.

Francuzka zešta od vina najbolje kućno sredstvo. 1 boca 1 kruna.

Antilosym proti bradavica za tri dana odstranjuje bradavice i stvrđnost kože, u vrućoj vodi se otkiseli i onda sa kakvim tupim nožem sa kože skine.

Antilosym lipilo 70 fil.

Puderi. Mast za lice. Izvor vode. Catheteri. Toplomir za sobe. Farbe za kose. Čist olaj od ora. Lipilo proti bradavica. China, china gvoždje, Malaga i Pepsin vino. Cognac. Balsam. Štrcaljke. Stvari od gume. Nestle brašno za dječicu. Miris od jele za sobe veoma ugodno. Vlastito izradjeni miris ljubičice i madjarski brkomaz, nadalje grčke vatre (rakete) bez dima i vonja. Izvorni praškovi za zube u biloj, crvenoj i zelenoj boji. Prah proti znoja nogu. Proti kašljanju i promuklosti vlastito izradjeni likoviti šećeri.

IZIDOR DEUTSCH

optičar i trgovac ličničkih roba u Subotici, Kossuth-ulica,

priporuča svoje bogato snabdiveno skladište sa vlastito izradjenim **kristalnim naočalima**, koje se sa najvećim strukovnim znanjem uvik za oko izabrato prodaju, nadalje najboljim **kilovezima, trbuhovezima i irigatorima**. Nadalje se dobiva vata, plinovi i svakakve ličničke robe.

Popravke se odma i jeftino obavljaju.

Izvolite paziti na adresu, jer je moja tvrtka jedina stručna radnja.

Slikarska radionica:

Kovács Jenő

Subotica, Kossuth-ulica br. 20.

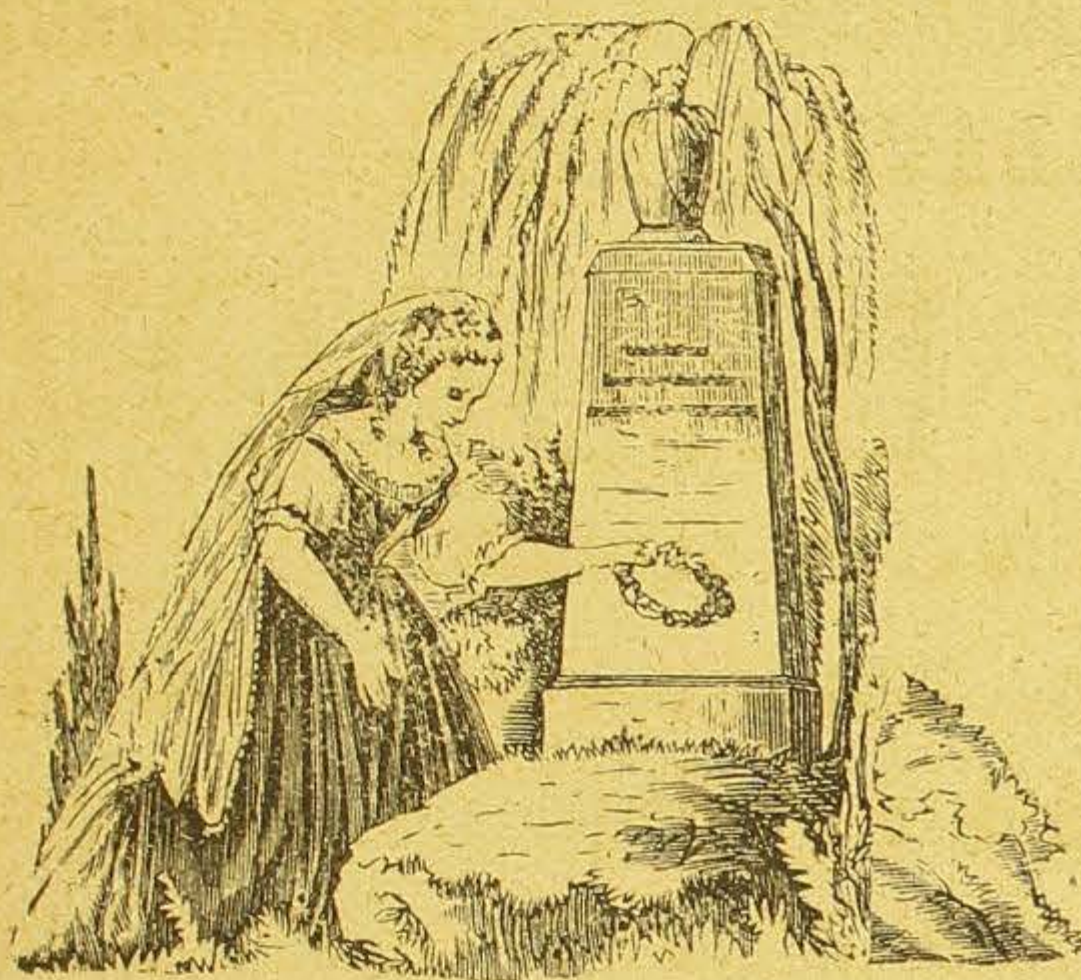
===== Kuća Dr. Dominusa. **=====**

Dogotovlja jeftine, dobro izradjene slike, nadalje povećaje sa makakve stare slike sve do prirodne veličine. Obavlja i van radionice skupnih snimanja kao svatove, ukope i razne sastanke.

Priporučujemo vlastito izradjenih

nadgrobnih spomenika

☞ u najjeftinijoj tvorničkoj cini. ☞

Primamo svakojakih

klesarskih
i gips-
poslova, ::

rizanje i

pozlaćivanje slova.

☞ Proračuni i nacrti badava. ☞

Ujedno molimo p. n. općinstvo, da se prije nego što bi ma gdi kupili križeva osvi-
doče o našim ☞ jeftinim cinama. ☞

Poštovanjem

Dezső Fekete i drugovi

Palatinus—Bartus

Subotica (Szabadka), Deák-ulica 68. br., Dimitrijevićeva kuća,
tržište (pijaca) mesa.

HOFHERR i SCHRANTZ

==== tvornica strojeva, Kišpešt, ====

javlja p. gazdalačkom općinstvu, da će od 1. januara 1909. u Subotici na sridotočnom skladištu županije Bač-Bodroške uz istu cinu prodavati kao i u Budimpešti na glavnome skladištu. — Strancima će se otpremati besplatno.

S poštovanjem:

JANOŠ ZENTAL,
upravitelj sridotočnog skladišta u Subotici

Najveća kršćanska manufakturna rivaska radnja

==== U SUBATICI ====

STANTIĆ I DRUGOVI

„KOD ZLATNOG KRIŽA“

priporučujemo našem bunjevačkom narodu najveću pravu kršćansku radnju u kojoj se nalazi najveći izbor svake vrsti robe t. zv. platna, čoje, parketa, svile, kumaše i štofa za svake vrsti muška i ženska odila.

☛ Posluga susretljiva, mire poštene. ☚

Sa odličnim poštovanjem

STANTIĆ I DRUGOVI.

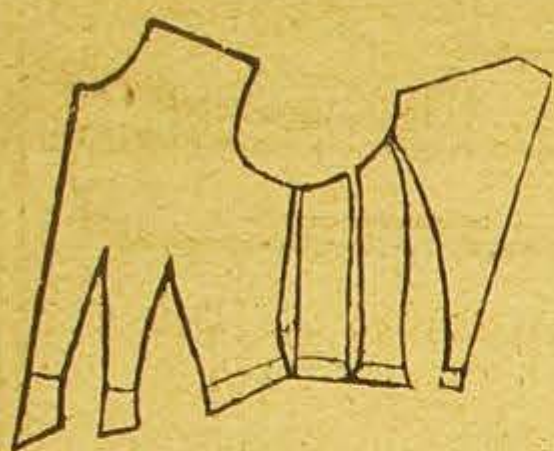
Oglasi se šalju za sve novine i kalendara, što na svitu postoje na adresu:

EDUARD BRAUN

pisarnica za oglašivanje

Wien, I., Rotenturmstrasse 9.

==== Telephon: 21122. ====

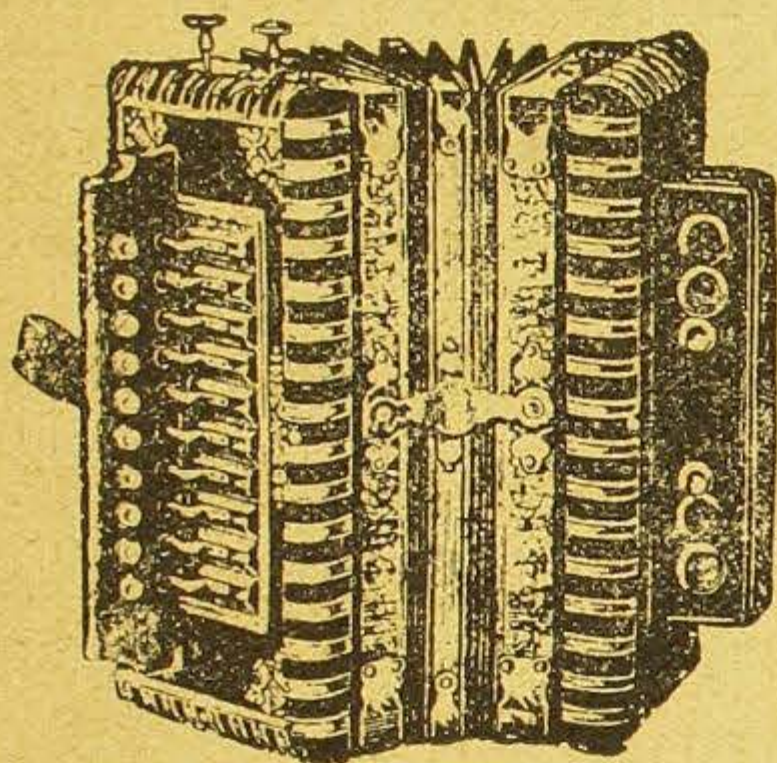
Gospojicam, gospodjam i krojačem preporučam po kr. hrvatskoj, slavonskoj, dalmatinskoj zemaljskoj vladi ovl. krojačkoj školi u Zagrebu, Jelačićev trg br. 19.

Tko se hoće čestito izučiti fine ženske i muške haljine i rubenine krojiti i šivati može to jedino u toj školi temeljito naučiti jer dotična škola je ne samo u našoj monarkiji nego i u drugim zemljama na velikom glasu i mnogi koji su se tu izučile ili su dobro namješteni ili su samostalni i zaslužuju liepih novaca. —

Ali komu nije moguće ovu školu posjetiti može si nabaviti od te škole izdani knjiga te se po njima sam kod kuće podučavati. — Danas je za svaku žensku potrebno krojiti i šivati razumjeti jer ako i ona nemora od toga živiti to se ali šivanje u svakoj kući uvijek treba jer se za šivanje haljina, za sebe i za djecu, kroz godine puno novaca potroši, jer su radne sile skupe i svaki dan sve skuplje postaju i taj novac što vi za učenje potrošite izplatiti će vam se za par mjeseci. Ako imate volju za tu struku pišite neka vam se pošalje prospekt i cjenik, i tu su vam sve poblize upute navedane.

Stan i kostu dobije se po želji u kući.

Josip Pest vlastnik i upravitelj prve **Zagrebu** Jelačićev trg
ovl. krojačke škole u br. 19.

HARMONIKE

I SVIRALA

proizvodi prva česka tvornica

Josipa Hlavaček

u Louny Kraljevine Česke.

Veliki ilustrovani cinik badava i franko.

Ovde su harmonike i razna svirala najbolja na svitu.

Velika štamparija Szántó Lajos

u Subotici, Berčenyi-ulica broj 3

Broj telefona: 66

Broj telefona: 66

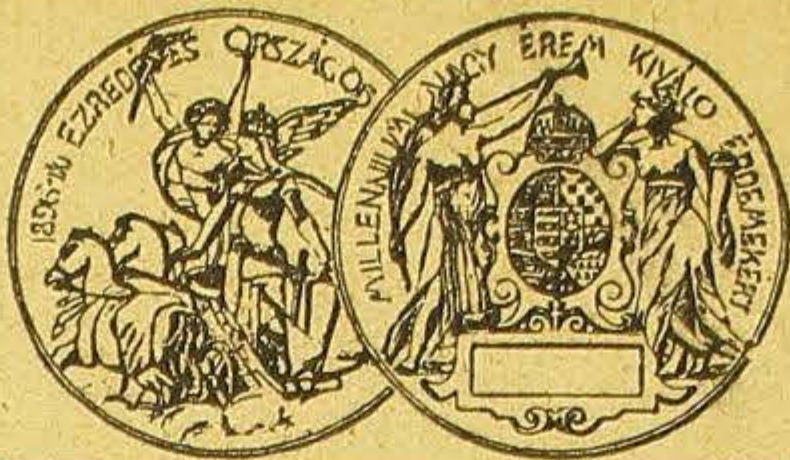
Izradjuje svake štamparske radnje uz najumirenije cine:

kao smrtovnice, posjetnice, pozivnice itd.

Za svaku naručbu se ustanovljuju najumirenije cine

Osnovano g. 1871.
Telefon broj 67.

Osnovano g. 1871.
Telefon broj 67.

NASLIDNIK PAVLA KLIMO STIPAN MULICZKY

== remenar (sarač) ==

u Besztercebányi, Kossuthova ulica br. 85.

Prima popravljavanje i dogotavljanje u ovu struku spadajuće svakovrsne robe uz najpovoljniju cinu.

Priporuča svoje bogato skladište vlastitih izradba i svakojakih hamova i uzda tako za teške poslove kao i za gospodske sprege te nadalje poprsne i jarmovne uzdice, kantare, sedla itd. u svakakvoj formi i jakosti. Prodajem kajiše na vršaće mašine, takodjer kufere, taške i razne stvari za putovanje isto tako za muške kao i za ženske, nadalje

noseće žepove (torbake) lovačke taške i potpune uredbe za lovce, bičeve i kajiše

te lopte za fotbal, bičalja, korbačove, zengije, kožne poveze i svakakvih kajišnih roba. Konačno dogotovljam dozne za cigare i cigerette te novčarke u velikom izboru sa madjarskom, engelskom i francuskom izradbom.

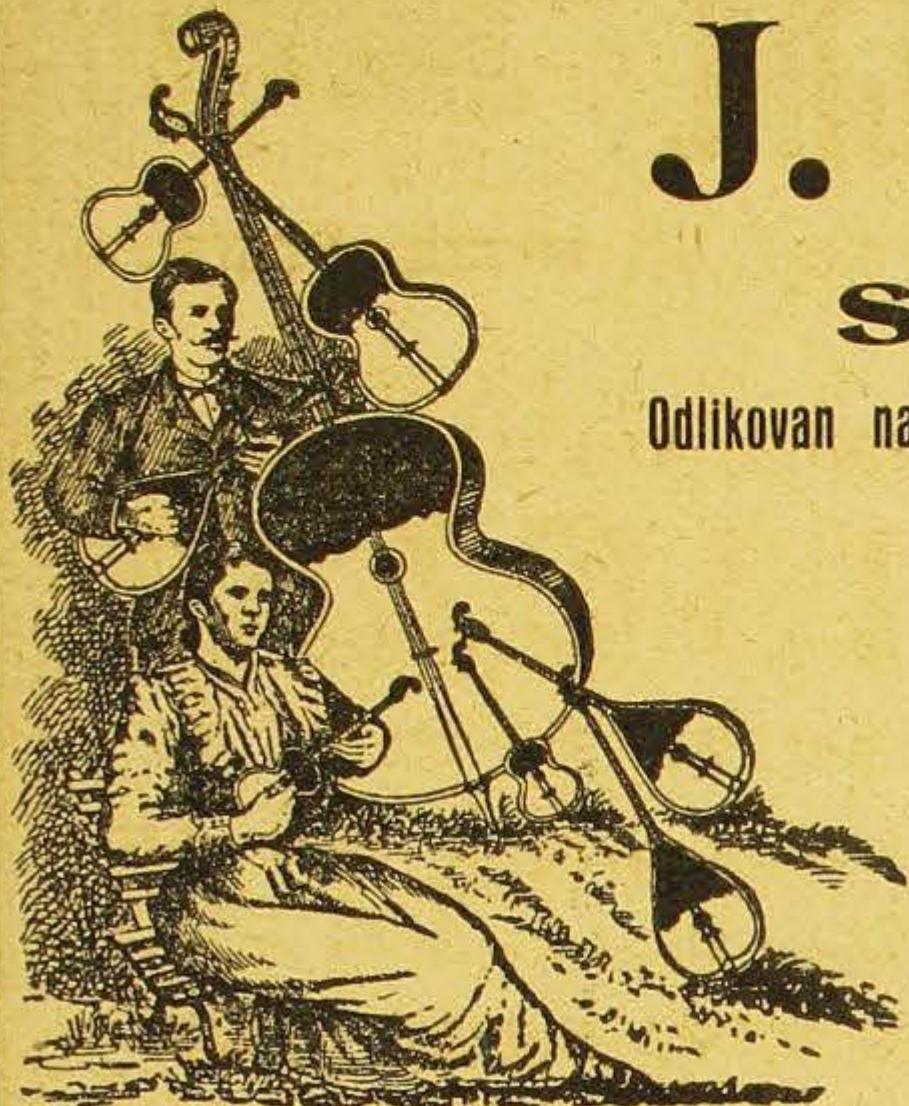
Kod kupnje nosećih žepova i lovačkih torbaka te svih kajiša snižene su cine najpovoljnije.

U ovu struku spadajuće svakovrsne narudžbe i za okolicu, ispunjuju se najtočnije i najbrže.

Najizvrstnije i najbolje tambure pravi i razrašilje
Prva sisačka tvornica tambura

J. Stjepušin

SISAK (Hrvatska).

Odlikovani na Pariškoj izložbi god. 1900. te na Milenijskoj izložbi 1896.

Osim tamburah i skladba za tambure imade razna glazbala kao: **gusle, citare, okarine, mandoline, harmonike, gitare** i. t. d. za koje se šalje poseban cijenik sa slikami.

Imade i tamburaške škole latinicom i ćirilicom tiskane.

Veliki ilustrovani cijenik šalje svakomu franko i badava.

U istoj tvornici izlazi strukovni tamburaški mjesečnik Pod naslovom „TAMBURICA“ koji donosi uz pouku i krasne tamburaške skladbe a stoji na godinu samo 8 kruna.

Ko mnogo sidi a nema prilike, da se po slobodnom vazduhu šeta il radi, taj često pati od zatvorenosti, kod taki ljudi je čišćenje dosta put vrlo teško, a uz to dogje glavobolja, nesvistica a često put jaki bolovi u trbuhu. Vrlo dobro sredstvo je protiv zatvorenosti i sviju posledica iste. **Pirule „Kleewein“**

Ko rabi ovaj lik taj niti pati od teškog čišćenja, a niti ga smeta glavobolja i. t. d. Ove se pilulice rabe i priporučuju u sviuh kulturnim zemljama, a ličnici ji rado priporučuju. Ovaj lik je u prometu već priko 25 godina a rabi se sa najboljim uspjehom.

Cina kutiji sa 50 zrna srebrom zamotani K. 2, il Mk 1.70. Rasprodaju se u svakoj likarni.

Likarna Adler S. E. Kleewein, Krems porad Beču.

Ko hoće sa uspjehom oglasiti

neka se obrati na oglasivajuću pisarnu

„Általános Tudositó“
(Leopold Gyula)

Budimpešta, VII., Erzsébet-körut 41,
 priko koje se mogu uvrstit oglasu u sve
 tu — i inozemne listove i kalendare.

Oni koji pate od grlobolje, asthme i grkljenog katara.

Ko od ovih gore navedeni bolesti pati i hoće, da se za stalno oprosti svojih patnja neka se obrati na

A. WOLFFSKY,
 Berlin, IV., Weisenburger-tsr. 79.

Mlogo hiljada zahvalnica
 jamče za dobar uspjeh.

Brošure šalje franko i gratis.

NAJUKUSNIJI DORUČAK.

Starom, mladom jednako je najbolji ručak vruća, hraniva i ukusna kava.

Stomak posli noćnog odpočivanja vruće i tekuće hrane želi, koja ga neće opteretiti: zbog čega nebi slobodno bilo posli noćnog odpočivanja jisti teškogjila.

Mliko je za taj cilj, najbolje jilo, ali pošto ga ne pije svaki rado priko dugljeg vrimenta, a nekoji baš ni najmanje ga netrpe, nastane ta nužda, da se mora čim god njegov kus prominiti tako, da ga može ma ko stalno sa dobrim tekom jisti.

Ova primjesa je „**Franck**“-ova, koju opće poznata tvrtka **Franck Henrikovi Sinovi** dogotovljaju u našoj domovini.

Ko jedanput pokuša, taj će viditi, da je kava mišana sa primjesom „**Franck**“ vrlo ukusna, od koje čovik zadobije dobru volju i bolje se osića, nego kad naprimer slanine i kruha jide.

Mlika hvala Bogu imamo za dosta, samo da se još naučimo na ovaj najukusniji i hranivi ručak, kojeg siroma i mogućan jednako upotribljava.

Ali ko zrnatu kavu stranom zbog zdravlja, stranom zbog štedljivosti neće da upotribljava, toj neka upotribljava „**Enrilo**“ primjesu, koju takodjer **Franck Henrikovi Sinovi** dogotovljaju, koja premda ne sadržaje znate kave, kus joj ipak taki, da ne različi od zrnate kave.

Ovi **Franck** tvrtkini proizvodi se mogu dobiti uvijek kod trgovaca tako u gradovima, kao na seli i to uvijek u svježem stanju kojega upotribljavanje priporučavamo.

HORVACKI I DRUG

trgovina pomodne i manufakturne radnje

U SUBOTICI.

I. krug Deák-utca broj 64. priko puta od kapele u kući dr. D. Vali.

Priporučuju svoju bogato snab-
divenu trgovinu, gdi se nalazi u
najvećem izboru svakovrstni su-
kna svile i tkanina za muška
i ženska odila; kao i satina, piketa,
delina, batista, stolnjaka, zavisia,
poša, tu i inozemni platna i. t. d.

Solidne umirene cine

!! i tačna posluga. !!

KAPTOLSKA LJEKARNA
K SV. MARIJI A. E. KATKIĆA BAŠTINIKA

— utemeljena g. 1599. —

zakupnik **Vladko Bartulić**, ljekarnik
Zagreb, Opatovina broj 7.

Izkušani liekovi za domaću potrebu.

Čaj proti nedušljivosti (astmi). Ciena omotu K 1·20.

Bobice proti bledoboli ili slabokrvnosti. Ciena kutiji 1·20.

Mast proti čirovima svake vrsti. Ciena lončiću 50 fil.

Tuškanove bobice za čišćenje krvi. Ciena maloj kutiji 70 fil., velikoj 1·50 fil.

A. E. Katkića bobice za čišćenje želudca. Ciena 1 kutije slabije 1·20, jači 2 K.

Bobice proti ružnom mirisu iz ustiju. Ciena kutiji 90 fil.

A. E. Katkića pločice proti glavobolji. Ciena kutiji 1·44 fill.

Pojačani kolačići za gliste. Ciena kutiji 40 fil.

Glistnik ili prašak za gliste odraslih. Ciena porciji 40 fil.

Vodica proti upali mesa oko zuba. Ciena bočice 80 fil.

Kapljice proti grčevima i grizu. Ciena bočice 1 K.

Maternične kapljice. Ciena bočice 50 fil.

Sladki sok proti groznici. Ciena bočici 1·64.

Močevina proti groznici. Ciena bočici za odrasle 1·92 za djecu 1 K.

Bobice proti groznici. 25 bobica 1 K., 50 bobica 1·60 fil.

Mast proti guši i debelom vratu. Ciena lončiću 1 K.

Voda proti guši ili debelom vratu. Ciena bočici 1 K.

Sok proti kašlju hripavcu kod djece. Ciena bočici 92 fil.

Sok proti kašlju odraslih. Ciena bočice 1·40 fil.

Čaj proti kašlju. Ciena omotu 70 fil.

Mazilo proti kostoboli. Ciena bočici 1·40.

Lanolin Creme proti krastama i izpuca-
noj koži. Ciena maloj tubi 30 velikoj 60 fil.

Melem proti kukcu na prstu. Ciena kutiji 50 fil.

Balzam proti ozebinam. Ciena bočice 70 f.

Voda za oči proti svakoj bolesti očiju. Ciena bočice 1 K.

Mazilo proti opeklinam. Ciena lončiću 80.

Sladorača proti padavici. Ciena bočici 2 K.

Probavni prašak za želudac. Ciena kutije 1 K.

Mast proti izpuca-
noj koži (majasila). Ciena lončiću K. 1·60.

Čudotvorna mast proti ranam svake vrsti. Ciena kutiji 50 fil.

Ulje za uho i sluh. Bočica 70 fil.

Mast proti vučjem lišaju. Ciena lončiću 2 K 08 fil.

Liek proti trakavici (metilju) nefaljen. Ciena 4 K 80 fil.

Prašak proti znojenju nogu. Ciena kutiji 70 fil.

Mast proti ranama nogu od znoja. Ciena lončiću 1 K 50 fil.

Kapljica proti zubobolji. Ciena bočici 50 f.

Melem za kurje oči i debelu kožu. Ciena kutiji 80 fil.

Čudotvorne kapi za želudac. Ciena boč. 1 K.

Mast proti svrabu ili svrbežu. Ciena lončiću 1 K.

Voda proti svrabu ili svrbežu. Ciena bočice 1 K.

Sapun od pakline proti svrabu. Ciena 1 kom. 50 fil.

Voda proti kapavcu (triperu) br. 1. za nove. Ciena bočici 1 K, br. 2 za zastarjele. Ciena boci 1·50.

Bobice proti kapavcu (triperu) za čišćenje nutarnje. — Ciene kutiji 2 kruna 40 fil.

Prašak proti bielom cvietu kod žena. Ciena kutiji 2 K. 40 fil.

Osim gore navedenih lijekova imadem svake vrsti lijekova, popis lijekova, šaljem svakomu na zahtjev franko i badava.

Naručbe odpremam dva puta dnevno. Na sve upite odgovara se odmah.

O P O M E N A !

Štovani čitaoci!

Jedan dobar kućevni lik medju današnjim okolnostima bezuvitno je nuždan, jer posao i najtriznijeg i najjačeg čovika ruši i oslabi ga za posao. Ako dotiče na duvan i rakiju, onda može doteći i na dobar lik, jer

nužnije je čoviku zdravlje, nego duvan ili rakija. — Mnogima netriba lik, jer nemogu se naviknuti na neugodan kus lika. —

„Brázay Menthol-žesta“ je lik, kojeg je piti uživanje a upotribljavati spolja je nedostiživog uspiha. Ko ga nije još upotribljavo, taj nemože ni pojmiti kako diluje.

Osobito gdi nema ni doctora, ni apoteke. Brázay Menthol-žesta je neizplativ, jer uvik je siguran lik.

Poklem vrlo mnogo ima patvorina u prometu, i mnogo njih su se rabeći ove patvorine, privarili te i dobor kućni lik drže za hrgjavog, zato opominjemo, svakog da je prava „Brázay Menthol-žesta“ samo ona koja je providjena sa ovde prikazanim znakom, ko tu kupi taj se neće privariti.

Brázay.

Najzdraviji, najčišći, aromatičan, ojačavajući, okrip-ljujući, kožu čuvajući, desin-

ficirajući, bezuvitno istiniti **kućni lik** je **Brázay Menthol-žesta**, koji sadrži Menthol u najsavršenije otopljenoj formi. Uporaba raznih kućnih likova toliko je postala općenita, da dnevno novijih i zvučnije imenovanih kućnih likova donose u promet i pošto je medju njima mnogo hrgjavih i tužbe su dnevne. Neka niko ne trpa žepove ovih pustolova sa svojim novcom na uštrb svojeg zdravlja, nego neka rabi svaki čisti, dobar, kućni lik kao što je priznata

za bezuvitno sigurno dilujućeg u mnogo hiljada zahvalnih listova **BRÁZAY MENTHOL-ŽESTA**.

Ovaj kućni lik u istinu služi čovičjemu zdravlju, čisti i pravi sastavni dilovi u potpunoj miri zavridjavaju pozdanje. Sačuva zdravlje, sjaj i biloću zubih, ojačava zubno meso i žlizde, uništi od pušenja ili pokvarene trule nastali vonj u usti. Znojnu, sjajnu, krpavu kožu na licu učini svežom, mekanom, friškom i ružičastom. Pogrube i bubuljice uništi. Izvrstan je za uništenje znoja kod ruku, nogu, pazuva itd. ublaži goreći bol lica posli krijanja i učvršćiva, omekšava kožu. Ulivena u vodu za kupanje učvršćiva, raz-

lidjiva i desinficira tilesnu kožu, diluje osvežujući tilu daje elasticiteta i životne snage, daklem diži sposobnost tila.

Bol ublažujuće dilovanje nadmaša svaki u slučajevima kada bolno stanje pojedinih uda zahtiva žuljanje i masiranje, jer svaki bol uništi. Izvrstan je za prikraćivanjem opće umornosti, slabosti i neugodnosti „Brázay Menthol-žesta“. Za njegovanje kože na glavi i kose, proti peruda, ispadanja kose, lomljenja kose, ranog osidjenja i za osvježivanje glave nema beljeg kućnog lika. Kod putovanja svaki neka nosi sa sabom jednu malu bočicu.

Cina male bočice 40 filira, sridnje bočice 1 K, velika boca 2 K. — Na pošti poslano 6 mali bočica 2 K 40 filira, 4 sridnji bočice 4 K, 2 velike boce 4 K. — Narudžbe ovako triba adresirat:

Brázay Kálmán, Budapest, VIII., József-körut 37.

OPOMENA! Kod kupovanja ili naručba pazimo na patvorine, jer samo moj zakonom štićen proizvod je pravi. Kazneni zakon po 23. i 25. § globom do 4000 kruna i jedne godine zatvora kašiguje sve one koji patvorinama oponašaju moju Centifolijsku mast, jedino u mojem majdanu pravovaljano sastavljenu i zelenom slikom opatice naznačenu i Thieryev balzam potpisom ovirovljenu. Koje patvorine bud da nemaju ikake cine u zlo uvaljivaju ne samo one, koji prave take patvorine već i one, koji to rasprodaju, šire i priporučuju, jer se sotim nepravedno samo izrabluje općinstvo.

PRAVI JE JEDINO

BALZAM THIERRY

sa zelenom opaticom označen.

Cina: 12 malih bočica ili 6 dvostrukih, ili jedna velika sa pravilnim zatvorom 5 kruna,

THIERRY CENTIFOLIA

mastilo za mazanje rana, upaljenih udova, ozlida, otoka. Pripoznati lik odavno, neda da se krv truje i suvišnim čini operacie.

Cina: 2 omota 3 krune 60 filira na pouzeće.

A. Thierry likar, Pregrada kod Rogatačke (Rohič) Slatine

Mirabile-Pain-Expeller.

Upotribljava se samo spolja.

Neobično sigurno diluje kod sipljivosti, trganja, boli ledja ili krstiju, nazebe, otoka, upale i. t. d. takodjer blaži sodja kod svake prisile i gori spomenuti bolja. Označen je samo sa oznakom „Ich Dien“ i sa oznakom tvrđtke priugotovljača Dvi boce sa pouzećem ili uz u naprid poslatim novcem 3 krune 60 fil.

Prava engleska mast što kožu brani.

Nema u njoj nikake škodljive ili zabranjene stvari, dilatan lik kod bolesti na koži. Štiti od spoljašnjeg upliva, uklanja prlja sa lica i tila, kao pige, rape, mrske, okorjelost, ublažuje kožu, vraća joj prirodno sveže lice. Večerom se prija liganja namaže i natare snjom lice

i svako udo što hoćemo da dotiravamo. Na ruke se navlače zatim rukavice i tako stoje do jutra, kada se običnim sapunom — ili najbolje sa mojim borax sapunom — saperu.

Na svakoj posudi stoji ovaj štitni znak i ime: **Thierry A. Pateka Angjela čuvara u Pregradi**, utisnuto. Jedna posuda engleske masti i

jedan borax sapun 4 krune. Pravi se po cugl. izvorpropisu u **Pateki Thierry A. kod Angjela-Čuvara u Pregradi**, nuz Rogatačke Slanuše.

Hematinske pastile priugotovljene po izvornom receptu od Liebigova mesnatog ekstrakta u savezu sa kemičkom sastojinom, jesu najpouzdanije sredstvo proti blidobolji pomanjkanju krvi te bolestih, koje od ovoga dvojega proiztiču. One pospišuju stvaranje krvi i hranive su. Pri svakom znaku, gdi počimlje pomankanje krvi i beidoća, koja se lako opaža čemornošću i slabljenjem mišica, naglim kucanjem srca, pa pri teškom disanju, slaboj probavi, grčevih, u želudcu, nesvistici, stalnoj glavobolji itd. kod onih osoba, koje mnogo od tih bolesti te neka se naruči povirljivo hematinske pastile, koje su jedino pravo sredstvo proti pomanjkanju krvi i blidobolji. Hematinske pastile prave se friške za svaku naručbu u likarni „k angjelu čuvaru“ **A. Thierry-a u Pregradi kod Rogatačke Slatine.** Jedna škatulja stoji 4 krune. Svaka škatulja mora biti providjena vlastoručnim potpisom priugotavljača.

Zagorski prsni sirup. Sredstvo veoma ugodno za uzimanje kako za odrasle, tako i za dicitu svake dobe proti kašlju, hripavcu, za prsni i plućni katar, slinavicu, bolestne izbacine, prsnu bol, diluje pomirljivo i utišava boli svih pa i starijih prsnih i plućnih bolestih. Velika bočica 3 krune 30 filira. Svaka bočica mora biti provijedna kovnim poklopcem, te utisnutom tvrdkom. Priugotavlja se i dobiva u likarni „k angjelu čuvaru“ **A. Thierry-a u Pregradu kod Rogatačke Slatine.**

 Prave englezke cascara-sagrada pilule za čišćenje krvi.

1 valjak sa 6 škatulja 4 krune. Osobito se preporuča za pospišenje stolice a da ne djeluje nipošto štetno.

DIGESTIV. Pravi englezki univerzalni prašak za jelo i brojavu.

likarnika. **A. Thierry-a u Pregradi kod Rogatačke Slatine (Rohitsch Sauerbrunn)**, jest jedan do sada nenadkriljeni i nedostiživi kućni melem, on jači želudac, otvara tek (apetit), podpomaže, probavu, hrani i jači tilo, odstranjuje sve poteškoće probave. Osobito se priporučuje iza mnogog ili teškog mastnog jela kao i mnogog pića. Diluje na čišćenje krvi, a odstranjuje svaku bolest već u početku i razvitku. Od toga praška uzimlje se samo po jedna ili dve male žličice četvrt sata iza svakog jila sa čašom vode ili bolje sa dobrim stolnim vinom, a iza toga neka se pije još pol čaše vode ili vina. Jedna kutija stoji 3 krune.

Prava engelska Tannochinin-mast za rašćenje kose.

Obustavi ispadanje i sidenje kose, potpuno neškodljiva i više vridi od svih ostalih masti. Jedna kutija 4 krune. Na omotu svake kutije utisnuta tvrtka.

Thierry-jev prašak proti kašljanja tupi pljuvačku i uminjuje, 80 filira jedna kutija, na pošti bez troška 1 kruna 20 filira, — ali samo ako se novac unaprid pošalje.

Haemorrhoid prašak sigurno pomaže, liči i uništjuje haemorrhoid (zlatna žila, krvarenje i zaustavljenje). Rabi se spolja. ne obustavlja čovika u vršenju zvanja. Opširnije u napatku za uporabu. Svaka kutija mora biti providjena sa mojim potpisom. — Jedna kutija 8 kruna.

Skladište u **Budimpešti**: likarnik **Török József** i kod **Dr. Egger Leó és J.**, i u **Lugošu kod Vértes L.-a.**

Naručba ili napatnica ovako se ima adresirati:

A. THIERRY, Schutzengel-Apotheke in PREGRADA bei Rohitsch.

Skladište skoro u svakoj likarni.

Krem od ljiljana.

Najizvrsnije sredstvo za polipšavanje lica i kože. Jedini melem protiv pigah, bobuljicah i svakoj nečistoći kože.

Odstrani svake pečene rane i ispucavanje usanah. Jedini melem protiv izpucanju kože, crvenilu obraza i rukiju; nadalje lišaju, izbacivanju, gulenu kože i protiv sunčanoj paljevini.

Izgladi mrskanje i rape, i starim osobama uzajmljuje svežo, bajno i mladano lice; obraz, vrat i ruke polipšava.

Sasvim je neškodljivo sredstvo, i poklem nije masno, već ugodna, brzo sušna smesa, koja je umiljatog mirisa, koji se već posle prve probe dopadne, lice od njega ne postane sjajno kao od drugih mastih, nego se njen sjaj kao belilo izgubi i danjom se može rabiti.

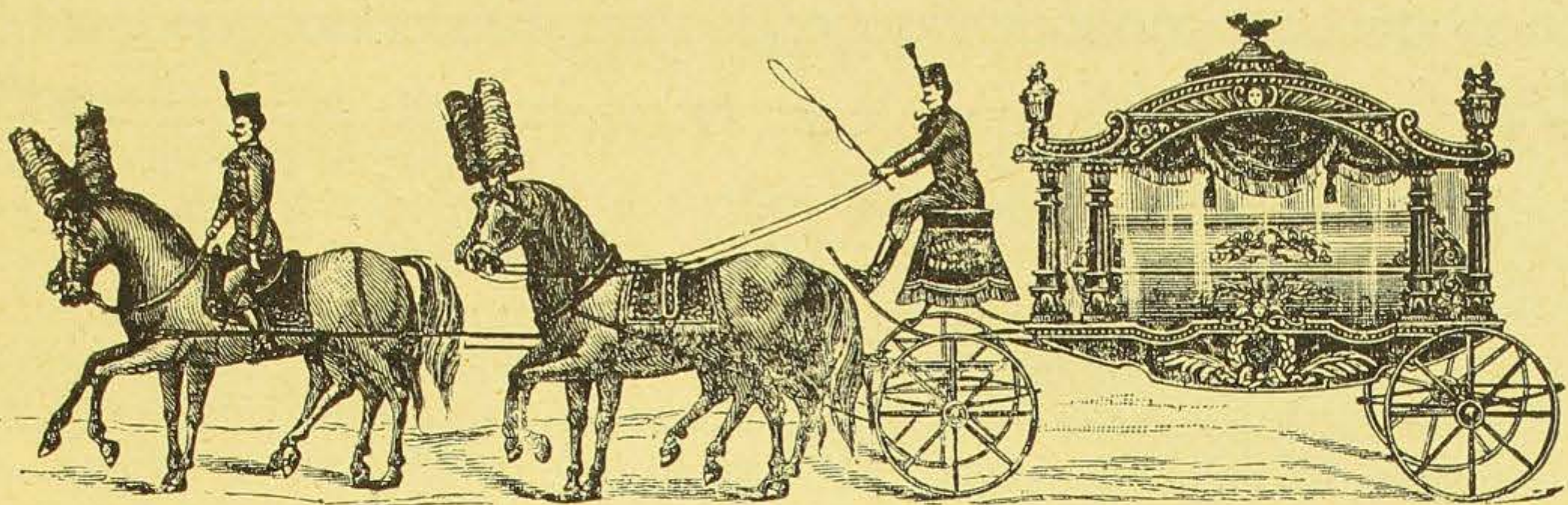
C I N A:

Jedna čaša Ljilan krema	1	kruna	—	filera
Jedna škatulja Belila (Hölgypor)	1	„	—	„
Jedan sapun od ljiljana , najbolji za lice, odstrani sve pige i nečistoću lica, najbolji je pri uporabi creme	—	„	90	„
Jedan Mariuski sapun	—	„	50	„
Jedna bočica sredstvo za kosu , osobiti lik protiv opadanja kose i peruta	2	„	—	„
Jedna bočica Regeneratora , koji sidoj kosi povrati prvašnju boju	2	„	—	„
Jedna bočica Salicil vode za usta , koja održava zubima lice, oduzima neprijatnu sagu	1	„	—	„
Jedna čaša China pomade , koja je mast najpripoznatiji lik za rasteenje kose,	1	„	—	„
Jedna bočica soka od bokvice , za najkraće vrime obustavi kašalj, rastira gušnju itd.	1	„	—	„
Jedna bočica lika od kostobolje (Rheuma szesz) najbolje sredstvo protiv probadanja	1	„	50	„
Jedna bočica indijskih kapi , za jedan trenut oka zaustavi i najjači bol zuba	1	„	—	„
Jedna bočica balzama za smrznuta mesta , za najkraće vrime odstrani sve smrznute otoke	—	„	70	„
Jedna bočica balzama za žulj , rastera i najjače žuljeve pri kratkoj uporabi	—	„	70	„
Jedna škatulja praha za živad , najbolji prah do sad poznat, može se hasnirati za živinu, marvu i svinje	—	„	80	„

Sva ova sredstva mogu se dobiti samo kod likarnika:

ANTALA ILLÉS MLAGJEG

LIKARNA KOG CRVENOG KRIŽA u SUBOTICI priko puta od pošte.

Potpisani imam čast do znanja Vam staviti, da sam

PODUZEĆE ZA POKOPE

I STOVARIŠTE MRTVAČKIH KOVČEGA

(u Jóovljevoj kući, Deakova-ulica, br. 4.) da i najveću i najskromniju želju svakome i u svako doba potpuno možem ispuniti, znatno povećao.

Na stovarištu se stalno i u bogatom izboru nalaze mrtvački kovčezi od nikela, metalni i drveni, u svakoj veličini i kakvoći, osim toga mrtvački pokrovci odiće i t. d. Moleći vas, da me u slučaju potrebe potražiti blagoizvolite, uviravam Vas, da ću jeftinom i tačnom poslugom udovoljiti Vaše veoma cijenjene posite.

S odličnim štovanjem **Ivan Mlinerića**, naslidnik **PETAR GAAL**.

Fekete, Temunović i Drugovi

toplo priporučuju visoko cinjenome Općinstvu

svoju manufacturnu — rivarsku radnju

— — na pijaci — trg sv. Trojstva — —

u kući **MILINOVIĆ** — **SUBATICA**.

Tu se može dobiti francuzka svila, kumaša, pliš. Velik je izbor svilenih, plišovih, vunskih i svakojakih marama.

Za muške i ženske haljine sukna, čoje, paje, trikova, lastika, kangara, svakog parketa kolikogod kome treba. Osim svega toga ima tu pomodnog piketa, tilora, satina zefira i cica, što vam rado nose dica; ponda bilog i žutog postava. Sve po najjeftinijoj cini i uz najpoštenije izsluživanje.

Uljudno vas molimo na skoro vidjenje!

Kršćanski trgovci:

Danika, Pajo, Pišta i Rado.

Želudačne kapi sv. Roke Ovaj, nečuvano dobrog
dilo vanja lik, koji se stvori
isključivo od sas ma neškodljivih bilinskih sastojbina, izvrstan je kod
slidećih bola: nadutost, žutina, prolivanje, srdobolja, glavobolja, kod
pokvarenog želudca, rgjave probave, nesvisti, ričom kod svih bola koje
potiču od želudca. Zbog njegovog izvrsnog dilo vanja na sve strane ga
traže tako odrasli, kao dica. Odrasli uzimaju danomice triput po jednu
kašiku za jilo, dica ovome polovinu. Jedna bočica stoji **1 kruna**.

Likarnica kod „svetog Roke“ u Subotici u Keru.

Rakija sv. Roka od reume izvrsno diluje kod
svakojaki reumatični
bolova i za kratko vrime izliči kočnju u legji, prsima, bol u nogama i
u rukama. Rabi se danomice dvaput: s jutra i večera kada nam triba
namazat bolna uda sa rakijom od reume — dosta je jedna kašika za
kavu — i to dosta jako. Jedna boca **1 kruna**.

Marijin melem (mazalo).

Od sada postojeći melema je najbolji i najblaži i sasvim neškodljiv, koji
odgovara naredbi koju je izdao ministar unutrašnjih poslova Odstranjiva
svakojake nečistoće sa lica, daje mu nježnost, i kumašinu finoću. Rabi
se ovako: u veče se triba umit u mlakoj vodi i onda namazat lice sa
ovim melemom. Dobro je s jutra lice oprat sa mojim „**Marijnim sa-
punom**“ koji povećaje snagu melema. Jedan komad Marijinog sapuna
stoji **70 filira**.

Dobiva se u Subo-
tici u likarnici; **JOSIPA HOFMAN** 3. krug
(Ker.)

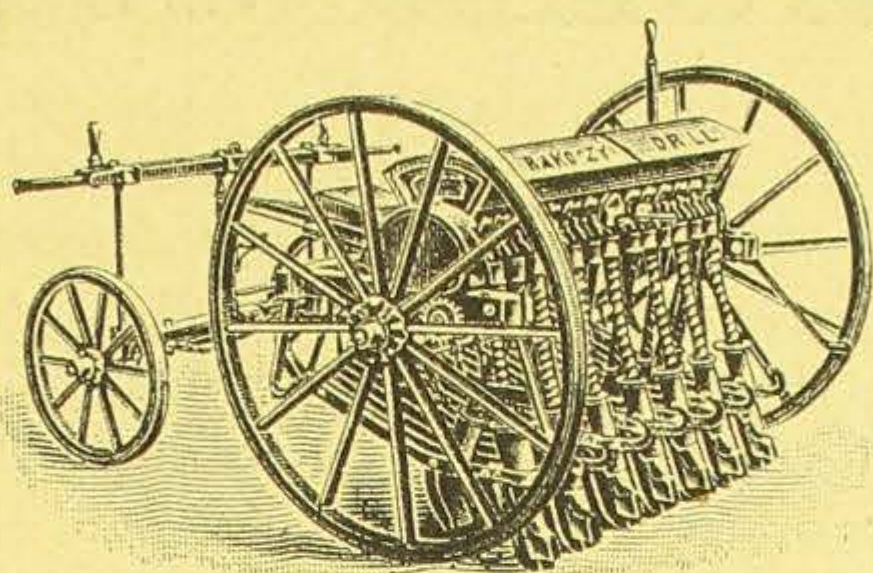
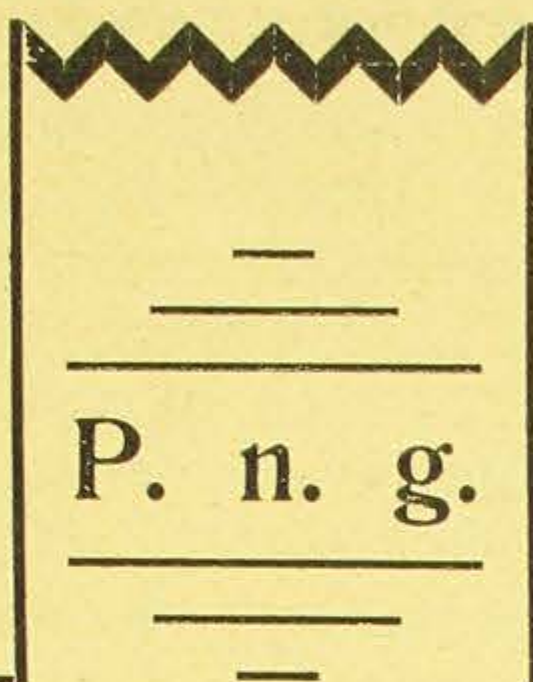
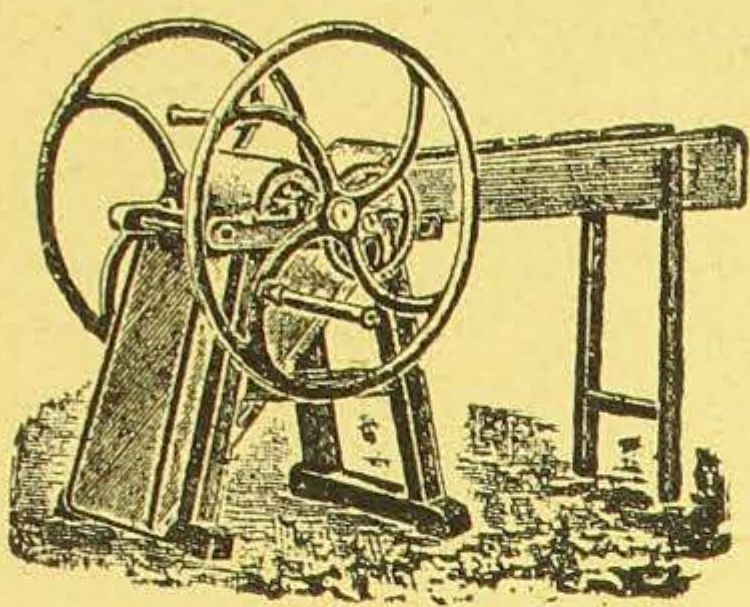
Pajo Šifliš gvoždjar

u Subotici

prodaje uz najjeftinije cine najbolje vrste **osovine, plugove, kolske
okove te svakakve gvoždjarske robe** u svojem lipo uredjenom
dućanu **Deákovoj-ulici**.

Ko je rad dobru a jeftinu robu dobit neka kupuje kod njega.

Broj telefona 349.

Čast mi je vrlo poštovano općinstvo izvestiti, da se u
mojem stovarištu strojeva (mašina) kraj (velike) crkve
Sv. Terezije

svakovrstne mašine za poljsko gazdinstvo

— kao: —

svakojake gvozdene i drvene sprave za krunenje
(mrvljenje) kukuruza, razne sičke u svakim veličinama,
plugovi, svakovrstne sijačice, grablje-zubače i. t. d.

Takodjer se mogu nabaviti u mojem stovarištu mašine
najnovije i najizvrsnije Mc. Kormikove američanske
žetelice sa rukovetačicama, koje ujedno i snoplje
vežu, kao i mašine za kosenje trave.

U mojem stovarištu može se nabaviti uz najpovoljniju
cinu — za iduću vršitbu —

izvrsno ulje za mašine kao
i najbolji ugalj pruski, bri-
cket i uglost u komadama.

Poštovanom općinstvu se priporučuje

LOSKO PRČIĆ,

vlastnik stovarišta poljoprivrednih mašina

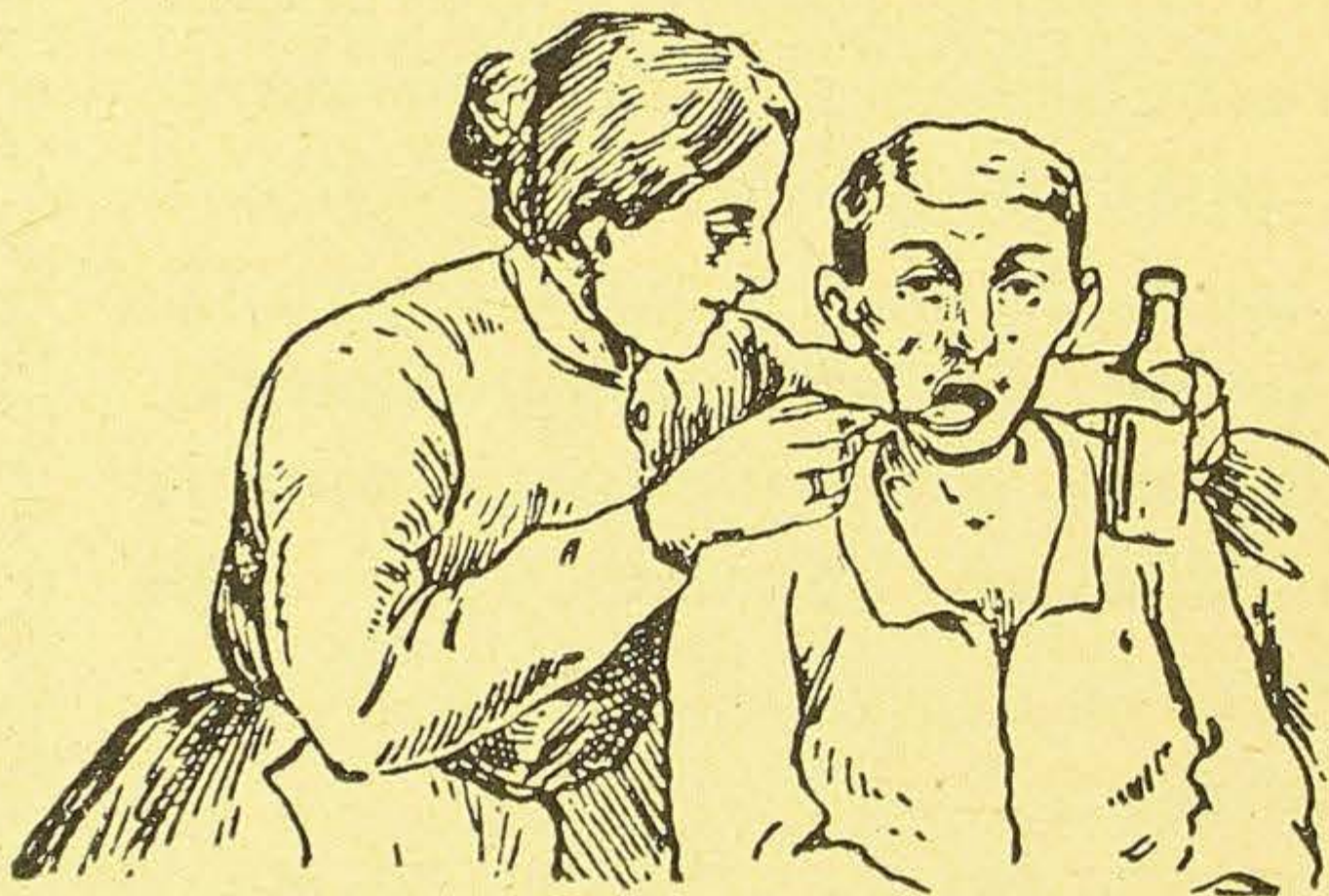
U kući Grge Baić. U Subotici. Somborskom putu.

Dokle ćemo živiti?

Dragi čitatelju! Zemaljski život sviju naš ima svoje granice, te po Božijoj naredbi tko prije, tko kasnije završi svoj život. Zato nam je darovao svemogući pamet, sposobnost, da pozajmljeni nam život na korist našu i svoje obitelji bogobojnom i poštenom dušom uživamo. Pa zar da na život ne pazimo? Bome ne pazimo, jer — priznajmo samo otvoreno — koliko nas je zdravih? — Skoro svaki drugi čovik kašlje, — koliko ih vidimo s blidim licem, — pognutim ledjima, drsćućim kolinima! U prsima nebrojenih ljudi sakriva se najveći dušmanin čovičanstva **heptika!** Ova užasna bolest lagano dolazi, naprid šalje proklete svoje straže, **kašljućanje**, nevin ko bajagi **nazebu, influenziju, prsobolju, noćni znoj, bezsanicu** i čovik ne sluti, da se za ovima krije heptika, koja otme dite materi, muža ženi, kruh, obitelji. upozoravamo svakog, ako kašlje, ako je promukao, nema apetita, ako osića umanjeње težine svojeg tila, ako se noćom znoji, ako je slab, mlitav ili ako ova huda znamenja medju članovima svoje obitelji primeti, neka odmah naruči **sirup od lipovog meda „Örkény“**-ove vrsti te neka zapreči širenje nevolje. **Sirup od lipovog meda „Örkény“**-ove vrsti nadkrijuje sve slične likove, umiri kašalj, obustavi pljuvanje, krvi,

popravlja tek i zapreči neprijatni noćni znoj. Na englezkoj izložbi nagradjen je zlatnom medaljom. Boca za pokus 3 k., velika boca 5 k., i 3 velike boce bez poštarine 15 k. Pouzećem ili nakon unaprid poslanog novca šalje sastavljač:

Örkény-ova Likarna Apoštol

Budimpešta, József-körut 64. Központ 78 br.
Ovako triba adresirat listove li poštansku naputnicu.

Pravi je pakao

bolestan stomak. Glavobolja, neredi u stomaku. beztečnost, nadutost, bolest žigarice, žutoća, hrdjava probava, zlakrv, nagomilanje krvi, nesvist, kiselo podrigivanje, grč, začepljenje obično od hrdjavog stomaka, potiču. Stoga tko od ovih bolesti pati, neka odmah upotribi protirajuće

TABLETE-CASCARDIN

Örkény-ove vrsti, koje se mogu dati i dica ma i rodiljama. Pol škrinje 1 K. 20 f. čitava 2 K. 20 f. Uvik je imati kod kuće. Snaručbom najbolje je i novac poslati i naputnicu ovako adresirati:

Örkény-ova Likarna „APOŠTOL“ Budimpešta, József-körut 64. Központ 78 br.

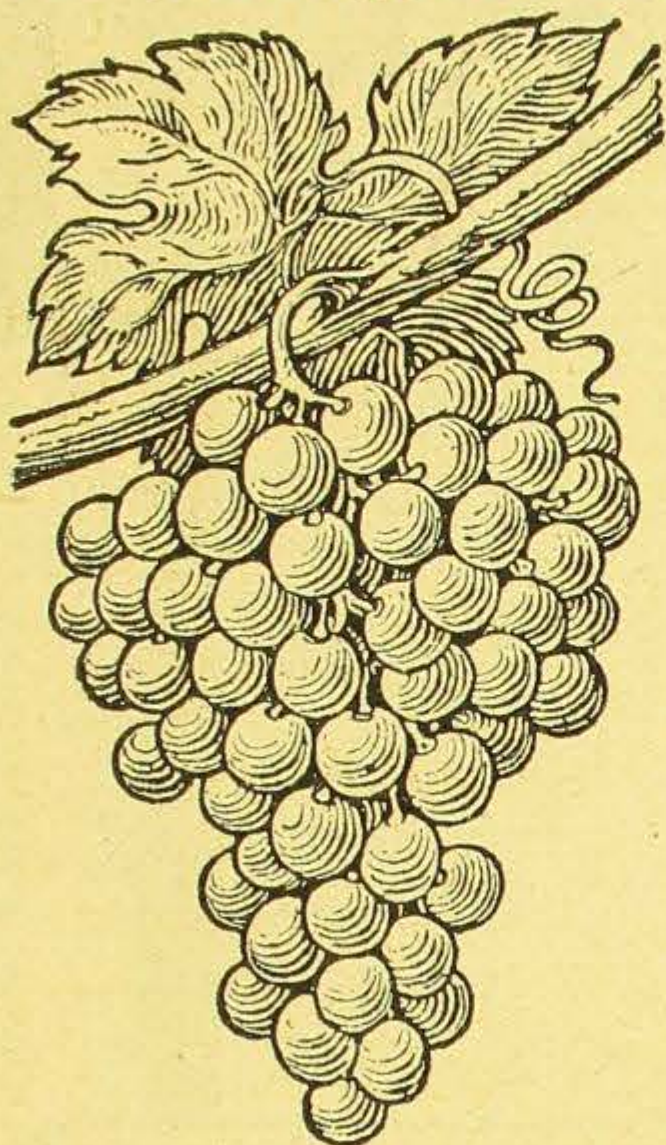
UŽASNO

stanje ima onaj, tko u nazebnim i sipljivim bolama pati; ove skoro do očajnosti ubiju čovika. Tko proti nazebi, sipljivosti, rheumi, čupanju kočnji, striljanju, kidanju, proti boli dreka nogiju ili mišica traži lika, neka naruči Örkény-ovo

MAZALO „GAULTHERIA“

točna upotreba kojeg oslobodi od užasne muke. Čuvajmo se imitacija, te ako naručimo 1 tubus za 1 K. 60 f. ili 3 tuba za 5 K. bez poštarina, adresirajmo pismo ili naputnicu ovako:

Zanima svakoga! Nov način gojenja vinograda. Ne treba štrcati, sumporisati, kalamiti.

Najglavnija odlika mu je, što ne potrebuje nikakovu znanost i vještinu, jer i onaj, koji nije nikada vidio čokot, znade postupati s njime. Svakoju naručbi priključuje se kratka uputa o sadjenju i rukovanju, po kojoj zna i jedan čobanin, kako mu valja saditi, a celo rukovanje sastoji se od rezanja, kopanja i vezanja. Ne treba ovdje sumpora, modre galice, ni skupih štrcaljka iz mjedi sa medenim slavinama i gumenim cjevima, koje usred ljeta, pokraj najveće nadnice valja rabiti pa ipak rodi mnogo više i boljega roda, nego vrsti, čije njegovanje skupo stoji. Ova vrst jest na svjetskom glasu poznato „Delaware“ groždje od Gabrijele Nagy-a. Kalamiti ne treba, jer filoksera mu ne može nauditi, pa kao kod Riparie, pupice se zimi nikada ne smrzavaju, po jutru prosječno 35 hektolitara rodi, iz pojedinih mladica razvijaju se 2—4 grozda Berba se mora i u najhladnijim predjelima obaviti u rujnu, jer inače će se posušiti. Vino mu naliči na samotok, tako je sladko i jako i veoma je prijatnoga mirisa, te se uz dvostruko skuplji novac prodaje od ostalih vina, jer je najpodesnije i kao ljekovito vino. Loza je gladka, svaka pojedina tjera pupe. Zato su na mnogim mjestima jur izkorienili rdjave vrsti i zasadili ovu. Oranice dosada, gdje o vinogradu ne bijaše

ni spomena, zasadjavaju u velikim tablama i to tako i najmanji gazda, kao i veliki spahiluci, jer neima te grane u gazdinstvu, koja bi tek približno donášala prihoda, jer se loza sama i nakon 20 godina valjano izplaćuje. Usljed ovih mnogostranih vanrednih svojstava nije se nigdje na svijetu tako udomila kao u našem podneblju, jer nijedna europska vrst ne postizava sladkoću i jakost ovoga vina. Pod sličnim imenom se razprodaje ogromna hrpa rdjavih sojeva, na što kupac tek nakon nekoliko godina dodje. Ja za iztovjetnost i za čisto plemeniti soj podpuno jamčim i još treba, da strogo naglasim, da je jedino ta prava, izvorna vrst, koju sam ja kroz 19 godina umnožio na 40 jutara; ovo izključuje svaku sumnju i to je jedina dokazana činjenica. Tko želi da kupi pravu, istinitu vrst, taj neka samo ište „Delaware“ Gabora Nagy-a, ako ma od koga kupuje, pa ako je to dobio, može biti zadovoljan i miran, jer ima pohvalnu vrst, koja bogato donosi prihoda. — Bocu njegova vina šaljem za krunu na pokus. — **Svakome preporučujem, da se kod mene o svem napomenutom lično uvjeri. Rado vidjam za vrieme zrienja groždja svakoga, koji se interesira,** osobito pozivam one, koji sumnjaju u gornje navode, da bi se na licu mjesta sami uvjerili.

„Kalami“ Na prodaju stoji 850.000 oplemenjenih i podpuno razvijenih kalama s bogatim tim korienjem za sadjenje novih tabala i za popunjivanje vinograda u 60 najodličnijih vinski i stolnih vrsti. — Moje rasadište postoji već 19 godina, pa je jedino svoje vrsti u državi, koje prednjači svim ostalim, jer dok se čas ovdje čas ondje koje pojavi, za nekoliko godina izčezne. Brižnim radom, postiglo je moje rasadište, da nijedno drugo poduzeće nije kadro poslužiti svoje mušterije sa tako savršenim materijalom kao moje. Već se dulje vremena znade, da je u ovo 19 godina svatko, tko je kod mene naručio, mnogo stekao, jer pri gojenju i oplemenjivanju kalama na milijune i pri sadjenju vinograda od 80 jutara zaposlio sam tisuće radnika iz okolice, koji se tako izvježbaše, da sada kao izvrstni stručnjaci moje 120 jutara obsizajuće vinograde i rasadišta bezprimjernom vještinom obraduju.

Sjenica (brajda) je kod svake kuće potrebna. Svaki pojedini čokot rodi oko 200—300 grozdova, a za gojenje nije potrebna nikakva posebna znanost. Glavno je, da se za sjenicu upotriebe odgovarajuće vrsti loze, koje se mogu u mome cijeniku sa slikama viditi; ostale vrsti nisu prikladne za sjenice.

Cjenovik sa slikama i izdašnim opisom Delaware-trsa sa originalnim fotografskim snimcima njegove plodnosti i bogatim sadržajem razošiljem po želji u njemačkom, madjarskom, hrvatsko ili rumunjskom jeziku svakomu, koji mi priobći svoj naslov. Isti sadržaje u tekstu i 40 krasno odštampanih slika. Ovaj katalog preporučam da zahtievaju i oni, koji ne misle naručivati, jer mu je sadržaj vrlo poučan i svakoga zanima, s toga ne bi smio u nijednoj kući manjkati. Naslov:

Gabriel Nagy, Nagykágya, z. p. Kóly (Ugarska).

Dopisuje se u njemačkom, madjarkom, hrvatskom, srbskom i rumunjskom jeziku.

Sigurnom uspjehu

Krignerov REPARATOR je u bolnici sv. Roke u Budimpešti rabljen u 136 slučajeva, u 129 potpuno zdravlje povratio. Kod cipnje, kočnje, rheume takog uspjeha još ni jedan lik nije dostigao.

i zdravlju proti **kočnji, siči, šklopcima, striljanju, kostobolji** jedino od opće poznatog i mnogo put odlikovanog **Kriegnerovog**

Krignerov REPARATOR već od više godina rabe sa vanrednim uspjehom kod spoljašnjeg mazanja. — Dilovanje mu je nenadmašivo. Ako patimo ili patnika vidimo sjetimo se **Kriegnerovog Reparatora**. -

REPARATORA

(SPIRITUS PETRAE CAMPHORATUS)

U svakom slučaju, gdi nam potribno mazalo za ublaživanje bolova može rabiti **REPARATOR** jer je bolji od svakovrsne slave rakije, bolje i brže diluje negoi koje drugo sredstvo.

se možeš nadat, jer ovaj odlični lik upravo je na to pozvan, da liči **kočnju, siču, nazebu, kostobolju i sličnu bolest**. Nemojte daklem provoditi sa drugim poslovima ako patite na živcima, kosti ili od nazebe već

Mlogo hiljada zahvalnica dokazuju, da je **Kriegnerov REPARATOR** bolji od svake slave rakije jer ne samo, da bolove, ublažuje nego bolu posve izliči. Zato je najpametnije rabiti „**Reparator od Kriegnera**“

samo **Kriegnerov Reparator** uzmite. On će iza nekoliko pomazanja ličit; što nam silna priznanja svidoe.

Cina maloj bočici 1 kruna, velika bočica 3 krune.

5 malih bočica 5 kruna } šalju se franko.
3 velike bočice 6 kruna }

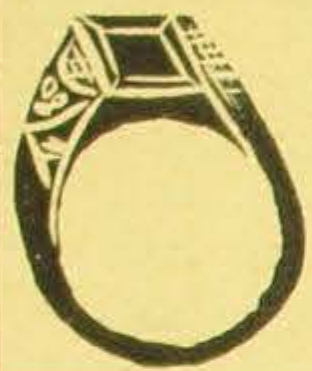
Pošto ima vrlo mlogo razni patvorina koji su od malo il nikakve vridnosti, zato je najbolje ovaj lik neposredna nabaviti:

Korona-gyógyszertár **BUDAPEST,**
VIII., Baross-u. 2

Odašiljanje poštom se obavlja svaki dan, na pouzeće ili na izplaćenu naručbu

POZOR!

POZOR!

Oszkar Szende

— zlatar —

U SUBOTICI, kod Fratarske crkve.

Zgotovlja svake vrste zlatne mendjuše, prstenove, puca i. t. d.

Svoj ručni rad. Stovarište zlatnih stvari, očenaša i srebrnih križića.

Nizanje očenaša na srebro i pakvan.

Narudžbe i popravke jeftino dogotovlja.

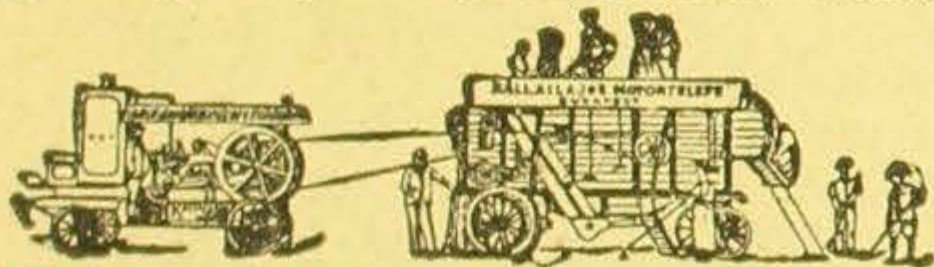
! MOTOR !

! MOTOR !

Najnovija odlikovanja: 1902, 1903, 1904, 1905 i 1907 god. 18 prvih nagrada, počasna povelja, zlatna i srebrna kolajna i na izložbi god. 1907. odlikovano sa zlatnom kolajnom.

Tvornica motora Kállai Lajos Budapest, VI., Gyár-u. br. 28.

Potpuna garancija za izvrsna vršenja

Najjednostavniji i najbolji motorvršaci strojevi !!

Ovi se motori mogu rukovoditi bez mašinstice, jer su jednostavni a mogu raditi i u dvorištama jer nisu opasni zbog vatre.

Gazdama se najbolje priporučuju Kállai-evi najnoviji **Benzinmotori i elektromotori** vršaci strojevi sposobni da hranu podpuno očiste. — **Najnoviji izum!** **Sam se reguliše.** Benzinlocomobil sa patentiranim čistilama. Gyár-utca 28. gdi se ovaki srojevi mogu pogledati u radnji. Da se ovi novi motori bolje rasprostiru stare parostrojave prominjujemo. Zasebno odilenje gazdalačke parostrojave, suvaje, sijačice, za strojeve za sičenje sina i ripe. Jeftine cine i na odplate! — Cinik franko i badava! **KÁLLAI LAJOS-ove motor vršacice, koje su svagdi dobro uspjele našim gazdama se priporučuju.**

MOTOR!

KAŠALJ!

— Ko se nebrini sa svojom bolom, taj sam sebe kazni. —

Lečnički prokušano i priporučeno.

5245 zvanično ovirovljeni svidočba, da će te dobiti ono što tražite. Sličnog preparata, kojim se takav uspjeh postići može nema. Vrlo ukusan bonbon. Čuvajte se od patvorina i ako vam se tako priporučuje vratite ji natrag. Samo je onaj pravi koji je providjen sa zaštitnom markom sa tri „jablana.“ Cina 20 i 40 fil. Može se dobiti i u svakoj likarni, i drogeriji, **Fr. Kaiser** Bregenz, Voralberg, koji će oznađi nema, treba se obratiti direktno na čiti najbližeg razprodavaoca. —

Kaiserov prsni karamel

se priznaje za najbolje sredstvo proti kašlja, promuklosti, katarha u plućama, dušnicama i grlu.

Ljekarna sv. Petru Fr. Šuller-a, Zagreb.

Švedska životna tinktura (Lebensessenz) koja se u mojoj ljekarni priredjuje **točno po originalnim** najboljim prepisima. — Za uzdržavanje zdravlja i dugog života postići se može jedino redovitim uzimanjem ove životne tinkture. — S ovom tinkturom popravlja se, objačava želudac i probavlja, čisti i snaži zlatenicu te krv. Ovaj lijek pomaže onomu, koji imade žuklinu u ustima, te ne ima volje za jesti, kad se nadme i napuhuje i kod boli pod žličicom. Oblakšava takodjer maternicu i madrun, te goni gliste i vjetrove, ublažuje teginju i bol u želudcu.

Ovom glasovitom želudačnom tinkturom se mnoge teške bolesti zaprečuju i time zdravlje učuva. **Ciena 1 bočici 1 kruna.**

Mazilo ili fluid. Pod imenom „**Mazilo ili Fluid**“ poznato je kao pučko i domaće sredstvo, koje se kroz mnogo i mnogo godina pokazalo, da je najbolje za odstraniti boli, ribanjem i to : proti kostoboli, kostenom vrbancu, kalanju i trganju u kostih, zilah i kukovih. Pomaže izvrstno proti grčevom u mišicama, ukočenosti u žilah, proti bodcu i oteklini. **Ciena 1 bočici 1 kr.**

Zagorski biljevni sok proti kašlju.

Ovaj izvrstni lijek pomaže sjegurno proti zastarjelom kašlju, teškom disanju, sipljivosti i zaduhi. Oblakšava bol u plućima, probadanjem, hrapavosti i promuklosti. Taj zagorski biljevni sok pribavio si već veliki glas usljed svog djelovanja, te istog proti gore navedenim bolestima najbolje preporučiti mogu. Pije se jutro o podne i na večer po 1 žlica. **== Ciena 1 kruna. ==**

Pilule za čišćenje želudca i krvi.

Najneugodnije smetanje probavi je zatvorena stolica, koja je time od veće važnosti, što prouzrokuje takodjer smetanje zdravlju čitavog tijela, jer ostatci jela, koji radi zatvorene stolice dugo u tijelu ostaju, sakupljaju se u crievnom kanalu, te su uzrokom raznolikim neugodnim pojavama te postanu toga radi često neizlječive bolesti, ako si čovjek još za vremena ne pomaže. — Laglje je bolesti doskočiti, ako se bolesnik pobrine za vremena, da imade redovitu stolicu.

Uzroci, koji usljed zatvorene stolice nastupaju jesu sljedeći: Želudac se napinje, napuhava, kruli po istom te prouzrokuje slabu probavu, usljed toga apetit za jelo se umanji često zaudara kiselo iz želudca, pojavlja se žgaravica, te nesnosan tisak u želudcu bolesnika i usljed toga dolazi glavobolja i vrtoglavica. Ustraje li dulje vremena zatvorena stolica, to se ovi pojavi pogoršaju, krv navaljuje u glavu i prsa, te tim postaju poteškoće u disanju i kucanju srca.

Toga radi neka svatko za vrieme teških posljedica zatvorenoj stolici na put stane uporabom ovih **pilula za čišćenje želudca i krvi!**

==== Ciena bočici 1 kr. ====

Probavni prašak za želudac. Svaki bi morao uvijek na to paziti, da mu želudac pravilno probavlja i dobro prokuhava hranu, inače će mu na svaki način zdravlje oslabiti, krv se pokvariti i odatle koje kakve bolesti nastati. — Ovaj prašak je tako sastavljen, da se može i djeci budi u mlieku u vinu ili vodi po malo davati, pak će onda rado jesti, objačati se i snažno razvijati. — Odrasli ljudi, koji si žele sačuvati dragocieno zdravlje, imali bi ga bar jedanput na dan poslje objeda ili večere ponješto u vinu ili u vodi uzimati ako žele, da im nikakva hrana ne naškodi. — Ovaj izvrstni prah za želudac pomaže vrlo dobrim uspjehom proti slaboj probavi, kiselini i žgaravici, teginji, žutici, napuhavanju, sluzavosti, nečistoći i oštrini krvi. **———— Ciena 1 kutiji 1 kruna.**

Ljekarna sv. Petru Fr. Šuller-a, Zagreb.

Željezovita tinktura. Lijek je vrlo mnogo preporuke vrijedan svim onim ženama, koje su slabe, blijede i škrofulozne. Djeluje vrlo dobro kod otečenih žlijezda i gušćera, proti ženskim bolestima, koje nastaju usljed slabokrvnosti, kao što su: blijedoća, nemoć, slabina, neuredno žensko čišćenje. Iza teških bolesti mnogo vriedi ovaj lijek za okriepijvanje celog života i očanje krvi. **Ciena bočici K 1.80.**

Voda za usta. Učvršćuje meso oko zubih, pomaže kad su usta iznutra otekla i ranjena, kad su zubi klimavi i šuplji. Uporabom ove vode sačuvaju se usta, zubi i meso oko zubih u najboljem redu, te se toga radi svakomu kao prokušano sredstvo preporuča. **Ciena 1 bočici 1 kruna.**

ANTIFEBRIN (Mikstura proti groznici). Najbolji je i sigurni lijek proti svakoj groznici. — **Ciena 1 bočici K 1.20.**

Tekućina za kosu. Učvršćuje i pravi korenje vlasih, odstranjuje prhuti i pospeješuje rast kose. — **Cina 1 bočici K 1.20.**

==== Kapljice proti zuboboli. ====

Djeluje posve sjegurno proti najjačoj zuboboli. — Uzme se po 2 kapi na pamuk, te se metne u šuplji zub. — **Ciena 1 bočici 60 filira.**

Mast za svakovrstne rane. Uporabom ove masti zacieljaju se sve rane, postale ud udarca, uboda, ugriza, urezanja ili samo od sebe. — **Ciena lončiću 80 filera.**

Mast proti šiljaju. Ova mast je izvrstna proti krastam, prištićem po glavi i ostalom tielu. — **Lončić stoji 1 krunu.**

Mast proti svrabu i sapun. Sjegurno sredstvo za podpuno odstranjenje najjačeg svraba kod djece kao i kod odraslih. — **Ciena obojeg 2 kruna.**

Klavetyl, najbolje je sredstvo proti žuljevom i bradavkam, te svestrano prokušan lijek za odstranjenje kurjih očiju. — **Ciena 1 bočici sa kistom 70 filira.**

Otrov za stjenice. Mazanjem pukotina zida i postelje izginu za kratko vrijeme bez traga stjenice. **Ciena 1 bočici 80 filira.**

Pomast i Boraxov sapun za lice. Je jedino sjegurno sredstvo za pomladjivanje i poljepšanje lica kod gospodja. — Redovitim upotrebljivanjem te pomasti i umivanjem lica ovim sapunom odstranjuju se sunčane pjege, prištevi, hrapavost i prekomjerno crvenilo lica; podaje glatkost nježnost, friškoću i mehkoću licu. — U večer pomaže se lice tom pomasti a u jutro opere se boraksovim sapunom u mlakoj vodi. — **Ciena pomasti 70 filira. Borax sapunu 70 filira.**

Zaštitna marka: „SIDRO“

Zaštitna marka: „SIDRO“

LINIMENT. CAPSIGI COMP.

u misto

„ANKER-PAIN-EXPPELLER“

Ovaj mlogo puta prokušani kućevni lik, sa kojim se postiže najbolji uspjeh, bo-
love posve ublažuje, dapače spričava razvijanje bolesti; osobito se priporučuje onima,
koji se mlogo zadržaju na polju, kao gazde, lovci, ribari, turiste putnici, pastiri i td.

Prednost ima ovaj Liniment. Capsici Composit, nad „Anker-Pain-Expeller“
čim sa jeftinijom cinom od 80 filira: K 1.40 2 flaše lako se može nabaviti. —

Osobito je dobar proti nazebe, uloga, rheume i td.

Ovo sredstvo se sastavlja uz najveću pažnju u laboratoriu
podpisanoga. Svaka flaša se nalazi u kutiji koja je zatvorena sa
crvenim sidrom, na ovu okolnost osobito triba pazit kod nabavljanja,
da se očuvamo od razni patvorina. Ako nema sa našom zaštitnom
markom providjeni originala triba ji zatražiti u likarni

J. TÖRÖK BUDAPEST,

Kraljeva-ulica br. 12. i Andrašijeva-ulica br. 29. il direktno od

Dr. „**RICHTER**“-ove likarne kod zlatnog lava

PRAG, ELISABET-ULICA BR. 5.

KOD NABAVLJANJA

KAMENI GRADJEVNI KUTIJA

sa sidrom i kamenja za mostove dičije igračke. Cina K. —85, 1-75,
2—, 3-50, 4—, 5— i više uvik pazite na zaštitnu marku sa sidrom.
Koje robe nemaju naše zaštitne marke, nisu prave nego su patvorine
koje nemojmo kupovati. Ilustrovane cinike na zahtiv šalje franko i
badava od firme

F. Ad. Richter & Compagni Wien

kr. dvorski dobavljač
I., Opern-ulica br. 16.

Ko muziku ljubi neka
ište od istoga ilustro-
vani cinik, glasovite
tvornice muzikalija „Im-
perator.“

U Ministeriji za zemljodilstvo i obrt, po najnovijim podacima sastavljeni

SAJMOVI (VAŠARI) U UGARSKOJ.

A

- Abád-Szalók (Szolnok m.) 16. velj., 18. svibnja, 10. kolov., 11. nov. u nedilju i poned.
- Abauj-Szántó (Abauj-Torna m.) prid vel. četvrt., 13. jula, 4. okt. i 6. dec. Po jed. dan živinski sajam prid datum.
- Abony (Pest m.) 30. maja, 20. aug., 30. nov. uvik prid datum u ned. i poned.
- Abrudbánya (Alsó Fehér m.) po star. kal. na Todora; prve ned. maja, prid Miholj i Božić u poned. za sitnariju a prija jedan dan živinski vašar.
- Ača (Pest m.) 15. aprila, 29. oktobra.
- Ada (Bačka) 19. marta, 15. juna i 25. okt. prid dat. u ned. i poned.
- Alamos (Alsó-Fehér m.) 5. marta, 4. sept., za sitnariju, a prid njim jedan dan živinski sajam.
- Alberti (Pest m.) 16. maja, 13. jula, 5. nov. uvik prid dat. ned i poned.
- Alčil (Arad m.) 24. apr., 11. jul., 26. okt. uvik u poned. il prid datum u poned.
- Alcina (Szeben m.) 20. febr. i 31. aug., za sitnariju, a prid njim živinski, — ako datum u ned. il svetac biva, slidećeg dana drži se sajam.
- Algjogj-Alfalu (Hunyad m.) 5. maja, 5. sept., 30. dec., za sitnariju, a prid njim živinski.
- Alho (Vaš m.) 19. marta, prid Duhove u poned 8. okt. i 18. dec.
- Alibunar (Torontál m.) na Duhove i uzviš. Bl. Div. M. u nebo uvik po star. kal.
- Almakerek (N.-Küküllő m.) 12. marta, 13. juna i 30. sept.
- Aljmaš — Almaš (Bačka) 9. febr., 1. maja, 14. sept. i 22. nov. ako označ. dani u ned. bivaju, onda u poned. biva sajam, ako osim poned. datum na drugi dan pada, onda prid dat. u poned. biva sajam.
- Alpar (Pest m.) na cvitnicu i 10. okt. u ned. i poned. prid dat.
- Alparet (Szolnok-Dob. m.) 2—3. jan. na cvitnicu i na Spasov dan; po star. kal. 1—2. aug. i 10—11. oktob.
- Alšo-Dióš (Požonj m.) u utorak posli glune ned., iza ned. sv. Trojstva za Egidijom i sv. Andrijom slideći utorak.
- Alšo-Domboru (Zala m.) 19. marta, 16. maja, 13. jula i 9. dec.
- Alšo-Kubin (Árva m.) febr. za ned. „sexagesima“ za cvitnicom, 24. juna, 8. sept., 19. nov. uvik u poned. posli označeni dana.
- Alšo-Lendva (Zala m.) 25. jan. „miserere“ ned. u četvrtak, na vel. četvrt. posli Duhova u poned. 28. jula, 28. aug., 28. okt., prid Božić u četvt.
- Alšo-Mecenzef (Abauj-T. m.) prid Uskrs u utor., 6. sept., — 2. jula, slid. poned. i 1. poned. adventa.
- Alšo-Nemedi (Pest m.) 2-ge ned apr., 4-te jula, 2-ge sept., 3-će dec. nedilje i poned.
- Alšo-Nyarasd (Požony m.) 24-ti apr., 26-ti jul., 8-mi sept., 25-ti nov. slid. četvrtak.
- Alšo-Ör (Vas m.) posli uskrsa u 2. poned. 10. aug., 11. nov.
- Alšo-Porumbak (Fogaras m.) 14. apr., 1. sept. živinski sajam.
- Alšo-Rakoš (N. Kük. m.) 24. apr., 24. juna, 21. sept. za sitnariju, a prid njim živinski.
- Alšo-Šagh (Vas m.) 4. apr., 25. maja, 21. sept., 5. nov. ako na svetac pada, slideći dan biva vašar.
- Alšo-Šarvar (Szolnok-Dob. m.) 1. maja, 3. okt.
- Alšo-Sentgjörgj (Jas-N.-Kun-S. m.) 10. jan. u poned. za nedelj. sv. Trojstva, 2. aug., 15. okt. prvi i dva poslid. ako u posleni dan pad. bivaju u poned.

- prid označ. danom; ako dat. u ned. pada, slideći dan biva sajam.
- Alšo-Sopor (Szilágy m.) u četvrt. posli Marinja, na Petrov; na Miholj, u prvi četvrt. adventa uvik po star. kal.
- Alšo-Verecke (Bereg m.) 6. sičnja, marta o Aleksi, 28. apr., 29. juna, aug. Marie i okt. Paraskeve nedilje u sridu i četvrtak.
- Alšo-Žuk (Kolož m.) 20. maja, 4. sept., 1. 2. i 3. maja za ovce.
- Alvinc (Alšo-F. m.) 24. jun., 25. nov. za sitn., a prid njim živinski dva dana.
- Antalfalva (Torontál m.) 1. apr., 10. okt.
- Apáti (Zala m.) 21. marta, u sridu prid Duhove, angjela čuv. slid. dan, 31. okt.
- Apatin (Bačka) 7—8. maja i 7—8. okt. ako su označ. dan i osim ned i poned., biva prid označ. dan u ned. i poned. sajam.
- Apátfalva (Borsod m.) 19. marta, 29. maja, 14. aug., 30. nov.
- Apátfalva (Čanad m.) 24. apr., 26. jula, 8. sept., 25. nov. slideći poned. i utorak.
- Apoštag (Pest m.) 24. juna, 12. okt. prid dat. u ned.
- Arač-Vranjova (Torontál m.) 13. maja, 13. jula i 30. okt.
- Arad (Arad m.) od petka prid Gluhu ned. posli Petrova od petka i od pet. prija 5. nov. uvik po 5 dana traje. I to petkom i subo. Živinski, a ned. i poned. za sitnariju.
- Aranjoš-Marot (Bars m.) prija 2. febr. i prid Uskrs u poned. i utor., posli Gjurgja 2. ned. u poned. i utor.; prid 29. jun. posli Sv. Jakova 2 ned. u poned. i utor 2°. sept., 1. nov. i 25. dec., prid označ. dan u poned. i utor.
- Aranjoš-Medgješ (Szatmár m.) Velike ned. — Bile ned. — na Spasov, 24. juna, 8. aug., 5. nov. i 24. dec. datumom označ. ned. utor. sridu i četvrt. ako označ. dani na svet. pad. prija te nedilje biva sajam.
- Aroksallaš (Jas N. K. S. m.) 24—25. febr., 15—16. juna, 5—6. aug., 21—22. sept. ako su označ. dani posleni, prid označ. dan u ned. biva.
- Asod (Pest m.) posli Spasova — sv. Stipana i sv. Martina u petak.
- Assonjfa (Győr m.) 9. maja i 14. sept.
- Assonjfa (Vas m.) 13. jula.
- Alša (Pest m.) 15. aprila, 29. oktob.
- Avašujvaroš (Szatmár m.) 1. marta, 1. maja, 12. juna, 15. aug., 25. okt. u poned.

B

- Baan (Baranja m.) 10. marta, 1. juna, 29. sept. i 8. dec.
- Baan (Trenčen m.) 2. jan. živinski, — 5. jan. za sitnariju, 1-og febr. živinski, 7-og febr. za sitnariju, 17-og apr. živin. — 20-og apr. za sitn., 22-og maja živin. — 25. maja za sitn. 22-og juna živin. — 24-og za sitn. 1. aug. živin. — 17-og aug. za sitn., 25-og sept. živins. — 28-og sept. za sitn., 26-og okt. živin. — 28-og okt. za sitn., 11-og dec. živin. — 14-og dec. za sitn.
- Baboča (Somogj m.) 19. marta u poned. za ned Sv. Trojstva 24. aug., 30. nov.
- Bač (Bačka) 10. marta, 21. maja, 8. sept. i 26. okt. slid. poned.
- Bač-Földvár (Bačka) 22. marta, 22. maja, 21. aug, prid. dat. u ned.
- Baja (Bačka) u ned. prija 14. febr., 24. apr., 22. jula, 21. sept., 6. dec. ako označ. u poslen dan pada, prid dat. u ned. i u pon. biva vašar.
- Bajmoc (Nyitra m.) 7. jan. za sitnariju, 17. apr. živinski, 24. apr. za sitn., u utor. prid Duhove živin. posli Duhova za sitn., 17. aug. živin. 24. sitn.; 4. okt. za sitn. a prija 8 dana živin.; 4. nov. živin., 11. nov. za sitn., 30. dec. živin.
- Bajmok (Bačka) 25. maja, 24. aug., 11. nov. ako označeni dani osim ned. na drugi dan padaju prid označ. dan. u pon. biva sajam.
- Bakabanja (Hont m.) u subotu prid ned. „septvagesima“, prid Gjurgjev živin., na Gjurgjev za sitn., 1—2. jula, 31. aug., 1. sept., 6. dec.

- Bakonja (Baranja m.) 10. juna, 29. sept.
- Bakša (Zala m.) 4. maja, 14. sept.
- Balázfalva (Alšo-F. m.) u subotu prid cvitni, 2. jula, 6. dec. za sitn. a prid njim 1 dan živinski.
- Balaša-Gjarmat (Nograd m.) 6. jan. i 2. febr. prija dat. u pon. i utorak, ako dat. na svetac pad. posle dat. slid. 2. dana biva sajam; iza ned „Laetare“ u pon. i utor. prija 1. maja, 26. juna ako u ned. pada onda slideći poned. i utorak biva, ako u subotu pada prid dat. u poned. i utor. biva, 20. aug. ako ovaj dan u ned. pada, slid. 2 dana, ako u drugi dan pada, onda prid dat. u poned. i utor. biva; 29. sept. ako u ned. pada slid. poned. i utor. ako drugi dan pada, prid dat. u poned. i utor. biva sajam; poslid. poned. i utor. miseca oktobra.
- Balatonfüred (Zala m.) 14. jan., 15. apr., 11. jula, 11. sept.
- Balkani (Sabolč m.) u poslid. utor. marta, juna i okt. miseca; i prid Božić u utorak.
- Banfi-Hunyad (Kolož m.) 25. jan. i utor. prija Uskrsa i Duhova; 26. jula, 21. sept. i 25. nov.
- Bankfalva 3. maja, 9. dec.
- Banlak (Torontal m.) 11. rujna.
- Banok-Sentgjörgj (Zala m.) 24. apr., 24. juna, 3. aug. i 29. nov.
- Banrév (Gömör m.) 17. marta i 6. sept.
- Baračka (Bačka) 17. juna, 20. okt. ako dat. u ned. pada, slidećeg poned. biva sajam.
- Barč (Somogj m.) 1. apr., 24. juna, 2. sept. i 9. dec.
- Brnjevar-Baranjar (Baranja m.) 2. febr., 8. juna, 5. aug., 15. nov., u poned. onih ned. kada označ dani padaju.
- Bartfa (Saros m.) 24. febr., 19. marta, 15. maja, 24. juna, 1. sept., 15. okt., 21. dec. u sridu ovih nedilja obični a prid njim u sridu živinski sajam.
- Battonja (Čanad m.) na dvi ned. prija cvitnice u ned. prid Petrov; i na dvi ned. prija Sv. Dimitrije.
- Bath (Hont m.) u četvrt. prid „Septvagesimu“ živin., a za tim u poned. za sitn. Prid „Rogate“ — Lovrinca i Martina uvik četvrtkom živin., za označ. dan slid poned. pak za sitn.
- Batorkes (Estergom m.) 25. jan., 4. maja, 2. jula, 14. sept., 11. nov.
- Batoš (Kolož m.) 27. jan., 21. maja, prid njim živinski vašar.
- Bata (Tolna m.) 9. apr. i 15. okt. te ned. kada dat. pada u poned.
- Batasek (Tolna m.) 19. marta, 16. juna, 24. sept., 28. okt. prid dat. u poned.
- Bazin (Požonj m.) febr. na Dorotheu; prid Uskrs; juna posli Bonifaci-je; jula posli Mandal; aug. posli Sv. Augustina; okt. posli Sv. Franje; nov. posli Sv. Kate uvik u sridu.
- Beel (Bihar m.) 1. nedilje apr., jun. i sept. 3. nedilje okt. utorak za živinu a u sridu za sitnice.
- Bečhely (Zala m.) 19. marta, 11. maja, 11. sept., 13. okt.
- Bec (Šomogj m.) 23. maj., 4. okt.
- Bega-Stgjörgj (Torontal m.) 15. apr., 30. sept., 20. juna.
- Bekeš (Bekeš m.) 24. marta, 20. juna, 29. sept. ako dat. u poslen dan pad., uvik prija dat. u ned. poč. sajam.
- Bekeš-Čaba (Bekeš m.) 3. marta, 1. jula, 26. okt., 2. dec. adventske ned.
- Bela (Sepeš m.) 15—16. jan., 16—17. apr., 28—29. maj., 16—17. jula, 24—25. sept., 26—27. nov., 17—18. dec.
- Bela-Uj (Sepeš m.) 2. febr., 5. juna, 19. nov.
- Belenješ (Bihar m.) na Marina, — Sv. Gjurgja, — Sv. Ilije, — Sv. Dimitr, u četvrt. i petak uvek po grčk. koled.
- Bellatinc (Zala m.) 20. jan., 24. febr., 25. apr., 27. juna, 15. jula, 5. nov.
- Belték-Krasna (Satm. m.) 10. febr. utor. posli Uskrsa i Duhova; 21. jula, 22. sept., 10. nov., 22. dec.
- Belluš (Trenčén m.) febr. na Matiju; poslid. sride aprila živin.; a četvrt. za sitn.; jun. na Filipa i Jakova; aug. na preobr. Isusa; na malu Gospu; i okt. na Šimun Judu.

- Beodra (Torontal m.) 6. maja, 8. sept., 1. nov. ako datum nepada u ned. onda prija dat. u ned. biva sajam.
- Beregsas (Bereg m.) u sridu i četvrt. prid cvitnicu; u sridu prid Duhove i posli Spasova u petak; sv. Antuna Pad. slid. ned. u sridu i četvr.; u četvr. i sridu ned. Sv. Bartholomeja; Svisveti, — Sv. Luce, — ned. takodjer u sridu i četvrt.
- Beretjo-Ujfalu (Bihar m.) prid 24. apr., 15. aug., 9. okt., 21. juna u sridu i četvr. živinski sajmovi.
- Berkenješ (Kolož m.) na petrov po star. kal.
- Berkešd (Baranja m.) 2. marta, 30. juna. Ako na ned. pada onda zatim u poned.
- Berkeš (Satm. m.) na Tri Kralja; 24. apr., juna posli Ivana krstit.; i nov. mis. posli Luke u petak, 1—2—3-eg maja, sajam za birke.
- Berki (Šomogj m.) utorak posli Uskrsa; 27. juna, 10. aug., 25. sept.
- Berzence (Šomogj m.) na cvitni poned. 13. juna, 10. aug., 28. dec.
- Berzevice (Šaroš m.) prid: — Balinta (14. febr.); Uskrs — Duhove, Bartholomeja, — (24. aug.); Svisvete, — i Božić — u sridu; ako na ove sride svetac pada, onda prid ovom ned. u sridu biva sajam.
- Berzova (Arad m.) 21. marta, 6. jula, 26. okt. uvijek prid dat. u ned.
- Besterce-Vag 3—7. jan., 11—15. apr., 13—17. juna, 8—12. aug., 19—23. sept., 8—12. nov.
- Besterce (Nasod m.) na pepelnicu 17—18. maja; posle Barthola, i prid svetu Katu u sridu, a marven. sajam prija tri dana se počima.
- Bestercebanja (Zoljom m.) 25—27. jan., 7—9. maj., 29—30. nov., 1—2. dec.
- Bethlen (Solnok Dob. m.) 5—6. apr.; posli Duhova u ned. i poned., prid. malu Gospu; i posli Kate u ned. i poned.
- Bethlen-St.-Mikloš (Kiš-Kük. m.) 25. apr., 21. sept., 13. dec. za sitn. a prid njim po tri dana živinski.
- Bezdan (Bačka) 15. marta, 16. jula, 29. sept., 19. nov. prid označ. dane u poned. ako dat. u ned. pada, onda u slid. poned., ako pak dat. na poned. pada taj dan biva sajam.
- Bičke (Feher m.) 25. jan., 3. maj., sept. na Sv. Matu evang. jula Sv. Jakova nedilje u utorak i sridu.
- Bihar-Püspöki (Bihar m.) 30. nov.
- Biksad (Satmar m.) 12. jula, 25. aug., 19. sept.
- Bilak (Besterce-N. m.) 21. mart.
- Billet (Torontal m.) 26. marta, 15. juna, 8. okt. ako datum na ned. pada — taj dan, inače prid dat. u ned. biva.
- Bilke (Bereg m.) 20—21. maj., 17—18. jula, 14—15. aug., 20—21. sept., 18—19. okt.
- Birkiš (Krašo-S. m.) 28. jan., 6. apr. posli grčko istoč. Duhova u ned.
- Boldogfalva (Hunjad m.) po star. kal. u subotu prid cvitnicu, 20. sept.
- Bodon (Torda-A. m.) u sridu posli Duhova.
- Bodokő (Abauj-T. m.) 16. febr., 26. maja, 11. aug., 11. nov.
- Bodokő-Varalja (Abauj-T. m.) 12. nov.
- Bodajk (Feher m.) posle nove god., — 29. juna, i Miholja, slideći poned.
- Bodrog-Kerestur (Zemplen m.) 24. febr., 24. aug., 24. nov. i duhovske nedilje u četvrt.
- Bodzaš-Ujlak (Zemplen m.) 18. jan., 24. marta, 14. jula, 17. okt., 21. dec.
- Bogdanj 12. marta, 24. juna, 4. okt. — tih nedelja uvijek u sridu.
- Boica (Hunjad m.) I. ned. posta, prid cvitnu ned. Spasov dan, iza Borbale četv. i pet. po star. kalend. živinski sajam.
- Bokšanjbanya (Krašo-S. m.) 1. apr., 16. maja, 11. jula, 20. sept. uvijek petak, subota i ned. posli datuma.
- Boka (Torontal m.) 15. sept. ako u ned. biva — na datum — inače prid dat. u ned.
- Boldogassonj (Mošon m.) 1. febr., prid Duhove, veliku Gospojinu i prikazi-

- vanje Divice u poned. ako bi ovi dani svečani bili, slideći dan biva sajam.
- Bolkač (Kiš-Kük. m.) 18. marta, 9. nov. za sitn.; a prid njim po tri dana traje živinski.
- Bonchida (Kolož m.) iza „Laetare“ 30. juna, 21. okt. a prid njim po jedan dan živinski.
- Bonjha (K.-Kük. m.) posli čiste sride i Duhova — četvr. i srida — 27. sept.
- Bonjhad (Tolna m.) 6—7. marta, 1—2. maja, 10—11. jula i 4—5. sept. uvik prid datum poned. i utorak.
- Boroš-Jenő (Arad m.) prid Ivana krstit.; — Ilije pror. ned., — i prija Paraskeve u ned. po star. kal.; a prija data živin.
- Boroš-Šebeš (Arad m.) po novom kal. Gjurgjevske i Miholjske nedelje; a po star. kal. Nikoljske ned. u sridu.
- Borošćankő (Vaš m.) drugi poned. korizme; 3. maja, 10. juna, 14—16. sept.
- Borša (Kolož m.) 24. febr., 6. maja, 4. okt.
- Botornja (Zala m.) 8. juna, 9. sept. posli dat. u ponedeljak marvin.
- Bozok (Hont m.) 5. maja, 30. aug., 11. dec.
- Bozovič (Krašo-S. m.) prvi utorak jan., 1. apr., prid Spasov pravosl. utorak i 1. utor. oktobra.
- Bő (Šopron m.) 6. febr., 9. maja, 10. aug., 4. okt.
- Böhönje (Somogj m.) 19. marta, u petak posli Brašanca; 20. jula, 21. aug.
- Böš (Požonj m.) 14. jan., 24. marta, 1. maja, 6. aug., 28. okt. ti nedelja uvik u četvr.
- Brad (Hunjad m.) treći četvrtak marta, juna, sept. i dec. Naprid dva dana živinski.
- Braššo posle Brašanca na nedelju dana, — posle Luke četvr., petak, subota. Naprid 3 dana živinski.
- Brozova (Njitra m.) posle Tri Kralja; i prija čiste sride u poned.; na cvitni poned. prija Duhova — Sv. Ivana krstit. i Sv. Stipana kralja u poned.; posle Mate i Imre Mirka u poned.
- Breznobanja (Zoljom m.) marta na „Laetare“, prid Duhove u sridu; 16. aug., 30. nov.
- Boroslo (Šaroš m.) 1. jan., 2. jula, 13. dec.
- Brocko (Njitra m.) prie Antuna pustinj., — Josipa 19. marta, vel. Gospe, — i Martinja — utorak.
- Budimpešta** druge ned. marta; poslid. ned. maja; treće ned. aug. — prve ned. nov. — i svaki do druge subate traje; marvin. i konjski u drugu nedilju i poned. Od utorka prija označ. dana, do prve sride kožne trgov.; a ostali dani za sitn. Dva sajma za konje: 1. počima ze prija Gjurgjevske nedilje u ned., pond. i utorak; 2. prve ned., ponediljka i utorka oktob. miseca. Nediljni sajmovi: u Tabanu poned. i petkom; Kristinavaroši četvrt.; u Gradu subot. i ned. — po cilom prvom krugu. II. krug: u sridu, subotu i ned. III. krug: utork. i petkom. U star. Budimu četvr. nediljom po cilom krugu; IV., V., VI., VII., VIII. i IX. utor. i petkom. X. krugu: četvrt. i ned. Nedeljni živins. sajmovi: I. krugu: petkom i subot. za telad i svinje. II. krugu: sridom za telad i svinje; četvr. za marvu i konje. X. krugu: četvrt. i nediljom za svinje.
- Bujin (Arad m.) po star. kal. na Marinje, Brašanac, Ivana usjeka; i prid Božić ti nedilja tako da sajmovi prid — il za označ. danima najbližim poned. bivaju.
- Bujin (Temeš m.) 24. apr., 24. juna, 15. okt. i 30. nov. Ako na označ. dane rim. kat. il grčko ist. sveci pad. posle na ned. dana biva sajam.
- Buziaš (Temes m.) 23. jan., 24. apr., 25. jula, 1. okt. prija 1 dan živinski sajam.
- Bükösd (Somogj m.) iza 5. aug. u nedilju.
- Bükösd (Baranja m.) 25. marta, u poned. za ned. sv. Trojstva; 4. okt., 11. nov. ako je dat. u svet., onda slid. dan biva sajam.
- C**
- Ceglid, Czegléd (Pešt m.) 15. jan., 16. apr., 20. jula, 1. nov., prid dat u ned. i poned.

- Cenej (Torontal m.) 24. maja, 21. aug., 24. okt., ako označ. dan u poslen dan pada, prid dat. u ned. biva sajam.
- Cibakhaza (J.-N.-Kun-S. m.) 31. marta, 30. maja, 15. sept., 18. nov., uvik u ned. i poned. ako dat u posleni dan pada, u prijašnju ned. biva sajam.
- Crepaia (Torontal m.) 4. do 6. aprila, 8. do 10. sept.
- Čaba vidi Bekeš-Čaba.
- Čakanj (Somogj m.) 15. aug.
- Čakanj (Vaš m.) 27. febr., 2. maja, 8. juna, 6. aug., 9. i 29. sept., 25. nov. ako u svetac il sa sajmom u Körmendu ili Sv. Gothardu u isti dan pada, slideć dana biva sajam.
- Čakova (Temes m.) po starom kal. u po korizme; na Petrov dan, 27. aug., 10. okt., 11. nov. tih nedilja uvik od po dana četvrtka do ned.
- Čaktornja (Zala m.) 3. febr., na vel. poned. 30. juna, 3. aug., u poned. prid 13. okt., 25. nov.
- Čakvar (Feher m.) u poned. za nediljom „bez Imena“, u poned. i utorak za ned. „Rogate“, Sv. Ane (jul.) i Nikoljske ned; takodjer u poned. i utor.
- Čanad Srpski i Nimački (Torontal m.) 16. marta, 20. juna, 16. okt., 10. dec. ako označ. dan u poslenik pada, u prijašnju ned. biva sajam.
- Čanad (Pešt m.) 14. febr., 7. maja, 16. okt., 11. nov.
- Čanad-Palota (Čanad m.) 11. juna i 23. okt. slideće subote.
- Čantavir (Bačka) u poned. prid. 1. maja i 24. sept.
- Čatad (Torontal m.) 13. marta, 1. maja, 15. okt. ako dat. u posleni dan pada, u prijašnju ned. biva sajam.
- Čeffa (Bihar m.) prvog četvrtka aprila, aug. i dec. miseca.
- Čenej (Torontal m.) 24. maja, 21. aug., 21. okt. ako datum u posleni dan pada, prid njim u ned.
- Čenger (Satmar m.) 25. januara, 24. febr., 19. marta, 24. apr., maja na Spasov, juna na Brašančevo, 22. jula, 20. aug., 29. sept., 28. okt., 19. nov. i 25. dec. u petak prid dat.
- Čepa (J.-N.-Kun-S. m.) 12. apr., 12. jula, 5. sept., 18. dec. uvik u ned. biva sajam ako je dat. posleni dan, u prijašnju ned. biva.
- Čepin 20. maja, 11. nov.
- Čepreg (Šopron m.) u četvrt. za čist. srid; na vel četvrt.; posli Spasova u petak; 29. jula, 29. sept. i prid Božić u sridu.
- Čermö (Arad m.) na cvitn. ned. posli Petrova u ned.; po star. kal. u ned. posli Sv. Dimitrije.
- Čiksereda (Čik m.) u petak posli „Septuages“ i Spasova; 13. jula, na Miholj prija dat. po 3 dana živ. sajam; koji na svetac padne, prilazi na slid. posleni dan.
- Čik-Stgjörgj (Čik m.) na vel. poned. i prid Božić u poned. na dat. za sitn. a prid njim živinski.
- Čik-Stmarton (Čik m.) 3. maj., 9. nov., ako u svetac pada slid. čana biva sajam za sitn. prid njim živin.
- Čoka (Torontal m.) na Ime Isusovo; na mladi Uskrs; na dan Sv. Trojstva i 29. sept.
- Čokonja (Šomogj m.) 24. febr., u četvrt. posle Uskrsa; 27. juna, 26. jula, 21. sept.
- Čongrad 1. marta, 1. maja, 25. aug. i 10. dec.
- Čorna (Šopron m.) 6. jan., na Grgura; Filip i Jak.; Sv. Ivana krstit.; na Miholj i na Martina, ako dat. na ned. ili svetac kršč. ili žudinski pada slidećeg poned. biva.
- Čurgo (Šomogj m.) posli Uskrsa i Duhova u utorak 1. sept.
- Čurog (Bačka) 4. marta, 1. juna i 6. okt. prid dat. u ned. i poned.

D

- Dabaš (Pešt m.) u ned. i poned. prija 18. febr., 1. maja, 3. aug. i 1. nov.
- Dalja (Udvarhely m.) 4. maja i 30. okt.
- Darda (Baranja m.) 27. marta, maj.

- prosni dana; ned. Bartholomeja i Svi Sveti uvik u pon.
- Daruvar (Krašo-S. m.) 10. marta i 10. juna.
- Debeljača (Torontal m.) 19. marta i 1. sept.
- Dekležin (Zala m.) 18. juna i 21. aug.
- Deliblat (Temeš m.) 6. aprila i 10. sept.
- Dengeleg (Satmar m.) 30. marta i 17. sept.
- Debrecin Sv. Antuna pustinjaka; Gjurgjevski; vel. Gospojinski; o Dionisiju muč. takozvani vel. sajmovi, 9 dana traju: sajam se počima u poned. prija ti ned. kad označ. dani bivaju; za obrt i neizradjene proizvode svi 9 dana; počet. sajma u četvrt. i petak za ovce, u sub. i ned. za svinje, u ned. i poned. za konje; a slideće nedilje ili sveca, ponediljka i utorka marvinski sajam biva.
- Deeš (S.-Doboka m.) 1. marta, 1. juna, 13. dec. ti ned. poned utorkom i sridom i prid Sv. Stipana kralja utorkom, sridom i četvrt.; prvi dan za svinje i konje, drugi dan opće živinski, a treći dan za sitn.
- Derečka (Šopron m.) 12. marta, 24. juna i 30. nov.
- Derečka (Bihar m.) 15. sičnj., 24. aprila, 15. kolovoza i 15. okt. u petak koji je prid pon. prija dat.
- Detta (Temeš m.) 24. marta, 15. juna, 12. sept. i 30. nov. prid. dat. sub. i ned.
- Deva (Hunjad m.) 14. jan., 13. maja, 3. aug. i 30. okt. Tri dana prija živinski a 4. dan za birke.
- Devavanja (J.-N.-Kun-S. m.) 17. jan., 15. apr., 5. jula, 12. okt. po 2 dana traje, ako dat. u posl. dan pada, prid dat. u subotu i ned. biva sajam.
- Devečer (Vesprem m.) 25. jan., 1. maja, 6. aug. i 1. nov. prid datum u poned. i utor.
- Devenj (Požonj m.) 2. do 3. jan., 1. do 2. maja, 25. juna, 10. do 11. aug. i 18. okt.
- Dičő-Stmarton (Kük. m.) 1. mart., 1. maja, 24. jula, 15. okt. za živin. 3 dana naprid, 10—30. apr. sajam za ovce.
- Dioseg (Bihar m.) u sridu prve ned. febr., 3. ned. marta, 1. ned. maja, 2. ned. jula, 2. sept. i 2. ned. dec. miseca.
- Dioseg M. (Požonj m.) u četvrt. prid ime Isusovo, prid Giurgjevo, Margitu jula i Martinianov.
- Disnod (Seben m.) 30. juna i 29. aug.
- Divenj (Nograd m.) 2. jan., 1. maja, 24. juna, 10. aug. i 18. okt.
- Dob-Tisa (Sabolč m.) 15. jan., 17. apr., 7. aug., 4. okt. tih nedilja uvik u poned.
- Dobra (Hunjad m.) 5. maja, po star. kal. 2. četvrtka posli Duhova; 20. sept., 7. nov.
- Dobra (Vaš m.) u poned. posli Sv. Stipana; posli 1. nov., u poned. prid dat. po 2 dana živinski.
- Dobrica (Torontal m.) 2. do 5. maja, 23. do 25. sept.
- Dobšina (Gömör m.) na Petra Nol., Stolica Petra, Pongraca i zač. bl. Div. Marije.
- Dognačka (Krašo m.) 18. sept.
- Dolova (Torontal m.) 21. marta i 21. okt.
- Domašina (Krašo m.) 1. jan., na cvitn. po star. kal. i 17. jula.
- Dombovar-O (Tolna m.) posli tri kralja u poned. na Gjurgjev i Petrov dan; 30. nov.
- Dorogh (Hajdu m.) 8. febr., 29. jula i 11. nov. ti nedilja u četvrtak.
- Dorožma (Čongrad m.) 7. apr., 29. juna, 16. sept. i 8. dec. prid dat. nedilj.
- Döbrököz (Tolna m.) u poned. prid cvitnicu i posli Sv. Stipana kralja.
- Dömsöd (Pešt m.) 7. marta, 22. lipnja 10. kolov.
- Drag (Kolož m.) na vel. četvrt. 6. jula, 18. aug. i 7. nov., prid dat. po 2 dana živinski.
- Dravavašarhely (Zala m.) 10. marta, 15. lipnja posli Angjela čuv. u poned. i 13. pros.
- Duna-Adonj (Feher m.) 2. apr., 16. juna, 15. sept., 24. nov.
- Dunaföldvar (Tolna m.) 25. marta, 20. aug. poned. i utor. na Duh. utorak i srida i poned. uvik po 2 dana; prvi dan živin. a drugi za sitn.

Dunapataj (Pešt m.) 19. febr., 14. apr., 29. juna, 4. okt. i 13. dec. prid dat. u ned.

Dunapentele (Feher m.) u poned. sv. Gjurgja, sv. Trojstva i male Gospe nedilja u poned. i prvi poned. adventa.

Duna-Sekčö (Baranja m.) 12. marta; u poned. za ned. sv. Trojstva; 1. sept. i 5. nov. ako datum u ned. ili svetac pada, slid. poned., inače prid dat. u poned. biva.

Dunaserdahelj (Požonj m.) 18. sičnj. prid Uskrs dvi ned. spasovske ned., 27. juna, 22. srpnja, 11. nov. i 13. dec.

Dunaveče (Pešt m.) 14. febr., 6. maja, 26. jula i 29. sept. prid dat. u ned. živin., a utorak za sitn.; ako dat. na ned. pada, istog dana biva sajam.

E

Edelenj (Boršod m.) prid 15. jan., 15. apr., 15. jula i 15. okt. u četvrt.

Eger (Heveš m.) posli tri kralja u poned. tri dana; i 10. marvin. sajam u ned. i poned. utorak za sitn., tog poned. koje ned. Pongrac i pohod Gospodnji biva 29. sept. tri dana.

Egerag (Baranja m.) 5. apr. i 11. okt.

Egreš (Torontal m.) 26. aug.

Egjed (Šopron m.) 1. marta, 20. okt., u slučaju sveca ili ned. posli dat. u poned. biva.

Elek (Arad m.) 15. marta, 15. juna, 15. okt. prid dat. u ned.

Elešd (Bihar m.) 25. febr., slid. ned. u sridu i u četvrt.; (jun.) prid Alojziju; (sept.) Mate i dec. sv. Luce ned. u četvrt. i petak, prvi dan sitnarija, 2. dan živinski.

Elő-Patak (Haroms. m.) 17. do 19. aug. marv.

Enjing (Vesprem m.) na „Sexagesimu“ na Margitu, malu Gospu i na Mladence.

Erči (Feher m.) aprila na Lav papu i na Miholj; ti nedilja u poned. i utor.

Eperješ (Šaroš m.) za sitn. 28. do 30. jan., 6. maja; 17. do 19. juna; 12. do 14. aug.; 16. sept.; 25. do 27. nov.

Živinski: 25. jan., 3. maja, 14. juna, 9. aug., 13. sept. i 22. nov.

Erd-Hamžabeg (Feher m.) prvog poned. maja i 10. aug.

Erdőd (Satmar m.) posli 2. febr. prid Uskrs i Duhove, posli 2. jula, 14. sept., 1. nov. i 16. dec. uvik u četvrtak.

Erdősada (Satmar m.) prve ned. marta i juna; 3. ned. aug. i 2. ned. nov. uvik u petak.

Erdöveg 9. aprila i 28. sept.

Eržebetvaroš (Kük. m.) 27. jan., po Blagovisti slid. dan; u pet. posli Spasova; 5. jula, 21. sept., 10. nov. po 3 dana živin.

Estergom-Ostrogon, posli Grgura; posli Urbana; posl. Lovrinca; posli Šimon Jude uvik u poned. utor., i sridu.

Ermihaljfalva (Bihar m.) 14. do 15. marta, 27. do 28. juna, 6. do 7. sept., 10. do 11. dec. ti ned. u sridu i četvrt.

Eršekujvar (Njitra m.) o Matiji, cvitnici, Ivanu krstit., Demeteru, Sv. Stipanu, Klementinu i o Luci tih ned. uvik u sridu; i prid Duhove u sridu; ako dat. na svetac pada, onda prid dat. u utor. A živinski uvik prid 2 dana biva. Ako ovi na nedilju ili svetac pad. slid. utorka biva.

Eček (Feher m.) 9., 10. maja i 9. do 10. septembra, srid. i četvrt.

F

Fadd (Tolna m.) 12. marta i 15. okt. pridhodni nedilja u poned.; 25. jula ili slidećeg poned.

Façet (Krašo m.) po star. kal. na vodo-kršće; Sv. Todora, Cvitnicu, na Spasovo, Petrov, o velik. Gospi, Sv. Dimitriji i Sv. Nikolji.

Fegjvernek (J.-N.-Kun-S. m.) 1. marta, 1. juna, 12. sept., 20. nov. uvik u ned. i poned. ako u poslen dan pada, te ned. i ponediljka biva.

Fehergjarmat (Satm. m.) posli 2. febr. slid. ned. prija Duhova te ned., 28. juna i 29. sept. ti ned. i prid Božić t. j. posli Otaca u poned.

- Fehertemplom (Temeš m.) 5. do 7. marta, 20. do 23. juna i 15. do 18. okt.
- Feherto (Sabolč m.) 28. jan., 8. juna, 26. aug. i 20. nov. tih ned. uvek u četvrtak.
- Feketehegy (Bačka) drugog ponediljka maja i poslidnjeg ponediljka oktobra miseca.
- Feketeto (Bihar m.) prija Pavla priobr., posli Vincencije, na rastanak Apoštola, 16. okt. posli dat. u poned.
- Feika (Sepeš m.) na vel. utorak, 6. juna i 1. okt.
- Felkenjer (Hunjad m.) posli Uskrsa u petak i 28. dec. po star. kal.
- Felšö-Bajom (Kiš-Kük. m.) 1. apr., 1. aug. za sitn. a prid njim po 3 dana živinski.
- Felšö-Banja (Satm. m.) 6. jan. „prosni dana“, o rastanku Apoštola (jula), o Franji (okt.) nediljom, poned. i utorkom.
- Felšö-Dioš (Požonj m.) na Grgura, ako dat. na subotu ili u ned. pada slid. poned. biva, posli Brašanca i Imena Marinog u utorak na Tomu, ako dat. na subotu ili u ned. pada, slid. poned. biva sajam.
- Felšö-Lendva (Vaš m.) 28. mart., 20. juna, 16. aug., 29. sept. i 30. nov.
- Felšö-Pulja (Šopron m.) u četvrt. 4. ned. korizme, prid Duhove, vel. Gospu i 11. nov. četvrtkom biva sajam.
- Felšö-Šegešd (Šomogj m.) u poned. posli 30. marta, 2. jula, 8. sept. i 25. nov.
- Felšö-Šuranj 19. marta, 1. maja, 21. aug. i 26. okt.
- Felšö-Salašpatak (Hunjad m.) 5. maja, 11. okt., prid datum 1 dan živinski.
- Felšö-Senice (Njitra m.) 24. mart. 5., maja, 19. juna, 14. jula, 24. aug., 29. sept. i 24. nov.
- Felvinc (Torda-Ar. m.) u poned. za ned. bez imena i 8. juna, 23. aug., 19. nov., prid dat. po tri dana živinski.
- Fertö-Stmiklos (Šopr. m.) 3. poned. korizme, utor. posli Duhova, posli Mate i Nikolje u poned.
- Felegjhaza (K.-Kun m.) 20. jan., 27. maja, 18. aug., 4. okt. prid dat. u ned. ako dat. u ned. pada, isti dan biva sajam.
- Fenjsaru (Jas m.) 12—13. marta, 12—13. maja, 29—30. jula, 24—25. okt. ako dat. na poslen dan pada, iste nedilje u ned. i poned. biva.
- Fogaraš (Fogaraš m.) u četvrt. posli Duhova; 9. sept., 6. dec. po 4 dana traje, prid dat. dva dana živinski.
- Földeak (Čanad m.) u poned.: prid Matiju „Cantate“, „Angjela čuv.“ i zač. Bl. Div. Marije.
- Földeš (Hajdu m.) 3. nedilje maja, 2. ned. nov. u sridu.
- Földvar-Marienburg (Brašo m.) 25. marta i 14. dec.
- Feldvarac-Földvar (Bačka) 22. marta, 7. juna, 21. aug. ako dat. u poslen dan pada, prid dat. u ned. biva.
- Franjova (Torontal m.) 13. maja, 13. jula, 30. okt. ako dat. nepada u ned. u prijašnju ned. biva sajam.
- Frata-Magjar (Kolož m.) 27. aug. i 19. nov.
- Futok-Futak (Bačka) 3. apr., 16. juna, 17. aug., 6. nov. ako dat. nepada u ned. ili u poned. u prijašnju ned. ili poned. biva sajam.
- Fülek (Nograd m.) 6—7. febr., 24—25. maja i 18—19. nov.
- Fülöpsalás (Pešt m.) 8. aprila, 17. juna, 5. sept., 6. dec. prid dat. živinski, ako dat. u ned. ili svetac pada, u prijašnji poned. i utor. biva.
- Füzeš-Abonj (Heveš m.) 12. marta, 12. juna, 12. sept., 12. dec. ako dat. nepada u poned., u prijašnji poned. biva.
- Füzes-Gjarmat (Bekeš m.) 30. marta, 10. juna, 25. aug., 24. okt. biva sajam.

G

- Galantha (Požonj m.) u poned. ned. Grgura i prid Duhove posli Sv. Stipana kr. i prvi poned. adventa.
- Galgoc (Njitra m.) Pavla priobr., Laetare, Uskrsne, Pilipove, Duhovske, Sv. Lorinca, Miholjske, Svih Svetih, Sv. Tome, tih nedilja utorkom i četvrt.

- marvin., a posli ovih utorkom za sitn. biva sajam.
- Gattaja (Temeš m.) 20. jan., 20. aprila, jula i okt. miseca.
- Gaç (Nograd m.) u poned. posli Imena Isus. u poned. jan. posli 3. ned. Josipov i Sv. Imbre sajam (nov.) ako ova dva poslid. data koji u ned. padaju slidećeg poned. i utorka; ako pak na subotu dat. pada, onda marvin. prid dat. u pet. biva.
- Gaç-Varalja (Nogr. m.) 7. jan., 8. febr., 6. maja, 1. jula, 26. aug. i 30. sept.
- Galošfa (Somogj m.) 12. marta, 16. maja, 3. jula, 21. aug. i 21. sept.
- Galseč (Ung m.) na Antuna pust. (jan.) na Grgura, na Sofiju (maja) na Mar. Magd., na Nikolj i Martina.
- Gelej (Boršod m.) na Gjurgjev i 19. nov. nedilje utorkom biva sajam.
- German (Temeš m.) 26. jula i 20. aug.
- Gernješeg (Maroš-T. m.) 14. jan., 15. maja, 16. aug. i 19. nov.
- Gerend (Torda-Ar. m.) 26. jula i 7. okt.
- Ghymes (Njitra m.) 23. febr., 13. jula i 16. dec.
- Gödöllő (Pešt m.) 20. maja, 29. juna, 1. okt., 13. dec. uvik posli dat. u poned. ako je datum u poned. isti, dan biva.
- Gödre [Baranja m.] 19. marta, 22. jula, 21. sept., posli dat. u poned. i 5. nov. prid dat. u poned.
- Gölnicbanja [Sepeš m.] u utor. posli Glune ned. Utorak prid Ivana krstit. 4., 5. sept., 11. i 12. dec.
- Görčönj [Baranja m.] 24. febr., 25. maja, 24. aug. i 5. nov.
- Gerinc [Sepeš m.] posli Imena Isus., Sofije, Rastanka, Apoštola, Sv. Kate uvik u poned.
- Gurahonc [Arad m.] 11. maja, 21. aug., tih nedilja u poned.
- Gufa [Komarom m.] 1. jan., Judica, 13. juna. tih nedilja u poned. na dan Jeremije i Sv. Mate.
- Gjalu [Kolož m.] 20. aprila, 24. jula, 11. dec. prid dat. po 1. dan živinski sajam.
- Gjarmata [Temeš m.] 16. jan., 16. maja i 26. okt.
- Gjula [Bekeš m.] 25. jan., prid dat. ned. od sride zaključivo do nedilje, 22. jula, 8. sept. uvik tih nedilja prid dat. od sride zaključ. do nedilje biva.
- Gjulafehverar [Alšo-F. m.] u poned. posli Uskrsa; 26. jula, 30. sept., 17. dec. prid dat. po tri dana traje živinski.
- Gjergjo-Alfalu [Čik m.] 24. febr., 31. okt. ako u ned. ili svetac pada, slideći dana biva.
- Gjergjo-Ditro [Čik m.] 3. febr., 1. maja, 17. jula, 25. nov., ako dat. na ned. ili svetac pada, slid. dana biva.
- Gjergjo-St.-Mikloš [Čik m.] u subotu prid cvitnicu, 15. juna, 7. sept., 13. dec., ako dat. na svetac pada slideć. dana biva, a prid dat. uvik po 2 dana traje živin. sajam.
- Gjekenješ [Šomogj m.] 1. maja, 1. aug., ako dat. na ned. ili svetac, pada slid. dana biva.
- Gjercamoš [Torontal m.] 5. apr., 17. juna, 19. sept. ako dat. na poslen dan pada, prid datum u ned. biva sajam.
- Gjetva [Zoljom m.] 24. apr., 25. juna, 24. sept., 24. nov. prid dat. po jedan dan živinski.
- Gjoma [Bekeš m.] 10—11. marta, 1—2. juna, 15—16. aug. i 15—16. nov.
- Gjorok [Arad m.] 15. marta i 27. sept.
- Gjöngjőš [Heveš m.] 2—3. febr., 25—26. maja, 24—25. aug., 19—20. nov., ako dat. nepada na ned., onda prid dat. u ned. i poned. biva sajam.
- Gjöngjősmellek [Šomogj m.] 5. apr., 5. okt., tih nedilja poned. i utorkom.
- Gjönk [Tolna m.] u utorak na poklade; u četvrt. prid Duhove i 1. četvr. aug. mis.
- Gjur-Gjör 18. jan. te nedilje kao i vel. nedilje prva 3 dana; Brašančeve, Marije, Magdaline, Malo-Gospojinske i Sv. Kate, tih ned. u poned. i utorak.

H

Hadhaz [Hajdu m.] 12. marta, 6. jula, 21. sept., tih nedilja četvrtkom.

- Hajoš [Pešt m.] 25. marta, 29. juna i 29. sept. posli dat. u ned. sajam.
- Hajdubösörmenj [Hajdu m.] 3. febr., 1. apr., 26. juna, 25. aug., 19. nov. tih nedilja u poned. ako na svetac pada, posli dat. slid. biva sajam.
- Hajdunanaš [Hajdu m.] 19. marta, 15. jula, 14. sept., 4. dec. tih nedilja sridom.
- Hajdušica [Torontal m.] 25. aug.
- Halaš [Pešt m.] 25. marta, 21. juna, 1. sept., 9. nov. prid dat. u ned. i poned. ako dat. pada na ned., isti dan biva sajam.
- Halaši [Mošon m.] 24. febr., 27. juna, 20. aug., 11. nov. tih nedilja u poned.
- Hanušfalva [Šaroš m.] na Matiju [25. febr.] prid Uskrs, prid Duhove, na Sv. Ivan dan 26. juna i prid Sv. Stipana kr. u četvrtak. Ako označ. dan na četvrt. pada, onda u taj dan biva sajam, inače prijašnji četvrt. Ako Sv. Stipana kr. sajam u četvrtak pada, onda prijašnje nedilje u četvrt. biva sajam.
- Harkanj [Baranja m.] kupalište febr. na Sv. Susanu, aprila na Gjurgjev dan, aug. na Sv. Petra u okovih i na Nikolju tih nedilja poned.
- Hatvan [Heveš m.] 2. febr., 28. apr., 2. juna, 31. aug., 2. okt. i 5. nov. tih nedilja ned. i poned.
- Haromfa-Agarev [Šomogj m.] 1. marta, 6. maja, 30. aug. i 19. nov.
- Haromšator [Vaš m.] 13. jula i 21. sept.
- Hatseg [Hunjad m.] 14. febr., 27. aug., prid 14. febr. po tri dana živ., 21—23. aug. za birke; 24—26. aug. za marvu.
- Hegjfalva [Vaš m.] u poned. posli 8-og juna; 29. sept. u sridu posli Medarda [jun.] i 11. nov.
- Hegjkő [Šopron m.] na velik poned. i prid Miholj dan u poned.
- Hercegsöllőš [Bar. m.] 4. maja, 21. nov., tih nedilja u poned.
- Heteš [Šomogj m.] 1. poned. marta; prvog četvrt. maja; i 3. poned. juna; i 4. poned. jula.
- Heteš [Zala m.] u utorak posle Uskrsa; u sridu prid Spasov; 28. jula.
- Heveš [Heveš m.] 25. jan., 18. apr., 18. jula, 24. okt. tih nedilja nediljom i poned.
- Hedervar [Gjör m.] u utorak posli Uskrsa; u poned. posli Brašanca; male Gospe; i Sv. Kate.
- Hidalmaš [Kolož m.] 5—6. apr., 25—26. sept.
- Hidegkut [Temeš m.] 16. jan., 16. maja, 14. sept.
- Hidegkut [Vaš m.] u poned. posli cvitnice, i Sv. Trojstva; na Ruperta; i Martina; 24. sept., 11. nov.
- Hedvegh [Vaš m.] u poned. posli tri kralja; cvitnice; Sv. Ivana krst. i Sv. Franje.
- Himešhaz [Baranja m.] u poned. nedilje Mar. Terezije i Sv. Vinc.; ako na svetac pada, onda slideć. dana.
- Hodmezövašarhelj na ime Isusa u ned. i poned. prid Josipa; Brašančevo; rastanka apoštola; i Sv. Gala [okt.], a prid ove subotom živinski sajam.
- Hodšag [Bačka] 19. apr., 28. sept., ako dat. na ned. il poned. pada, isti dan biva sajam; ako dat. na drugi dan pada, slideće ned. i poned. biva sajam.
- Homolic [Torontal m.] 18. aug.
- Horgoš-Vorgoš [Čongrad m.] u poned. druge ned. febr., druge ned. juna i treće ned. nov.
- Hortobagj [Hajdu m.] 20. juna, živinski sajam.
- Hosufalu [Brašo m.] posli čiste sride; Spasova; Ivana krst. Uzvišenja križa uvik petkom sajam.
- Hosuhétenj [Baranja m.] u poned. prid 4. maja i prid Sv. Križa; [sept.] u poned.
- Högješ [Tolna m.] posli Pavla priobr. Josipa, Petrova, Leopolda, sridom marvin., četvrtkom sajam za sitn.
- Hradišće [Njitra m.] 15. jula, 11. nov.
- Hunfalva [Sepeš m.] o Antunu pust., o Petrovu, o Ursuli [okt.] tih nedilja četvrtkom.
- Hust [Marmaroš m.] poned. i utorkom

2. nedije marta ; treće nedilje jula ; prve nedilje okt., po star. kal. na vel. Gospu i na Miholj, po star. kal. na Sv. pričisti.

I

Idvor [Torontal m.] 3. maja, 23. sept.
Igal [Šomogj m.] 24. apr., 24. juna, 1. sept., 28. okt.

Iglo [Sepeš m.] 4. četvrtka korizme, poslid. ned. sept., prve ned. dec. u sridu ; i 7. juna te nedilje u sridu.

Iharoš-Berenj [Šomogj m.] na Matiju, 16. maja, 26. jula, 21. sept.

Illava [Trenčen m.] o Dorotheji, o Blagovisti, o Spasovu, Brašančevu, o Mar. Mand., o Mati, o Svi-Svetima i o Zač. Bl. Div. Mar.

Ilonda [Solnok-D. m.] 9—10. febr., 1—2. maja, 15—16. okt.

Ipoljšag [Hont m.] u poned. i utorak prid Matiju ; prid Blagovisti ; prid Urbana ; Margaretu ; vel. Gospu ; Matu [sept.], Imbru [nov.], prid mladence uvik u poned. i utorak.

Ireg [Tolna m.] o Blažu, Gjurgju, male Gospojine, Sv. Kate, tih nedilja poned. i utorkom.

Irša [Pest m.] 14. febr., 15. juna, 1. sept., 13. dec. ako decemberski dat. na ned. pada, u prijašnju ned. biva.

Ištvandi [Šomogj m.] 27. apr., 8. juna, 28. aug., 28. okt.

Istimir [Feher m.] o Josipu, Susani i Svi Svetima, tih nedilja ponediljkom.

Ittebe [Torontal m.] prid Gjurgjev u ned. ; 16. okt. ako ovaj dat. na poslen dan pada, prid njim u ned. biva sajam.

Ižak [Pešt m.] 1. marta, jula i okt. uvik prid datum u ned. i poned.

J

Jablunka [Arva m.] 20. jan., 15. marta, 20. juna, 25. okt.

Jankovac [Bačka] 17. apr., 26. juna, 2. nov., ako dat. nepada na ned. uvik slidećeg poned. biva sajam.

Janošhaza [Vaš m.] 19. marta, prid Duhove u poned. 23. aug., 15. nov.

Jarkovac [Torontal m.] 3. apr., 22. juna, 25. okt.

Jas-Apati [J.-N.-Kun m.] 19. i 20. febr., 25. i 26. juna, 8. i 9. sept., 3. i 4. dec. tih nedilja ned. i ponediljkom.

Jasberenj [J.-N.-Kun-S. m.] 25. i 26. marta, 18. i 19. maja, 15. i 16. aug., 4. i 5. okt., 9. i 10. dec. tih nedilja ned. i ponediljkom.

Jesenova [Temeš m.] 21. maja, 11. okt.

Jas-Doža [J.-N.-Kun-S. m.] 8. jan., 8. jula, 25. okt. uvik ned. i ponediljkom ; ako dat. na srid. nedilje pada, slideće ned. i poned. biva.

Jas-Karajenő [Pešt m.] 3. apr., 8. jula i 2. okt.

Jas-Ladanj [J.-N.-Kun-S. m.] 18. jan., 5. apr., 2. jula, 22. nov. tih nedilja ned. i ponediljkom.

Jas-Lajoš-Miže [Pešt m.] u poned. prid 26. maja i 15. sept.

K

Kadarkut [Šomogj m.] u utor. prid Sv. Ivana ; u poned. prid Ivana krstit., Barthola i Imbru.

Kaljača-Kaloča [Pešt m.] 19. marta, 15. aug., 30. nov. prid datum u ned. i poned. i prve nedilje i poned. juna.

Konak [Torontal m.] 19. marta, 20. sept.

Kanjiža vel. [Zala m.] u poned. prid 2. febr. ; na velik poned., u poned. prid Duh. i vel. Gospu ; u poned. prid Tereziju [okt.] ; ako dat. okt. miseca na poned. pada, isti dan biva sajam i u poned. prija zač. Bl. Div. Mar.

Kanjiža stara [Bačka] 25. maja, 1. sept., ako dat. nepada u nedilju il u poned., onda prid datum u ned. i ponediljak biva sajam.

Kanjiža turska [Torontal m.] 29. apr., 1. aug. i 1. nov., ako dat. nepada u ned. prid dat. u nedilju biva sajam.

Kapornak-Nagy [Zala m.] na ime Isusa, mladog Uskrsa, Sv. Trojstva, vel. Gosp. i posli Svih-Svetih uvik u poned.

Kapoš-Mező [Šomogj m.] 10. febr., 1. apr., 18. maja, 14. juna 11. aug., 30. sept.

- Kapošvar [Šomogj m.] 25. marta, 29. juna, prid dat. u poned. 4. sept., 2. nov.
- Kapuvár [Šopron m.] 25. jan., 19. marta na Brašančevo, 26. jula, 15. okt., 13. dec., ako dat. na poned. pada, isti dan biva, inače uvijek slidećeg poned.
- Karoljfalva [Temeš m.] 19. do 21. marta, 29—30. juna i 1. jula, 29—30. sept., 12. okt., 7—8. nov. ako prvi dan data na nedilju il svetac pada, i osim četvrtka ma koji dan pada, slid. četvrtka počima sajam.
- Karanšebeš [Krašo m.] 1. nedilje maja, aug. i okt. petkom, subot., ned. biva sajam.
- Kašša 20. jan., 3. maja, 27. juna, 15. aug., 19. nov., tih nedilja poned., utor. i sridom; i svakog miseca prve sride vel. zemaljski živinski sajam.
- Kaćmar [Bačka] 16. maja slidećeg ponediljka; Sv. Terezije nedilje [okt.] u poned.
- Kakova [Krašo m.] 1—2. maja, 2. nov.
- Kaloz [Feher m.] 1. febr. na vel. poned.; 27. jula, 26. sept. i 9. dec. tih nedilja ponediljkom.
- Kapolnaš [Udv. m.] 28. juna.
- Kapolnaš [Krašo m.] 13. jan., 21. marta, 5. maja, na grčk. istoč. Duhove, 6. jula, 20. sept. i 20. nov.
- Kečkemet 12. marta, 10. maja, 10. aug., 26. sept., 25. nov., uvijek u poned., ako dat. u ned. pada, slidećeg, ako u poned. pada istog dana, ako na drugi poslen dan pada, prid datum u poned. biva.
- Kecel [Pešt m.] na mladi Uskrs u poned.; u poned. prid Dimitriju; 20. jula ned. u poned. i utorak.
- Kemnic 2. maja, 22. juna i 18. okt.
- Kendilona [Solnok-D. m.] 23. jan., 24. maja i 16. aug.
- Kerestur-Sekelj [Udv. m.] 21. do 24. febr., 1—4. maja, 4. do 7. jula i 12. do 15. sept.
- Keresteš [Bihar m.] 29. maja, 12. sept.
- Keresteš-Nemet [Vaš m.] u poned. posli Sv. Trojstva i cvitnice i posli Nikolje u poned.
- Kerka-St.-Mikloš [Zala m.] 16. febr., 23. apr., 10. juna, 6. aug. posli dat. utork.
- Kerteš [Vaš m.] u sridu prid Spasovo; 13. aug.
- Kesthelj [Zala m.] 6. jan., posli Uskrsa, Brašančeva, Lovrinca četvrtkom; posli 21. sept. i Sv. Martina u četvrtak.
- Kekkő [Nograd m.] 23. jan., 13. marta, 24. apr., na Spasovo i Brašančevo, 10. jula, 24. i 29. sept., 13. nov., 3. dec. uvijek prid dat. u sridu; ako na ovaj svetac, biva onda slid. sride drži se sajam.
- Kemend [Estergom m.] u poned. Spasovske nedilje 20. nov.
- Kežmark [Sepeš m.] utorkom i sridom; posli „Invoke“ i Trinitatis ned.; 14. sept. i 13. dec. tih nedilja utor. i sridom.
- Kethelj [Šomogj m.] u poned. posli tri kralja Teofila [marta] posli Demetra [okt.]
- Kezdi-Vašarhelj [Haroms. m.] u poned. 3. jan. i 2. maja; na dan Šimun Jude prid dat. po 3 dana živinski.
- Kiš-Ber [Komarom m.] četvrte nedilje apr.; Sv. Ivana krst., vel. Gospe i Martina, tih nedilja četvrtkom.
- Kiš-Cel [Baš m.] 2. poned. korizme; 16. maja, 1. sept., 24. okt., ako dat. na svetac pada, slid. dan biva sajam.
- Kiš-Er [J.-N.-Kun-S. m.] 8. febr., 25. apr., 25. jula, 11. nov. ako dat. na ned. ili svetac pada prijašnjeg poned., a prid datum jedan dan biva marvinski sajam.
- Kiš-Jenő prid tri kralja; Gjurgjev i Miholj u ned.
- Kiš-Kapuš [N.-Kük. m.] 28. apr. i 28. aug.
- Kiš-Köröš [Pešt m.] 24. i 25. febr., 1. i 2. maja, 1. i 2. aug., 18. i 19. okt. ako dat nepada u nedilju i poned., prid datum u ned. i poned. biva sajam.
- Kiš-Marija [Bihar m.] 9. marta, 12. juna, 11. sept., 11. dec.
- Kiš-Marton [Šopron m.] u poned. za ned. brez. „Imena“, Exaudi i Sv. Petra u okovih, 21. sept.
- Kišmart-Varaajja [Sopr. m.] u prvi poned. marta, jula, sept. i dec. mis., ako

- koji dat. na svetac pada, istog miseca slid. poned. biva sajam.
- Kiš-Seben [Šaroš m.] 21. i 22. febr., 25. i 26. apr., 20. i 21. juna, 5. i 6. sept., 15. i 18. okt., 5. i 6. dec. za birke; 24. apr., 16. okt. živinski; 21. febr., 25. apr., 20. juna, 5. sept., 17. okt. i 5. dec. prve sride jan., marta, maja, jula i aug. miseca.
- Kištelek [Čongrad m.] 13. sičnja, 16. apr., 7. jula, 20. okt. prid dat. u poned.
- Kiš-Ujsallaš [J. N. Kun m.] 19. i 20. marta, 30. juna, 4. i 5. sept., 13. dec. ako dat. na ned. ili poned. pada, istog dana biva sajam.
- Kiš-Ujfalu [Šopron m.] u poned. na Duhove i u nedilju prid Šimon Judu.
- Kišeto [Temeš m.] 18. juna, 15. okt.
- Kišuba-Ujhelj [Trencsen m.] prid 6. velj. u poned. i posle 8-og maja; a marvinski prid dat. u četvrt., u poned. posli 15. juna, a marvin. prid dat. u četvrtak; prid Jakova, Sv. Stipana, [aug.], sv. Gala, [okt.] i prid sv. Luku uvik u poned. a prid njim u četv. marvin.
- Kiš-Varda [Sabolč m.] 17. marta, 23. maja, 16. juna, 1. sept. i prve ned. nov. i prid Božić u poned. ako Božić u oned. pada u prijašni biva.
- Kiš-Zombor [Torontal m.] 15. aprila, 10. augusta i 18. okt.
- Koka [Pešt m.] 21. febr., 22. juna, 22. sept., 22. nov., tih nedilja, nediljom i ponedilj.
- Kolož [Kolož m.] u sridu posli Uskrsa, 5. nov. za sitnež, prid tim 2 dana za živinu.
- Kolož-Monoštor (Kolož m.) 4. i 5. maja. Koložvar, 10. jan., 12. marta, 13. juna, 2. sept., 2. nov., a prid dat. po 3 dana živ., 5. maja za ovce.
- Komadi [Bihar m.] 20. marta, 20. apr., 16. aug. i 1. okt. tih nedelja petkom i subotom.
- Komarom, Filipa i Jakova. Petrova, Sv. Roke, Sv. Franje i Andrije, nediljah, ponediljkom živin. a sridom i četvrt. za sitn.
- Komjath [Njitra m.] Fabijan i Sebast., Blagovisti, Sofije, rastanka Apoštola i Demetra tih nedelja petkom marvinski, slid. ned. za sitn.
- Komloš [Torontal m.] 5. marta, 15. juna, 1. sept. ako dat. nepada u ned., biva sajam.
- Konji [Tolna m.] 12. apr., 9. okt., tih nedilja sridom.
- Korpona [Hont m.] 3. februara živinski, c. za sitn. u petak prid cvitnicu živin. na vel. poned. sitn.; posli Spasova u petak živ. slid. poned. za sitn., 27. juna za živinu, 30. za sitnež. Na Bartol. sitn. prija tri dana živ. Na Miholj dan sitn. prija 3 dana živ. Na Šimun Juda sitn. prid 3 dana živ. U petak 3-će ned. adv. živin., slid. poned. sitn.
- Kotor [Zala m.] 9. marta, 27. juna, 30. sept., 30. nov.
- Kozar racki [Baranja m.] 13. marta, 1. maja, 26. juna, 16. okt.
- Kölešd [Tolna m.] Judicom, Sv. Gotthardom, Vladislavom i Martinom tih nedilja u uturak i sridu.
- Köpčenj [Mošon m.] za Babijanom i Sebastijanom, Pongracom, Gospinim pohodom, Šimon Judom slidećeg ponedeljnika.
- Körmönd [Vaš m.] 2. febr., 12. marta, 5. apr., 10. maja, 24. juna, 20. jula, 24. aug., 21. sept., 18. okt., 11. nov., 13. dec.
- Körmöcbanja [Bars m.] u. četvrt., petak i subotu posli Gjurgja; 1. 2. aug., u četvrtak, petak i sub. posli Miholja.
- Körösbanja [Hunjad m.] 2. jan., 8. jula, 20. nov., 7. dec.
- Körös-Ladanj [Bekeš m.] 10. maja, 28. juna, 15. sept., ako dat. na ned. il svetac pada, prid isti dan biva sajam.
- Köröshegy [Šomodj m.] poslidnjeg utorka marta i augusta miseca.
- Kösegy [Vaš m.] poslidnja srida sičnja, prid cvitnicu; prid Duhove; prid Jakova; posli Egidije; prid Ursulu; iza treće ned. adventa uvik u poned. biva.

- Kötelek [J. N. Kun S. m.] 25. sičnja, 5. maja, 20. sept. u ponideljak ili prid njim u poned.
- Kövágó-Sólös [Baranja m.] 1. marta, 22. jula, 15. sept., 1 dec. ako na ned. padaju, onda prid nji u poned.
- Krašova [Krašo m.] 1. pon. za Gjur-gjevom; 2. pon. za Petrovon i 3. poned. i utorka za 14. nov.
- Krašo [Satm. m.] 1-im utorkom maja. 2. utorka jula., 1. utor. sept. i nov. miseca.
- Krasna [Silagj m.] 3. poned. jan., 2. poned. i utorka aprila jula i okt. miseca.
- Krasna-Beltek [Satm. m.] 10. febr., 31. marta, 19. maja, 21. jula, 22. sept., 10. nov. i 22. dec.
- Krnaja [Bačka] 12. maja, 6. okt. ako datum u ned. ili poned. pada isti dana; inače prid datum u nedilju biva sajam.
- Kubin-Alšo, u poned. za ned. Sexagesina; za 24 tim junom; malom Gospom i 19. nov.
- Kubin [Temes m.] 17. mart., 5. maja, 7. nov.
- Kudric [Temeš m.] 1. maja, 16. okt.
- Kula [Bačka] 29. apr., 24. juna, 6. aug., 15. okt., prid dat., ako dat. na taku nedilju pada, koji je dan i inače svetac, sli. dana biva sajam.
- Kunhegješ [J. N. Kun m.] na Marinje; Antuna Padovanskog; Samuila i Luku; uvik nediljom i poned., ako ovi na poslen dan pad. prid dat. u ned. i poned. biva sajam.
- Kun-St.-Marton [J. N. Kun m.] 14., 15. febr. 22., 23. maja, 22. 23. aug., 11. 12. nov., tih nedilja nediljom i poned.
- Kun-St.-Mikloš [Pešt m.] 3., 4. febr., 16., 17. maja, 22., 23. aug., 29., 30. dec.
- Küküllövar [K. Kük. m.] u poned. posli 3 kralja; u poned. prid poklade; na velik poned. 21. aug., prid Božić u ponideljak a po 3 dana prid dat. biva živinski sajam.
- L**
- Lachaza [Pešt m.] 28., 29. febr., 25., 26. maja, 3. 4. aug., 15., 16. okt., tih nedilja nediljom i poned.
- Ladomer [Šaroš m.] 20. do 22. jan., 3., 4. juna, 11. do 13. nov., u slučaju sveca, slid. dana biva sajam.
- Laško [Baranja m.] 4. aprila, nedilje ponediljkom i 1. ponediljka okt. misca.
- Leibic [Sepeš m.] prvog utorka feb., na mali Uskrs, 1. utor. jula miseca, u utorak posli vel. Gospe, ako Gospa na utorak pada 12. aug. biva marven. sajam; i 1. utorka nov. miseca.
- Lepšenj [Vespr. m.] 25. maja, 12. okt.
- Letenje [Zala m.] 24. febr., 2. juna, 29. jula, 25. aug., 6. okt., 25. dec. uvik naprid u utorak.
- Legrad [Zala m.] 12. marta, na Sv. Trojstvo, 24. aug., 2. nov. i 13. dec.
- Leka [Vaš m.] poslid. poned. febr., 2. poned. maja, poslidnjeg poned. sept., na Nikolju.
- Leva [Barš m.] 6. jan. gluhe nedilje, Brašančeva, 25. jula, 29. sept. i 25. nov., tih nedilja poned. i sridom, ako na ove koji svetac pada, iste ned. slidećeg dana biva.
- Libetbanja [Zoljom m.] 2. febr., 1. maja, 22. jula, 29. sept.
- Libling [Temeš m.] 10. maja, 7. sept.
- Liget [Baranja m.] u poned. prid Demetra (apr.) i posli nedelje Angjela Čuvara.
- Lippa [Temeš m.] po star. kal. na Gjur-gjev, na Iliju, Malu Gospu i Miholj dan.
- Lipče [Zoljom m.] 6. jan., na Septuagesimu, posli Duhova slideći dan 25. jula, 4. okt.
- Look [Šopron m.] u drugu subotu posli Uskrsa, 14. aug.
- Losonc [Nograd m.] 13., 14. febr., 9., 10. maja, 1., 2. jula, 13., 14. sept., 9., 10. dec., ako na dat. svetac pada, slidećeg dana biva sajam.
- Lošonc-Tugar [Nograd m.] 4. jan., 4. apr., 2. aug., 4. okt., tih nedilja poned. i utorkom.
- Lovaš-Berenj [Feher m.] vel. ned i prid

- Duhove u poned. 11. sept. nedilje u poned. posli Dimitra u slučaju sveca u utorak.
- Lovas-Patona [Vesprem m.] o Rudolfu (apr.), o Antunu Padovanskom, o Augustinu (aug.) o Elisabeti, tih nedilja u poned; ako na dat. svetac biva, slid. dana drži sajam.
- Lövö [Požon m.] 5. jan., 11. maja, 21. jula, 11. aug., 21. sept., 12. nov.
- Löče [Sepeš m.] u petak posli nove godine, (marvenski sajam) u prijašnju sridu, ako Vodokršće na koji ova dva dana pada, slideće ned. istog dana biva. U petak prid Judica, a u sridu marvinski; 2. jula nedilje u sridu i petak ako dat. na utorak pada, onda marvinski prid dat. na jedan dan biva, 16. okt. nedilje sridom i petkom, ako dat. na ned. pada, prid dat. na jedan dan biva.
- Lubica [Sepeš m.] 7., 8. febr., 18., 19. apr., 4., 5. jula, 22. do 23. aug., 7., 8. nov.
- Lublo-Ó [Sepeš m.] u ponideljak i utorak nedilje 1. januara, Sexagesime, Cvitnice, Exaudi pohoda Gospinog, Sv. Stipana, Matu, Gala, i Nikolju, tih nedilja, ako sv. Stipan na poned. utorak pada slidećeg dana biva sajam.
- Lugoš [Krašo m.] 10. febr., 10. maja, 2. do 4. jula i 21. okt. uvik prid datum u subotu.
- Lupša [Torda Ar. m.] 13. jan., 3. maja, 18. sept., prid dat. po 3 dana marvinski.
- M**
- Mada 3. apr., 14. maja, 18. jula, 24. aug. i 17. dec. tih nedilja u sridu.
- Madaraš [J. N. Kun m.] 25. jan. prid dat. u ned. u poned., prid Spasovo u ned. u poned., Jakovske nedilje u i poned., prid 26. okt. u nedelju i poned. prid Mitra.
- Magoč [Baranja m.] 14. febr., 18. apr. 3. juna, 7. okt., tih nedilja u poned., ako dan na svetac pada, slid. poslednog dana biva sajam.
- Magjar-Lapoš [Solnok Dob. m.] 18. i 19. jan., 13. i 14. maja, 6. i 7. jula, 26. i 27. sept., ako koji datum na ned. ili svetac pada, slid. dana biva sajam.
- Magjar-Gj. Monoštor [Kolož m.] 19. marta, 29. juna, 20. aug., 11. nov. prid dat. po 1 dan živinski sajam.
- Magjar-Igen [Alšo F. m.] u petak prid Duhove; 26. okt. prid dat. po 6 dani živinski.
- Magjar-Itebe [Torontal m.] u ned. prid Gjurgjev i 16. okt.
- Magjar-N. Žombor [Kološ m.] 20. jan. po star. kal. posli Uskrsa i Duhova slideći dan 27. aug. 22. nov.
- Magjar-Ovar [Mošon m.] 6. jan., 5. maja, 1. aug., 21. sep., 28. okt., ti nedilja poned. i utorkom.
- Magjar-Pečka [Arad m.] u sub., ned., pon. prid. 9. maja i 14. sept.
- Majša [Pešt m.] 9. febr., u poned. posli nedilje Sv. Trojstva; 27. aug. i 11. nov.
- Maiš [Baranja m.] 20. jan., 1. maja, 29. aug. i 10. okt.
- Mako [Čanad m.] u subotu prid nedilju „Judica“ prid 24-og juna; 19. aug. i 19. nov. uvik u subotu.
- Margitta [Bihar m.] 6. jan. sridoposne, 24. aprila, 13. jula, 14. sept. i 5. nov. nedilje u sridu, četvrt. i pet.
- Maria-Poč [Sabolč m.] u poned. iza 6. febr., 3. maja, 21. aug. i 8. dec.
- Marmaroš Siget po star. kal. 1-vi poned. i utorak posta; u poned. i utorak Duhova; po star. kal. Ilinske nedilje u poned. i utorak, ako Ilija na nedilju pada, slid. nedilje u poned. i utorak biva; 13. okt. nedilja u poned. i utorak, prvi prvi poned. i utorak iza 15. pros.
- Marošilje [Hunjad m.] 19. jan., 6. aprila, drugi dan Duhova po star. kal.; 6. jula, 27. aug. i 11. okt.
- Maroš-Ludaš [Torda A. m.] 4. maja, 4. okt., prid datum po 3 dana marvinski.

- Maroš Ujvar (M. Torda m.) 13. apr. i 15. aug. prid datum u petak, a četvrtak živinski sajam.
- Marošujvar-Akna (Alšo Feh. m.) u petak prid 13. apr. i 15. aug. prid to jedan dan marveni vašar.
- Marošvašarhelj (Maroš T. m.) 17. jan., u četvrt. prid cvitnicu; u poned. posli Brašančeva; 4. sept., 11. nov., prid datum po 3 dana živinski.
- Martonoš (Bačka) 8. juna i ime Marije slideći ponediljak; 7. nov., juna i nov. sajmovi ako datum ne pada na nedilju ili poned. uvik prijašnji poned. bivaju sajmovi.
- Martonvašar (Feher m.) 25—26. marta, 15—16. juna, 14—15. sept. i 21—22. dec.
- Matesalka (Satm. m.) 25. jan., 19. marta tih nedilja u poned. 24. apr., o Mariji Mand.; Miholjske i Elisabetine ned. u poned.
- Megjaso (Zemplen m.) 15. jan., 10. maja, 29. sept.
- Megješ (N. Kük. m.) posli Invoke u četvrtak, 13. jula, prid Miholj u četvrtak 30. nov.
- Mehadija (Krašo S. m.) 22. jan., 6. apr., 16. jula i 26. okt.
- Mekenješ (Baranja m.) posli 4. juna u poned. i 10. aug. nedilje u poned. sajam.
- Melence (Torontal m.) grčko-istoč. Duhova prvi dan; 27. aug. 7. nov. Ako datum nepada u ned., prijašnje nedilje u ned. biva sajam.
- Mernje (Šomogj m.) 24. febr., 5. maja, 2. aug.; 5. nov., ti ned. ponediljkom.
- Mecenzef-felšö 5. apr., 31. jul., i 3. dec.
- Mecenzef-alšo na vel. utorak, 6. sept.; u poned. posli 2. jula; i prve adventske nedilje.
- Mezőbereny (Bekeš m.) 8. apr., 12. jula, 6. okt. prid dat. u ned. ako dat. na nedilju pada, istog dana biva.
- Mezőtur (J. N. K. m.) 1. jan., 1. maja, 1. aug., 1. nov., ako datum na poslen dan pada, prid datum u nedilju biva saj.
- Miava (Njitra m.) u sridu posli Pavla priobr. Josipa, Duhova. Ivana i Pavla, Jakova apošt., Male Gospe. Šimon Jude i Nikolja uvik u sridu, prid to utorak marv. sajam.
- Mindsent (Čongrad m.) 7—8. jan., 14—15. apr., 30. juna, 1. jul. i 27. okt. ako ovi ne padaju na sub. i ned. onda prija tog u sub. i ned. biva sajam.
- Miške [Vaš m.] posli svitlog Marinja slideći dan [febr.] posli Blagovisti slid. dana [marta] posli pohod. Gospe [jula] posli vel. Gospe slid. dana [aug.] posli male Gospe slid. dana [sept.] na Franju [okt.] na Katu. na Lucu [dec.] Ako na svetac padaju, slideći dana biva.
- Miške (Pešt m.) 2. febr., i 25. marta slidećeg dana; 2. jula, 23. aug. i 8. sept. slidećeg dana; 4. okt., 15. nov. i 13. decemb.
- Miškolc (Boršod m.) na Julijanu [febr.] na Urbana [maj], na Šamuila [aug.], na Luku [okt.]. na Lazu dec. tih nedilja u ponediljak.
- Mišla (Tolna m.) u poned. prve ned. jan., apr. i sept. i 26. okt. ako na kat. svetac pada za njim.
- Moč (Kolož m.) 1. i 2. jan., na vel. poned., po star. kal. Spasova slid. dana, 20. i 21. aug.
- Modor (Požun m.) 2. febr., 24. apr., 24. juna, 24. aug., 29. sept., 11. nov. Ako datum na sridu pada, onda prid to utor. biva sajam; ako dat. posli sride pada, onda slid. ned. u utor. b.
- Modoš (Torontal m.) 25. mart., 29. jun., 24. aug., 26. okt. Ako datum nepada, na ned. onda prijašnje ned. u nedilju biva.
- Mohač (Baranja m.) 24. febr., 17. apr., 24. juna, 15. sept., 11. nov., 21. dec. Ako datum na svetac ili u srid nedilje pada, ti dana prijašnjeg pon. biva sajam.
- Mohol (Bačka) 30. maj. 30. sept. Ako Datum prid svetac ili prid nedilju pada; prijašnje nedilje u nedilju biva.

- Mokrin (Torontal m.) 14. febr., 21. maja i 20. aug.
- Moldova-O (Krašo m.) 24. apr. i 27. aug.
- Monor (Pešt m.) 12. mart., 1. jun., 18. aug., 8. dec.
- Monor (Best. Nasod m.) 31. maj., 27. sept., marvinski prija dva dana počima se.
- Moravica (Temes m.) 1. apr., 1. okt.
- Morovica (Bačka) nedilje sv. Josipa u poned.; jula poslid. nedilje u ponediljak; prvog ponediljnika u nov.
- Moricföld (Temeš m.) 3. mart., 2. maja, 3. aug. i 1. nov., ti nedilja u nedilju.
- Mošgo (Šomogj m.) posli Uskrsa u utorak; 24. juna.
- Mošonj (Moson m.) 2. apr., 13. jula, 4. okt., 21. dec., najbliži dana u poned. Ako dat. na svetac pada, slideći dan biva sajam.
- Muči (Tolna m.) 20. maja i 20. okt. nedilja u sridu. Ako dat. na svetac pada, slidećeg dana.
- Munkač (Bereg m.) na tri kralja, na Josipa [marta], na Gjurgjev [apr.], na Duhove Ivana krstit grčka vel. Gospa, i Martina, prid, il posli ovih označennih dana s godine na godinu var. senat odregjuje, vel. Gospe, nedilje ponediljkom sajam za sitn., a prija ovog po tri dana marvin.; 2. apr., 14. maja, 14. sept. i 8. okt., ti nediljah u poned. i utor. ako ovi na svetac pad., prid il posli data slideće nedilje za birke biva.
- Muraserdahelj (Zaia m.) 1. maj., 26. juna, 13. aug., 26. okt. ako na ned. padne onda prid to u sub.
- Murasombat (Vaš m.) u poned. prid poklade; na cvitni poned. i na misec dana posli Uskrsnog ponedeljka; 24. juna, 24. aug., 15. okt., 6. dec.
- N**
- Nadašd (Baranja m.) 19. mart., 20. aug. tih nedilja u poned.
- Nadudvar (Hajdu m.) prvog poned. jan., apr. i aug. te 25. okt. ned. u poned.
- Nagjatatd (Šom. m.) prid Grgura; u proleće prid sv. Križa dana i Iliju u pon. na sv. Roku; u jesen prid dan sv. Križa u pon. i pon. posli sv. Martina.
- Nagj-Bajom (Bihar m.) 4. mart., 2. juna, 27. sept.
- Nagj-Bajom (Šomogj m.) u utor. prid Josipa u poned. prid Pongraca, posli Isus. priobr. slid dan i prid Tereziju u poned.
- Nagj-Bajom (Šopron m.) u četv. prid Demetra i prid poklade.
- Nagj-Banja (Sathmar m.) posli ned. bezimen; posli Brašančeva; sv. Stipana kr. i Martina uvik u poned.
- Nagj-Barod (Bihar m.) u poned. posli Grgura; u poned. Petrovske ned. posli vel. Gosp. i Martina u poned.
- Nagj-Bečkerek (Torontal m.) 1. marta, 25. maja, 17. aug., 12. okt., 23. nov. prid datum u četvrtak, petak, subotu u nedilju biva sajam.
- Nagj-Dorogh (Tolna m.) 13. mart., 5. juna, 16. okt., ti ned. poned.; i prvi ponediljak aug.
- Nagj-Enjed (Alšo Feher m.) 25. jan., 8. maja, 19. aug., 16. okt. Prid datum po jedan dan živinski.
- Nagj-Gaj (Toront. m.) 1. maja, 7. nov.
- Nagj-Halmagj (Arad m.) po star. kal. u prvu subotu korizme; prid cvitnicu; Petrovske ned. mala Gospojinske ned. i sv. Barbare uvik u subotu biva.
- Nagj-Haršanj (Baranja m.) prid 25. jan., 12. apr., sv. Ladislava [jun.] i prid 9. okt. u poned. i utorak biva sajam.
- Nagj-Höflanj (Šopron m.) 25. jan., 9. sept.
- Nagj-Ida (Abauj m.) 25. maja, 24. jul., 12. sept., 16. okt. i 22. dec.
- Nagj-Karolj (Sath. m.) 4. febr., 15. apr., 3. juna, 1. jul., 16. sept., 4. nov., 9. dec. tih nedilja ned. i poned. biva.
- Nagj-Kikinda (Torontal m.) 24. april, 24. juna, 20. sept. i 1. dec.

- Nagj-Komjath (Ugoča m.) Gjurgjevske; 8. juna, Jakovske, i 29. aug. nedilje u sridu i četvrt. Ako na svetac pada; slideće nedilje u sridu i četvrt.
- Nagj Kostolanj (Njitra m.) posli Blagovisti i Rogate u petak, posli Mate i Andrije u poned., marvinski sajam prid. dat. na 4. dana biva.
- Nagj-Köröš (Pešt m.) 5. marta, 24. apr., 27. juna, 26. okt. prid dat. u ned. i poned.
- Nagj-Lak (Čanad m.) Gjurgjevske i Miholjske nedilje u subotu; posli 3 kralja u prvu i jula miseca u drugu subotu. Ako ova 2 roka na svetac pad., onda prijašnje ned. u subotu biva sajam.
- Nagj Leta (Bihar m.) 15. jan., 24. apr., 29. sept.
- Nagj Lomnic (Sepeš m.) posli Gjurgja utorak; i Gala slideći četvrtak.
- Nagj Majtenj (Sathmar m.) 5. febr., 16. apr., 15. maja, 10. jula, 18. sept., 6. nov., 11. dec.
- Nagj-Marton (Šopron m.) na vel. poned., u poned. posli sv. Trojstva; nedilje sv. Martina; i 11. nov. Ako ovi dat. na nedilju pad., slid. poned. biva; i u poned. sv. Lovrinca nedilje.
- Nagj-Megjer (Komarom m.) 25. jan., 15. maja, 6. aug., 27. okt. i 6. dec., tih nedilja u poned.
- Nagj-Mihali (Zemplen m.) prve nedilje febr., u poned. i utorak; na veliki pon. i utorak; 13. juna nedilje u poned. i utorak, prid 15. aug., prid 15., 16. okt. i prid Bočić u poned. i utorak.
- Nagj-Šaroš (Šaroš m.) posle Glune ned., sv. Margite i Martina uvik u sridu.
- Nagj-Šaroš (Kolož m.) 29. apr., 12. jula i 8. nov.
- Nagj-Šuranj (Njitra m.) 25. jan., 1. maja, 10. aug. i 1. nov. uvik prid dat. u poned.
- Nagj-St.-Mikloš Srpski i Nim. (Torontal m.) 5. apr., 25. jula, 25. okt., ako dat. ne pada u nedilju, prid datum u ned. biva sajam.
- Nagj-Salonta (Bihar m.) 15., febr., 15. apr., 15. aug., 11. nov., tih nedilja petkom i subotom.
- Nagj-Seben u prvi poned. posli tri kralja; posli 3. maja, 14. sept. po 7 dani velik marv. sajam.
- Nagj-Söllöš (Vespr. m.) u sridu Gjurgjevske i Sviju-Svetih nedilja.
- Nagj-Varad (Bihar m.) 12. mart., 21. juna, 8. sept., 8. dec., tih ned. petkom se počinju, i to petkom i subot. svinjski i birčiji; nediljom poned. i utorkom marven., konjski i sitn. sajam biva, i traje sve do petka.
- Nagj-Važonj (Vespr. m.) u poned. i utorak prid Invokate, Našašće sv. Križa, sv. Ivana, Uzviš. sv. Križa i Božićnog dana. Ako ovih ožnač. dani na poned. pad., istog dana; ako u ned. padaju, slid. pon. i utorka biva.
- Nagj-Zerind (Arad m.) 14. jan., 1. sept., u slučaju sveca slidećeg dana biva.
- Nagj-Zolenc (Krašo m.) na Cvitnicu po star. kal. 11. jula i 24. okt.
- Nagj-Žam (Temeš m.) u nedilju prid Gjurgjevo, u prvu ned. sept.
- Nasod (B. Nasod m.) 27. maja, 8. nov. marvenski sajmovi prid datum na 2. dana. Posli sv. Barthola u sridu.
- Nagoč (Šomogj m.) o Josipu, sv. Antunu pad., vel. Gospi, sv. Tereziji, uvik u poned.
- Nemeš-Ded (Somogj m.) u poned. prid 25. jan.; u utorak posli sv. Trojstva, prid Miholj i 21. dec. u poned.
- Nemeš-Vid (Šomogj m.) 22. jan., 22. marta, 17. juna i 24. okt.
- Nemeš-Militič Lemeši (Bačka) 7. maja, 20. okt., ako datum na nedilju ili poned. pada, istih dana biva sajam, ako na poslen dan pada, prid dat. u nedilju i poned. biva sajam.
- Nemet-Bokšanj (Krašo S. m.) prid glunu ned., sv. Ivana [maj.] i po starom kal. posli Petrova, 18. sept. u petak, sub. i ned.
- Nemetbolj (Baranja m.) 6. jan., 16. maja, 25. jula, 8. sept., [20. okt.] Ako dat.

- na ned. ili svstac pada, sajmovi sli-
dećeg poned.; ako na četvrtak ili
petak ili subatu pada, onda u pri-
jašnji poned. biva.
- Nemet-St.-Mikloš (Toront. m.) 5. aprila,
25. jula i 25. okt.
- Nemet-Ujvar (Vaš m.) posli Marina
slid. dan; na vel. poned., posli Bra-
šančeva slideći dan, 2. aug., 1. sept.,
30. okt. i 6. dec.
- Nickifalva (Temeš m.) 23. maja, 7. aug.,
prid datum po jedan dan živinski.
- Nograd (Nograd m.) prid Julijanu, Sofiju,
sv. Anu, Elisabetu u poned.
- Novi-Sad (Bačka) 20. mart., 19. maja,
10. aug. i 29. okt.
- Njarad-Sereda (M. Torda m.) 21. do 24.
febr., 1. do 4. aug. i 7. do 10. dec.
- Njek (Šopron m.) 24. apr., u utorak
posli Duhova, 10. aug. i 29. sept.
- Njirbator (Sabolč m.) 20. jan., 25. marta,
8. sept., 9. nov. i 6. dec. uvek posli
dat. u četvrtak.
- Njir-Bakta (Sabolč m.) 20. jan., 15.
aprila, 5. jula, 21. aug., 6. nov., tih
nedilja ponediljkom.
- Njireghaza (Sabolč m.) u poned. sv.
Tome nedilje; u poned. prid Duhove,
male Gospojinske i sv. Luce nedilje
u poned.
- Njitra (Njitra m.) u poned. posli Pavla
pustinj. i posli ned. Bezimena, na
vel. četvrt. u poned. sv. Ivana i po-
hoda Gospe, prid vel. Gospu i Mi-
holj u poned. i posli sv. Luke i Tome
u poned. živinski sajmovi, uvek prid.
dat. 3-eg dana bivaju.
- Njitra-Žambokret (Njitra m.) u sridu
posli 3 kralja, nedilje sv. Trojstva i
male Gospe i prid vel. Gospu nedilju
u sridu, a prid njim u poned. živinski.
- O**
- O-Beče Bečej (Bačka) 8. apr., 5. jula,
17. okt. uvek prid datum u nedilju.
- O-Bešsenjo (Torontal m.) 16. maja i
15. okt.
- O-Beba (Torontal m.) 8. marta, 8. juna,
8. sept. Ako datum nepada na ne-
dilju, onda je sajam prijašnje nedilje.
- O-Futak (Bačka) 31. marta, 16. juna,
18. aug. i 7. nov., ako dat. nepada
na ned. ili poned. onda prid dat. u
ned i poned. biva vašar.
- Oča (Pešt m.) Prija 18. jan., 27. marta,
24. juna, 19. okt. u ned. i poned.
sajam biva.
- O-Pečka (Arad m.) 2. febr. i 24. jula
prid dat. u subotu, ned. i poned.
- Oppova (Torontal m.) 21. maja i 1. nov.
- Oroslamoš (Torontal m.) 4. okt.
- O-Radna (Nasod m.) u subotu prid 26.
febr., poslid. subotu juna i okt. i u
sridu prid 18. dec., 5. maja, 10. aug.
prija 2 dana počinju marvenski sajmovi.
- Oravica Rom. (Krašo m.) 25. marta i
25. jula.
- Orcifalva (Temeš m.) 24. apr. i 8. sept.
- Oršova (Krašo m.) 1—3. maja. 17—19.
dec.
- Ozora (Tolna m.) na ime Isusovo, vel.
nedilje prid Šaroltu i Tereziju u poned.
- Ozora (Torontal m.) 10. maja i 12. sept.
- Ö**
- Örmenješ (Kolož m.) 18. jan., 5. maja,
6. jula, 18. dec.
- Ökörmező (Marmaroš m.) 26., 27. juna,
4., 5. sept. u poned. i utorak; poslid.
nedilje aprila i 2 nedilje aug.
- P**
- Pačir (Bačka) 18. sept.
- Pakš (Tolna m.) 16. maja, 15. jula, 21.
sept., 19. nov. tih nedilja poned. i
utorkom.
- Palanka N. (Bačka) prvog ponediljka
maja i okt.
- Pankota O-Uj (Arad m.) 3. maj., 1.
aug., 15. okt. Ako datum ne pada u
ned. u prijašnju ned. biva sajam, ako
sajam 3. maja sa Vilagoškim sajmom
na jedan dan pada, onda u Pankoti
posli na ned. dana biva.
- Parajd (Udvarh. m.) 19. marta, 26. jula,
15. okt., 17. dec.

- Pauliš (Temeš m.) 6. maj., 1. okt.
- Paca (Šomogj m.) 2. januara, 11. nov.
- Pančevo 22. apr., 9. jula, 18. sept. na datum padajući, il slideći četvrtak se počima i 4 dana traje sajam.
- Papa (Vespr. m.) u utorak i sridu posli Marina, posli Blagovisti, sv. Trojstva, Pohoda Gospe [jun.], Velike Gospe, Male Gospe i posli zač. Bl. Div. Marije. Ako datum na utorak ili sridu pada, slidećeg utorka i sride biva.
- Pardanj (Torontal m.) 16. maja, 16. sept. Ako nepada na ned. prijašnje nedilje biva.
- Paca (Šomogj m.) 6. jan., 11. novembra.
- Perjamoš (Torontal m.) 24. apr., 15. juna, 24. sept.
- Perlak (Zala m.) na poklade, posli Duhova i sv. Jakova; Miholjske nedilje u utorak.
- Perlas (Torontal m.) 27. juna, 9. nov.
- Petroženj-Livaženj (Hunjad m.) 15. maja i 15. okt.
- Petriš (Arad m.) 2. jan., 8. mart., 23. juna, 1. aug., 14. okt.
- Petrovac (Bačka) 11. marta, 13. maja, 26. aug., 11. nov. Ako dat. nepada na ned. i na poned., slid. ned. i poned. biva.
- Petrovoselo (Bačka) 8. maja, 30. aug., 7. nov., prid dat. u ponediljak.
- Pečka (Arad m.) 2. febr. . 24. jula prid datum u subotu, ned. i poned.
- Pečuh, Marinjske ned., prid Duhove; Snižne ned., sv. Katar. tih. ned. počimajuć u ned. cile nedilje traje sajam. Na velik utor. i sridu i prid Miholj utor. i sridu velik marvinski sajam.
- Pečvarad (Baranja m.) o Valentinu [febr.], Adalbertu [apr.], Poh. Gospinog. i o Sv. Luki [okt.] tih nedilja poned. i utorkom.
- Pecel (Pešt m.) u prvi poned. i utorak maja i u 2. sept.
- Peer (Gjör m.) u poned. i utorak prid 15. maja, 15. okt.
- Peterfalva (Ugoča m.) posljednjeg utorka i sride maja i sept. miseca.
- Piliš (Pešt m.) 5. jan., aprila, jula i okt. miseca.
- Pincehelj (Tolna m.) u utorak na poklade; 24., 25. aprila; posli Sv. Trojstva u utorak; 28., 29. okt.
- Pinkafő (Vaš m.) 25. jan., 21. apr., 24. juna, 24. aug., 16. okt., 11. nov. Ako datum na petak, subotu, ned. il. svetac pada, slidećeg poned. biva.
- Piškolt (Bihar m.) 1. marta, 1. septembra.
- Pivnica (Bačka) 17. apr., 1. jula, 23. okt. Ako datum na ned. il ponediljak pada, slideća 2 dana, ako dat. na drugi dan pada, slideće ned. i poned. biva sajam.
- Podolin (Sepeš m.) u četvrtak posli Sv. Pavla [jan.], posli Judika i sv. Ivana krst. 25., 26. jula, posli Lovrinca, Simun Jude i sv. Kate slideće nedilje četvrt.
- Požun-Požonj, o Vincenciji, sv. Ivanu krst, o Miholju, i o sv. Luci tih nedilja prid i posli data po nedilju dana, koje dane s'godine na godinu senat odregjuje uvijek od nedilje jutra, do subote.
- Pöšćen (Njitra m.) 27., 28. febr., 10., 11. aprila, 15., 16. maja, 26., 27. juna, 21. do 26. aug., 2., 3. okt., 6., 7. nov., 18., 19. dec.
- Priglevica-St.-Ivan (Bačka) u poned. posl. 24. juna.
- Privigje (Njitra m.) na Pavla priobr., na Josipa, na dan Našašća sv. Križa, na sv. Vladislava, na Lovrinca, na Uzviš. križa, na sv. Luku i Andriju, u nedilju prid dat. marvinski, u slučaju sveca slideći dana biva.
- Prona (Njitra m.) u utorak posli Invo-kate živinski, u utorak posli Reminis-cere živinski; a posli Laetare sitn. Na vel. utorak općeniti; na Pilipa i Jakova sitn., a na 8 dana prija živ., na sv. Ivana krst. sitn., 8 dana prija živ., na Jakova sitn., posli sv. Ivana usjeka u utorak za sitn., na dan sv. Imbre sitn., prija 8 dana živ., na

sv. Tomu sitn., prija 8 dana živinski. Ako živinski il za sitnarije sajam na nedilju pada, slidećeg ponedeljnika, ako na svetac pada, slidećeg dana; ako na dan nediljnog sajma pada, onda prijašnjeg dana biva.

Puho (Trenčen m.) u poned. posli nove god., posli Uskrsa, Duhova, Margarine, Uzviš. križa i Sviju-Svetih, a prid dat. četvrtkom marvenski; ako ovaj na svetac pada, slidećeg dana biva.

Pusta-Fegyvernek (J, N. K. m.) 1. marta, 1. juna, 12. sept., 1. dec. Ako datum nepada u nedilju, prid datum u nedilju biva.

Püspök-Ladanj (Hajdu m.) 19. mart., 13. jula, 29. sept., 11. nov., tih ned. četvrt. i prid Miholje ned. u četvrt.

R

Raba-St.-Marton (Vaš m.) u 2-gi poned. posli Uskrsa, 10. aug. i 28. nov.

Rac-Almaš (Feher m.) u poned. prid 15. okt.

Radna (Arad m.) u petak prid Spasovo i po star. kal. prid 6. okt. u petak.

Rajac (Trenčen m.) o Matiji, Gjurgjevu, Sofiji [maja], o Ivanu krst., Ivanu usjeku, Ursuli [okt.] i o Nikolju.

Rajka (Mošon m.) u poned. na poklade, na vel. četvrtak, u utorak na Duhove, u poned. posli priobr. Isusa i posli Kolomana i sv. Tomu.

Rac-Kaniža (Zala m.) u sridu posli Uskrsa, 16. maja, 24. juna i 10. aug.

Rackeve (Pešt m.) 25. jan., 17. aprila, 15. jula i 5. nov. prijašnjih nedilja ponediljkom i utorkom.

Rackozar (Baranja m.) 12. marta, 5. maja, 16. jula, 20. okt., u slučaju sveca slid. dan biva sajam.

Rešicabanja (Krašo m.) u petak prid cvitnicu, na snižnu Gospu ako ovaj dan na subotu i ned. ili u utorak pada, uvik prid ovaj dan u petak, inače slidećeg petka biva. Na Miholj dan, ako na petak pada, ako u su-

botu, ned. poned. il u utorak, onda prid Miholj u petak, ako dat. na koji drugi dan pada, slidećeg poned. biva. Rekaš (Temeš m.) 24. febr., 21. juna, 1. nov.

Rekaš (Pešt m.) 9. febr., 16. juna, 16. sept.

Rezbanja (Bihar m.) u subotu prve ned. febr., apr., juna, aug., okt. i dec.

Rimasombat (Gömör m.) u prvu subotu jan., aprila, maja, juna, aug., sept., okt., nov. i dec. miseca.

Rimaseč (Gömör m.) 24—25. jan., 24—25. apr., 20—21. juna, 29—30. sept.

Rittberg (Temeš m.) 17. apr., 15. juna, 13—14. sept., 15. nov. Ako na ove dane katoličk. il grčki zapovidni sveci padnu, sajam odpada na nedilju dana.

Rom.-Ečka (Torontal m.) 5. maja i 26. okt.

Rožnjo (Brašo m.) 25. jan., 11. jula prid to živinski.

Rožnjo (Gömör m.) o Gavrilu, Martinu, Gellertu [sept.], o Lazaru [dec.] tih nedilja utorkom.

Rožahegj (Lipto m.) 7. jan., 19. marta, posli Spasova slidećeg dana, 29. sept. i 1. decembra.

Röt-Rattendorf (Vaš m.) 15. aug. i 8. sept.

Rudna (Torontal m.) 21. maja, 20. sept., ako dat. nepada na nedilju, prijašnje nedilje biva.

Rum (Vaš m.) 10. jan., 21. marta, 27. juna, 25. aug. i 15. okt.

Ruspoljana (Marmaroš m.) u ponediljak i utorak na nedilje dana prid Duhove, Iliju i Miholj dan uvik po star. kalendaru.

S

Šajo (Gömör m.) 16. febr., 4. maja, 6. jula, 4. okt. prid datum po jedan dan marvenski.

Šäard (Šomogj m.) u poned. prid Spasovo, na Pohod Gospe, na Priobr. Isusa i na dan Mate.

Šalgotarjan (Nograd m.) 3. poned. jan.,

- maja, jula i okt. miseca. Ako ovaj na svetac pada, slidećeg dana biva.
- Šarkad (Bihar m.) 24. apr., 8. juna, 28. okt., 21. dec. prid datum u subotu i nedilju.
- Šamšon (Šomogj m.) 2. jan., 2. aug. i 12. nov.
- Šarbogard (Feher m.) 4. apr., 14. juna, 15. sept. i 19. nov. tih ned. poned.
- Šarköz (Sath. m.) 14. febr., 15. maja, 20. jula, 20. sept., 6. dec., tih ned. poned. i utorkom.
- Šarošd (Feher m.) 1. maja, 1. jula, 11. aug., 11. nov. tih ned. utorkom.
- Šasd (Baranja m.) 7. maja, 7. jula i 1. sept. tih nedilja poned., ako na svetac pada slideći dan biva.
- Šatoralja-Ujhelj (Zempl. m.) o Apoloniji, o cvitnici, o pohodu Gospe, 2. sept., 5. nov. tih nedilja i prid Božić nedilje poned. i utorkom, ako poned. i utorak na svetac pada, četvrtkom biva.
- Šegešvar (N.-Kük.-m.) 16. marta, 24. juna i 4. nov. prid dat. na jedan dan živinski.
- Šelmec- i Belabanja (Hont m.) 4 sajma: prigodom prolićne litnje, jesenje i zimske zapovidne, posti takozvane kvatre, a prid ove u poned. il ako ovaj na svetac pada, utorkom živinski.
- Šelje (Baranja m.) 4. marta, 1. maja, 10. aug., 15. okt. i 3. dec. prid datum poned. i utorkom.
- Šepsi-St.-Gjörgj (Haroms. m.) u sridu i četvrtak posli Reminiscere, Gjurgja, Ivana [juna] i Brige, juniuški sajam utorkom sa velikim konjskim sajamom se počima.
- Šeregelješ (Feher m.) o Marinu i Gluhe ned. u poned. na dan sv. Franje i pohoda Gospinog ned. i poned.
- Šikljuš-Šikloš (Baranja m.) 19. marta i vel. Gospe tih ned. poned.; 30. nov. i 2. dec., posli sv. Trojstva u poned.
- Šimand (Arad m.) 13. febr., 13. maja i 13. sept. tih nedilja nediljom.
- Šimuntornja (Tolna m.) Laetare, Exaudi i Angj. čuvara ned. 5. nov. tih ned. utor. i sridom.
- Šiofok (Vespr. m.) 20. apr. i 19. okt. tih ned. sridom.
- Šolt (Pešt m.) prid Šaru u nedilju ako Sara u ned. pada, istog dana biva pazar, prid Spasov. u nedilju prid sv. Roku ako ovaj u ned. pada, istog dana biva; u ned. prid Martina ili isti dan ako ovaj na ned. pada.
- Šomkut-Nadj (Sath. m.) u sridu posli Josipa, Margarete, vel. Gospe i Dragutina [nov.]
- Šomogjvar (Šomogj m.) 18. apr. i 15. okt.
- Šoprun-Šopronj u prvi poned. marta ako ovaj na poklade pada, slid. poned. biva; prvog poned. maja; poslid. poned. aug. i sv. Elisabethe ned. u poned., ako Elisabetha na nedilju pada, u prijašnji pon. biva; u prvi poned. febr., aprila i okt. miseca, s dozvoljenim konjskim sajmovima marvenski sajmovi bivaju i svaki u ponediljak, utorak i sridu biva.
- Šorokšar (Pešt m.) 1. mart., 15. maja, 10. aug. i 30. okt. tih nedilja u ned. i poned.
- Šošmezö (Solnok-Dob. m.) po star. kal. u petak 2. ned. korizme, 20. maja, 15. juna i 30. okt.
- Šümeg (Zala m.) prvi utorak druge polovine korizme, na vel. poned. i utorak prid Spasovo, na pohod Gospe, na dan Barthola, Demetra i Elisabethe.
- Šüttö (Estergom m.) 18. marta, 18. juna, 18. sept. i 18. dec. tih ned. četvrtkom.
- Sabadsalaš (Pešt m.) 31. mart., 7. jula, 17. sept., prid datum u ned. 15. i 16. nov.
- Sakači (Šomogj m.) 10. febr., 1. apr., 11. nov. Ako datum na svetac ili subotu pada, slid. posleni dan biva.
- Sakč (Tolna m.) 24. febr., 3. jun., 14. sept. i 6. dec.
- Sakul (Krašo m.) u poned. prid Brašanč. i posli Sviju-Svetih.
- Salk-St.-Marton (Pešt m.) u ned. poned. i utor. prid 28. jan., 2., 3., 4. dan Duhova, u ned. poned. i utor. prid Iliju i sv. Luku.

- Salonak (Vaš m.) u 3. poned. korizme, u poned. posli sv. Trojstva, Miholja i prid Božić u poned.
- Samošujvar (Soln.-Dob. m.) 3. i 5. febr., 29. i 30. apr., 1. maj., 25. jul., 26. i 28. okt.
- Sarhalom (K.-Kük. m.) 11., 12. i 14. nov.
- Sarča (Toront m.) 19. mart., 15. sept. Ako nepada na ned. onda prid to u ned.
- Sarvaš (Bekeš m.) 24. i 25. febr., 24. i 25. jun., 19. i 20. okt., 21. i 22. dec.
- Sathmar-Németi (Sath. m.) 2. febr., 19. mart., 1. maj., 2. jul., 29. sept., 21. nov. tih ned. utorkom i sridom.
- Sakolca-Skalica (Njitra m.) u četvrt. i sridu posli Marina, Judike, Duhova, Petrova, Porciunkule, Male Gospe, Svi-Svetih i Luce.
- Samoš (Toront. m.) 13. maja i 13. okt.
- Santo (Abauj m.) na vel. četvrt. 13. jula, 4. okt., 6. dec., prid datum po jedan dan živi.
- Saskabanja (Krašo m.) 4. jula, 1. maja i 25. sept.
- Sas-Regen (M.-Torda m.) 12. do 19. febr., 4. do 12. maja, 1. do 10. aug. i 16. do 23. okt.
- Sassebeš-Mühlbach (Seben m.) 29. do 30. jan., 24. do 25. apr., 24. i 26. aug.
- Sasvar (Baranja m.) u poned. posli 25. marta i 25. sept.
- Sasvaroš-Boros (Hunjad m.) 14. marta, 4. juna, 4. okt., 6. dec. prid njim po 3. dana živinski.
- Segedin-Seged 17. febr., nedilje 5. maja, 31. jula, 10. okt., 30. nov., tih nedilja od nedilje do nedilje, a prid njim u petak i subotu krmski sajam biva.
- Seghalom (Bekeš m.) 10. febr., 20. maja, 20. jula, 20. sept., posli dat. poned. i utorkom.
- Segsard (Tolna m.) poned. i utorkom ned. Cvitnice, Spasovske, Pohoda Gospe, Našašća križa i Elisabethe.
- Segvar (Congrad m.) 10. marta, 19. maja, 12. aug. i 19. nov.
- Semlak (Arad m.) na 2. ned. prid Ju-
- diku; po star. kal. na 2. nedilje prid Petrov. u ned. i poned. 3-će nedilje okt. i slid. ponediljka.
- Sendrö (Boršod m.) 22. jan., 25. marta, 1. aug., 4. okt. prid datum u poned.
- Senic (Njitra m.) u poned. posli Pavla priobr., posli Bezim. ned. u utorak; posli Miserere, posli Brašančeva, sv. Augustina, na dan sv. Elisabethe; u pon. posli Tome, u 2. utorak posli Miholja.
- Senta-Zenta (Bač m.) 26. mart., 22. jun., 17. aug. i 19. nov. uvik prid dat. u nedilju i poned.
- Sent-Ana (Arad m.) 2. febr., 26. jula, 11. nov. poslednji sajam ako nepada na ned. ili poned. slideće ned. biva.
- Senteš (Congrad m.) 2. do 4. febr., 24. do 26. apr., 22. do 24. jula, 21. do 23. sept.
- Sent-Dineš (Baranja m.) 1. jun. ako na svetac pada, slidećeg poned. biva.
- Sent-Endre (Pešt m.) 5. maja, 1. aug., 20. okt., tih nedilja poned. ako dat. na ned. pada, slidećeg ponediljka biva sajam.
- Sent-Gjörgj (Torontal m.) 15. apr., 15. sept.
- Sent-Kiralj (Baranja m.) u sridu prid Spasov 27. juna, 21. sept., 2 nov.
- Sent-Lörinc (Baranja m.) 14. febr., 4. sept. u slučaju sveca, slidećeg pon., 12. apr., 10. juna, ako ovi dat. na ned. il svetac padaju, prijašnji ponediljak drži se veliki živinski sajam.
- Sent-Marton (Turoc m.) posli 24. febr., u poned., prija Duhova u pon., posli 10. aug., 21. sept. i 11. nov. u poned. sitn., prid dat. u petak marvinski sajam, 25., 26. maja i 25. 26. sept. za runo saj.
- Sent-Marton-Kata (Pešt m.) u ned. i poned. prid 1. sept.
- Sent-Pal (Kolož m.) 28. jula.
- Sent-Peter (Temeš m.) 16. aug. ako dat. na ned. pada slidećeg ponediljka biva.
- Sent-Mikloš (Torontal m.) 5. 6. apr., 25. 26. okt.

- Sent-Tamaš (Bačka) 12. marta, 28. jula, 20. sept.
- Serenč (Zempl. m.) 7. jan., 24. apr., 16. aug., 2. nov.
- Sečen (Vaš m.) 16. febr., 17. juna, 14. sept., 22. nov.
- Sečenj (Nograd m.) 25. jan., 12. marta, 24. apr., 13. juna, o Rastanku apoštola, 19. aug., 25. nov., tih nedilja poned. i utorkom. Ako dat. na nedilju pada slidećeg poned. i utorka biva sajam.
- Sekejhid (Bihar m.) 1°. febr., 1. maja, 24. juna, 29. sept., 25. nov. i 25. dec. tih nedilja četvrt. i petkom, prid Đuhove i Uskrs marvinski sajam biva.
- Sekešfehervár u ned. Invokate, sv. Gjurgj, sv. Ivan, Demeter, u ned. i pon. iza 20. aug. u ned. i pon.
- Sekeškut (Temeš m.) 25. jan., 27. jula, 23. okt.
- Seplak (Bihar m.) u utorak druge ned. korizme; te ned. prid Gjurgjev, sv. Lovrinca ned. i prve ned. okt.
- Silagj-Čeh (Silagj m.) 3., 4. jan., 14., 15. febr., 14., 15. marta, 6., 7. juna, 12., 13. sept., 24., 25. okt., 12., 13. dec.
- Sigetvar (Šomogj m.) 25. jan., 24. apr., 13. juna, 2. aug., 29. sept., 19. nov., tih ned. poned. i utorkom.
- Siner-Varaalja (Sathm. m.) o Feliksu, [jul.] o Incenciju, o Teresiji, tih nedilja poned. i utorkom.
- Sinje (Šaroš m.) 15. jan., 26. marta, 27. juna, 15. okt.
- Sirak (Nograd m.) 5., 6. marta, 15., 16. maja, 8., 9. sept., 26., 27. nov., prid dat. poned. i utorkom.
- Sob (Hont m.) u pon. i utorak prid Pavla pust., prid Desideriju [apr.], prid sv. Vladislava [juna] i prid sv. Vendelina.
- Soboslo (Hajdu m.) cvitnice i Spasovske ned. u poned., 1. poned. jula, i sv. Dimitrije ned. u poned.
- Sobotist (Njitra m.) posli Matije i Uskrsa u poned., za vel. Gospom, sv. Martom, Lukom, Zač. Div. Mar. slideći dan biva.
- Solnok (J.-N.-Kun m.) 24. febr., 8. maja, 8. sept., 5. nov. Ako 8. sept. na ned. pada, istog i slidećeg dana, ako na poslen dan pada, u prijašnju nedilju i pon. biva.
- Sombor (Bačka) po nov. kal. na Blagovist, po star. kal. na Spasov, po star. kal. na veliku Gospu, na 25. nov. Ako ovi sveteći osim nedilje na koji drugi dan padaju, onda prid isti datum u nedilju i poned. bivaju sajmovi. Ako datum u nedilju ili poned. pada, istih dana biva sajam.
- Sombor-Mali, Kiš-Zombor (Torontal m.) 15. apr., 10. aug., 18. okt. Ako datum nepada na nedilju, prijašnje nedilje biva.
- Sönj-O (Komarom m.) 4. mart., 16. maja, 17. jula i posli 13. sept. u poned.
- Siregh-Szöreg (Torontal m.) 24. febr., 20. aprila, 15. jula, 14. sept. Ako datum nepada na ned. u prijašnju nedilju biva.
- Stanišić (Bačka) u poned. prid 12. apr. i 4. okt.
- Stara (Zemplen m.) 22. jan., 24. juna, 20. jula, 26. sept. i 30. dec.
- Subotica-Szabadka o Matiji, 16. maja, 29. juna, uvijek na dat., 8. sept., 28. okt. po 3 dana. Ako dat. na ned. pada, istog dana se počima, ako na drugi dan pada, prid datum u nedilju počima se sajam. Nediljni opći veliki sajmovi svakog ponediljka i petka bivaju. Sridom, nediljom i subotom za telad, jaganjce biva sajam.
- Subotište-Szombathely (Vaš m.) u utorak i sridu prid poklade, prid Gjurgjev, Brašančevo, 25. jula Malu Gospu i Andriju. Ako dat. na utorak pada, istog dana biva sajam.
- Stolni-Biograd, Székesfehervár, Invocate te ned., Gjurgievske ned., sv. Ivana, Demetra i 20. aug. tih nedilja nediljom i poned.
- Stupava-Štomfa [Požon m.] na velik četvrtak, 1. maja, 25. jula, 21. aug.,

6. nov., 21. dec. Ako datum na svetac pada, slidećeg dana biva.

T

- Tab [Šomogj m.] 11. apr., 2. juna, 1. aug. i 21. sept.
- Tabajd [Fehér m.] 3. i 4. febr., 24. i 25. maja, 30. i 31. aug. 8. i 9. nov.
- Tamaši [Tolna m.] u ponedilj. prija febr. kvatre i majske, prid Mandalinu; prija sept. i dec. kvatra.
- Tapolčanj-Nagj [Njitra m.] o Dorotheji [jan.], o Antunu [febr.], o Grguru o Ivi [maj.], o Ivanu krstit., o Magdalini, o Bartholu, o Matiji [sept.], o Leopoldu [nov.] tih ned. četvrtkom. O Ivanu i Matiji za runo sajam.
- Tapolca [Zala m.] 16. aug., 16. dec.
- Tapio-Bičke [Pešt m.] 7. febr., 7. maja i 8. sept. tih. nedilja ned. i ponediljkom.
- Tapio-Gjörgje [Pešt m.] 1. marta, 5. maja, i 31. aug.
- Tapio-Sele [Pešt m.] 1. jan., 1. apr., 2. jula, 15. okt. tih ned. ponediljkom.
- Tarcal [Zempl. m.] 3. febr., 10. marta, 5. maja, 4. aug., 29. sept., 10. nov. posli datuma ponediljkom, ako bi na ove svetac bio, u prijašnji poned. biva sajam.
- Tata [Komarom m.] posli Uskrsa u utorak i sridu, posli Duhova u utor i sridu, 27. i 28. aug., 5. i 6. nov.
- Tauc [Arad m.] u subotu prid prvu ned. apr. i posl. aug.
- Talja [Zempl. m.] 22. jan., 4. apr., 27. juna, 19. okt.
- Teke [Kolož m.] 1. febr., 1. maja, 27. juna, 5. nov., 11., 12., 13. i 14. apr. ovčiji sajam.
- Telegd-Mező [Bihar m.] u sridu 3-će ned. apr. i 1-ve ned. dec.
- Temerin [Bačka] 25. febr., 5. maja, 4. sept., 22. nov. Ako datum ne pada na nedilju il poned. u prijašnju nedilju biva sajam.
- Temišvar 19. marta, 1. juna, 8. aug., 29. sept., 18. dec., prid datum četvrtkom, ako datum na četvrtak pada, istog dana počima se sajam i 5 dana traje.
- Tenke [Bihar m.] 4-te ned. marta, juna, sept. i dec. uvik u ponediljak.
- Teglaš [Hajdu m.] 28. jan., 10. maja, 18. aug., 29. okt. tih ned. četvrtkom.
- Tet-St-Kut [Gjör m.] posli 16. maja i prid 31. okt. u četvrtak, ako na majski dat. svetac pada, prid isti u sridu biva.
- Tevel [Tolna m.] posli sv. Veronike, sv. Trojstva i sv. Tekle u poned.
- Tihanj [Zala m.] 24. apr.; i 24. jula; slidećeg utorka.
- Tinnje [Pešt m.] 5. jan., 5. mart., 15. juna i 2. okt. ned. poned.
- Tišina [Vaš m.] 25. febr., 5. juna, 9. sept.
- Tisa-Örš [Heveš m.] 1. poned. maja i dec.
- Tisaföldvar [Bačka] 24. marta, 8. juna, 29. aug., 11. okt., uvik nediljom i poned. ako dat. na poslen dan pada, prijašnje ned. biva.
- Tisa-Füred [Heveš m.] 4. jan., 15. apr., 4. aug., 3. okt. tih ned. četvrt. i petkom. U prvi četvrt. febr., marta, apr., maja, juna, jula, sept., nov. i dec. miseca.
- Tisa-Kalmanfalva [Bačka] Iza 1. apr. u poned. i utorak.
- Tisa-Kürt [Jas-N.-Kun m.] 20. apr. 30. sept., tih nedilja i poned.
- Tisa-Lök [Sabolč m.] 15. maja 10. jula, 21. aug., 25. sept., 27. nov. tih ned. četvrtkom ako na svetac pada sridom.
- Titel [Bačka] 6. apr., 22. aug. 20. okt., tih nedilja poned. i utorkom u slučaju sveca slideći dan biva.
- Tokaj [Zempl. m.] 24. marta, 23. juna, 22. jula, 22. sept., 27. okt., 22. dec., tih ned. ponediljkom, u slučaju sveca slid. poned.
- Torža [Bačka] 11. juna, 2. okt.
- Totkesi [Tolna m.] u poned. prid Gjurgjev, vel. Gospojine i sv. Martina ned u poned. Ako bi dat na svetac pao u utor.

Tot-Pelšóc [Zoljom m.] 11., 12. marta, 14., 15. jula, 6., 7. sept. i 13., 14. nov.

Tot-Prona [Turoc m.] na Grgura u poned. posli Rogate, na Jakova i Pavla.

Tot St. Marton [Zala m.] 13. juna i 11. nov.

Tot Ujvaroš [Sabolč m.] 6. aprila i 5. jula.

Totvarad [Arad m.] 19. jan. po star. kal. posli uskrsa u četvrtak, na Brašančevo i 26. sept.

Tolčva [Zempl. m.] 8. aprila, 22. juna, 9. sept. i 10. nov. Ako na taj dan svetac pada, onda prija tog u poned.

Tolna u prvi poned maja, 13. juna, 10. aug. i 5. nov.

Topola [Bačka] 18. i 19. aprila, 13. i 14. jula, 4. i 5. okt. prid datum u nedilju i ponediljak.

Torda [Torda-Ar. m.] u subotu posli čiste sride, 24. aprila, 24. juna 9. sept., 6. dec. prid dat. po 3 dana marv.

Torna [Abauj m.] u sridu ili četvrtak prija 2. febr. 19. marta, 1. maja, 1. sept., 26. okt., 25. nov. Ako nepada na četvrtak u prijašnji četv. biva.

Tornja [Čanad m.] u ned. prid Vincenciju, posli Petrova i 17. nov. u ned.

Torontal-Vašarhelj [Toront m.] 19. mart. i 1. sept.

Tovarišova [Bačka] 2. febr. i 16. nov.

Török-St.-Mikloš [J.-N.-Kun m.] 10. jan., 17. aprila, 26. jula, 4. okt. Ako 10. jan., nepada na poned. u prijašnji poned. biva. 27. i 28. nov. uvik u ned. i poned. Ako datum na poslen dan pada, prijašnji poned. i u ned. biva sajam.

Töviš [Alšo-Feher m.] 20. febr., 24. i 27. aug., 4. do 7. nov., prid datum po jedan dan živinski.

Trenčen [Trenčen m.] na osminu Blagovisti i Uskrsa, na Duhove, na Pohod Gospin, na Petra [aug.] na uzvišenje križa, na sv. Luku [okt.] i na sv. Andriju.

Trstena [Arva m.] u poned. posli Do-

rotheje, 24. aprila, posli Duhova u utor. 16. jula, posli vel. Gospe i Martina u poned.

Tura [Pešt m.] posli 18. aprila i 10. okt. u nedilju i poned.

Turski-Bečej Török-Beče [Torontal m.] 25. marta, 17. aug., 3. okt. Ako dat. nepada u ned., u prijašnju nedilju biva sajam.

U

Udvard [Komarom m.] prve ned. juna i Angjela Čuvara ned. [aug. 29.] uvik u pon. i utorak.

Udvarhelj, vidi: Šajo-Udvarhely.

Udvarhelj [Sekelj-Udvarh. m.] u sridu prvu, druge polovine korizme, posli Brašančeva u poned. i utorak, 4. i 5. okt., 21. i 22. dec., prid svaki po 3 dana živinski. Ako marvinskog sajma dan na svetac pada, slideći dan biva.

Uj-Arad [Temeš m.] 1. marta, 16. juna i 8. okt.

Ujbanja [Barš m.] u poned. posli 3 kralja, 12. marta, u sridu prid Spasovo, 24. juna, 7. sept., 19. nov. Ovi sajmovi prid datum bivaju, ako svetac nije; u slučaju sveca ili nedilje sajam za sitn. prid svetac, a marvinski slideći poslen dan.

Uj-Bela [Sepeš m.] 2. febr. u utorak na Duhove, 19. nov.

Ujfalu [Temeš m.] 13. maja, 29. aug., 15. okt., 6. dec.

Ujfalu [Torontál m.] 22. juna, 15. aug.

Uj-Kečke [Pešt m.] 20. febr., 15. maja, 31. jula, 3. nov.

Ujlak [Njitra m.] 1. do 3. jan., 19. do 21. marta, 11. do 23. maja, 30. jula, 1. aug., 19. do 21. nov., 17. do 19. dec.

Uj-Pešt [Pešt m.] febr., maja, jula, okt. 15-og slideće nedilje.

Uj-Peč [Torontal m.] 4. apr., 10. aug., 28. okt. Ako nepada na ned. u prijašnju ned. biva.

Uj-Sivac [Bačka] 3. apr., 10. juna, 23. sept. Ako datum na nedilju il poned.

pada, istog dana, inače u prijašnju ned. i poned biva sajam.

Ulma [Temeš m.] 26. maja, 18. aug.

Ungvar [Ung m.] 25. jan., 12. marta; o Spasovu; Brašančevu; sv. Jakovu; Maloj Gospi; Miholju i 29. nov. poned. i utorkom prid dat. sitnarija, u poned. utor. i sridu prid Spasovo. Brašančevo, Malu Gospu i sv. Jakova za birke i runo sajam.

Usod [Pešt m.] u poned. prid prvi sept.

Uzdin [Torontál m.] 10 maja; 12 sept.

Ü

Üllö [Pešt m.] 4. marta. 10. aug., prid dat. u ponediljak.

V

Vac [Pešt m.] u ned. i poned. prid Uskrs. Pohod Gospe. Gala, i sv. Tomu.

Vadaš [Arad m.] 7. apr., 24. jun., 2. okt. nediljom.

Vadkert [Pešt m.] u ned. i poned. Gjurgjevske nedilje; u ned. prija 1. nov.

Vajslo [Baranja m.] o Grguru, o Pohodu Cospe, o Franji [okt.], sv. Luci, tih ned. ponediljkom.

Vajda-Hunjad [Hunjad m.] po star. kal. u sridu prid Laetare i prid Snasov u poned., 8—11. jula, 10—11. nov.

Vajda-Kamaraš [Kolož m.] 19. mart., 24. jula.

Varadija [Temeš m.] 22. apr.; 2. sept.

Varašd [Tolna m.] 24. apr.; 25. juna; 25. jula; 5. nov.

Vaškoh [Bihar m.] u prvi petak febr.; aprila; juna; aug.; okt. i dec. miseca.

Vag-Ujhelj u poned. posli septvages.; Reminisc, Quasim.; sv. Trojstva; Prokopije; Mala Gospa; Priobr. Isusa; Sviju Svetih; sv. Tome, za sitn. a prid njim u četvrtak marvenski.

Vamoš-Perc [Hajdu m.] o Karli [jan.]; Sigismundu [maj.]; Ljudevitu, [aug.]; Katalini, tih nedilja poned.

Varjaš [Temeš m.] 1. apr., 1 sept. i dec. misec.

Vašvar [Vaš m.] 27. jan., 15. mart., 4. maj., 13. jun., 10. aug., 29. sept. i 10. nov.

Verbo [Njitra m.] nove godine, Sexages, Cvitnice, Kantate, Vide, M. Mandal., Uzvišenje križa i Martina, tih nedilja utorkom; a prijašnjim petkom marvinski.

Verebelj [Barš m.] 1. febr. 22. marta, 26. apr., 28. juna, 2. aug., 27. sept., 22. nov. i 20 dec.

Verecke [Bereg m.] 3 kralja, o Eleku marta, Gjurgjevske, Marijene aug. Paraskieva, tih nedilja sridom i četvrtkom.

Verešpatak [Alšo-F. m.] poslidnjeg četvrt. i petka marta i 2. okt. miseca.

Verpelet [Heveš m.] 18. jan., 24. aprila, 27. jula, 3. okt. Ako datum na poned. pada, prijašnjeg ponediljka biva sajam.

Vesprem, 6. jan., 14. febr., 12. marta, 4. maja., 10. aug., 21. sept., 6. dec.; tih ned. poned. i utorkom.

Vemend [Baranja m.] 27. marta., 17. jula i 30. sept.

Vilagoš [Arad m.] u sridu korizme, na Gjurgjev n ned. iza 1. jun., 2. nedilje aug. i sv. Andrije nedelje nediljom, uvik po star. kalend.

Villanj [Baranja m.] 4. aprila, 31. okt. u ponediljak prid datum. i u poned. one ned. u koju pad, 5. jul. i 1. nov.

Vinga [Temeš m.] po st. kal. i prva ned. posli sv. Stipana i Miholj dana.

Vislo [Baranja m.] 1. apr., 13. jula i 26. okt.

Vizakna [Alšo G. m.] 1. aprila, 6. aug. i 20. dec. prid dat. po 3 dana vašar za živinu.

Vojtek [Temeš m.] 1. maja, 1. sept.

Vörösmart [Baranja m.] 14. febr., 4. apr., 6. jula, 26. okt.

Vöröšvar [Vaš m.] u poned. posli 3 kralja, Prosnih dana, Petrova, sv. Ane, Sviju Svetih ponediljkom posli označenih dana.

Vörš [Šomogj m.] u pon. posli 3. apr., 5. jul.

Varnj [Krašo m.] 13. apr., 11. jula, 7. nov.

Vrbas-novi [Bačka] 28. marta, 2. juna i 12. sept. prid datum ponediljkom.
Vršac-Versec [Temeš m.] u ned. prid Marinje, po star. kal. na Glušicu, u prvu ned. aug. po star. kal. u nedilju prid sv. Luku, to jest u posljednju nedilju okt. sajmovi se petkom počinaju, 4 dana traju.

Z

Zala [Šomogj m.] 5. apr., 25. maja, 27. aug., 4. okt.

Zalaber [Zala m.] prid Grgura, posli vel. Gospe, posli druge ned. adventa utork.

Zalaegerszeg [Zala m.] 14. febr., posli Cvitnice i Gjurgjeva u poned. u utork. posli Duhova, 22. jula, 9. sept., 28. okt., 30. nov., 28. dec.

Zalatna [Alšo F. m.] 1. 2. mart., 16. do 18. juna, 30. 31. aug., 1. sept.

Zarand [Arad m.] po star. kal. u prvu ned. korizme, po star. kal. na Duhove. po star. kal. na veliku Gospu i prid 7. dec. u nedilju; a u subotu živinski.

Zboro [Šaroš m.] 25. febr., 14. apr., 25. juna, 26. aug., 28. okt., 28. dec. Ako na svetac pada slidećeg dana.

Zemplin, 24. febr., 2. jun., 30. nov., 21. dec.
Zichifalva [Torontal m.] 4. apr., 16. okt.
Zilah [Silagj m.] prvi petak i subotu marta, juna, sept. i dec. miseca.

Zirc [Vespr m.] 19. marta, 1. maj., 26. jul., 29. sept., 4. dec.

Znio-Varalja [Turoc m.] 7. jan., u sridu prid Uskrs, u utorak posli Duhova, na Miholj dan i Nikolju.

Zoljom [Zoljom m.] 12. jan., 23., 24. febr., na vel. četvrtak, 20. apr. marvinski, posli Brašančeva slid. 2. dana sitn., 26. jula, marvinski 4. sept., 19. nov., 21. dec. na sitn. Ako na koji dan svetac pada, slidećeg dana biva.

Žablja [Bačka] 15. apr., 20. juna, 29. sept. Ako na nedilju, il poned. pada, istog dana biva, ako na drugi dan pada u prijašnju ned. i ponediljak biva.

Žambek [Pešt m.] 4. febr., 24. apr., 24. juna, 28. okt., posli dat. četvrt. i petkom.

Žarnoca [Barš m.] 20. jan., 25. marta, 1. maja, sv. Trojstva ned. 25. juna, 21. okt. i 13. dec. posli dat. poned. i utork.

Žombolja [Torontal m.] 19. mart., 29. juna, 8. sept., 11. nov. Ako nepada na ned. u prijašnju nedilju biva.

SAJMOVI (VAŠARI)

Hrvatske, Slavonije, Dalmacije i Herczeg-Bosne.

Almaš, 2. jula, 15. aug., 8. sept., i na ime Marije.

Andrijaševci, Srem žup. 30. nov.

Babinagreda, Srem žup. 24. apr., 10. aug. sa trodnevnim marvenim vašarom prid svaki.

Bakar, 13. jula i 30. nov.

Barna Vel. belov. žup., hram 7. maja na hrist. Markovo.

Belovar, po prvom u prvi poned. svakoga miseca, godišnji sajmovi, 11. maja i 20. okt. Ako je na koji ovaj sajamski dan svetkovina, onda se drži sajam slideći dan.

Bošnjaci, sriem. žup., 11. stud.

Božjakovina kod sv. Brcka, 1. na vel. petak za robu; 2. u ned. po Tielovu za robu, a slideći dan u ponediljak za blago; 3. u ned. po Pohodu BDM. za robu, a slideći dan u poned. za blago; 4. u nedilju po sv. Jakovu za robu, a slideći dan u ponediljak za blago; 5., 13. studena; 6. na Miholje.
Bribir u Primorju, 29. lipnja i na ime Marijino.

Brod varaž. 24. velj. 21. ožuj. drugi poned. poned. po vel. noći i s blagom, 25. svib., na Križ. poned. s blagom, 13. lipnja, 12. srp., 24. kolov., 14. rujna, 30. stud.

- Brod na Savi, na hr. Blagovist, na Trojst., 2. kol., 25. stud. Svaki put prije toga na 2. dana prije marvinski. Svakoga četvrt. i nedilje mžoe se marva dotirati i prodavati.
- Budrovci kod Djakova. Sajam robe: 6. prosinca. — Sajam marve 6. pros.
- Čirkvenica u Primorju, 15. kol.
- Čepin, Troj., na hr. st. i hr. Mihalj.
- Dalj, na hr. Gjur., na hr. Lučin.
- Daruvar, u hrist. bielu nedj. 1. trav. u nedj., po hr. Spasovu, 27. lip., 26. srp., 11. kolov., u pon. po Maloj Gospi 30. list.
- Djakovo, trg. sajmovi robe: 1. svibnja, 26. srpnja, 28. listopada, 23. siečnja. — Sajmovi marve; 24. travnja na Gjurgjevo, 20. srpnja na Ilinje, 18. listopada na Lučinje, 20. 21. i 22. siečnja.
- Dugoselo, na Ladisl., 26. srp., 4. rujna i 4. prosinca.
- Erdevik, na hr. Mark. i hr. Mih.
- Erdut, na Vasilja, na Bernarda.
- Feričanci trg., sajmovi robe, 19. ožujka, na duhove, 29. kolovoza, 1. studena. — Sajmovi marve: 14. ožujka, 15. kolov., 26. listopada.
- Gaj, dan prije nedjelje po svet. Izidoru 25. studenoga.
- Garčin, pož. žup., 1. svibnja, na Duhove, 29. lipnja, 21. rujna.
- Gerešnica, bel. žup., na Duhov utorak, 20. lip., 2. srp. 2. stud.
- Gorica Velika, 2. siečnja, u ponedjeljak po sviećnici, utorak prije Josipa 1. svib. u pon. po Tielovu 21. srpnja, 10. kol., u pon. pred malom Mašom, 21. rujna, 15. listp. 5. stud. i 14. prosinca.
- Gorica kod sv. Ane (Jaska), 27. srpnja marv. vašar.
- Gospić, žup. lik.-krb., 1. svib. 10. list. — Osim toga svaki petak.
- Gradiška Nova, 25. ožujka, na hr. Duhove, 20. kolovoza i 1. studenoga.
- Gradiška Stara, 29. rujna. Osim toga hr. 21. svibnja.
- Grubično Polje, belov. žup. 19. ožujka, 5. svibnja, osmi dan po Spasovu, 4. listopada.
- Ilok 24. travn., 12. lip., 2. kol., 23. listopada, 25. studenoga.
- Indija, na hr. cara Kost., na hr. Malu Gospu, na hr. Poh. Gosp.
- Irig, na hr. Teodorika, na hr. čistu nedjelju u postu, na veliku Gosp.
- Ivan-Sveti Žabno, 16. svibnja na dan Ivana Nepomuka 6. srp. trgovina marve i robe.
- Ivanić-grad, bel. žup., 12. ožujka, 24. trav., 15. svib., 30. lipnja, 12. srp., drugi dan po pravosl. Petrovu, 28. kolov., 20. rujna, 4. listopada i 21. prosinca.
- Ivanić-kloštar bel. žup., dan po tri kralja, dan po svieć., dan po nar. B. D. M., dan po vel. Gospi, po maloj Gospi, dan po začecu B. D. M.
- Ivankovo, sriem županija, 24 lipnja.
- Jaska Jastrebarsko, 7. sieč., na Duh. utor., ponedj. po Skapularu, 9. rujna, 7. pros.
- Kamenica, 31. svib., 25. lip.
- Karlovac, 8. svibnja, 15. lipnja, 25. srpnja, 29. rujna, 21. prosinca. Osim toga svaki petak vašar ako nije na isti dan svet.
- Klakarje, pož. žup., 8. srpnja, na Malu Gospu.
- Klanjec, dan po tri kralja, u ponedj. prije poklada, u pon. po svakoj kvatr. ned., u pon. po Cvjetnoj nedj., u pon. po Petr., na Lovr., na Lenard.
- Koprivnica: Stalni godišnji sajmovi drže 3. velj., 26. ož., 5. svib., 2. srp., 28. list., 7. pros. Osim toga svakoga mj. po 1. sajam, ali mu je dan nezvistan. Onda svaki pon. sedm. saj., na koji dolazi krmad i svake vrsti žito.
- Korenica, lik. krb. žup., svake subote nediljnji vašar.
- Kostajnica, banov., 12. ožujka, 29. srp., 14. studen. — Svaki poned. ned. vašar, a preko une raštel.
- Krapina, na Blaževo, na Josip dan po Florijanu, na Ladislava, u ned. po

- Škap., u pon. po Zast. Kr., u pon. po imenu Marije, na Miholje, na Martinje, na Nikolinje. — Osim toga svakog četvrtka ili ako je na isti dan svetac, onda slideći dan marvinski i živadji sajam.
- U Krapini kod kap. Majke Božje jerus., Prošić. 1.) o Trojak. 2) u ned. po Margaret. 3.) u ned. po preobraž. Kr. 4.) na ime Mar.
- Križevci, 20. sieč., 3. velj. 21. oz. u pon. po cvitnici, 1. 22. svib., utor. po Trojakih, 15. lip., 18. srp., 10 kol., 29. rujna. 18. list., 11. stud., u poned. prid Bož. Svaki četv. ned. sajam, ako nije isti dan koji vel. sajam.
- Kutjevo, na pohodj. Gospino ili na 2. srp. i na malu Gospu.
- Levanjska varoš (kotar djakovački), 19. ož. sajam marve i ponešto robe.
- Ludbreg, dan prije Cvitnice, 1. svib., nu ako 1. svib pada u ned. to je sajam u poned., dan prije Tielova, na dan gospe Škapularske, subotu prije mal Gospoje, sub prije sv. Tome i svaku sridu u tjednu.
- Mitrovica, srim. žup., na hr. 40. mučenika na hr. Cvitnicu, na hrist. Spasovo, na hrist. Ilinje, na hr. Malu Gospu.
- Našice, trg. Sajmovi robe: 10. ožujka, 13. lip., 15. kol., 30. stud. Sajmovi marve: 5. ož., 8. lip., 10. kol., 25. stud.
- Novi vinodolski (u Primorju); 1. i 20. sieč., 8. rujna i 13. prosinca.
- Novska, pož. žup., 25. ožujka i 18. listop.
- Ogulin svake sride. Zatim (veliki vašari) sva tri dana po duhov. ponediljku, 29., 10. i 11. rujna.
- Okučani, pož. žup., na hrist. Cvitnicu, 20. studena hr.
- Orahovica, trg. Sajmovi robe: 2. velj., 3. svib., 20. ruj., 25. stud. Sajmovi marve: 28. sič., 28. trav., 15. rujna, 20. stud.
- Oriovac, pož. žup., na Emerika, na Tominje.
- Osiek: 20. sič., 24. trav., 22. srp., 18. listopada (svi veliki). Prije svakog 8 dana glavni marv. vašar.
- Otočac, lik.-krb. žup., tri dana po Trojstvu, 6., 7. i 8. list. (veliki vašar.) Osim toga svake sride nediljni vašar.
- Pakrac na hr. Blagov., na hr. Ignatiju, na hr. Duhove, na hr. Ilinje, na hr. Malu Gospu.
- Pazuho Staro, srim. žup., na hr. Ilinje, na Sesvete.
- Petrinja, ban., utorak po Cvit. u petak po Brašančevu, na Lovrinčevo, na Tominje.
- Požega, na Ant. Op., na Cvjet. na Duhov., na Tereziju, na Tom.
- Pregrada, 12. ožujka, četvrtak po uskrsu 8. svibnja, 12. lip., 31. srp., ili Ignat. 14. kolov., 7. studena, treći poned. pred Sesvete.
- Rača, bel. žup., 16. kol., 9. rujna.
- Rieka (u Primorju), 23. trav., 24. lip., 15. kolov. i 8. ruj.
- Ruma, u hr. Čisti četvrtak, na hr. Petrovo, na hr. Miholje, na hr. Trifunovo.
- Samobor, 14. veljače, 19. ožuj., na Veliki petak, 22. svibnja, 28. srpnja, 10. kol., 21. pros.
- Sisak, u sriedu po Sviećnici u utorak po Cvjetnici, na Flor., dan po Zast. K., 15. srpnja, na sv. Klaru 16. rujna, 19. studenoga. Osim toga svaki četvrtak nedjeljni vašar.
- Sisak, bivši gran., svaki četv.
- Slankamen, sriem. žup., 2. srp.
- Slatina, 19. i 20. ožuj. marv., 21. robeni, 8. i 9. srpn., po kat. Pet. Pavla marv., 11. srpnja rob. 30. i 16. pros. po kat. sv. Nikoli, mar., 19. prosinca rob.
- Slunj modr., rieč. žup., svakoga četvrtka.
- Stubica Dolnja, u 1. nedj. adv., u sub. 1. ned. 4. adv., u sub. i ned. pedesetnice, u sub. prije 2. nedj. korizm. i u istu ned. koriz. kvaternu, u sub. prija Cvjetnice i na istu Cvjetnice, u subotu i nedj. Trojst., u sub. i ned. Angj. u sub. i ned. jesen. kvat.
- Stubica gornja, 17. trav., zatim na drugu subotu po Petrovu i Pavlovu i na drugu subotu po Miholju.

Subocka, pož. žup., 2. srpnja.
 Sunja, banov., svake nedjelje prije 24. lipnja, 22. srpnja i nedjeljni svaki petak.
 Sveti Ivan na Zelini, 26. ožuj. dan po Ivanju 30. stud.
 Sveti Ivan Žabno, r. m. uvijek 16, svb., 6. srp., t. j. pravoslavno Ivanje.
 Svilaj, pož. žup., 24. travnja, u petu nedj. po uskrsu, u ned. po Maloj Gospi.
 Svinica, banov., 7. srpnja, 26. listopada.
 Šamac, srim. žup., na Petrovo, ned. po Velikoj Gosp.
 Šaregrad, na Spasovo, 29. lip.
 Sid, 1. velj. ili na tri Jerarha; 19. ož. ili na Josipovo; 1. stud. il na Svi Sveti; 12. prosinca ili na hr. sv. Andriju, svaki put 4 do 5. dana vel. marv. vašar.
 Terezovac, drugč. Suhopolje. 15. svib. marveni a 16. svib. robeni sajam, 25. stud. marv. a 26. stud. robeni sajam; 8. lip., 28. list. Svaki put tri dana naprvo marv. pazar.
 Toplice varaždinske, prije, dana sv. Matije, onaj poned. posli dana sv. Josipa, sv. Filipa, sv. Ivana Nep., po Tielovu, sv. Cirila i Metoda, po Križevu, po sv. Mart. Svaki put onaj poned.
 Topolje novo, pož. žup., 1. kol.
 Topolovac, belov. žup., 8. svib., rob. i marv. opr.
 Topusko, banov, prva nedelje po hrist. uskrsu 15. lipnja, 2. i 6. srpnja.
 Udbina, lič.-krb. žup., svaki poned. nedeljni vašar.
 Valpovo, na Ivana K., na Zač. Gosp., na Mat. ap. marv. paz.
 Varadin, sriem. žup. na Matiju, na Petr., na Martinje.
 Varaždin, na Gjur., na Ivanje, na Jakobovo, na Emerikovo. I svaki četvrtak i poned. u tjednu. na ned. glušnicu.
 Vinica, u poned. po Markovu, na malo Tielovo, u pon. po Kraljevu, na vel. četvrtak, na Nikolje, u poned. za svakom kvaternom nedeljom.

Vinkovci, brodsk. žup., 16. svib., 6. kol. 1. stud. Prija svakog nekoliko dana marv. vašar.
 Virovitica, 6. siečnja, 1. svib., 2. kol., 21. rujna Svaki put. 6. dana prije marv. vašar.
 Vrbanja, sriemska žup., na Ime Marije.
 Vrpolje, virov. žup., 24. lipn., 20. kol., 11. i 3. velj. m. 14. roba.
 Vukovar, 1. svibnja, 24. lipnja, 15. stud. Skupa po nekoliko dana marvinski vašar.
 Zagreb u četvrtak prije Cviet. nedjelje, dan po Marku na Margaretinje, dan po Stjepanu kralju, na Simunje dan po začecu BDM. Od ovih je znameniti i margaretinski, a najznamenitiji na Kraljevo. Osim toga svake sriede nedeljni sajam.
 Zemun, sriem. žup., na sv. Matiju, 3. svib., 13. prosinca.
 Zlatar, 21. sič., četv. po uskrsu, 21. lip., 11. kol., 5. pros.
 Zrinj, banov., 24. trav.

U Bosni i Hercegovini.

Godišnji sajmovi.

Banjaluka, pred pravosl. duhove do subote.
 Bos. Kostajnica 20. do 22. ruj.
 Bos. Novi 10. do 12. srpnja.
 Bos. Gradiška 20. do 22. ruj.
 Bos. Šamac 29. lipnja.
 Derventa, 27. do 29. kolovoza.
 Fojnica, na Duh. kroz tri dana.
 Gornji Vakuf 11. do 13. srpnja.
 Glamoč 11. i 20. rujna.
 Jajce 11. do 13. listopada.
 Mostar 22. do 24. trav., 16. do 18. kol.
 Travnik 5. do 7. svibnja.
 Trebimlja 28. rujna.
 Zvornik 2. do 6. kolovoza.
 Zenica 15. i 16. svibnja.
 Zepče 15. do 17. kolovoza.
 Zupanjac 11. srpnja i 27. kol. i 11. list.

zkvh.org.rs

ZEMLJODILSKA ŠTEDIONICA D. D.

Telefon :
Štedionice br. 307.
Drvare br. . . 341.

↑ U SUBOTICI. ↑

Telefon :
Štedionice br. 307.
Drvare br. . . 341.

DIONIČKA GLAVNICA K. 250.000.

Dilovanje štedionice je kako slidi:

1. **Prima** uštedjeni novac na uložne knjižice i u otvorenim računima ukamaćuje ga uz najviši kamat-njak uvek prema stanju novčane pijace.

2. **Otvora** u svojim knjigama zavodima, trgovačkim firmama i pojedinim osobama otvorene tekuće račune i izdaje im ček knjižice.

3. **Daje** uz najpovoljnije uvjete svakom zavodu, trg. firmi i pojedinoj osobi **zajmove na menice, na obveznice, na nekretnine** uz intabulaciju, **na vridnostne papire, na srebro i zlato** i svakovrstne ostale **dragocinosti**.

4. **Daje** zajmove na hranu, koja je spravljena u kojem javnom skladištu.

5. **Učestvuje** u stvaranju zemljoprivredni, obrtni i trgovački **poduzeća**.

6. **Vrši sve bankarske i meničarske poslove.**

7. U svojoj drvari, koja se nalazi na Segedinskom putu prodaje **gorivih drva**, prve klase bukovi grabovi i cerovi cipanica i okrugljača.

Potanje obavisti daje „Zemljodilska Štedionica Dioničarsko Društvo“ svakomu na upit osobni i pismeni **bezplatno** i u najkraćem roku.

Upravno više.